

Nr 137

Kungl. Maj:ts proposition om godkännande av gränsälvsoverenskommelse mellan Sverige och Finland, m. m.; given Stockholms slott den 8 oktober 1971.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återropande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över justitieärenden och lagrådets protokoll, föreslå riksdagen att bifalla de förslag om vars avlåtande till riksdagen föredragande statsrådet hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

CARL GUSTAF

CARL LIDBOM

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås, att riksdagen godkänner gränsälvsoverenskommelsen den 16 september 1971 mellan Sverige och Finland. Överenskommelsen innehåller en utförlig materiell reglering i fråga om byggande i vatten, vattenreglering, fiske och skydd mot vattenförorening inom ett område som omfattar gränsälvarna med tillflöden, sidoflöden och särskilda utflöden samt skärgårdsområdet utanför Torne älvs mynning. Regleringen bygger på gällande finsk och svensk rätt. För tillämpning av överenskommelsen inrättas en gemensam finsk-svensk gränsälvskommission. Kommissionen skall i de nationella myndigheternas ställe pröva tillstånds- och ersättningsfrågor samt handha vissa tillsynsuppgifter och andra administrativa funktioner bl. a. beträffande fisket. Gränsälvsoverenskommelsen skall efter ratifikation träda i kraft den 1 januari 1972.

Vidare föreslås att riksdagen godkänner en tilläggsöverenskommelse till överenskommelsen den 17 februari 1949 om flottningen i Torne och Muonio gränsälvar. Tilläggsöverenskommelsen innehåller föreskrifter om återställningsåtgärder i flottleden efter flottningens upphörande. Den avses träda i kraft samtidigt med gränsälvsoverenskommelsen.

I propositionen framläggs slutligen förslag till erforderliga lagstiftningsåtgärder med anledning av överenskommelserna.

1 Förslag till

Lag med anledning av gränsälvsöverenskommelsen den 16 september 1971 mellan Sverige och Finland

Härigenom förordnas som följer.

Kapitlen 1—9 i gränsälvsöverenskommelsen den 16 september 1971 mellan Sverige och Finland skall gälla som svensk lag. Bestämmelserna har den lydelse som härvid fogad bilaga¹ utvisar.

1. Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer och gäller så länge gränsälvsöverenskommelsen är i kraft.

2. Om anläggning eller företag, som avses i gränsälvsöverenskommelsen, tillkommit innan denna lag trätt i kraft eller tillkommit därefter i enlighet med domstols eller annan myndighets på grund av förut gällande bestämmelser meddelade beslut, skall förut gällande bestämmelser tillämpas vid bedömande av anläggningens eller företagets laglighet och därmed förenade rättigheter och skyldigheter. Bestämmelserna om omprövning i gränsälvsöverenskommelsen får dock tillämpas på anläggning eller företag som nu avses.

3. Mål eller ärende som vid denna lags ikraftträdande är anhängigt vid domstol eller annan myndighet och som rör fråga som omfattas av gränsälvsöverenskommelsen skall handläggas och bedömas enligt förut gällande bestämmelser.

4. Kiviranta pata får utslås och drivas enligt hittills gällande regler intill ett år från ikraftträdandet av denna lag.

2 Förslag till

Lag om rätt för Konungen att meddela viss föreskrift rörande fisket inom Torne älvs fiskeområde

Härigenom förordnas som följer.

Konungen får i samband med utfärdande av bestämmelser motsvarande den i bilaga B till gränsälvsöverenskommelsen den 16 september 1971 mellan Sverige och Finland intagna stadgan för fisket inom Torne älvs fiskeområde meddela föreskrift, som överensstämmer med 33 § i stadgan.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer.

Genom lagen upphäves lagen (1927: 218) angående rätt för Konungen att utfärda vissa föreskrifter rörande fisket inom Torne älvs fiskeområde.

¹ Bilagan är utesluten här. Se s. 81 i propositionen.

3 Förslag till

Lag med anledning av tilläggsöverenskommelsen den 16 september 1971 mellan Sverige och Finland till överenskommelsen den 17 februari 1949 om flottningen i Torne och Muonio gränsälvar

Härigenom förordnas som följer.

Artiklarna I—IV i tilläggsöverenskommelsen den 16 september 1971 mellan Sverige och Finland till överenskommelsen¹ den 17 februari 1949 om flottningen i Torne och Muonio gränsälvar samt den till tilläggsöverenskommelsen hörande tilläggsstadgan till stadgan angående flottningen i Torne och Muonio gränsälvars flottled skall gälla som svensk lag. Bestämmelserna har den lydelse som härvid fogad bilaga² utvisar.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer och gäller så länge tilläggsöverenskommelsen är i kraft.

4 Förslag till

Lag om ändring i miljöskyddslagen (1969: 387)

Härigenom förordnas, att 2 § miljöskyddslagen (1969: 387) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Utöver bestämmelserna i denna lag gäller om miljöfarlig verksamhet vad som föreskrives i hälsovårds-, byggnads- och naturvårdslagstiftning eller i annan lagstiftning.

Utöver bestämmelserna i denna lag gäller om miljöfarlig verksamhet vad som föreskrives i hälsovårds-, byggnads- och naturvårdslagstiftning eller i annan lagstiftning. *I fråga om viss miljöfarlig verksamhet gäller särskilda bestämmelser enligt lagen (1971:) med anledning av gränsälvsöverenskommelsen den 16 september 1971 mellan Sverige och Finland.*

I fråga om byggande i vatten för att motverka vattenförorening och om ianspråktagande av mark för ledning eller annan anläggning för avloppsvatten finns bestämmelser i vattenlagen.

Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer äger meddela särskilda bestämmelser till förebyggande av vattenförorening genom fast avfall.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer.

¹ Se 1949: 183 och 464 samt 1964: 490 och 491.

² Bilagan är utesluten här. Se s. 140 i propositionen.

5 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1950: 596) om rätt till fiske

Härigenom förordnas, att 1 § lagen (1950: 596) om rätt till fiske skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Denna lag avser rätten till fiske inom Sveriges sjöterritorium och svensk fiskezon.

Fiskezonen omfattar det havsområde utanför territorialgränsen vid Sveriges västra kust som Konungen bestämmer i enlighet med den i London den 9 mars 1964 dagtecknade fiskerikonventionen.

Vad i lagen föreskrives om fiske i allmänt vatten gäller även i fiskezonen, dock med de begränsningar som föranledas av lagen om kontinentalsockeln.

För område, inom vilket fisket regleras genom överenskommelse med främmande makt, gälla ej bestämmelserna i denna lag, i den mån de strida mot överenskommelsen.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer.

6 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1957: 390) om fiskearrenden

Härigenom förordnas, att 1 § lagen (1957: 390) om fiskearrenden² skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

I fråga om avtal, varigenom någon mot vederlag upplåter fiskerätt åt annan, skall, utöver vad som beträffande nyttjanderätt i allmänhet följer av 7 kap. jordabalken, gälla vad nedan i denna lag sägs, därest upplåtelsens ändamål är yrkesfiske eller ock annat fiske av väsentlig betydelse för arrendatorns försörjning.

Har rätt till fiske, i samband med jordbruksarrende eller eljest, upplåtits genom avtal som huvudsakligen har annat ändamål än i

Har rätt till fiske, i samband med jordbruksarrende eller eljest, upplåtits genom avtal som huvudsakligen har annat ändamål än i

¹ Senaste lydelse 1967: 184.

² Omtryckt 1970: 1018.

Nuvarande lydelse

första stycket sägs, äger denna lag ej tillämpning.

Föreslagen lydelse

första stycket sägs, äger denna lag ej tillämpning. *Lagen är ej tillämplig på sådan upplåtelse av rätt till fiske som avses i kapitel 5 artikel 6 eller 7 i gränsälvsoverenskommelsen den 16 september 1971 mellan Sverige och Finland.*

Förbehåll som strider mot bestämmelse i denna lag är utan verkan mot arrendatorn eller den som har rätt att träda i hans ställe, om ej annat anges.

I de fall då enligt vad därom är föreskrivet arrendenämndens godkännande fordras för giltighet av förbehåll som nyss nämnts eller annat avtalsvillkor, får godkännande sökas endast om detta angivits i avtalet. Avslår nämnden framställning om godkännande, förfaller avtalet, om ej annat överenskommits.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer.

Utdrag av protokollet över justitieärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 30 juni 1971.

Närvarande: Statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, HOLMQVIST, ASP-LING, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GEIJER, WICKMAN, MOBERG, BENGTSSON, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON, FELDT.

Statsrådet Lidbom anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *gränsälvsöverenskommelse mellan Sverige och Finland, m. m.* och anför.

1 Inledning

Enligt rekommendation av Nordiska rådet bildades år 1957 en för Finland, Norge och Sverige gemensam kommitté, Nordiska vattenkraftkommittén, med uppgift att behandla frågor om samarbete mellan de tre länderna rörande utnyttjandet av vattenkrafttillgångarna på Nordkalotten. I skrivelse till de finska och svenska regeringarna i december 1960 hemställde kommittén att regeringarna måtte överväga behovet av en vattenrättslig konvention mellan de båda länderna och, i förekommande fall, vidta åtgärder i syfte att tillskapa en sådan konvention. Med anledning av kommitténs framställning tillkallades enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 20 oktober 1961 tre svenska sakkunniga¹ med uppdrag att i samråd med en i Finland tillsatt kommitté² utarbeta förslag till en allmän vattenrättslig konvention mellan Finland och Sverige om nyttjandet av gränsvattendragen. De båda ländernas företrädare har antagit den gemensamma benämningen finsk-svenska gränsälvskommittén. Några särskilda direktiv för uppdraget meddelades inte vare sig i Finland eller i Sverige.

Gränsälvskommittén avlämnade i februari 1969 betänkandet (NU 1968: 16) Gränsälvsöverenskommelse mellan Finland och Sverige. Be-

¹ Vattenrättsdomaren Gösta Schirén, ordförande, byråchefen Inge Bergström och tekniske direktören Tore Nilsson. Sedan Schirén den 24 mars 1965 lämnat uppdraget, har i hans ställe tillkallats justitierådet Per Bergsten.

² Numera justitierådet Eero Manner, ordförande, numera bergsrådet Veikko Axelsson och överinspektören Pentti I. Saarikko.

tänkandet innehåller förslag till överenskommelse mellan Sverige och Finland angående gränsvattendragen (gränsälvsöverenskommelse) samt förslag till deklarationer mellan Sverige och Finland rörande fastställande av stadga för finsk-svenska gränsälvskommisionen och stadga för fisket inom Torne älvs fiskeområde. Gränsälvskommitténs förslag torde få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilaga 1*.

De svenska sakkunniga överlämnade dessutom en den 1 oktober 1968 dagtecknad promemoria (Ds Ju 1968: 19), i vilken behandlas vissa frågor av internt svenskt intresse i anslutning till kommitténs betänkande. I promemorian framläggs förslag till lagstiftning och författningsändringar i övrigt som aktualiseras i Sverige vid genomförande av kommitténs förslag.

Efter remiss har i Sverige yttranden över betänkandet och promemorian avgetts av vattenöverdomstolen, överbefälhavaren, statens vägverk, sjöfartsverket, kammarkollegiet, generaltullstyrelsen, riksskatte-nämnden, domänverket, lantmäteristylelsen, skogsstylelsen, fiskeristylelsen, statens naturvårdsverk, kommerskollegium, arbetsmarknadsstylelsen, statens vattenfallsverk, länsstylelsen i Norrbottens län, vattenlagsutredningen, vetenskapsakademien, Svenska Kraftverksföreningen, Svenska naturskyddsföreningen, Svenska Samernas Riksförbund, Riksförbundet Landsbygdens Folk (RLF) samt Svenska Ostkustfiskarens Centralförbund, vars yttrande utgör ett återgivande av ett yttrande av Norrbottens Kustfiskareförbund. Remissinstanserna har bifogat yttranden av fiskeriintendenten i Övre norra distriktet, överlantmätaren, skogsvårdsstylelsen, lantbruksnämnden, lappväsendet och länsarbetsnämnden i Norrbottens län, naturvårdssektionen vid länsstylelsen i länet, polismästaren i Haparanda polisdistrikt, Torne älvs flottningsförening, Haparanda och Kiruna städer, Övertorneå och Karesuando kommuner, Tornedalskommunernas förbund, samarbetsnämnden för Pajala kommunblock samt Norrbottens och Västerbottens läns handelskammare.

Betänkandet har remissbehandlats även i Finland.

Sedan remissbehandlingen avslutats har överläggningar ägt rum mellan företrädare för det svenska justitiedepartementet och — enligt särskilt uppdrag — den finska delegationen av gränsälvskommittén. Härvid har enighet nåtts om vissa ändringar i förslaget till gränsälvsöverenskommelse. Enligt detta förslag skall som bilagor till gränsälvsöverenskommelsen fogas stadga för finsk-svenska gränsälvskommisionen, stadga för fisket inom Torne älvs fiskeområde och stadga om provnings- och anmälningsskyldighet för verksamhet som avses i kap. 6 art. 3 i gränsälvsöverenskommelsen. Vidare har enighet nåtts om ett förslag till tilläggsöverenskommelse till överenskommelsen den 17 februari 1949 mellan Sverige och Finland om flottningen i Torne och Muonio gränsälvar. Till tilläggsöverenskommelsen fogas som bilaga en tilläggsstadga till stadgan angående flottningen i Torne och Muonio

gränsälvars flottled. Nu angivna förslag på finska och svenska språken torde få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilaga 2*.

Jag avser att nu ta upp frågan om Kungl. Maj:ts godkännande av nyssnämnda förslag till överenskommelser. Frågan om erforderlig svensk lagstiftning i anledning av överenskommelserna torde få tas upp sedan dessa undertecknats.

2 Rådande förhållanden

Riksgränsen mellan Finland och Sverige följer Könkämä, Muonio och Torne älvar. Gränsen är omkring 50 mil lång. En närmare beskrivning av gränsälvsområdet och en redogörelse för vattendragens utnyttjande lämnas i kommitténs betänkande (s. 86—100).

Gränsen tillskapades genom freden i Fredrikshamn år 1809 mellan Sverige och Ryssland. Enligt gränsregleringstraktaten år 1810 skall gränsen i älvarna följa djupfåran och i sjöarna dras med hänsyn till det största djupet. Gränsöversyn har verkställts år 1956. I samband med att gränsöversynen godkändes träffades överenskommelse om att riksgränsen skall, oavsett framtida successiva förändringar i gränsälvarnas djupfåra, bibehållas i det läge som redovisas i gränsdokumenten intill dess annat överenskommes vid ny partiell eller fullständig gränsöversyn (SÖ 1961: 6). Utöver vad gränsregleringstraktaten år 1810 och fördrag i anslutning till den innehåller har överenskommelser om gränsvattendragen träffats endast i ett fåtal hänseenden. Fiske och flottning är ämnen som mer eller mindre fullständigt regleras av gemensamma bestämmelser. Härjämte har vissa kommunikationsfrågor som byggande av broar och anordnande av färjleder på särskilda platser blivit föremål för mellanstatliga överenskommelser.

Beträffande fisket gäller konventionen den 10 maj 1927 mellan Sverige och Finland angående ordnandet av det samfällda laxfisket i Torne och Muonio älvar (SÖ 1927: 29, 1933: 7 och 1966: 60). Konventionen avser endast det för staterna samfällda laxfisket. Till laxfiskekonventionen har knutits en stadga för fiskets bedrivande inom Torne älvs fiskeområde, den s. k. Torneälvsstadgan (SÖ 1927: 29 s. 251, 1933: 9, 1960: 31, 1966: 61 och 1967: 30). Stadgan har ett vidare tillämpningsområde än konventionen. Bestämmelserna i stadgan gäller förutom de delar av älvarna där samfällt laxfiske bedrivs även biflöden och ett område i havet utanför älvmynningen. Vidare finns i stadgan bestämmelser om fiske efter andra fiskslag än lax och laxöring.

Flottningen regleras av överenskommelsen den 17 februari 1949 mellan Sverige och Finland om flottningen i Torne och Muonio gränsälvar med därvid fogad stadga angående flottningen i Torne och Muonio gränsälvars flottled (SÖ 1949: 5 och 1964: 28). Flottningen

handhas av en svensk-finsk flottningsförening. Överenskommelsens tillämpningsområde, liksom verksamhetsområdet för den gemensamma flottningsföreningen, omfattar gränsälvarna och ett område i havet utanför mynningen men inte på någondera sidan biflöden till gränsälvarna.

I fråga om kommunikationer har överenskommelser träffats om järnvägsbro vid Haparanda och Torneå, om färjförbindelser vid Karesuando, Pello, Övertorneå, Muonio och Kaunisjokisuu samt om landsvägsbroar vid Övertorneå och Pello (SÖ 1924: 20, 1949: 43, 1958: 82, 1960: 60, 1963: 22, 1968: 27 och 1969: 14). I överenskommelserna om landsvägsbroarna har förklarats, att erforderligt vattenrättsligt förfarande skulle äga rum i enlighet med vederbörande lands lagstiftning.

3 Kommitténs förslag

I betänkandet tar kommittén inledningsvis upp frågan om behovet av en allmän vattenrättslig konvention och anför härom i huvudsak följande.

En samverkan mellan staterna är nödvändig, om man vill möjliggöra ändamålsenlig användning av gränsvattendragen och effektivt skydda dem från skadlig vattenförorening eller annan förstörelse. Hittills har endast beträffande fiske och flottning samverkan etablerats i fasta former genom överenskommelser mellan staterna. Det föreligger emellertid aktuellt behov av fast reglerad samverkan på flera andra områden. Det behövs en enhetlig vattenrättslig kontroll över de fasta fiskeverken i gränsälvarna. Nya broar och färjlägen planeras. Man får räkna med att ytvattenuttag för kommunal och industriell förbrukning kan bli av sådan storlek att förhållandena i vattendraget påverkas på båda sidor om gränsen. Det är nödvändigt att gemensamma bestämmelser tillskapas när det gäller utsläpp av avloppsvatten och att samarbetet på området regleras i fasta former.

Frågan om kraftutbyggnad i gränsälvarna i större omfattning är inte aktuell men möjligheten att den kan komma att aktualiseras kan inte uteslutas. Kommittén anser därför att en vattenrättslig överenskommelse bör omfatta även byggande för kraftändamål. Detta innebär dock inte något positivt ställningstagande för utbyggnad. Kommitténs förslag innebär bara att förutsättningar skapas för prövning av frågor om utbyggnad i gränsälvarna, varvid frågor om tillstånd till dammbyggnad i gränsälv och till vattenreglering av beskaffenhet att väsentligt påverka vattenförhållandena i gränsälv skall underställas båda regeringarnas prövning. Det nu rådande avtalslösa tillståndet möjliggör åtgärder för kraftexploatering i gränsområdet inom vardera staten med utnyttjande av dess interna lagstiftning, och sådana åtgärder kan genomföras

i tillflöde eller på endera sidan av gränsälv utan effektiv kontroll från den andra sidan.

Kommittén anser att 1949 års flottningsöverenskommelse i stort sett fyller sin funktion i nuvarande skick. Om gemensamma regler om andra vattenrättsliga förhållanden kommer till stånd, behövs dock viss revision för att samordna flottningsbestämmelserna med dessa. Vad beträffar fisket föreligger behov av bestämmelser utöver den redan angivna vattenrättsliga kontrollen över fasta fiskeverk. Fiskebestämmelserna bör samordnas med de vattenrättsliga reglerna.

Sammanfattningsvis förklarar kommittén att det finns behov av en allmän vattenrättslig överenskommelse och att överenskommelsen i huvudsak bör innehålla bestämmelser om byggande i vatten och vattenreglering, fiske, flottning och skydd mot vattenförorening. Överenskommelsen bör inte endast reglera förutsättningarna för tillåtligheten av åtgärder av olika slag utan även innehålla bestämmelser om ett gemensamt förfarande. Det bör tillskapas ett gemensamt organ, som har att med verkan i båda staterna besluta rörande de åtgärder som kommer i fråga.

I den skrivelse med vilken betänkandet överlämnades förklarade sig kommittén förutsätta att regeringarna i samband med antagandet av överenskommelsen i någon form deklarerar att, om frågan om utbyggnad av vattenkraften i gränsälvarna framdeles skulle komma att aktualiseras inom någondera staten, denna fråga som förberedelse till den i överenskommelsen föreskrivna behandlingen blir föremål för överväganden och underhandlingar mellan regeringarna.

Kommittén framhåller att vissa allmänna principer kan sägas vara grundläggande för den framväxande internationella vattenrätten. Senast har sådana principer formulerats i "Helsinki rules on the uses of the waters of international rivers", antagna av International Law Association vid dess konferens i Helsingfors i augusti 1966. En huvudregel är att varje stats möjlighet att ensidigt företa åtgärder beträffande ett gemensamt vattendrag måste begränsas till vad som inte har skadlig inverkan utanför statens område eller dess del av vattendraget. En annan grundsats är att gemensamma vattendrags ekonomiska värden skall fördelas rättvist mellan staterna. Administrativa uppgifter beträffande vattendrag som berör två eller flera stater förutsätts genomgående kunna bäst handhas av organ som är gemensamt för staterna i fråga.

De nu angivna grundsatserna bör enligt kommittén vara vägledande då det gäller att få till stånd en vattenrättslig reglering för gränsvattendragen mellan Finland och Sverige. Helt naturligt bör regleringen anknyta till vattenlagstiftningen i båda staterna, något som inte erbjuder större svårigheter eftersom regelsystemen i det väsentliga är tämligen likartade. En uppdelning får emellertid ske mellan vad som kan regle-

ras av gemensamma bestämmelser och vad som kan regleras av vardera landets lag. Den svensk-norska vattenrättskonventionen den 11 maj 1929 (SÖ 1931: 10) innehåller endast i begränsad omfattning gemensamma bestämmelser, beroende på att de för Sverige och Norge gemensamma vattendragen går tvärs över riksgränsen och följaktligen de företag som kommer till utförande i regel blir belägna inom ettdera landets område. Detsamma gäller i huvudsak den finsk-sovjetiska överenskommelsen den 24 april 1964. I förhållandet mellan Finland och Sverige är det emellertid ett vattendrag som bildar gräns med gränslinjen löpande i vattendragets djupfåra. Detta medför behov av en betydligt mera omfattande gemensam reglering. Kommitténs förslag till gränsälvsöverenskommelse består därför av ett tämligen stort antal artiklar, som innehåller bestämmelser avsedda att bli gällande lika för båda staterna. Den interna lagstiftningen blir emellertid subsidiärt tillämplig.

Kommittén tar härfter upp frågan om överenskommelsens geografiska tillämpningsområde. Däri bör givetvis i första hand ingå de sjöar och vattendrag som genomlöps av riksgränsen (gränsälvarna). Vidare bör överenskommelsen inbegripa sidogrenar av och tillflöden till gränsälvarna liksom samtliga de utflöden som bildas av Torne älvs olika mynningsgrenar. Även ett område av havet utanför mynningen bör ingå i tillämpningsområdet. Detta leder till att överenskommelsen oberoende av nationella gränser kommer att omfatta allt som hydrologiskt bildar en enhet, den enhet inom vilken verkningarna av olika företag kan sprida sig. Kommittén anser dock inte att det finns anledning att göra bestämmelserna tillämpliga på Kalix älv, trots att dess och Torne älvs nederbördsområden på grund av en bifurkation, Tärendöälven, till viss del sammanfaller. Beträffande flottning och fiske föreslås vissa begränsningar i tillämpningsområdet.

Enligt kommitténs förslag skall överenskommelsen innehålla bestämmelser om byggande i vatten, vattenreglering, fiske, flottning och skydd mot vattenförorening. I fråga om fiske och flottning behövs i detta sammanhang inte någon närmare bestämning utöver angivandet av tillämpningsområdet. Vad angår byggande i vatten, vattenreglering och avloppsutsläpp bör varje åtgärd som vidtas i gränsälv falla under överenskommelsen, oavsett om verkningarna inskränker sig till endera statens del av vattendraget eller inte. Beträffande åtgärd som utförs inom det geografiska tillämpningsområdet i övrigt bör däremot förutsättning för överenskommelsens tillämplighet vara att verkningarna sträcker sig in på den andra statens område. En anläggning som utförs i ett tillflöde och inte har några verkningar utanför den stat där den uppförs skall alltså behandlas som en intern angelägenhet för den staten.

Kommittén tar härfter upp frågan om behovet av en särskild gränsälvs kommission och lämnar exempel på förebilder till

en sådan kommission. Ett gemensamt organ av denna art bör enligt kommittén skapas endast om ett påtagligt behov därav föreligger. En ordning enligt vilken de finska och svenska myndigheterna har att agera var och en på sin sida om gränsen och i förekommande fall försöka träffa gemensamma eller samordnade beslut är uppenbarligen förenad med betydande olägenheter. Länsstyrelserna i Lapplands och Norrbottens län, vilka har erfarenhet av tillämpningen av de gällande fiske- och flottningsöverenskommelserna, har inför kommittén starkt understrukt behovet av ett gemensamt organ med beslutande befogenheter. Utan ett sådant organ blir förfarandet tungrott och omständligt, och det blir inte möjligt att få till stånd den planmässighet och översiktliga bedömning som är en ofrånkomlig förutsättning för ett ändamålsenligt nyttjande och skyddande av gränsvattendragen. Kommittén föreslår därför att en gränsvätskommision inrättas, vilken i avseende på gränsvattendragen övertar de uppgifter som ankommer på vattendomstolarna och i viss utsträckning — huvudsakligen beträffande fiske och flottning — uppgifter som nu tillkommer länsstyrelserna. Härigenom får kommissionen en så omfattande kompetens att den kan handha större delen av de ärenden rörande gränsvattendragen som förutsätter någon form av samarbete över gränsen.

Kommittén diskuterar om det från konstitutionell synpunkt är möjligt att tillägga gränsvätskommisionen som mellanstatligt organ beslutskompetens. För Sveriges vidkommande torde det enligt kommittén inte föreligga någon tvekan i detta avseende, i vart fall inte efter den år 1965 genomförda ändringen av 81 § regeringsformen (SFS 1965: 46 och 1969: 22). Inte heller för Finlands del anses något hinder mot en sådan ordning föreligga. Kommittén pekar i detta sammanhang på att förslaget innebär att underställning hos regeringarna skall ske beträffande viktigare tillståndsfrågor och att ett stadfästelseförfarande skall tillämpas i vissa fall samt att de omröstningsregler som föreslås innebär att kommissionens beslut som regel skall omfattas av majoriteten av vardera statens medlemsgrupper.

Kommittén förordar att i överenskommelsens inledande kapitel anges vissa grundläggande principer för nyttjandet av vattnet inom tillämpningsområdet. Härvid bör enligt kommittén i första hand fastslås, att båda länderna har ett berättigat intresse av att komma i åtnjutande av de förmåner som vattendraget bereder. Samtidigt skall emellertid hållas i sikte, att de lokala intressena bör tillgodoses och att vattendraget därvid i princip bör ses som en enhet utan avseende på riksgränsen. Det skall alltså tillses att gränshyddens intressen främjas på bästa sätt. Naturvårdsintresset bör ägnas stor uppmärksamhet. Gränsvattendragen löper genom natur som till stora delar är orörd. Riktmärket bör vara att ingrepp som är störande från naturvårdssynpunkt i möjligaste mån skall undvikas och att

de ingrepp som vid vederbörlig prövning finnes böra ske utförs så skon- samt som möjligt. Mycket angeläget är att vattnet skyddas mot för- orening och att fiskbeståndet tryggas. Dessa intressen torde få anses in- begripna i naturvårdsintresset men de är så väsentliga att de bör näm- nas särskilt. Den avvägning mellan riks- och lokalintressen och mellan skilda intressen i övrigt som skall ske vid nyttjandet förutsätter att detta sker planmässigt och med blick för helheten. Kommittén under- stryker vikten av att regeringarna effektivt medverkar till och främjar den erforderliga planeringen.

I fråga om byggande i vatten föreslår kommittén regler som i huvudsakliga delar har motsvarighet i båda staternas eller en- dera statens vattenlagstiftning. Som huvudregel föreslås, närmast med anknytning till finsk rätt, att byggande i vatten får ske endast om det prövas från allmän eller enskild synpunkt medföra fördel som väsent- ligt överväger olägenheterna. Något bestämt matematiskt förhållande mellan nytta och skada krävs alltså inte. En regel härom kan svårigen uppställas med hänsyn till företag vilkas verkningar i avseende på nytta och skada sträcker sig över båda staterna. Företag som är av mera ingripande beskaffenhet i avseende på befolkningens levnadsförhållan- den eller naturförhållandena eller eljest med hänsyn till betydande all- mänt intresse skall tillåtas endast under förutsättning att det är av synnerlig vikt för näringslivet eller för orten eller i övrigt från allmän synpunkt. Med hänsyn till vikten av att byggandet i vatten inom gränsområdet hålls under noggrann kontroll anser kommittén att till- ståndsprövning bör vara obligatorisk i förhållandevis vidsträckt om- fattning. Kommittén föreslår därför att skyldighet att inhämta tillstånd till byggande skall föreligga i alla fall utom då byggandet är av ringa omfattning och det är uppenbart att allmänt eller enskilt intresse inte menligt påverkas. Beträffande företag av större betydelse skall tillåtlig- hetsfrågan och frågan om de villkor som skall gälla för företaget med hänsyn till allmänna intressen underställas båda regeringarna. Dessa skall kunna förbehålla sig prövningsrätt även i andra fall.

Enligt kommitténs förslag blir bestämmelserna om byggande i vatten tillämpliga även på den särskilda form av byggande som kallas v a t- t e n r e g l e r i n g, men vissa speciella föreskrifter om vattenreglering, avseende delaktighet i sådant företag m. m., tas upp i ett särskilt kapitel i förslaget. Härvid beaktas inte endast, som i den svenska vattenlagen, reglering för kraftändamål och torrläggning utan även, i anknytning till finsk rätt, reglering för främjande av samfärdsel, flottning, fiske, vattenförsörjning eller vattenvård. Rätt för annan att ansluta sig till vattenregleringsföretag skall föreligga. Bestämmelser om tvångsdel- aktighet föreslås inte, men avgiftsskyldighet skall kunna åläggas den som tillgodogör sig nytta av vattenreglering.

De rättsregler som avser f i s k e hänförs inte till vattenrätten varc

sig i Finland eller i Sverige. Kommittén anser det dock uppenbart, att fisket inte kan förbigås när det gäller att reglera nyttjandet av gränsvattendragen. Fisket har sedan länge varit föremål för konventioner mellan Finland och Sverige. F. n. gäller 1927 års laxfiskekonvention och den s. k. Torneälvstadgan. Konventionen innebär att laxfisket — med undantag för vissa särskilt angivna skatteförsålda fisken — skall brukas samfällt för staterna. Detta bygger på den förutsättningen att laxfisket uteslutande tillkommer staterna själva, huvudsakligen med s. k. regalrätt. Till följd av tvistigheter rörande rätten till laxfisket uppkom betydande svårigheter att tillämpa bestämmelserna om samfällt laxfiskebruk. På grund härav och då konventionen och Torneälvstadgan även i övrigt ansågs vara i behov av revision tillsattes år 1954 den s. k. laxfiskekommissionen med uppdrag att se över fiskebestämmelserna. Uppdraget avsåg även revidering i vissa hänseenden av föreskrifterna om flottning. Laxfiskekommissionen avlämnade år 1962 betänkandet (NU 1963: 2) Fiske och flottning i gränsvattnen mellan Finland och Sverige. Efter remissbehandling överarbetades kommissionens förslag av gränssälvskommittén, som avgav förslag i ämnet år 1964 (i Sverige Ds Ju 1964: A 6). Även detta förslag remissbehandlades men har ännu inte blivit genomfört. En del partiella reformer, grundade på kommissionens förslag, har emellertid vidtagits. Sålunda genomfördes år 1964 vissa ändringar i 1949 års flottningsstadga avseende förhållandet mellan de flottande och ägare av fiskebyggnader (SÖ 1964: 28). År 1966 träffades, i aybidan på att frågan om rätten till laxfisket i den svenska delen av gränssälvarna skulle bli klarlagd och en allmän vattenrättslig konvention kunde komma till stånd, en överenskommelse mellan de båda staterna rörande tillämpningen av 1927 års konvention (SÖ 1966: 60). Samtidigt infördes i Torneälvstadgan förbud mot användning av vissa fiskredskap (SÖ 1966: 61). Slutligen har år 1967 genom tillägg till Torneälvstadgan antagits bestämmelser om s. k. fredningszoner i Torne skärgård (SÖ 1967: 30). Den svenska högsta domstolen har genom dom den 26 oktober 1967 (NJA 1967 s. 521) i mål mellan byamännen i Vitsaniemi och svenska staten ogillat byamännens talan om bättre rätt till laxfisket utanför byns strand vid Torne älv. Domen torde få anses prejudicerande för hela det i jordeboken upptagna ”Torne älvs regala laxfiske”, vilket omfattar den svenska delen av älven från mynningen åtminstone upp till Marjosaari i Övertorneå socken. Högre upp i älven råder svenska staten i stor utsträckning över fiskevattnen på grund av annan rätt än regalrätt. Svårigheterna i avseende på tillämpningen av 1927 års laxfiskekonvention torde genom den utgång Vitsaniemimålet har fått vara i väsentlig grad undanröjda. De delar av laxfiskekommissionens förslag som ännu inte genomförts får enligt kommittén i detta läge prövas från nya utgångspunkter. Framför allt gäller detta laxfiskekommissio-

nens förslag om införande av bestämmelser angående fiskådra i gränsälvarna och om ny reglering av det samfällda laxfisket.

Laxfiskekommissionen har ägnat stor uppmärksamhet åt frågan om skydd för allmänna fiskeintressen och har till stärkande av detta skydd föreslagit införande av enhetliga bestämmelser om fiskådra i gränsälvarna. Regalrätten har utgjort en god grundval för tillgodoseende av allmänna fiskeintressen och kommissionens förslag angående fiskådra har tillkommit väsentligen för att säkra ett sådant skydd även för den händelse regalrätten mera allmänt skulle komma att underkännas. Då svenska staten framgångsrikt kunnat hävda regalrättsanspråken kan det enligt kommittén ifrågasättas om förslaget rörande fiskådra behöver genomföras. Förslaget får emellertid anses vara av stor betydelse från allmän fiskesynpunkt och synes välmotiverat oavsett hur det förhåller sig med rådigheten över laxfisket. F.ö. bör man räkna med möjligheten av att ändrade förhållanden i detta avseende uppkommer genom ny lagstiftning, ytterligare processer eller av annan anledning. Kommittén har därför i förslaget till gränsälvsöverenskommelse upptagit bestämmelser om fiskådra inom älvmrådet i huvudsaklig överensstämmelse med laxfiskekommissionens förslag.

Beträffande det samfällda laxfisket har laxfiskekommissionen föreslagit ändrade regler av huvudsaklig innebörd att samfällt brukande skall ske endast i den mån staterna råder över fisket. Med hänsyn till utgången av Vitsaniemimålet skulle det inte möta hinder att i stället reglera detta fiske väsentligen på samma sätt som i 1927 års konvention, vilken föreskriver att allt laxfiske i älven skall brukas samfällt med särskilt angivna undantag. Emellertid visar erfarenheterna från tillämpningen av 1927 års konvention, att det kan medföra påtagliga olägenheter att alltför mycket i detalj låsa fast systemet i konventionstexten. Om en gränsälvskommission inrättas, kan enligt kommittén en sådan detaljreglering med fördel undvaras. Det torde i stället kunna överlätas åt kommissionen att bestämma i vilka fall samfällt brukande av laxfisket skall ske och meddela erforderliga föreskrifter. Med hänsyn till de föreslagna bestämmelserna om fiskådra torde det inte vidare komma i fråga att utöva samfällt laxfiske med pator och liknande anordningar. Vad som behöver regleras är därför endast notfiske samt fiske med drag och därmed jämförliga redskap (sportfiske). Kommittén föreslår alltså att i överenskommelsen upptas bemyndigande för gränsälvskommissionen att enligt vissa angivna grunder besluta om samfällt laxfiske avseende notfiske vid viss fiskeplats samt fiske med drag och därmed jämförliga redskap inom vissa områden.

Kommittén föreslår slutligen, dels att i överenskommelsen uttryckligen fastslås att utsättande av fast fiskeverk är att anse som byggande i vatten och att följaktligen samma regler om tillståndsprövning gäller som för annat byggande i vatten, dels att de år 1967 genom tillägg

till Torneälvstadgan antagna bestämmelserna om fredningszoner i Torne skärgård i huvudsakligen oförändrat skick överförs till gränsälvsöverenskommelsen. Även nu gällande bestämmelser om begränsning av fiskerätten i älvmynningen och dess närhet föreslås överförda till gränsälvsöverenskommelsen. Kommittén anser att det liksom hittills bör finnas en särskild fiskestadga med närmare föreskrifter om fiskets vård och bedrivande och lägger fram förslag till en sådan stadga.

Bestämmelser om flottningen i gränsvattendragen och havsområdet utanför Torne älvs mynning finns i 1949 års flottningsöverenskommelse och den till överenskommelsen knutna flottningsstadgan. Själva överenskommelsen upptar regler om frihet från tullbehandling av flottgoods, om rätt att fritt föra redskap, materiel och förnödenheter för flottningen från den ena staten till den andra, om skattefrihet för flottningsföreningen, om lättnader för flottningsmanskapet i fråga om rätten att överskrida gränsen samt om avgift på flottgodset till bevarande av fiskbeståndet. Flottningsstadgan innehåller närmare bestämmelser om flottningen och om flottningsföreningens organisation. Kommittén finner det mest ändamålsenligt att flottningsbestämmelserna inarbetas i gränsälvsöverenskommelsen. I samband härmed föreslås att bestämmelserna skall bli tillämpliga även på bivattendragen, vilket inte är fallet f. n. Beslutande organ i ärenden angående flottningsfrågor blir enligt förslaget gränsälvskommissionen i stället för länsstyrelserna. Även vissa andra sakliga ändringar föreslås. Vidare har en väsentlig formell överarbetning varit erforderlig för infogande av bestämmelserna i gränsälvsöverenskommelsen. Enligt förslaget skall ordningen med en särskild flottningsstadga inte bibehållas. I gränsälvsöverenskommelsen får i stället ingå dels bestämmelserna i den nuvarande flottningsöverenskommelsen dels flertalet av de föreskrifter som är upptagna i flottningsstadgan. Vissa bestämmelser i stadgan har uteslutits. Dessa är huvudsakligen av sådan art att de lämpligen kan tas upp i reglementariska föreskrifter som fastställs av gränsälvskommissionen.

Kommittén framhåller att det är en mycket väsentlig uppgift att reglera frågan om skydd mot vattenförorening. Det ligger i sakens natur att föroreningar sällan eller aldrig stannar på den sida av ett vattendrag där de förorenande ämnena släpps ut. Verkningarna blir genomgående ett problem för båda sidor. I internationellrättsliga sammanhang har man under senare tid fäst uppmärksamheten vid frågor som rör förorening av vatten i gränsälvar och älvar som eljest genomflyter två eller flera stater. Tämigen undantagslöst har uttalats, att en stat är förhindrad att tillåta att på dess område inleds verksamhet eller vidtas åtgärd som orsakar skada på vattendrag inom grannstat, i varje fall då skadan är av väsentlig betydelse. Däremot har i viss utsträckning divergerande åsikter framförts i fråga om skyldighet att förhindra sådan skadebringande verksamhet som inte är ny i egentlig

bemärkelse. Verksamheten kan ha bedrivits en längre tid utan att den skadlidande grannstaten har reagerat. Även för dessa fall har dock i stor utsträckning hävdats att den stat inom vars område verksamheten bedrivs är skyldig att sträva efter att den skadliga effekten förhindras eller minskas. Vad beträffar gränsvattendragen mellan Finland och Sverige är det väl möjligt att med tillämpning av sådana grundsatser föreskriva ett ömsesidigt hänsynstagande i frågor om avloppsutsläpp och liknande vattenförorenande åtgärder på vardera sidan. Enligt kommitténs mening bör man dock inte stanna härvid utan i stället anordna ett direkt samarbete i vattenvårdande syfte. Samarbetet bör gälla hela det geografiska tillämpningsområdet för gränsälvöverenskommelsen. En ledande grundsats bör vara att riksgränsen inte skall medföra någon uppdelning i särskilda intresseområden. I överenskommelsen bör alltså tas upp enhetliga regler till skydd mot vattenförorening enligt huvudlinjerna i lagstiftningen i de båda länderna. Tillståndsprövning bör vara obligatorisk så snart fråga är om avfallsutsläpp som medför skada eller olägenhet av någon betydelse för allmänt eller enskilt intresse. Kommittén föreslår härvid en reglering som närmast anknyter till den finska vattenlagen, dock med komplettering av detaljbestämmelser utfärdade i administrativ ordning om förprovning m. m. Vad som främst kan tjäna samarbetet torde vara att gränsälvskommisionen bildar ett gemensamt organ, vilket fungerar både som tillståndsgivande organ i fråga om utsläpp av förorenande avfall och som samordnande övervaknings- och kontrollorgan.

Kommittén tar i detta sammanhang upp frågan om överenskommelsen även bör innehålla bestämmelser till skydd för grundvattnet. Det kan synas oenhetligt att inte i samband med frågor om skydd mot ytvattenförorening också behandla vissa grundvattenförhållanden. Framför allt från vattentäktssynpunkt kan det anses sakligt omotiverat att inte utforma ett enhetligt yt- och grundvattenskydd. Gränsen mellan yt- och grundvatten är stundom svårbestämd, vartill kommer att ytvatten ofta på naturlig väg infiltreras till eller på annat sätt påverkar en grundvattenförekomst och att ytvatten används för konstgjord infiltration. Frågor om användning av grundvatten liksom om skydd mot förorening av grundvatten har kommittén dock ansett falla utanför dess uppdrag. Sådant ingrepp i vattenområde inom det geografiska tillämpningsområdet för överenskommelsen som påverkar grundvattenförhållandena behandlas emellertid som en form av byggande i vatten.

Vad angår förfarandet inför gränsälvskommisionen innebär kommitténs förslag, att kommissionen ersätter vattendomstolen i resp. stat som tillståndsgivande organ i fråga om byggande och andra åtgärder i vatten. Tillståndsgivningen föreslås ske på grundval av ett ansökningsförfarande, som utformas i nära överensstämmelse med motsvarande förfarande i de båda staterna. Även för vissa frågor som

inte avser tillstånd föreslås ett ansökningsförfarande. För de frågor som sålunda skall behandlas av kommissionen inom ramen för ett särskilt reglerat ansökningsförfarande används i förslaget beteckningen mål. Från länsstyrelserna övertar kommissionen i huvudsak vissa frågor rörande fiske och flottning. Dessa frågor liksom övriga frågor som inte går in under ansökningsförfarandet skall handläggas som ärenden. Det är inte avsett att kommissionen skall vara forum för mål om straffansvar eller i övrigt för rättsliga tvister som inte har samband med tillståndsprövning. Sådana frågor skall handläggas av domstol i vederbörande stat. Vid prövning av mål och ärenden skall kommissionens samtliga ledamöter delta. För giltigt beslut krävs i princip att minst fyra ledamöter, därav minst två från vardera staten, är överens. Uppnås inte sådan enighet skall som regel frågan hänskjutas till regeringarna för avgörande. I ersättningsfrågor skall dock den mening gälla som omfattas av flertalet medlemmar från den stat till vilken skadan etc. hänförs sig.

Kommittén har övervägt frågan i vilken utsträckning fullföljd av talan mot gränsälvskommissionens beslut bör vara tillåten. Kommittén har funnit det tämligen självklart, att det inte kan komma i fråga att inrätta ytterligare ett gemensamt organ, där kommissionens beslut skulle kunna överklagas. I den mån fullföljd skall tillåtas får man alltså anlita inomstatliga organ. Beträffande frågor om ersättning anses naturligt att fullföljd får ske till domstol i vederbörande stat. När det gäller andra frågor, såsom frågor om tillåtlighet av byggande i vatten och andra sådana åtgärder, är det med hänsyn till att intressen i båda staterna regelmässigt är berörda inte lämpligt att låta talan fullföljas till organ i endera staten. Det kan inte heller komma i fråga att ha dubbla klagoinstanser, en i vardera staten. Kommittén har därför stannat för att kommissionens beslut i andra frågor än ersättningsfrågor inte skall få överklagas. Emellertid föreslår kommittén att tillståndsfrågor rörande mera betydande åtgärder skall underställas båda regeringarnas prövning, varjämte för giltighet av kommissionens beslut i vissa fall skall krävas stadfästelse av båda regeringarna. Med den ordning som sålunda föreslås anser kommittén att skäligen krav på rättssäkerhet blir tillgodosedda.

Kommittén frambåller ytterligare beträffande förfarandet att intern lagstiftning får inträda som supplerande enligt den allmänna grundsatssom i förslaget har kommit till uttryck i kap. 1 art. 8. Eftersom principerna för förfarandet i möjligaste mån bör vara enhetliga och alltså i regel inte skifta allteftersom frågor hänförliga till den ena eller den andra staten behandlas, kan det härvid bli en öppen fråga, om finsk eller svensk lagstiftning skall tillämpas. Kommittén förutsätter att det får ankomma på gränsälvskommissionen att pröva denna fråga från fall

till fall med ledning av de allmänna grunder på vilka överenskommelsen vilar.

Gränsälvscommissionen skall enligt förslaget utöva fortlöpande tillsyn över nyttjandet av gränsvattendragen. Väsentligen blir denna tillsynsverksamhet av samordnande natur.

I fråga om giltighetstiden för överenskommelsen föreslås att ingen tidsbegränsning skall gälla men att vardera staten skall kunna bringa överenskommelsen att upphöra genom uppsägning. I detta sammanhang framhåller kommittén, att den anknytning till den gällande lagstiftningen i de båda staterna som har eftersträfvats vid utformningen av förslaget bör bibehållas även i fortsättningen. Kommittén förutsätter därför att, om någondera statens lagstiftning i ämne som behandlas i överenskommelsen ändras väsentligt, förhandlingar utan dröjsmål tas upp för erforderlig omarbeting av överenskommelsen. Skulle sådana förhållanden inträffa att endera staten finner sig böra säga upp överenskommelsen till upphörande, kan det bli en svårlost fråga hur det skall förfaras med anläggningar som då finns i vattendraget. I förslaget ingår en bestämmelse som innebär att staterna vid uppsägning skall ta upp förhandlingar om fortsatt bestånd av anläggningar som har tillkommit i enlighet med överenskommelsen.

Kommitténs förslag till gränsälvsöverenskommelse är uppdelat i tolv kapitel. Det inledande 1 kap. innehåller bestämmelser av allmän karaktär. I 2 kap. har upptagits föreskrifter om gränsälvscommissionens sammansättning och organisation i övrigt. Därefter följer i 3—7 kap. bestämmelser om byggande i vatten, vattenreglering, fiske, flottning och skydd mot vattenförorening. I 8 kap. har sammanförts vissa bestämmelser om ersättning, medan förfarandet regleras i 9 kap. Föreskrifter om tillsyn, besiktning, handräckning m. m. återfinns i 10 kap. Vissa bestämmelser om gränsöverskridande, skattefrihet m. m. ingår i 11 kap. och i 12 kap. upptas slutbestämmelser, avseende ordningen för lösande av tvister om tolkning och tillämpning av överenskommelsen, ikraftträdande, uppsägning m. m. Kommittén motiverar i betänkandet utförligt de särskilda artiklarna i förslagen till gränsälvsöverenskommelse samt till stadgor för gränsälvscommissionen och för fisket inom Torne älvs fiskeområde (s. 116—196).

4 Remissyttrandena

Vad gäller frågan om behovet av en allmän vattenrättslig konvention är meningarna bland de svenska remissinstanserna delade. *Vägverket, domänverket, lantmäteristyrelsen, skogsstyrelsen, arbetsmarknadsstyrelsen, vattenfallsverket, länsstyrelsen och överlantmätaren i Norrbottens län, polismästaren i Haparanda polisdistrikt, Kiruna stad,*

samarbeidsnämnden för Pajala kommunblock, Tornedalskommunernas förbund, Torne älvs flottningsförening, Svenska Kraftverksföreningen samt Norrbottens och Västerbottens läns handelskammare anser att ett sådant behov föreligger. Domänverket, skogsstyrelsen, länsstyrelsen, överlantmätaren och flottningsföreningen anför särskilt att den föreslagna överenskommelsen bör antas så snart som möjligt. Länsstyrelsen, som redan i ett yttrande i december 1966 mycket kraftigt underströk att det förelåg ett stort behov av en allmän vattenrättslig konvention, framhåller att frågan senare har fått ökad aktualitet bl. a. genom de överläggningar som har ägt rum mellan gränskommunerna för att lösa föroreningsproblemen i Torne älv, i första hand i Torneå-Haparanda-regionen. Vattenfallsverket påpekar att vattenkraftutbyggnad för svensk del inte f. n. synes aktuell i berörda vattendrag och att det därför från vattenkraftssynpunkt inte kan anses angeläget att konventionen kommer till stånd. Från andra synpunkter, främst hänsynen till utvecklingen i gränsbygden med därtill knutna aktiviteter som inbegriper utnyttjande av gränsvattendragen och ovissheten om översynen av den svenska vattenlagen kan slutföras inom överskådlig tid, anser sig verket dock kunna rekommendera att en konvention grundad på kommitténs förslag ingås. Verket framhåller att det kan finnas anledning att särskilt beakta konventionens skyddsfunktion vad gäller ovälkomna åtgärder i grannlandet.

RLF, som inte uttalar sig rörande behovet av en konvention, ifrågasätter om det finns skäl att genomföra förslaget nu, eftersom innehållet till följd av pågående översyn av vattenlagen kan bli inaktuellt inom relativt kort tid. Enligt förbundets mening vore det därför praktiskt att uppskjuta ställningstagandet.

De remissinstanser som anser att det inte föreligger något aktuellt behov av den föreslagna överenskommelsen i dess helhet eller i vissa delar är *kammarkollegiet, fiskeristyrelsen, naturvårdsverket, naturvårdssektionen vid länsstyrelsen, vattenlagsutredningen, vetenskapsakademien, Naturskyddsföreningen och Svenska Samernas Riksförbund.*

Kammarkollegiet anser att frågan om ingående av en allmän vattenrättslig konvention bör i huvudsak anstå tills vidare. Sådana frågor rörande t. ex. vattenföroreningsproblemen eller ordnandet av det gemensamma laxfisket som inte tål uppskov bör självfallet kunna tas upp till separat mellanstatlig reglering. Den utredning som hösten 1969 har lagts fram av arbetsgruppen för de utbyggda norrlandsälvarna (Ds I 1969: 8) visar att en utbyggnad av vattenkraften i Torne älv inte är ekonomiskt lönsam. För annat byggande i vatten torde en särskild vattenrättslig konvention knappast behövas. Kollegiet påpekar vidare att det redan nu föreligger behov av viss omarbetning av förslaget med hänsyn till tillkomsten av miljöskyddslagen (1969: 387). Genom denna har införts ett nytt provningssystem för vattenföroreningsföretagen, innebärande

administrativ prövning av tillståndsfrågorna, medan ersättningsfrågorna prövas av domstol. Enligt direktiven för vattenlagsutredningen (Ju 1969: 58) bör systemet införas även i vattenlagstiftningen i övrigt. Utredningens arbete omfattar även översyn av de materiella reglerna i vattenlagen. Mot den bakgrunden och då behovet av en vattenrättskonvention under alla förhållanden inte är akut ter det sig mindre meningsfullt att nu fullfölja konventionsarbetet.

Vattenlagsutredningen, som tillkallades år 1968 med uppdrag att se över vattenlagen (1918: 523), anger flera skäl för uppskov. En utbyggnad av vattenkraften i gränsälvsystemet ter sig i dag synnerligen oviss. I fråga om behovet i övrigt av en gemensam vattenrättslig reglering synes nödvändig kontroll över de fasta fiskeverken i och för sig kunna utövas med stöd av nationell lagstiftning. Behovet av regler för inrättande av internationella trafikleder torde för Sveriges del inte ha större angelägenhetsgrad i gränsälvsområdet än på andra håll, t. ex. inom Öresundsregionen. Det synes vidare med hänsyn bl. a. till befolkningsutvecklingen mindre sannolikt att ytvattenuttag av beskaffenhet att påverka vattenförhållandena på ömse sidor om gränsen kommer att behövas inom överskådlig tid. Det mest framträdande behovet av gemensamma regler föreligger enligt utredningens mening i fråga om möjligheterna att använda gränsvattendragen som recipienter för avloppsvatten. Såvitt gäller avloppsföretag i Sverige synes dock den nationella lagstiftningen tillgodose högt ställda anspråk från vattenvårds-synpunkt, och det kan inte antas annat än att den finska lagstiftningen erbjuder ett godtagbart skydd i detta hänseende. Samarbetet mellan de båda ländernas vattenvårdande myndigheter torde förhoppningsvis inte vara beroende av en konventionsmässig reglering. Behovet av en allmän vattenrättslig överenskommelse ter sig sålunda i dagens läge inte alltför påtagligt. Utredningen framhåller att den anser gränsälvskommitténs förslag väl genomarbetat och i och för sig ägnat att läggas till grund för fortsatta överläggningar mellan länderna men att ett fortsatt konventionsarbete bör bedrivas under hänsynstagande till den pågående reformeringen av den svenska vattenlagstiftningen. Om konventionsarbetet skulle fullföljas innan vattenlagsutredningen har slutfört sitt uppdrag, kan det bli nödvändigt att efter kanske en kort tid från svensk sida påkalla förhandlingar för erforderlig omarbetning av överenskommelsen. En sådan situation bör undvikas. Olägenheterna av ett uppskov i konventionsarbetet i avbidan på vattenlagsutredningens förslag torde böra vägas mot behovet att så snart som möjligt få till stånd en enhetlig vattenrättslig reglering inom gränsälvsområdet. Detta behov kan inte anses vara alltför trängande. Vattenlagsutredningen anser sig under nu angivna omständigheter böra förorda att konventionsarbetet får vila i avvaktan på utredningens resultat. Härtill kommer att konventionsförslagens detaljutformning under alla förhållanden torde böra övervägas

ytterligare mot bakgrund bl. a. av miljöskyddslagstiftningen, varvid viss tidsutdräkt inte torde kunna undvikas.

Fiskeristyrelsen konstaterar att de skäl som föranledde tillsättandet av såväl gränsälvskommittén som laxfiskekommissionen i dag i stort sett har bortfallit. Det är sålunda synnerligen ovisst om i framtiden utbyggnad av vattenkraften inom gränsområdet blir aktuell. Vidare har frågan om rätten till laxfiske avgjorts genom högsta domstolens dom i målet mellan byamännen i Vitsaniemi och svenska staten. Slutligen torde flottningen i gränsvattnen komma att upphöra. På grund av denna utveckling beträffande vattenkraftutbyggnad, flottning och fiske torde inom överskådlig tid endast ett fåtal ärenden varje år påkalla handläggning enligt den av gränsälvskommittén föreslagna ordningen. Det blir då fråga om prövning av tillåtligheten av något fast fiskeverk, någon brobyggnad eller något utsläpp av avloppsvatten. Tillsynen inom gränsvattnen torde med någon förstärkning bättre kunna utövas av redan befintliga organ än av gränsälvskommissionen. Att för angivna mycket begränsade uppgifter bygga upp en stor och dyrbar organisation och dessutom skapa en för den svenska gränsbefolkningen oförmånlig särslagstiftning anser fiskeristyrelsen inte motiverat. En i nuvarande läge lämplig ordning för en bilateral reglering av de finsk-svenska vattenrättsförhållandena bör kunna skapas efter förebild av 1929 års svensk-norska vattenrättskonvention.

Svenska Samernas Riksförbund framhåller att såvitt angår samernas intressen vid en eventuell framtida vattenkraftutbyggnad svensk vattenlag bör tillämpas med de tillägg som förbundet begärt hos vattenlagsutredningen.

Naturvårdsverket, vetenskapsakademien och Naturskyddsföreningen framhåller att det inte föreligger något behov av en gränsälvsöverenskommelse som omfattar vattenkraftutbyggnad. Dessa remissinstanser jämte *naturvårdssektionen vid länsstyrelsen* ifrågasätter behovet av den föreslagna överenskommelsen även när det gäller vattenförorening. *Naturvårdssektionen* anser att det bör övervägas att i stället träffa överenskommelse om att förorening av gränsälvarna skall förhindras så långt det är möjligt. Prövning av ärenden av denna art skulle då ske enligt gällande lagstiftning av vederbörande organ i det land där anläggningen eller verksamheten är lokaliserad eller planeras. Vid prövningen skulle man vara skyldig att beakta den träffade överenskommelsen och även ta hänsyn till den eventuellt strängare lagstiftningen i det andra landet. *Naturvårdsverket* framhåller att såväl den svenska som den finska lagstiftningen synes erbjuda tillfredsställande möjligheter att ingripa mot avloppsföretag på ömse sidor om gränsälvarna. *Naturskyddsföreningen* påpekar att det för att motverka förorening krävs samförstånd mellan myndigheter på ömse sidor om gränsen men att de åtgärder som skall vidtas blir separata.

När det gäller utformningen av en gränsälvsöverenskommelse har kommitténs förslag fått ett positivt mottagande vid remissbehandlingen. På olika punkter har dock förslag till ändringar förts fram.

Vad beträffar överenskommelsens geografiska tillämpningsområde anser *kammarkollegiet*, *lantmäteristyrelsen* och *Naturvårdsverket* att detta inte bör omfatta tillflöden till gränsälvarna. Sådana företag i tillflödena som kan antas medföra olägenhet av någon betydelse för intressen inom det andra landet bör enligt dessa remissinstanser prövas i en ordning liknade den som gäller enligt 1929 års svensk-norska vattenrättskonvention. *Lantbruksnämnden*, *Norrbottens Kustfiskareförbund* och *Svenska Ostkustfiskarens Centralförbund* anser att tillämpningsområdet i havet på den svenska sidan bör begränsas till ett närmare angivet område närmast utanför Torne älvs mynning. Som skäl härför anges att laxfisket inom svenska Nedertorneå sockens skärgårdsområde inte är föremål för regalrätt, att flottning inte förekommer inom området samt att skärgårdsområdet på den svenska sidan till ytan är väsentligt större än motsvarande område på den finska sidan. *Kammarkollegiet* och *lantmäteristyrelsen* framhåller att förekomsten av Tärendöbifurkationen medför att gränsälvskommissionen kan i anledning av ett företag i Torne älv uppströms Tärendö älv få komma att ta ställning även till skadefrågor m. m. i Kalix älv.

Med anledning av förslaget i kap. 1 art. 2 att överenskommelsen skall omfatta åtgärder som utförs inom annan del av det geografiska tillämpningsområdet än gränsälv under förutsättning att åtgärden kan medföra verkningar i den andra staten föreslår *vattenlagsutredningen* och *Kraftverksföreningen* den ytterligare begränsningen att verkningarna i den andra staten skall vara av någon betydelse.

Kommittén föreslår i kap. 1 art. 5 en regel om genomgående hälften-delning av vattenkraften i gränsälvarna med sidogrenar, dock med det förbehållet att den rätt till vattnet som enskild kan grunda på dom, urminnes hävd eller annan särskild rättsgrund inte får rubbas härigenom. *Lantmäteristyrelsen* tillstyrker den föreslagna hälftendelningen. *Vattenöverdomstolen* kritiserar förslaget och framhåller särskilt att detta inte överensstämmer med vare sig svensk eller finsk vattenrätt. I båda rätts-systemen gäller att i rinnande vatten vardera sidan njuter lika lott i vattnet och detta inte bara i oförgrenad älv utan också i varje gren eller särskilt utflöde som älven uppdelas i av holmar eller andra landområden. De fall där vattendraget på detta sätt delar sig är inte oväsentliga från vattenkraftssynpunkt. Även *Kraftverksföreningen* är kritisk och framför önskemål om uttryckliga bestämmelser om ersättning för den vattenkraft som förloras.

I den mån överenskommelsen inte omfattar särskilda bestämmelser skall enligt kap. 1 art. 8 i kommitténs förslag inom vardera staten där gällande lagstiftning tillämpas. Någon kritik har inte framförts mot den-

na viktiga princip. *Kraftverksföreningen* framhåller emellertid att osäkerhet råder om i vilken utsträckning intern lag skall komplettera överenskommelsen och nämner som exempel bestämmelserna om ersättningskraft i 9 kap. svenska vattenlagen.

Med anledning av förslaget om inrättande av en gränsälvs-kommission, som skall avgöra både tillstånds- och ersättningsfrågor, anför *Svenska Samernas Riksförbund* under hänvisning till 16 § regeringsformen och den europeiska konventionen angående de mänskliga rättigheterna, att samerna motsätter sig prövning av annan instans än domstol. *Vattenlagsutredningen* ifrågasätter en uppdelning så att kommissionen prövar tillståndsfrågor medan ersättningsfrågor avgörs av nationell domstol. Utredningen erinrar om att dess direktiv förutsätter en uppdelning efter mönster av miljöskyddslagen med tillståndsprövning hos administrativ myndighet och prövning av ersättningsfrågor vid domstol. *Vattenlagsutredningen* ifrågasätter vidare om inte tillåtligheten av företag inom den yttre zonen alltid borde prövas av nationell myndighet, även om detta skulle innebära att myndigheten därvid måste tillämpa gränsälvsöverenskommelsen. Vad gäller kommissionens sammansättning anser *Naturskyddsföreningen* att tekniker inte bör ingå i kommissionen. Däremot bör den högsta tillgängliga administrativa erfarenheten på ömse sidor av älven vara representerad. Vidare bör ingå naturvårdsexperter. *Lantmäteristyrelsen* anser att det bör införas en bestämmelse som ålägger kommissionen att på begäran av domstol eller administrativ myndighet i någotdera landet avge yttrande i frågor som ligger inom dess verksamhetsområde.

Beträffande förslagets regler om byggande i vatten vänder sig *Övertorneå kommun* och *Tornedalskommunernas förbund* mot att tillstånd alltid skall krävas för anläggande av vatten- och kloakledning under vattenområde. Det borde vara tillräckligt med enbart anmälnings-skyldighet om statlig myndighet har granskat och godkänt företaget. *Vattenöverdomstolen* och *vattenlagsutredningen* erinrar om behovet av bestämmelser om ansvaret när företag i vatten överges.

Förslagets bestämmelser om förutsättningar för att byggande i vatten skall vara tillåtligt anses av *vattenöverdomstolen*, *vattenfallsverket*, *vägverket* och *länsstyrelsen* vara lämpligt utformade. *Domänverket* framhåller att de föreslagna bestämmelserna har en betydligt mindre koncis utformning än motsvarande regler i den svenska vattenlagen. Det är enligt verket synnerligen tveksamt om den föreslagna bestämmelsen om generell avvägning mellan nytta och skada skall kunna accepteras från bl. a. fiskeintressets och naturvårdens synpunkt. *Fiskeriintendenten* och *lantbruksnämnden* ger uttryck för liknande tveksamhet. *Lantbruksnämnden* anser att bestämmelserna bör utformas i överensstämmelse med nuvarande regler i den svenska vattenlagen. Enligt *Naturskyddsföreningen* har erfarenheten visat att det fordras de mest uttryckliga be-

stämmelser för att naturvårdshänsyn skall tas i praktiken. Vattendragen måste bedömas översiktligt och planmässigt. Det moderna sättet att se på alla värden och söka förekomma kortsynt exploatering bör enligt föreningen framgå av bestämmelserna.

Vad beträffar förslagets regler i övrigt om byggande i vatten kan följande nämnas. *Vattenlagsutredningen* och *Kraftverksföreningen* kritiserar bestämmelsen i kap. 3 art. 7 att den som avböjer ett gemensamt utnyttjande av strömfall likväl skall ha rätt att senare inträda som deltagare i företaget. *Vattenöverdomstolen* motsätter sig den föreslagna maximeringen av avgift enligt kap. 3 art. 11 till två procent av den beräknade årliga nettoytan och anser att avgiften bör bestämmas efter skälighet. *Domänverket*, *fiskeriintendenten* och *lantbruksnämnden* förordar att överenskommelsen kompletteras med en motsvarighet till fiskeavgift enligt 2 kap. 10 § svenska vattenlagen. *Kraftverksföreningen* framhåller att de föreslagna tvångsrätterna enligt kap. 3 art. 12 och 13 är mer inskränkta än i den svenska vattenlagen. Om tvångsrätterna inte kan ges samma innehåll som i 2 kap. 14—16 §§ svenska vattenlagen, bör de enligt föreningen åtminstone anknyta till samma förutsättningar som anges i kap. 3 art. 3 för tillstånd till byggande i vatten. Beträffande art. 13 påpekar föreningen att det kan tänkas att för utnyttjandet av egen vattenkraft annans dammbyggnad kan behöva tas i anspråk även utan att annans vattenområde eller vattenkraft samtidigt tas i anspråk. *Vattenöverdomstolen* framhåller att bestämmelserna i kap. 3 art. 18 om omprövning av villkoren för tillstånd till byggande i vatten i motsats till nyprövningsinstitutet i 4 kap. svenska vattenlagen inte ger möjlighet till gottgörelse av statsmedel för viss förlust av förmån. Härigenom begränsas omprövningen och detta kan föranleda att ett företag även efter omprövningen kommer att vara otillfredsställande från allmän synpunkt. Den svenska lagens bestämmelser ger bättre möjlighet till anpassning till de vid omprövningen rådande förhållandena. Även *kammarkollegiet* framför kritik mot förslaget och framhåller särskilt att det föreslagna andra stycket innebär en betydande urholkning av omprövningsinstitutet i förhållande till den svenska vattenlagen. Med anledning av bestämmelserna i kap. 3 art. 21 om rensning och återställande av vattendrag ifrågasätter *vattenlagsutredningen* om inte fiskeritjänsteman i god tid bör underrättas om rensningsåtgärd som inte prövas av gränsälvskommissionen. *Naturskyddsföreningen* anser att de föreslagna bestämmelserna är alldeles för liberala. Rensningen medför stora olägenheter för fisket och från naturvårdssynpunkt. Dessutom missbrukas lätt varje frihet i sådant hänseende långt över bristningsgränsen.

Den i kap. 4 art. 1 föreslagna uppräkningslistan av de ändamål för vilka vattenreglering får ske bör enligt *kammarkollegiet* avslutas med "annat allmänt intresse av betydenhet". *Vattenöverdomstolen*

framhåller att det är osäkert om det enligt 3 kap. svenska vattenlagen är möjligt att sedan en regleringssamfällighet har bildats på frivillig väg utöka företaget till att omfatta ytterligare strömfall. Liknande osäkerhet följer av förslaget till överenskommelse. Ett klart uttalande i denna fråga i motiven är enligt domstolen angeläget. För den händelse möjlighet till utökning av regleringsföretag skall anses föreligga synes i kap. 9 art. 1 som mål böra anges även ansökan om ändring av föreskrifter om delaktighet m. m. som meddelats enligt kap. 4 art. 3.

De i kap. 5 om fiske upptagna bestämmelserna rörande fiskådra inom älvmrådet tillstyrks av *domänverket* och *fiskeriintendenten*. Denne anser det motiverat att särskild hänsyn tas till vandringsfiskens skydd och framkomstmöjligheter i Torne älv med hänsyn till att älven är den viktigaste av östersjöloxens kvarvarande outhygda ledälvar. Även domänverket åberopar Torne älvs stora betydelse som reproduktionsområde för östersjöloxen.

Också föreskrifterna om fredningszoner inom havsområdet tillstyrks av *domänverket* och *fiskeriintendenten*. Verket föreslår emellertid att bestämmelserna kompletteras med föreskrift om största längd på ledarmarna och minsta avstånd mellan redskapen. Fredningszonerna har nämligen visat sig vara mindre effektiva än väntat, eftersom fiskarena i viss omfattning stänger utmed zongränsen med långa stångarmar utgående från storryssjorna. *Lantbruksnämnden* anser att de gällande bestämmelserna om fredningszoner inom skärgårdsområdet saknar praktisk betydelse i större delen av skärgården eller utanför den linje som nämnden föreslagit som gräns för överenskommelsens tillämpningsområde i havet. Inom området utanför älvmynningen täcker fredningszonerna väl de djupaste delarna av fiskvägarna upp mot Torne älv enligt svenska fiskelagens regler om fiskådrans bredd, djup och läge. Det kan därför synas onödigt att utöver bestämmelserna om fredningszoner även den svenska fiskelagens regler om fiskådra skall gälla. Hela det svenska fiskådreinstitutet bör enligt nämndens mening bli föremål för översyn. I avvaktan på en sådan översyn bör endast bestämmelserna om fredningszoner gälla, i all synnerhet som dessa även tillgodoser flottnings- och farledsintressena. *Norrbottnens Kustfiskareförbund* och *Svenska Ostkustfiskarens Centralförbund* framför samma synpunkter.

Domänverket ifrågasätter obligatorisk tillståndsprövning för fasta fiskeverk, eftersom frågan om inverkan på vandringsfiskens reproduktionsmöjligheter bör prövas vid varje sådant byggande i vatten.

Kommitténs förslag att gränsälvscommissionens beslut rörande det samfällda laxfisket enligt kap. 5 art. 6 och 7 för att bli gällande skall stadfästas av båda regeringarna tillstyrks av *domänverket*, *Lantmäteristyrelsen*, *länsstyrelsen*, *lantbruksnämnden* och *fiskeriintendenten* ifrågasätter om en sådan ordning behövs. *Kammarkollegiet* fäster särskild

uppmärksamhet på fisket inom samernas vatten, dvs. fisket i gränsvattendragen ovanför gränsen mellan Pajala och Karesuando kommuner. Det tillkommer "Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer" [33 § rennäringslagen (1971: 437)] att besluta i frågor om upplåtelse av rätt till fiske inom samernas områden. För sådana fiskeupplåtelser krävs vidare att vederbörande sameby — i detta fall Könkämä — hörts i ärendet.

De i 10 § i förslaget till stadga för fisket inom Torne älvs fiskeområde upptagna fiskeförbuden kritiseras av *domänverket*, *lantbruksnämnden*, *Haparanda stad*, *Karesuando kommun* och *samarbetsnämnden för Pajala kommunblock*. Domänverket anser att i paragrafens tredje stycke bör göras undantag för fiske med nät och not i de större sel som särskilt förtecknas av kommissionen. Lantbruksnämnden förordar motsvarande undantag för not- och nätfiske efter sik. Även de kommunala intressena föreslår att fiskeförbuden inskränks i olika avseenden.

Domänverket, *fiskeristyrelsen*, *fiskeriintendenten*, *lantbruksnämnden*, *Norrbottnens Kustfiskareförbund* och *Svenska Ostkustfiskarens Centralförbund* föreslår att det i 13 § föreskrivna minimimåttet för lax bestäms till 50 cm, dvs. det mått som gäller för svenska älvar i övrigt. Fiskeristyrelsen hänvisar till att förslag har lagts fram om en ändring i 1962 års konvention angående laxfisket i Östersjön (SÖ 1963: 13). Enligt förslaget skall minimimåttet för lax fångad i fasta redskap innanför den svenska baslinjen norr om lat. 60°N minskas från 60 till 50 cm.

De i 16—19 §§ föreslagna redskapsbestämmelserna kritiseras av *domänverket*, *fiskeristyrelsen*, *fiskeriintendenten*, *länsstyrelsen*, *lantbruksnämnden*, *Karesuando kommun*, *Norrbottnens Kustfiskareförbund* och *Svenska Ostkustfiskarens Centralförbund*. Fiskeriintendenten utvecklar kritiken på följande sätt. Paragraferna innehåller en mängd detaljerade bestämmelser om fiskredskapens utformning, vilka alla syftar till att förebygga överexploatering av fiskbestånden och förhindra fångst av undermålig fisk — främst lax och havsöring. Redskapsbestämmelserna har med andra ord karaktären av föreskrifter lagda ovanpå reglerna om minimimått, fiskådra, fredningszoner och fredningstider. Inga belägg har ännu framkommit som kan tjäna som motiv för bibehållande av sådana redskapsbestämmelser.

I 20 § föreslås gränssälvskommissionen få rätt att utfärda vissa bestämmelser. *Lantbruksnämnden*, *Norrbottnens Kustfiskareförbund* och *Svenska Ostkustfiskarens Centralförbund* förslår att paragrafen utgår, eftersom vederbörande länsstyrelse även fortsättningsvis bör meddela sådana bestämmelser för länskusten i dess helhet.

I anslutning till bestämmelserna om flottning framhåller flera remissinstanser att den allmänna flottningen torde komma att upphöra. *Domänverket*, *skogsstyrelsen*, *skogsvårdsstyrelsen* och *flottningsförening-*

en har inte något att erinra mot de föreslagna bestämmelserna. Enligt domänverket fyller visserligen 1949 års flottningsöverenskommelse sin funktion i nuvarande skick. Den föreslagna omarbetningen medför dock knappast några olägenheter. Eftersom det är tänkbart att viss separat- eller husbehovsflottning kan komma att äga rum, även om den allmänna flottningen upphör, är det av värde att bestämmelser härom finns i gränsälvöverenskommelsen. *Fiskeriintendenten* anser att flottningsintresset inte som hittills bör prioriteras gentemot fisket och andra intressen utan att lagreglerna bör utformas så att frågor som uppkommer i samband med flottningens nedläggning kan lösas med minsta möjliga besvär. *Fiskeriintendenten* framhåller vidare, i likhet med *vattenöverdomstolen*, *länsstyrelsen*, *lantbruksnämnden* och *vattenlagsutredningen*, att förslaget bör kompletteras med bestämmelser om återställningsåtgärder efter förebild av den nya svenska lagstiftningen härom (SFS 1969: 396—399). *Skogsstyrelsen* anser däremot att erforderliga bestämmelser för nedläggning av flottningen och avveckling av flottningsföreningens tillhörigheter kan införas i reglementet för den nya flottningsföreningen. Det är därför enligt styrelsen angeläget att överenskommelsen träder i kraft så snart som möjligt. *Övertorneå kommun* och *Tornedalskommunernas förbund* föreslår en särskild fond för återställningsåtgärder.

Flera remissinstanser framhåller att miljöskyddslagen nödvändiggör en omarbetning av förslagets bestämmelser om skydd mot vattenförorening. *Naturskyddsföreningen* anser att de av kommittén föreslagna skyddsbestämmelserna är otidsenliga och framhåller att vattenförening måste motarbetas effektivt och företningsfrågorna behandlas sakkunnigt. *Norrbottens Kustfiskareförbund* och *Svenska Ostkustfiskarens Centralförbund* ifrågasätter om inte förslaget bör läggas till grund för nya mellanstatliga överväganden, som inte endast omfattar gränsvattnen utan också kustområdena på den svenska och finska sidan av Bottenviken och Bottenhavet. *Vattenlagsutredningen* tar upp frågan om förbudstalan och anser det tveksamt i vilken ordning sådan talan skall få föras t. ex. av finsk sakägare mot svensk företagare som vållar olägenhet genom förorening av gränsälv.

Beträffande förfarandet tar *vattenlagsutredningen* upp bestämmelserna i kap. 9 art. 3 om regleringen av kompetenskonflikt mellan kommissionen och vattendomstolarna. Utredningen anser att kompetenskonflikt med nationell tillståndsmyndighet alltid bör lösas enligt kommissionens bestämmande. De föreslagna omröstningsreglerna har för ersättningsfrågornas del den innebörden att, så snart två medlemmar från den stat där skadan uppkommer är ense, deras mening skall gälla. *Vattenöverdomstolen* är inte övertygad om att detta är en rimlig lösning. Kommissionen har att beakta både ersättningsgivares och ersättningsstagares intressen och den ersättning som skall utges torde i många

fall komma att belasta företagare i det motsatta landet. Vattenöverdomstolen föreslår därför att i ersättningsfrågor skall gälla den mening som omfattas av mer än hälften av kommissionens medlemmar samt att vid lika röstetal ordföranden skall ha utslagsröst. Eftersom det får anses önskvärt att så många frågor som möjligt avgörs av kommissionen utan hänskjutande till regeringarna, ifrågasätter domstolen om inte detta beslutsförfarande kan utsträckas att gälla även andra frågor.

Förslaget att talan mot kommissionens beslut i ersättningsfrågor skall få föras hos vattenöverdomstolen i vederbörande stat medan kommissionens beslut i andra frågor omedelbart vinner laga kraft godtas med vissa betänkligheter av *vattenöverdomstolen*, *domänverket* och *länsstyrelsen*. Enligt länsstyrelsen är rättssäkerhetskravet i praktiken tillräckligt tillgodosett genom att viktigare beslut måste underställas eller stadfästas. *Fiskeriintendenten*, *lantbruksnämnden* och *Övertorneå kommun* anser däremot inte att förslaget kan godtas. Enligt lantbruksnämnden bör ytterligare övervägas om inte ett lämpligt besvärsförfarande kan konstrueras. Övertorneå kommun anser att möjlighet borde finnas att efter tillstånd av högsta domstolen i respektive land få kommissionens beslut ompröva av denna.

Förslagets bestämmelser om tillsyn har föranlett flera påpekanden. *Överbefälhavaren* föreslår att den rörelsefrihet över gränsen som följer av bestämmelserna skall upphävas eller begränsas vid beredskapstillstånd och krig. *Domänverket* och *fiskeriintendenten* anmäler tvivksamhet när det gäller kommissionens praktiska möjligheter att verkställa fortlöpande tillsyn över vattenförhållandena. *Polismästaren i Haparanda polisdistrikt* anser att någon ny internationell polisstyrka eller motsvarighet därtill inte bör få skapas. Förmanskap över polisen kan inte heller läggas på kommissionen. Enligt *generaltullstyrelsen* bör några särskilda övervakningspatruller för fisketillsyn inte inrättas. I stället bör befattningshavare vid tullverkets kust- och gränsbevakning åläggas att i samarbete med motsvarande finska myndigheter utöva den gemensamma fisketillsyn som avses, och sådana befattningshavare bör också få till uppgift att utöva tillsyn till motverkande av vattenförening.

I anslutning till bestämmelserna om överenskommelsens upphörande framhåller *vattenlagsutredningen* att det från rättssäkerhetssynpunkt är angeläget att största möjliga säkerhet skapas för den framtida giltigheten av tillstånd som har meddelats enligt överenskommelsen. Den omständigheten att denna upphört får inte leda till att anläggningar som medgivits enligt överenskommelsen kan komma att betraktas som olagliga. *Kraftverksföreningen* anför liknande synpunkter och påpekar att förslaget kan leda till att redan lämnade tillstånd förfaller i samband med uppsägning av överenskommelsen efter-

som det föreskrivs att förhandlingar skall tas upp om fortsatt bestånd av anläggningar. Den som utför en anläggning med stöd av överenskommelsen — t. ex. utför reglering av en sjö inom Sverige med avlopp till gränsälv — har sålunda inte någon garanti för att denna anläggning får bibehållas. Detta nedsätter tydligen i högsta grad värdet av tillstånd enligt överenskommelsen. Önskvärt är en föreskrift att meddelade tillstånd för befintliga anläggningar skall bestå även om överenskommelsen i övrigt upphör att gälla. Detta borde vara ett för båda länderna gemensamt intresse. Som ett annat men sämre alternativ kan man tänka sig en intern föreskrift inom vardera landet om ersättning till intresse som grundar sig på tillstånd enligt överenskommelsen och som skadas då överenskommelsen upphör.

5 De föreliggande förslagen

Rörande de förslag till ändringar i kommitténs förslag som har utarbetats vid de efter remissbehandlingen förda förhandlingarna har de deltagande företrädarna för de bägge staterna gjort följande gemensamma uttalanden.

”De upprättade förslagen stämmer till övervägande del helt överens med gränsälvskommitténs förslag. Vissa mera betydande ändringar har dock vidtagits på grund av ny lagstiftning eller andra nytillkomna omständigheter. Sålunda har bestämmelserna om skydd mot vattenförorening arbetats om med den svenska miljöskyddslagen (1969: 387) som förebild. De utgör nu kap. 6 i förslaget till gränsälvsöverenskommelse. I anslutning härtil har efter mönster av den svenska miljöskyddskungörelsen (1969: 388) upprättats ett förslag till stadga om provnings- och anmälningsskyldighet för verksamhet som avses i kap. 6 art. 3 i gränsälvsöverenskommelsen. Med hänsyn till att beslut har fattats om att den allmänna flottningen i gränsälvarna skall upphöra efter flottningssäsongens slut år 1971 har det inte ansetts påkallat med ett särskilt kapitel om flottning i gränsälvsöverenskommelsen, utan det har ansetts lämpligare att bibehålla 1949 års flottningsöverenskommelse med tillhörande stadga efter en viss anpassning till gränsälvsöverenskommelsen. Flottningsöverenskommelsen har kompletterats med regler motsvarande 1969 års svenska lagstiftning om återställningsåtgärder i avlyst flottled (SFS 1969: 396—399). De nya flottningsbestämmelserna har upptagits i en tilläggsöverenskommelse med tilläggsstadga. Vissa relativt obetydliga ändringar i gränsälvskommitténs förslag har föranletts av de ändringar i den svenska vattenlagen som beslutats i anledning av prop. 1971: 106 och som i huvudsak innebär att Kungl. Maj:ts provningsrätt i vattenmål utvidgas och att vattendomstolarna inordnas i tingsrättsorganisationen. Även på en del andra punkter har sakliga

eller redaktionella ändringar företagits. Stadgan för finsk-svenska gränsälvskommisionen, stadgan för fisket inom Torne älvs fiskeområde och stadgan om prövnings- och anmälningsskyldighet för verksamhet som avses i kap. 6 art. 3 i gränsälvsöverenskommelsen har fogats som bilagor till denna överenskommelse.

I det följande lämnas en översiktlig motivering till de ändringar som föreslås. I den mån annat inte anges har av gränsälvskommittén lämnade motiveringar godtagits i tillämpliga delar. Synpunkter som har framförts vid remissbehandlingen redovisas endast om de har föranlett någon ändring eller behov har ansetts föreligga av ett klagörande uttalande. Redaktionella ändringar anmärks inte särskilt.

Förslaget till gränsälvsöverenskommelse

Det aktuella förslaget till gränsälvsöverenskommelse är uppdelat i tio kapitel. Kap. 1—5 har samma rubriker och huvudsakliga innehåll som i gränsälvskommitténs förslag. Eftersom flottningskapitlet har utgått, handlar kap. 6 om skydd mot vattenförorening, kap. 7 om ersättning och kap. 8 om förfarandet. Dessa kapitel motsvarar resp. kap. 7, 8 och 9 i kommitténs förslag. Kap. 9, som motsvarar kap. 10 i kommittéförslaget, innehåller tillsyns- och ansvarsbestämmelser m. m. samt kap. 10, som motsvarar kap. 12, slutbestämmelser. Eftersom kap. 11 i gränsälvskommitténs förslag, vilket behandlar gränsöverskridande, skattefrihet m. m., huvudsakligen avser flottnings- och i den delen överensstämmor med vad som gäller enligt 1949 års flottningsöverenskommelse, har kapitlet fått utgå. Art. 1 i kapitlet har dock bibehållits och överförs till kap. 2 art. 6.

Kap. 1 art. 2. I ett nytt andra stycke upptas en hänvisning till 1949 års flottningsöverenskommelse med tillhörande stadga samt en erinran om att erforderliga kompletterande bestämmelser skall meddelas i en tilläggsöverenskommelse med bifogad tilläggsstadga.

Kap. 1 art. 3. För att ytterligare understryka den betydelse som bör tilläggas naturvården har angivits, att *särskild* vikt skall fästas vid naturvårdsintresset.

Kap. 1 art. 4. Artikelns motsvarar kap. 3 art. 4 i gränsälvskommitténs förslag. Denna artikel bör enligt kommittén ges generell tillämpning och således gälla t. ex. vid konkurrens mellan vattenbortledning och avloppsutsläpp. Det har med hänsyn härtill ansetts lämpligare att placera artikeln i det inledande kapitlet, vilket innebär att den blir direkt tillämplig även för kap. 6 om vattenförorening. Kap. 1 art. 4 i kommittéförslaget har inarbetats i kap. 3 art. 8.

Kap. 1 art. 7. Artikelns innehåller en hänvisning till art. IV i 1810 års gränsregleringstraktat. I anslutning härtill erinras om deklarationen den 7/19 september 1845 angående tolkningen av art. IV i gräns-

regleringstraktaten (i Sverige SFS 1845: 38 s. 4 och i Finland FAF 1845).

Kap. 1 art. 8. I artikeln slås fast, att intern rätt är subsidiärt tillämplig. Svenska Kraftverksföreningen framhåller i sitt remissyttrande att det är ovisst i vad mån vederbörande lands lag skall komplettera vissa bestämmelser i överenskommelsen. Det är emellertid inte möjligt att uttömmande ange i vilken utsträckning intern rätt skall tillämpas utan lösningen av dessa frågor får överlämnas till rättstillämpningen. Skyldighet att leverera ersättningskraft över riksgränsen bör dock inte kunna åläggas.

Kap. 2 art. 2. I artikeln har tillagts att medlem av kommissionen skall utses för viss tid, vilket överensstämmer med vad kommittén har uttalat i motiven.

Kap. 2 art. 3. Det är naturligt och lämpligt att kommissionen anlitas som remissinstans i frågor som ligger inom dess kompetensområde. Någon särskild föreskrift härom behövs inte.

Kap. 2 art. 5. I Sverige har ämbetsansvarskommittén i ett principbetänkande (SOU 1969: 20) Ämbetsansvaret föreslagit, att det nuvarande ämbetsansvaret enligt svensk rätt skall upphävas. Med hänsyn härtill har i första stycket orden "straffrättsligt tjänstemannaansvar" bytts ut mot "straffrättsligt ansvar för sina handlingar i tjänsten" och i andra stycket ordet "tjänstemannaskydd" bytts ut mot "skydd".

Kap. 2 art. 6. Artikeln motsvarar kap. 11 art. 1 i gränsälvskommitténs förslag med den ändringen att artikeln avser även sakkunnig som förordnats att utöva tillsyn. I fråga om flottningen finns motsvarande bestämmelse i art. IV i 1949 års flottningsöverenskommelse.

Kap. 2 art. 7. I denna artikel, som saknar motsvarighet i kommittéförslaget, föreskrivs att gränsälvskommissionens tillhörigheter skall vara fria från all behandling av tullmyndighet samt från in- och utförselavgift.

Kap. 2 art. 8. I artikeln, som motsvarar kap. 2 art. 6 i gränsälvs-kommitténs förslag, anges att stadga för gränsälvskommissionen har intagits i bilaga A till överenskommelsen.

Kap. 3 art. 1. Sista punkten i andra stycket i gränsälvskommitténs förslag har uteslutits som överflödig.

Kap. 3 art. 2. I artikeln har tillagts orden "utan oskäligen kostnad", vilket överensstämmer med vad kommittén har uttalat i motiven.

Kap. 3 art. 4—13. Eftersom kap. 3 art. 4 i kommitténs förslag har överförs till kap. 1 har art. 5—14 i kommitténs förslag fått ändrad beteckning.

Kap. 3 art. 6. I anledning av remisskritik har i artikeln, som motsvarar kap. 3 art. 7 i kommitténs förslag, inte medtagits en av kommittén föreslagen bestämmelse, att den som avböjer ett gemensamt ut-

nyttjande av strömfall likväl skall ha rätt att senare inträda som deltagare i företaget.

Kap. 3 art. 8. Artikelns motsvarar kap. 1 art. 4 och kap. 3 art. 9 i kommitténs förslag. Någon saklig ändring har inte skett.

Kap. 3 art. 12. I anledning av remisskritik har kommitténs förslag ändrats så att de förutsättningar för tvångsrätt som anges i kap. 3 art. 11 gäller även för tvångsrätt enligt förevarande artikel. Sådan tvångsrätt kan alltså föreligga även om annans vattenområde eller vattenkraft inte samtidigt behöver tas i anspråk.

Kap. 3 art. 13. I andra stycket har med hänsyn till att kommissionen kan ta upp tillåtlighetsfrågan till särskild prövning orden "före målets avgörande" ändrats till "innan kommissionen avgjort frågan om företagets tillåtlighet". I övrigt föreligger inte något behov av ändring av artikeln med hänsyn till de ändringar i den svenska vattenlagen som har beslutats i anledning av prop. 1971: 106.

Kap. 3 art. 14. Artikelns, som saknar motsvarighet i gränsälvskommitténs förslag, innehåller bestämmelser om laglighetsprövning. Enligt 2 kap. 25 § svenska vattenlagen är ägare av byggnad i vatten berättigad att påkalla prövning av byggnadens laglighet, om denna har verkställts utan att medgivande erhållits enligt vattenlagen eller äldre lag. Beträffande verkan av vattendomstolens beslut gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i 2 kap. 22—24 §§ vattenlagen om tillstånd till byggnade. Enligt 2 kap. 26 § är byggnadens ägare bevisningsskyldig i avseende å de före byggnadens tillkomst rådande förhållandena i vattnet, om byggnaden verkställts utan tillstånd efter det vattenlagen trätt i kraft. I den finska vattenlagen finns inte någon direkt motsvarighet till dessa bestämmelser. Förevarande artikel bygger helt på de svenska bestämmelserna. Den i artikelns andra stycke upptagna bevisregeln, som torde överensstämma med både svensk och finsk rätt, är dock tillämplig även på byggnad som har tillkommit före överenskommelsens ikraftträdande.

Kap. 3 art. 15. Artikelns har formulerats om så att det i ett tillståndsbeslut inte behöver särskilt anges, att tillståndet skall gälla utan tidsbegränsning. Endast om tillståndet tidsbegränsas måste detta anges.

Kap. 3 art. 18. Artikelns har kompletterats med ett nytt andra stycke, som med 2 kap. 8 § andra stycket svenska vattenlagen som förebild ger möjlighet till omprövning utan iakttagande av viss tid av bestämmelser som har meddelats till skydd för fisket. Beträffande artikelns tredje stycke förtjänar framhållas att det inte finns något hinder mot att vid omprövning av avgift ta hänsyn till förändringar i penningvärdet.

Kap. 3 art. 22. Det bör understrykas, att de allmänna bestämmelserna om byggande i vatten i tillämpliga delar gäller även vid byggande

för flottningsändamål. Redan i kap. 1 art. 2 har upptagits en hänvisning till 1949 års flottningsöverenskommelse.

Kap. 4 art. 1. I uppräknigen av de ändamål för vilka reglering får ske har tillagts "annat allmänt intresse av betydenhet".

Kap. 5 art. 1. I andra stycket har tillagts att Torne älvs utflöden tillhör älvmrådet. Det kan erinras om att den i första stycket angivna latitudsparallellen i Sverige utgör gräns mellan allmänt och enskilt vatten enligt 4 § lagen (1950: 595) om gräns mot allmänt vattenområde.

Kap. 5 art. 8. I artikeln anges, att stadga för fisket inom Torne älvs fiskeområde har intagits i bilaga B till överenskommelsen. Den av kommittén föreslagna hänvisningen i andra stycket till tillsynsbestämmelserna har fått utgå som obchövlig.

Kap. 6. Detta kapitel är nyskrivet huvudsakligen med den svenska miljöskyddslagen (1969: 387) som förebild. Miljöskyddslagen innefattar bestämmelser till skydd mot vattenförorening, luftförorening, buller och andra störningar. I överenskommelsen upptas emellertid endast bestämmelser till skydd mot vattenförorening. I tillämpliga delar hänvisas till förarbetena till miljöskyddslagen (prop. 1969: 28, 3LU 37 och rskr 281). Kapitlet innehåller fjorton artiklar.

Kap. 6 art. 1. Artikeln, som motsvarar kap. 7 art. 1 i kommitténs förslag, innebär ett allmänt förbud mot förorening av vattenområde i vidare mån än som är tillåtligt enligt överenskommelsen. Förbudet är straffsanktionerat enligt kap. 9 art. 11. Artikeln innehåller till skillnad från art. 4—14 och den svenska miljöskyddslagen inte någon begränsning till vad som härrör från användningen av fast egendom. Härav följer att förorening som inte härrör från användning av sådan egendom är helt förbjuden. Detta överensstämmer med 1 kap. 19 § finska vattenlagen. I Sverige finns motsvarande bestämmelser i 23, 24 och 37 §§ naturvårdslagen (1964: 822, senaste lydelse 1970: 891).

Kap. 6 art. 2. Artikeln motsvarar i huvudsak 2 § miljöskyddslagen och hänvisar till de särskilda regler som gäller enligt den interna lagstiftningen.

Kap. 6 art. 3. Artikeln motsvarar 1 § första stycket punkterna 1 och 2 miljöskyddslagen och anger att de följande artiklarna endast gäller för användning av fast egendom. Som en motsvarighet till miljöfarlig verksamhet i miljöskyddslagen används i det följande begreppet verksamhet som avses i art. 3.

Kap. 6 art. 4. I artikelns första stycke, som motsvarar 9 § miljöskyddslagen, fastslås företagarens rätt att få frågan om tillåtligheten av verksamhet som avses i art. 3 prövad genom att ansöka om tillstånd hos gränsälvskommissionen. Någon motsvarighet till miljöskyddslagens dispensförfarande föreslås inte. Bestämmelser om obligatorisk prövning ges i stadgan om prövnings- och anmälningsskyldighet för verksamhet som avses i art. 3, vilken har intagits i bilaga C till överens-

kommelsen. I artikelns andra stycke, som motsvarar kap. 7 art. 2 tredje stycket i kommitténs förslag, ges bestämmelser om underställning till båda regeringarna.

Kap. 6 art. 5. I första stycket fastslås en principiell ersättnings-skyldighet för skada och intrång av verksamhet som avses i art. 3 (jfr 30 § miljöskyddslagen). I andra stycket ges en tillåtlighetsregel som överensstämmer med kap. 3 art. 4. I tredje stycket ges en bestämmelse om val av plats för verksamheten som överensstämmer med 4 § miljöskyddslagen.

Kap. 6 art. 6. Artikeln motsvarar 5 § miljöskyddslagen och innehåller de grundläggande villkoren för att verksamhet som avses i art. 3 över huvud skall få förekomma.

Kap. 6 art. 7. Artikeln motsvarar 6 § miljöskyddslagen. Även om alla försiktighetsmått som kan krävas enligt art. 6 har iakttagits, kan det tänkas att den olägenhet som verksamheten för med sig blir av väsentlig betydelse. Verksamheten är då enligt första stycket i princip inte tillåten men undantag kan medges, när särskilda skäl föreligger. Om olägenheten är av den beskaffenhet som anges i andra stycket, får verksamheten inte utövas. I motsats till i miljöskyddslagen har i överenskommelsen detta förbud gjorts absolut (se 6 § andra stycket miljöskyddslagen; jfr kap. 7 art. 2 andra stycket i kommitténs förslag).

Kap. 6 art. 8. Artikeln, som motsvarar 7 § första stycket punkt 1 miljöskyddslagen, innehåller ett principiellt förbud mot utsläpp av visst slag av avloppsvatten som inte har undergått längre gående rening än slamavskiljning.

Kap. 6 art. 9. I artikeln, som motsvarar kap. 7 art. 3 i kommitténs förslag, ges en bestämmelse om tvångsrätt. Med förebild i 8 kap. 25 § svenska vattenlagen har gjorts en inskränkning beträffande tomtplats, trädgård och park.

Kap. 6 art. 10. Artikeln motsvarar kap. 7 art. 5 i kommitténs förslag och innehåller bestämmelser bl. a. om tidsbegränsning av tillstånd (jfr kap. 3 art. 15).

Kap. 6 art. 11. Artikeln motsvarar 23—26 §§ miljöskyddslagen och innehåller bestämmelser om omprövning. Enligt 26 § miljöskyddslagen kan initiativ till omprövningen tas endast av statens naturvårdsverk. Det synes inte lämpligt att begränsa talerätten på motsvarande sätt i överenskommelsen. I artikelns fjärde stycke anges därför, att ansökan om prövning kan göras av vederbörande myndighet eller enskild sakägare i någondera staten.

Kap. 6 art. 12. Artikeln motsvarar 27 och 28 §§ miljöskyddslagen och innehåller bestämmelser om omprövning efter ansökan av tillståndshavaren. Andra stycket, som motsvarar 28 § miljöskyddslagen, gäller endast vid sådan omprövning, som grundas på denna artikel.

Kap. 6 art. 13. Artikeln motsvarar kap. 7 art. 6 andra stycket i kommitténs förslag och innehåller bestämmelser om omprövning av ersättningsbeslut.

Kap. 6 art. 14. Artikeln motsvarar 41 § miljöskyddslagen och innehåller bestämmelser om förbudstalan som riktar sig mot verksamhet som utövas utan tillstånd enligt överenskommelsen (se kap. 10 art. 5). Enligt 41 § miljöskyddslagen kan initiativ till förbudstalan tas endast av statens naturvårdsverk. Enskild sakägare kan emellertid väcka förbudstalan vid domstol (jfr 36 § miljöskyddslagen). I överenskommelsen saknas anledning att begränsa talerätten. Artikeln utesluter förbudstalan vid intern domstol.

Kap. 7 art. 2. I artikeln föreskrivs, att gränsälvskommisionen även utan samband med ansökan om tillstånd äger besluta i fråga om ersättning på grund av åtgärd som omfattas av överenskommelsen. Enligt kommitténs förslag (kap. 8 art. 2 första stycket) gällde motsvarande regel endast vid skada till följd av åtgärd enligt kap. 3 art. 21.

Art. 2 första stycket andra punkten och andra stycket samt art. 3 i kommitténs förslag rör flottningsskada och har därför utmönstrats, vilket föranlett omnumrering av art. 4 i kommittéförslaget.

Kap. 8 art. 1. Artikeln motsvarar kap. 9 art. 1 i kommitténs förslag. I huvudsak har vidtagits endast redaktionella ändringar. I punkt 6 har dock på hemställan av svenska vattenöverdomstolen upptagits fråga om föreskrifter enligt kap. 4 art. 3. Härigenom klargörs att ett regleringsföretag efter det att tillstånd till reglering har meddelats kan utökas att omfatta ytterligare strömfall.

Kap. 8 art. 3. Artikeln motsvarar kap. 9 art. 3 i kommitténs förslag. Det har dock ansetts lämpligt att ändra artikeln så att kompetenskonflikt med intern myndighet alltid avgörs av gränsälvskommisionen. I Sverige kan efter miljöskyddslagens ikraftträdande kompetenskonflikt uppstå inte endast med domstol utan även med koncessionsnämnden för miljöskydd, statens naturvårdsverk och länsstyrelse. Detta har föranlett omformulering av regeln om underrättelseskyldighet gentemot kommissionen. Underrättelseskyldigheten har getts en vid avfattning för att kommissionen skall få möjlighet att avgöra frågor om gränsdragningen enligt kap. 1 art. 2.

Kap. 8 art. 4. Artikeln motsvarar kap. 9 art. 4 i kommitténs förslag. Uttrycket sakägare har bytts ut mot motpart resp. part. Vidare har tillagts att ansökan inte behöver kungöras, om den på annat lämpligt sätt kan delges berörda motparter. Kungörelse och ansökningshandlingar skall expedieras till myndigheter i båda staterna i den utsträckning så skall ske vid tillämpning av intern rätt.

Kap. 8 art. 5. Skyldigheten att hålla handlingarna tillgängliga hos särskild aktförvarare har mjukats upp genom ett tillägg av innebörd att sådan skyldighet inte föreligger om det är uppenbart obehövligt.

Kap. 8 art. 9. Av skäl som framgår av vad som anförts vid kap. 3 art. 15 har punkt 6 i denna paragraf utgått.

Kap. 8 art. 13. Artikeln, som innehåller regler om omröstning, har kompletterats med en hänvisning till interna omröstningsregler, vilken är avsedd för det fall då ingen mening omfattas av flertalet medlemmar från vederbörande stat. I sådant fall får med tillämpning av den statens omröstningsregler bestämmas vilken mening som skall gälla.

Kap. 9 art. 1. Artikeln motsvarar i huvudsak kap. 10 art. 1 första och andra styckena i kommitténs förslag och innehåller de grundläggande bestämmelserna om gränsälvskommissionens tillsynsverksamhet. Det har inte ansetts nödvändigt att uttryckligen föreskriva att tillsynsuppgifter kan fullgöras av medlem av eller befattningshavare hos gränsälvskommissionen. I ett nytt andra stycke anges, att överenskommelsen inte innebär någon inskränkning i den tillsyn som skall utövas enligt interna regler.

Kap. 9 art. 2. I ett nytt första stycke anges, att kommissionen skall verka för att tillsynsmyndigheterna i vardera staten får tillgång till erforderligt material. Artikelns andra stycke motsvarar kap. 10 art. 1 fjärde stycket i kommitténs förslag.

Kap. 9 art. 3. Artikeln, som motsvarar kap. 12 art. 6 i kommitténs förslag, innehåller bestämmelser om tillsyn över vattenföringen vid Tärendöälvens utflöde ur Torne älv.

Kap. 9 art. 4—6. Artiklarna motsvarar 42—44 §§ miljöskyddslagen men har getts en generell avfattning.

Kap. 9 art. 7—9. Artiklarna motsvarar kap. 10 art. 2—4 i kommitténs förslag. Vad beträffar art. 8 förekommer i förslaget endast en typ av avgift, som skall föras till den där angivna fonden, nämligen sådan avgift som avses i kap. 3 art. 10. Bestämmelsens utformning möjliggör emellertid att även andra slag av avgifter efter särskilt beslut av kommissionen eller regeringarna tillförs fonden.

Kap. 9 art. 10. Artikeln motsvarar i huvudsak kap. 10 art. 5 första och andra styckena i kommitténs förslag. Straffmaximum har höjts från sex månaders till ett års fängelse.

Kap. 9 art. 11. Artikeln motsvarar 45 § miljöskyddslagen och innehåller straffbestämmelser som hänför sig till reglerna i kap. 6 samt kap. 9 art. 5 och 6.

Kap. 9 art. 12. Första stycket motsvarar kap. 10 art. 5 tredje stycket i kommitténs förslag. Med ändring av kommitténs förslag föreskrivs, att brottmål skall handläggas av allmän underrätt och alltså inte av vattendomstol. Andra stycket motsvarar 46 § miljöskyddslagen.

Kap. 10 art. 3. I artikeln har direkt utsagts, att överenskommelsen träder i kraft den 1 januari 1972.

Kap. 10 art. 5. Artikeln motsvarar i huvudsak kap. 12 art. 5 i kommitténs förslag. I första stycket anges att bestämmelsen gäller anlägg-

ning eller företag. Vidare har tillagts att bestämmelserna om omprövning i överenskommelsen får tillämpas på äldre anläggning eller företag. I ett nytt andra stycke föreskrivs att mål eller ärende som är anhängigt vid intern myndighet vid ikraftträdandet skall handläggas enligt äldre bestämmelser.

Kap. 10 art. 6. Artikeln motsvarar kap. 12 art. 7 i kommitténs förslag och innehåller bestämmelser om uppsägning av överenskommelsen. Kommittén har föreslagit en bestämmelse att staterna, då uppsägning sker, skall ta upp förhandlingar om fortsatt bestånd av anläggningar som har tillkommit i enlighet med överenskommelsen. Denna bestämmelse kan inskränkas att gälla anläggningar som sträcker sig över riksgränsen, eftersom staterna är oförhindrade att genom intern lagstiftning meddela bestämmelser om övriga anläggningar.

Förslaget till stadga för finsk-svenska gränsälvskommissionen

I stadgan för gränsälvskommissionen har vidtagits endast två ändringar. I 5 § anges, att domared kan ersättas av domarförsäkran. I 9 § har gjorts viss uppmjukning i skyldigheten att vara tillstädes på kommissionens kansli. Enligt den nya lydelsen är det tillräckligt om ordföranden eller sekreterare är tillstädes viss bestämd tid, minst en gång i veckan.

Förslaget till stadga för fisket inom Torne älvs fiskeområde

I 1 § *andra stycket* har liksom i 5 kap. 1 § gränsälvsöverenskommelsen tillagts att Torne älvs utflöden tillhör älvmrådet

I 6 § *andra stycket* har tillagts att förbudet mot fiske med huggkrok gäller även annat redskap varmed fisk kan spetsas.

Det i 11 § angivna fiskeförbudet har utvidgats att avse även fiske med drivgarn.

I 13 § har kommittén föreslagit att minimimåttet för lax skall vara 60 cm. Detta överensstämmer med vad som gäller enligt art. 6 i överenskommelsen den 20 december 1962 rörande skydd för beståndet av lax i Östersjön (SÖ 1963: 13). Denna överenskommelse har ratificerats av Sverige, Danmark och Förbundsrepubliken Tyskland. Nämnade stater har emellertid sedermera överenskommit, att minimimåttet skall vara 50 cm för lax fångad i fasta redskap innanför den svenska baslinjen norr om latituden 60°N. Överenskommelsen torde komma att ratificeras inom en snar framtid. Finland har i sin interna lagstiftning hittills följt bestämmelserna i 1962 års överenskommelse. På grund av det anförda har minimimåttet i förevarande artikel ändrats från 60 till 50 cm.

De detaljerade redskapsbestämmelserna i 16—19 §§ har i Sverige utsatts för åtskillig remisskritik. De föreslagna bestämmelserna får emel-

lertid tills vidare anses vara av värde. Gränsälvskommissionen bör dock ges relativt stora möjligheter att i konkreta fall medge undantag från bestämmelserna i stadgan. För att tillgodose detta önskemål har vissa ändringar vidtagits i 21 och 22 §§ i kommitténs förslag. Till att börja med har paragraferna fått byta plats. I 21 § första stycket i det aktuella förslaget anges att kommissionen får medge undantag från bestämmelse i stadgan inte endast för fiskodling eller vetenskapligt ändamål utan även i den mån det finnes påkallat av fiskevårdshänsyn. I 22 § anges att kommissionen även i annat fall än som avses i 21 § får medge undantag från bestämmelserna i 10 och 16—19 §§ i den mån det finnes påkallat. 22 § gäller således i motsats till 21 § endast vissa angivna bestämmelser. Som en ytterligare spärr vid tillämpningen av 22 § föreskrivs, att frågor av särskild betydelse skall underställas båda regeringarnas prövning. De erfarenheter som kommissionen tillgodogör sig vid tillämpningen av 21 och 22 §§ torde komma att utgöra en lämplig grundval för en framtida revision av stadgan.

I 24 § har införts ett krav på uppsåt. Vidare har den särskilda straffbestämmelsen för grova brott fått utgå varvid den gemensamma strafflatituden angivits till böter eller fängelse i högst sex månader. Även i 25 § har tillagts ett krav på uppsåt. Enligt 26 § gäller däremot att åsidosättandet av de angivna föreskrifterna är straffbart om det sker uppsåtligen eller av oaktsamhet.

I 27 § har i första stycket i analogi med det föreslagna andra stycket tillagts att förverkande inte skall ske om det finnes uppenbart obilligt.

Förslaget till stadga om prövnings- och anmälningsskyldighet för verksamhet som avses i kap. 6 art. 3 i gränsälvsöverenskommelsen

Stadgan har inte någon motsvarighet i gränsälvskommitténs förslag. Den har upprättats med den svenska miljöskyddskungörelsen (1969: 388) som förebild. Stadgan avser endast skydd mot vattenförorening. 1—7 §§ motsvarar med erforderliga redaktionella ändringar 1—7 §§ i kungörelsen. Den i 2 § i stadgan intagna uppräknningen av fabriker eller andra inrättningar för vilka föreligger tillståndstvång motsvarar emellertid inte endast 2 § i kungörelsen utan även 8 §, enligt vilken paragraf endast föreligger anmälningsskyldighet. I Finland finns motsvarande bestämmelser i förordningen om förhandsåtgärder för skydd av vatten 6.4.1962/283. Även de finska bestämmelserna har beaktats vid upprättandet av stadgan. Oaktat tillståndsplikt enligt stadgan föreligger i mycket stor omfattning har det ansetts lämpligt med en reservbestämmelse i 8 § att intern anmälningsplikt skall gälla i den mån tillståndsplikt inte föreligger enligt 2—7 §§. Stadgan innehåller i 9 § en övergångsbestämmelse som i huvudsak motsvarar punkt 2 i övergångsbestämmelserna till miljöskyddskungörelsen.

Förslaget till tilläggsöverenskommelse till 1949 års flottningsöverenskommelse

Som redan angivits bör 1949 års flottningsöverenskommelse med tillhörande stadga få fortsätta att gälla (se i Sverige SÖ 1949: 5 och 1964: 28, prop. 1949: 61 och 1964: 151 samt i Finland prop. 1949: 34 och prop. 1964: 58).

Förslaget till tilläggsöverenskommelse innehåller fyra artiklar. Den i bilaga till tilläggsöverenskommelsen intagna tilläggsstadgan innehåller femton paragrafer.

I *art. I* i tilläggsöverenskommelsen anges, att tilläggsstadgan innehåller bestämmelser om avveckling av den allmänna flottningen och om återställningsåtgärder. I *art. II* anges, att vad som är föreskrivet i stadgan om länsstyrelse skall avse gränsälvskommisionen och att kommissionen skall träda i flottningsstyrelsens ställe, om det inte finns någon flottningsförening. *Art. III* motsvarar kap. 12 art. 5 tredje stycket i gränsälvskommitténs förslag till gränsälvsöverenskommelse och föreskriver, att avgift enligt art. V i flottningsöverenskommelsen inte längre skall utgå samt att tidigare uttagna och ej ianspråktaga avgifter skall tillföras den i gränsälvsöverenskommelsen angivna fonden. I *art. IV* ges bestämmelser om frihet och lättnader för dem som sysslar med återställningsåtgärder att överskrida riksgränsen. Tilläggsöverenskommelsen skall träda i kraft samtidigt med gränsälvsöverenskommelsen.

I tilläggsstadgan bygger 1—14 §§ på 1969 års svenska lagstiftning om återställningsåtgärder i avlyst flottled. I tillämpliga delar hänvisas till de svenska förarbetena (prop. 1969: 104, 3LU 43, rskr 302, SFS 1969: 396—399). 1—14 §§ motsvarar i huvudsak följande svenska lagrum:

1 §	81 § lagen (1919: 426) om flottning i allmän flottled (FL)
2 §	25 § tredje stycket och 32 § andra—femte styckena FL
3 §	—
4 §	6 kap. 28 § vattenlagen
5 §	82 § FL
6 §	82 a § första stycket FL
7 §	82 a § andra stycket FL samt 1 § kungörelsen (1969: 399) om förvaltare för avlyst flottled (KK)
8 §	2 § KK
9 §	82 a § fjärde stycket FL
10 §	82 a § tredje stycket FL samt 3 § KK
11 §	5 § KK
12 §	82 a § femte stycket FL
13 §	6 § KK
14 §	73 § andra och tredje styckena samt 74 § tredje stycket FL

15 § i tilläggsstadgan innehåller bestämmelser för enskild flottning, när allmän flottning inte pågår. Enskild flottning får bedrivas efter anmälan till gränsälvskommisionen i enlighet med av kommissionen

meddelade föreskrifter. Om flera än en vill bedriva enskild flottning, är dessa skyldiga att genast bilda en flottningsförening. Det åligger gränsälvscommissionen att se till att flottningsförening bildas. Föreligger ingen beaktansvärd risk för sammanblandning av olika ägares flottgods behöver dock någon flottningsförening inte tillskapas. Närmast avsees här sådana fall då flottning bedrivs på skilda områden i älven och det är stort avstånd mellan områdena.”

6 Föredraganden

Sedan länge har vissa frågor som rör utnyttjandet av de finsk-svenska gränsvattendragen reglerats i överenskommelser mellan de bägge staterna. Detta gäller framför allt flottningen och fisket. I det första hänseendet föreligger en utförlig reglering, innebärande bl. a. att flottningen skall handhas av en gemensam flottningsförening. Reglerna om fisket behandlar i huvudsak laxfisket i älvarna, vilket på bägge sidor om gränsen har ansetts tillkomma staterna själva, men upptar även vissa föreskrifter som går utanför denna ram. Andra frågor om nyttjandet av vattnet, t. ex. sådana som rör byggande i vatten, vattenreglering, vattentäkt och förorening, har däremot inte gjorts till föremål för konventionsreglering, utan i dessa hänseenden gäller vardera statens interna rätt.

På initiativ av Nordiska rådet inleddes i slutet av 1950-talet i samarbete mellan Finland, Norge och Sverige utredning rörande möjligheterna att gemensamt utnyttja vattenkraftsresurserna på Nordkalotten. Detta utredningsarbete aktualiserade frågan om en mer omfattande vattenrättslig konvention rörande nyttjandet av de finsk-svenska gränsvattendragen, och år 1961 tillsattes finsk-svenska gränsälvscommittén med uppdrag att utarbeta förslag till en sådan konvention.

Sedan kommittén fullgjort sitt uppdrag och dess förslag remissbehandlats i Finland och Sverige har överläggningar ägt rum mellan företrädare för de båda staterna. Härvid har kommitténs förslag överarbetats på grundval av remisskritiken och med beaktande av den utveckling som har ägt rum sedan förslaget lades fram.

Det nu föreliggande förslaget till gränsälvsöverenskommelse innehåller en utförlig materiell reglering i fråga om byggande i vatten, vattenreglering, fiske och skydd mot vattenförorening inom ett område som omfattar gränsälvarna med tillflöden, sidoflöden och särskilda utflöden samt skärgårdsområdet utanför Torne älvs mynning. Regleringen bygger på gällande finsk och svensk rätt. I den mån konventionsreglering saknas blir vardera statens interna rätt subsidiärt tillämplig. För tillämpning av överenskommelsen inrättas en gemensam finsk-svensk gränsälvscommission.

Beträffande byggande i vatten föreskrivs som huvudregel att byggande får ske endast om det provas från allmän eller enskild synpunkt medföra fördel som väsentligt överväger olägenheterna. Företag som är av mera ingripande beskaffenhet i avseende på befolkningens levnadsförhållanden eller naturförhållandena eller eljest med hänsyn till betydande allmänt intresse får komma till stånd endast under förutsättning att företaget är av synnerlig vikt för näringslivet eller för orten eller eljest från allmän synpunkt. Byggande får inte ske utan tillstånd, såvida inte byggandet är av ringa omfattning och det är uppenbart att allmänt eller enskilt intresse inte påverkas menligt. Beträffande företag av större betydelse skall tillåtlighetsfrågan och frågan om de villkor som skall gälla för företaget med hänsyn till allmänna intressen underställas båda regeringarna. Dessa skall kunna förbehålla sig prövningsrätt även i andra fall.

Bestämmelserna om byggande i vatten gäller i tillämpliga delar även för vattenreglering. Tillstånd till vattenreglering kan ges för att tillgodose vissa allmänna intressen. Rätt för annan att ansluta sig till vattenregleringsföretag skall föreligga. Bestämmelser om tvångsdelaktighet föreslås inte, men avgiftsskyldighet skall kunna åläggas den som tillgodogör sig nytta av vattenreglering.

Bestämmelserna om fiske i gränsälvsöverenskommelsen avser fiskådra i älvmrådet, fredningszoner i havsområdet, vissa andra fiskeförbud i havsområdet samt samfällt utnyttjande av laxfisket. Föreskrifterna om fredningszoner överensstämmer i sak med bestämmelser som år 1967 togs in i Torneälvstadgan. Beslut av gränsälvskommisionen om upplåtelse av samfällt laxfiske skall för att bli gällande stadfästas av båda regeringarna. I bilaga till gränsälvsöverenskommelsen har intagits stadga för fisket inom Torne älvs fiskområde. Stadgan innehåller en rad föreskrifter om fiskets vård och bedrivande, bl. a. rörande fisketider, redskap och minimimått på fisk som får fångas.

Bestämmelserna om skydd mot vattenförorening i gränsälvsöverenskommelsen har utarbetats huvudsakligen med den svenska miljöskyddslagen som förebild. Föroreningskapitlet inleds med ett allmänt straffsanktionerat förbud mot förorening av vattenområde i vidare mån än som är tillåtligt enligt överenskommelsen. Eftersom förbudet i motsats till de följande tillåtlighetsreglerna inte innehåller någon begränsning till vad som härrör från mark, byggnad eller anläggning, är förorening som inte härrör från användningen av sådan egendom helt förbjuden. Beträffande användning av mark, byggnad eller anläggning på sätt som medför förorening föreslås i huvudsak samma regler om förutsättningar för verksamhetens tillåtlighet, om skyldighet att vidta skyddsåtgärder etc. som gäller enligt miljöskyddslagen. Den som använder eller ämnar använda mark, byggnad eller anläggning på sätt

som kan medföra förorening av vattenområde har rätt att få verksamhetens tillåtlighet prövad av gränsälvskommisionen. Tillåtlighetsfrågan skall underställas båda regeringarnas prövning när kommissionen finner det påkallat eller endera regeringen har förbehållit sig prövningsrätt. I en som bilaga till överenskommelsen intagen stadga har efter mönster av den svenska miljöskyddskungörelsen meddelats föreskrifter om obligatorisk prövning beträffande vissa slag av verksamhet. I den mån tillståndsplikt inte föreligger blir interna bestämmelser om anmälningssplikt tillämpliga. Har tillstånd inte meddelats, kan fråga om förbud mot viss verksamhet tas upp av kommissionen på begäran av myndighet eller enskild sakägare i någondera staten.

Med hänsyn till att den allmänna flottningen i gränsälvarna skall upphöra efter innevarande säsong har de av kommittén föreslagna bestämmelserna om flottning inte tagits upp i det slutliga förslaget. I stället föreslås att den gällande flottningsöverenskommelsen skall bibehållas och kompletteras med föreskrifter om återställningsåtgärder i flottleden efter flottningens upphörande. Dessa föreskrifter har utformats efter mönster av den nyligen genomförda svenska lagstiftningen härom.

Den föreslagna gränsälvskommisionen skall i de nationella myndigheternas ställe pröva tillstånds- och ersättningsfrågor samt handha vissa tillsynsuppgifter och andra administrativa funktioner, bl. a. beträffande fisket. Kommissionens befogenheter inskränks av regler om underställning till båda regeringarna av bl. a. viktigare tillståndsfrågor. Kommissionen skall bestå av sex ledamöter, tre från vardera staten. För giltigt beslut krävs i princip att minst två ledamöter från vardera staten är överens. Uppnår ingen mening sådant röstetal skall i ersättningsfrågor den mening gälla som omfattas av flertalet medlemmar från den stat där skadan uppkommer medan annan fråga skall hänskjutas till regeringarna för avgörande. Kommissionens beslut i ersättningsfrågor får överklagas hos vattenöverdomstolen i den stat där skadan uppkommer. Dess beslut i andra frågor vinner omedelbart laga kraft. Intern lagstiftning om särskilda rättsmedel skall i tillämpliga delar lända till efterrättelse, såvitt beslutet rör intresse i den staten.

Gränsälvsöverenskommelsen föreslås efter ratifikation träda i kraft den 1 januari 1972.

Vid den svenska remissbehandlingen av kommittéförslaget har uppfattningarna gått isär i fråga om behovet av den föreslagna överenskommelsen. Flertalet remissinstanser har ansett att ett sådant behov föreligger. Vissa remissinstanser har dock pekat på flera olika omständigheter som föranleder att detta behov är mindre nu än vad som gällde när kommitténs arbete inleddes. Sålunda har erinrats om att någon utbyggnad av vattenkraften i älvarna inte torde vara aktuell, att den allmänna flottningen där skall upphöra samt att svenska statens

rätt till laxfisket nu har blivit fastslagen genom dom av högsta domstolen. Från företrädare för naturvårdsintresset har uttryckts farhågor för att den föreslagna överenskommelsen genom att tillhandahålla en rättslig reglering rörande byggande i vatten skulle underlätta en från naturvårdssynpunkt icke önskvärd utbyggnad av vattenkraften. Flera remissinstanser har pekat på att tidpunkten för en överenskommelse är olämplig, eftersom den pågående översynen av den svenska vattenlagen inom kort skulle aktualisera en omarbetning av överenskommelsen. De remissinstanser som är kritiska mot kommittéförslaget framhåller i allmänhet att det behov av samordning som föreligger, exempelvis i föreningensfrågorna, torde kunna tillgodoses genom samarbete mellan berörda nationella myndigheter utan stöd av en särskild internationellrättslig reglering.

Den tveksamhet rörande behovet av en överenskommelse som har yppats av vissa svenska remissinstanser har inte någon motsvarighet på finsk sida. Vid de överläggningar som har ägt rum efter remissbehandlingen har också från finskt håll understrukits att det är angeläget att en överenskommelse kommer till stånd snarast möjligt. Stor betydelse bör vidare tillmätas det förhållandet att en sådan inställning har kommit till uttryck även i yttranden från de svenska remissinstanser som närmast företräder de lokala intressena i området. Erfarenheten visar också att ett inte närmare reglerat samarbete mellan nationella myndigheter på ömse sidor om gränsen stöter på svårigheter, bl. a. därför att organisationen i vissa hänseenden inte är parallell.

Det är riktigt att någon utbyggnad av vattenkraften i gränsälvarna eller i tillflödena på den svenska sidan inte är aktuell. Jag vill i detta sammanhang erinra om att det i årets statsverksproposition (prop. 1971: 1 bil. 15 s. 154) har deklarerats att Torne älv bör helt undantas från utbyggnad. Upprättandet av en finsk-svensk gränsälvsöverenskommelse som innehåller regler om byggande i vatten får inte uppfattas som någon ändrad inställning härvidlag. Jag vill emellertid också peka på att det inte är uteslutet att det kan bli fråga om kraftutbyggnad i de finska tillflödena. En överenskommelse garanterar för ett sådant fall att svenska intressen beaktas. I praktiken leder överenskommelsen till att en utbyggnad inte kan komma till stånd utan den svenska regeringens godkännande. I övrigt vill jag särskilt framhålla att överenskommelsen öppnar möjlighet att reglera frågor om utsläpp av avloppsvatten och annan förorening i älven. Dessa frågor får allt större betydelse även i dessa trakter.

Mot bakgrund av det anförda anser jag att en överenskommelse av förslaget innehåll bör komma till stånd. Vad beträffar valet av tidpunkt för överenskommelsens genomförande med hänsyn till pågående översyn av den svenska vattenlagen vill jag anföra följande. En överenskommelse av detta slag måste av naturliga skäl få karaktären

av en kompromiss mellan de berörda ländernas interna lagstiftning. Vid den överarbetning av kommittéförslaget som har skett efter remissbehandlingen har hänsyn kunnat tas till de senaste årens svenska lagstiftning om miljöskydd och om återställningsåtgärder i avlyst flottled. Flera av de avvikelser från den svenska vattenlagen som återfinns i förslaget står i god överensstämmelse med de direktiv som gäller för vattenlagsutredningens arbete. Mot bakgrund av det nu sagda kan jag inte se någon anledning att nu uppskjuta genomförandet av en överenskommelse. Det är f. ö. ingalunda säkert att en senare tidpunkt skulle visa sig lämpligare med hänsyn till den interna rättens läge i de båda länderna. Som kommittén har framhållit får det förutsättas att förhandlingar tas upp om revision av överenskommelsen, om någondera statens interna lagstiftning skulle undergå väsentliga förändringar. Jag vill emellertid understryka att det knappast kan bli fråga om sådana åtgärder annat än då ändringarna är av genomgripande praktisk betydelse.

Den föreslagna överenskommelsen innebär att befogenheter som nu tillkommer svenska domstolar och svenska administrativa myndigheter överförs till ett särskilt organ, gränsälvskommissionen, i vilket ingår ledamöter från annan stat. Det skulle möjligen kunna ifrågasättas om en sådan ordning är godtagbar från konstitutionell synpunkt. Härvid är emellertid att märka att de föreslagna omröstningsreglerna för kommissionen innebär dels att beslut i andra frågor än ersättningsfrågor inte kan komma till stånd utan att det föreligger majoritet för beslutet i bägge de nationella grupperna bland kommissionens ledamöter, vartill kommer att åtskilliga sådana frågor skall hänskjutas till regeringarna för avgörande, dels att avgörande för beslut i ersättningsfrågor som rör svenska skadelidande blir den mening som omfattas av majoriteten bland kommissionens svenska ledamöter. Beslut i sistnämnda grupp av frågor kan dessutom överklagas till svensk domstol. Med hänsyn till det nu sagda synes några konstitutionella betänkligheter inte möta mot den föreslagna överenskommelsen. Emellertid är överenskommelsen av sådan beskaffenhet att den kräver riksdagens godkännande enligt 12 § regeringsformen. Frågan om inhämtande av sådant godkännande torde få tas upp sedan överenskommelsen har undertecknats.

I de svenska remissyttrandena över kommitténs förslag har en rad synpunkter på dettas utformning i skilda avseenden förts fram. Vid de gemensamma överläggningar som därefter har ägt rum har dessa synpunkter i många fall kunnat tillgodoses. På åtskilliga punkter har kritiken dock lämnats obeaktad. Skälen för de ändringar i förhållande till kommittéförslaget som har överenskommit vid överläggningarna framgår av de därvid upprättade gemensamma motiv som jag tidigare har redovisat. För min del anser jag att de förslag till gränsälvsöverens-

kommelse och till tilläggsöverenskommelse till 1949 års flottningsöverenskommelse som utgör resultatet av överläggningarna är lämpligt utformade och bör godkännas från svensk sida. Med hänsyn till att förslagen har tillkommit vid förhandlingar mellan finska och svenska representanter och att tillämpningen skall ankomma på en gemensam finsk-svensk kommission anser jag mig inte böra gå in på någon detaljdiskussion av de synpunkter som har förts fram vid remissbehandlingen av kommitténs betänkande.

Från finsk sida har meddelats, att man är beredd att underteckna förslagen.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t för sin del godkänner de föreliggande förslagen till dels gränsälvsöverenskommelse mellan Sverige och Finland, dels tilläggsöverenskommelse till överenskommelsen den 17 februari 1949 mellan Sverige och Finland om flottningen i Torne och Muonio gränsälvar och beslutar, att överenskommelserna skall undertecknas.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:
Britta Gyllensten

Bilaga 1

Gränsälvskommittén

1 Förslag till

överenskommelse mellan Sverige och Finland angående
gränsvattendragen

Sveriges regering och Finlands regering har i syfte att säkerställa ett sådant nyttjande av gränsvattendragen, som står i bästa möjliga överensstämmelse med de båda rikenas och gränsbygdens intressen, träffat följande överenskommelse för ordnande av vissa vattenrättsliga och fiskerättsliga frågor beträffande dessa vattendrag.

Kap. 1. Allmänna stadganden

Art. 1

Överenskommelsen äger tillämpning på följande vattenområden:

Könkämä och Muonio älvar samt den del av Torne älv och de sjöar i vilka riksgränsen mellan Finland och Sverige löper (*gränsälvarna*),

de sjöar och vattendrag vilka utgör sidogrenar av eller tillflöden till gränsälvarna,

de särskilda utflöden som bildas av Torne älvs skilda mynningsgrenar, den del av Bottniska viken som ligger inom finska och svenska Neder-torneå socknar.

Överenskommelsens bestämmelser om fiske och om flottning har särskilda tillämpningsområden enligt vad som anges i kap. 5 art. 1 och kap. 6 art 1.

Art. 2

Överenskommelsen omfattar:

åtgärd, som innebär byggande i vatten enligt kap. 3, vattenreglering enligt kap. 4 eller utsläppande av fast eller flytande avfall eller annat ämne enligt kap. 7, om åtgärden utföres inom gränsälv,

åtgärd av samma beskaffenhet, om åtgärden eljest utföres inom tillämpningsområdet, såsom det bestämts ovan i art. 1 första stycket, i endera staten och kan medföra verkningar i den andra staten,

fiske och flottning inom de i kap. 5 art. 1 och kap. 6 art. 1 angivna särskilda tillämpningsområdena.

Art. 3

De av överenskommelsen berörda vattenområdena skall enligt de närmare grunder som anges i denna överenskommelse nyttjas så, att båda länderna får tillgodonjuta fördelarna av gränsvattendragen och gränsbygdens intressen främjas på bästa sätt. Vikt skall fästas vid naturvårdsintresset; såsom angelägna behov skall beaktas, att fiskbeståndet tryggas och förorening av vattnet motverkas.

Art. 4

Om i visst fall med anledning av byggande i vatten kräves förhållandevis omfattande åtgärder för att avhjälpa olägenhet för flottning, skall staterna gemensamt överväga om och i vad mån åtgärderna kan bekostas av allmänna medel.

Art. 5

I gränsälvarna med sidogrenar skall lika lott i vattenmängden tillkomma vardera sidan, även om större del därav framrinner inom den ena staten än inom den andra. Härigenom rubbas ej den rätt till vattnet som enskild kan grunda på dom, urminnes hävd eller annan särskild rättsgrund.

Art. 6

Den som äger eller har nyttjanderätt till strand vid gränsälv får oavsett riksgränsen förfoga över annan tillhörigt vattenområde utanför stranden för anordnande av mindre brygga, båt-, bad- eller tvätthus eller annan sådan byggnad.

I gränsälv äger envar taga vatten och is till husbehov eller för annat likartat ändamål nyttja vattnet.

Vattenområde får ej tagas i anspråk för ändamål som avses i denna artikel, om områdets ägare tillskyndas nämnvärd olägenhet därav eller om fiske eller flottning lider intrång. Vad i artikeln stadgas utgör ej heller grund för att åsidosätta sådana föreskrifter angående samfärdsel över riksgränsen, som utfärdats i annan ordning.

Art. 7

I enlighet med bestämmelser i gränsregleringstraktaten den 8/20 november 1810, art. 4, äger innevånarna i vardera staten rätt att fritt färdas med båt å gränsälvarna samt att, om det är nödvändigt med hänsyn till båtfarens säkerhet eller för förhållning av båtar, lägga till vid den motliggande stranden.

Art. 8

I den mån överenskommelsen icke innefattar särskilda bestämmelser skall inom vardera staten den där gällande lagstiftningen tillämpas.

Kap. 2. Gränsälvskommision

Art. 1

För samverkan mellan staterna vid tillämpning av överenskommelsen skall finnas en ständig, av staterna gemensamt tillsatt kommission (*finsk-svenska gränsälvskommisionen*).

Art. 2

Gränsälvskommisionen skall bestå av sex medlemmar, av vilka regeringen i vardera staten utser tre. Av vardera statens medlemmar skall en vara lagkunnig och erfaren i domarvärv samt en vara tekniskt sakkunnig; den tredje skall vara en med gränsbygdens förhållanden väl förtrogen person som utses, den finska medlemmen efter förslag av länsstyrelsen i Lapplands län och den svenska medlemmen efter förslag av länsstyrelsen i Norrbottens län.

Bland vardera statens medlemmar förordnar regeringen en att växelvis staterna emellan, för ett år i sänder, vara ordförande och vice ordförande i kommissionen.

För varje medlem utses i den ordning som gäller för medlemmen en eller flera ersättare, som uppfyller de för medlemmen stadgade behörighetsvillkoren.

Till kommissionens förfogande skall ställas sekreterare och den övriga personal som kommissionen behöver.

Art. 3

Gränsälvskommissionen föranstaltar enligt eget bestämmande om de undersökningar och utredningar som påkallas för att den skall kunna fullgöra sina åligganden enligt denna överenskommelse.

Kommissionen kan träda i direkt förbindelse med myndigheter i vardera staten samt påkalla deras biträde för erhållande av upplysningar och för det samråd som är behövligt.

Vid behov äger kommissionen anlita sakkunniga för särskilda utredningsuppdrag.

Art. 4

Vardera staten avlönar de kommissionsmedlemmar som utsetts av staten. Övriga kostnader för kommissionens verksamhet, vilka icke uppenbarligen är att anse som blott endera statens utgifter, skall gäldas till lika delar av staterna.

Art. 5

Medlem av gränsälvskommissionen är underkastad straffrättsligt tjänstemannaansvar enligt lagen i den stat vars regering utsett honom. För befattningshavare hos kommissionen skall i fråga om sådant ansvar gälla vad lagen i den stat där han har sitt hemvist stadgar beträffande den som är anställd i allmän tjänst.

Medlem av och befattningshavare hos kommissionen skall under utövning av sin tjänst åtnjuta straffrättsligt tjänstemannaskydd i enlighet med vad lagen i den stat där utöandet äger rum stadgar för den som är anställd i allmän tjänst.

Art. 6

I en genom särskild överenskommelse mellan de båda staterna fastställd stadga skall föreskrifter meddelas om kansliort för gränsälvskommissionen samt om behandlingen av mål och ärenden hos kommissionen och kommissionens verksamhet i övrigt, i den mån bestämmelser härom ej är upptagna i denna överenskommelse.

Kap. 3. Byggnade i vatten

Art. 1

Såsom byggnade i vatten anses i denna överenskommelse:

uppförande av anläggning i vattenområde,
reglering av vattenstånd eller vattenavrinning,
bortledning av vatten från vattenområde,

vidtagande av annan åtgärd, som kan föranleda ändring av vattenståndet eller vattenföringen eller av vattnets djup eller läge.

Vad som stadgas om byggande i vatten gäller även:
vidtagande av åtgärd i vattenområde, vilken kan påverka grundvattenförhållandena,

uppförande av bro eller annan anläggning över vattenområde,
framdragande av ledning eller utförande av annan anläggning under vattenområde,

vidtagande av åtgärd som, utan att vara hänförlig till kap. 7, kan påverka beskaffenheten av vattnet i vattenområde.

Ändring eller utrivning av byggnad i vatten anses som byggande, om åtgärden kan märkbart förändra vattenförhållandena.

Art. 2

Byggande i vatten skall ske så, att ändamålet vinnes med minsta möjliga intrång och olägenhet för annat intresse inom någondera staten. Hänsyn skall i skälig omfattning tagas till förutsedda framtida företag, som kan beröras av anläggningen.

Art. 3

Om någon till följd av byggande i vatten lider skada eller intrång, får byggandet ske endast om det provas från allmän eller enskild synpunkt medföra fördel som väsentligt överväger olägenheterna.

Skulle byggandet medföra väsentlig försämring av befolkningens levnadsförhållanden eller förorsaka sådan bestående ändring av naturförhållandena, varigenom väsentligt minskad trevnad för närboende eller betydande förlust från naturvårdssynpunkt är att befara, eller eljest förnärma betydande allmänt intresse, får det tillåtas endast under förutsättning att det är av synnerlig vikt för näringslivet eller för orten eller eljest från allmän synpunkt.

För skada och intrång skall utgå ersättning enligt kap. 8.

Art. 4

Är fråga om skilda företag, som avser samma vattenområde eller av annan orsak ej kan utföras jämte varandra, skall företrädare ges åt det företag som från allmän och enskild synpunkt kan antagas bli till största gagn. Mellan stridiga intressen skall såvitt möjligt jämkas så, att vart och ett kan tillgodoses utan väsentligt förfång för annat.

Art. 5

Vid bedömning huruvida tillämnat byggande får ske skall förhållandena inom den ena och inom den andra staten beaktas såsom likvärdiga.

Art. 6

Om flera på grund av äganderätt eller ständig servituts- eller nyttjanderätt råder över den i gränsälv inom endera staten belägna delen av ett strömfall, kan en eller flera av dem vid förfarande enligt art. 14 i detta kapitel medges rätt att tillgodogöra sig annans del, om så får ske enligt de villkor som i sådant avseende gäller jämlikt lagen i den stat till vilken strömfallsdelen hör. Ersättning för tillgodogörandet skall utgå enligt kap. 8.

Art. 7

Den som på grund av äganderätt eller ständig servituts- eller nyttjanderätt råder över den till endera staten hörande delen av ett strömfall i gränsälv eller som på grund av sådan rätt jämte rätt som följer av art. 6 i detta kapitel kan tillgodogöra sig strömfallsdel som nu sagts kan bjuda den som råder över motsatta sidan att gemensamt utnyttja fallet. Om denne ej vill, kan vid förfarande enligt art. 14 den som bjudit medges rätt att mot ersättning enligt kap. 8 tillgodogöra sig även motsatta sidans del; den som råder över nämnda del skall dock äga rätt att inom den tid och på de villkor i övrigt, som bestämmes i samband med medgivandet, inträda såsom deltagare i företaget.

Har den som råder över motsatta sidan förklarat sig villig att delta i fallets utbyggnad men kan enighet ej nås om villkoren för deltagandet, bestämmes dessa villkor vid förfarande enligt art. 14.

Art. 8

Om byggande i vatten kan menligt inverka på fiske, har den som bygger att vidtaga eller bekosta sådana åtgärder, som skäligen finnes påkallade för att trygga fiskets bestånd eller upprätthålla likvärdigt fiske.

Art. 9

Den som bygger i vatten är skyldig att vidtaga eller bekosta erforderliga åtgärder till förebyggande av att olägenhet av någon betydelse uppkommer för flottning, i den mån ej enligt kap. 1 art. 4 bestämmes, att sådana åtgärder skall bekostas av allmänna medel.

Den byggande är även pliktig att i skälig omfattning vidtaga eller bekosta åtgärder till motverkande av olägenhet för samfärdsel.

Art. 10

Vid byggande i vatten skall tillses att, bortsett från tillfällig och övergående grumling, vattenförorening som innebär olägenhet av någon betydelse ej uppkommer.

Art. 11

Om byggande i vatten medför väsentlig ändring av vattenförhållandena eller eljest är av betydande omfattning eller ingripande beskaffenhet, kan för företaget bestämmas skyldighet att utge viss årlig avgift. Denna avgift skall användas till förebyggande eller minskande av skada eller olägenhet, som vållas genom företaget och ej är av beskaffenhet att ersättning därför utgår, eller till gottgörelse för sådan skada eller olägenhet eller för tillgodoscende av annat ändamål beträffande den bygd som beröres av företaget.

Storleken av avgiften skall fastställas med skäligt beaktande å ena sidan av den fördel som vinnes genom företaget och å andra sidan av den skada och olägenhet som uppkommer därav. Avgiften får ej i något fall sättas högre än två procent av den beräknade årliga nettoytan av företaget. Den skall inbetalas till gränsälvscommissionen och tillföras den fond som omförmäles i kap. 10 art. 3.

Även eljest kan i fråga om företag för byggande i vatten bestämmas sådana särskilda villkor, som skäligen finnes påkallade med hänsyn till bygden och allmänna intressen i övrigt.

Art. 12

För att möjliggöra sådant byggande i vatten, som är av mer väsentlig betydelse ur allmän eller enskild synpunkt, eller för att förebygga eller minska skada eller olägenhet av byggande i vatten kan den byggande erhålla rätt att mot ersättning enligt kap. 8 varaktigt eller tillfälligt taga i anspråk annan tillhörig fast egendom.

Art. 13

Den som för något företag berättigas taga i anspråk annans vattenområde eller vattenkraft kan, om så är erforderligt, därjämte tillerkännas rätt att mot ersättning enligt kap. 8 taga i anspråk eller ändra eller utriva annan tillhörig byggnad i vatten.

Art. 14

För sådant byggande i vatten som omfattas av överenskommelsen kräves tillstånd av gränsälvskommissionen. Tillstånd behöver dock ej inhämtas, om byggandet är av ringa omfattning och det är uppenbart, att allmänt eller enskilt intresse icke menligt påverkas av byggandet.

Är fråga om uppförande eller mera betydande ändring av dammbyggnad i gränsälv eller om vattenreglering av beskaffenhet att väsentligt påverka vattenförhållandena i gränsälv, skall kommissionen innan tillstånd ges underställa frågan om tillåtligheten av företaget och de villkor som med hänsyn till allmänna intressen bör gälla för detta båda regeringarnas prövning. Oavsett företagets beskaffenhet skall sådan underställning äga rum, om kommissionen finner företaget kunna medföra sådana verkningar som avses i art. 3 andra stycket i detta kapitel. Även i annat fall skall underställning hos båda regeringarna ske, om kommissionen finner särskild anledning därtill föreligga eller om endera regeringen förbehåller sig rätt till prövning av företaget och lämnar kommissionen besked därom före målets avgörande.

Fråga om medgivande enligt art. 7 första stycket i detta kapitel eller bestämmande av villkor enligt andra stycket i samma artikel skall efter underställning prövas av båda regeringarna.

Art. 15

Tillstånd till byggande i vatten skall ges utan tidsbegränsning eller, då det påkallas av omständigheterna, för bestämd tid.

Art. 16

Beslut varigenom lämnats tillstånd till byggande i vatten är gällande mot envar i den mån det äger laga kraft, dock med de inskränkningar som följer av art. 17—19.

Art. 17

Har företag för byggande i vatten ej blivit fullbordat inom den tid som bestämts enligt kap. 9 art. 9 p. 5), är tillståndet förfallet, såvitt det avser sådan del av företaget som ej kommit till stånd. Gränsälvskommissionen kan dock, efter ansökan som göres före utgången av denna tid, medge anstånd i högst tio år, om skäl förekommer därtill.

Art. 18

Tillstånd till byggande i vatten kan på ansökan av vederbörande myndighet i någondera staten eller företagets ägare omprövas, såvitt angår

de villkor som med hänsyn till allmänna intressen bör gälla för företaget. Ansökan kan göras under fyrtionde året efter det kalenderår då tillståndet meddelades och därefter vart fyrtionde år; i fråga om avgift enligt art. 11 i detta kapitel skall dock perioden vara tio år. Har omprövning ej påkallats under sista året av viss period, skall förut meddelade bestämmelser gälla även för nästa period.

Vid omprövningen får företagets ägare ej åläggas förpliktelser, vilka medför väsentlig kostnad eller olägenhet utöver vad som tidigare ålagts honom.

Art. 19

Anspråk på ersättning för skada eller intrång, som icke förutsetts av gränsälvskommisionen vid tillståndets meddelande, får framställas inom tio år, räknat från utgången av den tid inom vilken byggnaden skall vara fullbordad. Är skadan eller intrånget betydande, får inom samma tid föras talan om meddelande av sådana ändrade föreskrifter rörande företaget, som utan att förnärma tredje mans rätt eller medföra väsentlig olägenhet för ägaren är ägnade att förebygga eller i största möjliga mån minska skadan eller intrånget för framtiden.

Art. 20

Ägare av företag för byggande i vatten är pliktig att underhålla de anläggningar som hör till företaget så, att fara för allmän eller enskild rätt förebygges.

Art. 21

Rensning, som är nödvändig för bibehållande av vattens djup eller läge, får utan hinder av vad som stadgas i art. 14 i detta kapitel verkställas utan gränsälvskommisionens prövning. Jord eller annat som upptages vid rensningen får, om det är påkallat och ej avsevärda olägenheter vållas därav, uppläggas på närmaste strand eller föras till lämpligt ställe i närheten. Innehavare av fastighet som beröres av rensningen eller uppläggningsen skall i god tid underrättas om åtgärden.

Har vattendrag vikit från sitt läge, äger i fråga om återställande av vattendraget i dess förra skick bestämmelserna i första stycket motsvarande tillämpning, under förutsättning att återställandet sker inom tre år från det förändringen inträdde.

För skada och intrång till följd av åtgärd som avses i denna artikel skall ersättning utgå enligt kap. 8.

Art. 22

I fråga om byggande i vatten som avser vattenreglering eller som tillgodoser fiskets behov eller som påkallas för eller berör flottning gäller för vissa fall särskilda bestämmelser enligt kap. 4—6.

Kap. 4. Särskilda bestämmelser om vattenreglering

Art. 1

Tillstånd att reglera vattnets avrinning ur sjö eller i vattendrag kan ges den som önskar åstadkomma bättre hushållning med vattnet i syfte att främja samfärdsel, flottning, jordbruk, skogsbruk, fiske, vattenförsörjning eller vattenvård. Sådant tillstånd kan ges även för att bereda ökad möjlighet till utnyttjande av vattenkraften i strömfall.

Beräffande företag som avses i första stycket gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i kap. 3.

Art. 2

Har någon gjort ansökan om tillstånd till företag varom stadgas i art. 1 i detta kapitel, äger annan, som i sådant avseende som där anges har väsentlig nytta av företaget, förena sig med sökanden om detta och inträda såsom deltagare i företaget.

Art. 3

I samband med tillstånd till vattenreglering, i vilken två eller flera intressenter deltagar, skall gränsälvskommisionen meddela föreskrifter om delaktigheten i företaget. Om det finnes erforderligt, skall kommissionen även fastställa stadgar för företaget; dessa stadgar skall innehålla bestämmelser om styrelse för företaget, revision av styrelsens förvaltning samt handhavande i övrigt av företagets angelägenheter.

Art. 4

Industri- eller kraftföretag eller annat sådant företag, vilket i avseende som sågs ovan i art. 1 första stycket tillgodogör sig nytta av vattenreglering i gränsälv utan att deltaga i regleringen, kan av gränsälvskommisionen åläggas att till regleringsföretaget utgiva gottgörelse härför, motsvarande skälig andel av regleringskostnaden. Gottgörelsen fastställs till visst årligt belopp eller på annat sätt som finnes lämpligt.

Kap. 5. Fiske

Art. 1

I fråga om fiske inom det område som utgöres av gränsälvarna med sidogrenar och utflöden jämte den inom finska och svenska Nedertorneå socknar norr om latitudsparallellen 65°35'N belägna delen av Bottniska viken (*Torne älvs fiskeområde*) skall gälla vad nedan stadgas.

Den del av Torne älvs fiskeområde som ligger norr om älvmynningen, bestämd såsom en rät linje mellan spetsen av Hellälä norra udde på finska sidan och udden Virtakari på närmast motliggande svenska land, benämnes älvområdet; den del som ligger söder därom benämnes havsområdet.

Art. 2

Inom älvområdet skall i varje gren där fisken har sin gång finnas fiskådra i djupaste vattnet. Fiskådran utgör en tredjedel av vattnets bredd vid vanligast förekommande lågt vattenstånd. Fiskådra, som enligt lagen i vederbörande stat finnes i tillflöde till älvområdet, skall med oförändrad bredd sträcka sig ut till fiskådran i sagda område.

Gränsälvskommisionen kan, om skäl därtill föreligger, bestämma att fiskådran skall gå i annan del av vattnet än som anges i första stycket; dock får sådan ändring vidtagas endast om den kan antagas icke medföra väsentligt förfång för någon som ej samtyckt därtill.

Fiskeredskap eller annan anordning får ej i annat fall än då fråga är om åtgärd, vartill medgivande erhållits enligt vad i denna överenskomst är stadgat om byggande i vatten, anbringas och brukas så, att fiskens gång i fiskådra kan hindras eller fisken eljest kan avhållas från

att framgå där. Gränsälvscommissionen kan dock i visst fall medge undantag härifrån, om det kan antagas icke medföra fara ur fiskevårds-synpunkt och ej heller medföra väsentligt förfång för någon som ej samtyckt till åtgärden. Äger någon särskild rätt att för fiske stänga fisåldra, skall den rätten bestå.

Art. 3

Inom havsområdet skall, utöver fiskåldra enligt lagen i vardera staten, finnas fredningszoner. Dessa utgöres av vattenområdena inom ett avstånd av 200 meter på ömse sidor om följande räta linjer:

a) från Kraaseligrundet utanför älvmynningen i bäring 196° till en punkt $65^{\circ}45,85'N$, $24^{\circ}06,45'O$, därifrån till $65^{\circ}44,0'N$, $24^{\circ}10,0'O$, därifrån till $65^{\circ}40,55'N$, $24^{\circ}11,95'O$, därifrån mellan Sarvenkataja och Lin-nanklupu i bäring 193° ;

b) från skärningspunkten av den från Kraascligrundet enligt a) gående linjen och latitudsparallellen $65^{\circ}46,0'N$ till $65^{\circ}46,05'N$, $24^{\circ}02,75'O$, därifrån i bäring $213,5^{\circ}$ till $65^{\circ}44,0'N$, $23^{\circ}59,50'O$, därifrån till $65^{\circ}42,0'N$, $24^{\circ}01,70'O$, därifrån till $65^{\circ}36,0'N$, $23^{\circ}59,25'O$, därifrån i bäring 160° ;

c) från $65^{\circ}44,0'N$, $23^{\circ}59,50'O$ längs den under b) nämnda bäringslinjen $213,5^{\circ}$ till $65^{\circ}39,0'N$, $23^{\circ}51,50'O$, därifrån till $65^{\circ}38,0'N$, $23^{\circ}50,65'O$, därifrån i bäring 171° ;

d) från skärningspunkten av den under b) nämnda bäringslinjen och latitudsparallellen $65^{\circ}44,60'N$ till $65^{\circ}44,50'N$, $23^{\circ}50,30'O$, därifrån till $65^{\circ}43,60'N$, $23^{\circ}48,50'O$, därifrån till $65^{\circ}42,80'N$, $23^{\circ}48,70'O$, därifrån till $65^{\circ}41,40'N$, $23^{\circ}46,85'O$, därifrån i bäring 200° ;

e) från den under a) nämnde brytningspunkten $65^{\circ}44,0'N$, $24^{\circ}10,0'O$ till $65^{\circ}43,95'N$, $24^{\circ}14,15'O$, därifrån väster om Vähä Huituri och Iso Huituri i bäring 160° ;

f) från den under c) nämnda brytningspunkten $65^{\circ}43,95'N$, $24^{\circ}14,15'O$ till $65^{\circ}43,80'N$, $24^{\circ}19,40'O$, därifrån till $65^{\circ}42,30'N$, $24^{\circ}22,85'O$, därifrån i bäring 172° .

Koordinaterna hänför sig till det svenska sjökortet nr 417 (Haparan-da), samtliga upplagor 1960—1967.

Fredningszonernas sträckningar åskådliggöres på sjökort, bilagt denna överenskommelse. Det ankommer på länsstyrelserna i Norrbottens län och Lapplands län att envar på sin sida av riksgränsen vidtagna erforderliga åtgärder för utmärkning i vattnet av fredningszonernas belägenhet.

Fiskeredskap eller annan anordning får ej i annat fall än då fråga är om åtgärd, vartill medgivande erhållits enligt vad i denna överenskommelse är stadgat om byggande i vatten, anbringas och brukas så, att fiskens gång i fredningszon kan hindras eller fisken eljest kan avhållas från att framgå där.

Art. 4

Allt fiske med storryssa, bottengarn och mocknät samt annat för fångst av lax och laxöring avsett redskap är förbjudet inom den del av havsområdet som är belägen mellan älvmynningen och en linje, dragen från södra stranden av Salmisvikens mynning över sydligaste udden på öarna Kraaseli och Tirro samt över Sellöns nordvästra udde till Björköns sydvästra udde.

I sundet mellan öarna Stora Tervakari och Hamppuleiviskä får ej från någondera sidan utsättas fiskeredskap med större längd än 200 meter.

Art. 5

Utsättande av byggt eller timrat fiskeredskap av mera stadigvarande natur (*fast fiskeverk*) är i enlighet med kap. 3 art. 1 att anse såsom byggande i vatten och får följaktligen ej ske utan tillståndsprövning i den mån sådan är föreskriven i kap. 3 art. 14.

I fråga om utsättande av annat fiskeredskap med strand- eller bottenfäste samt fiske med notar ankommer på gränsälvskommisionen att i den mån det finnes erforderligt meddela sådana föreskrifter, som utan att medföra intrång av någon betydelse i enskild fiskerätt är ägnade att förebygga olägenhet för flottning och samfärdsel.

Art. 6

I fråga om fiske inom älvmrådet efter lax eller laxöring med notar kan för viss fiskeplats, under förutsättning att annat fiske ej lider förfång av betydelse därav, bestämmas att fisket skall brukas samfällt över riksgränsen. Beslut härom, gällande för högst tio år i sänder, meddelas av gränsälvskommisionen på framställning av en eller flera av dem som innehar fiskerätten. I beslutet skall kommissionen fastställa stadgar för det samfällda fiskebruket, angivande det område som avses samt grunderna för fiskets utövande och förvaltning. Hemmansägare i byalag vid och i närheten av fiskeplatsen skall enligt grunder som anges i stadgarna äga företräde till upplåtelse av fiskerätten.

Kommissionens beslut skall för att bli gällande stadfästas av båda regeringarna.

Art. 7

Oberoende av riksgränsen kan för viss del av älvmrådet bestämmas, att rätt till fiske efter lax eller laxöring med drag eller därmed jämförligt redskap skall kunna upplåtas mot fiskekort. Beslut härom, gällande för högst tio år i sänder, meddelas av gränsälvskommisionen. Beslutet skall för att bli gällande stadfästas av båda regeringarna. Fiskekort skall avse visst i kortet angivet distrikt och gälla för högst ett år.

Kommissionen meddelar de föreskrifter om försäljning av fiskekort som i övrigt är behövliga. Inkomsterna av fiskekort för visst distrikt tillfaller dem som innehar rätten till fisket inom distriktet efter deras andelar däri.

Art. 8

Närmare föreskrifter om fiskets vård och bedrivande meddelas i en genom särskild överenskommelse mellan de båda staterna fastställd stadga för fisket inom Torne älvs fiskeområde.

Det ankommer på gränsälvskommisionen att i samråd med vederbörande myndigheter i vardera staten utöva tillsyn över fisket enligt vad därom närmare stadgas i kap. 10 art. 1.

Kap. 6. Flottning

Art. 1

I gränsälvarna med sidogrenar, tillflöden och utflöden, såvitt angår Torne älv dock endast nedanför Tarendöälvens utflöde, samt i den del av Bottniska viken som ligger inom finska och svenska Nedertorneå socknar får flottning äga rum i enlighet med vad nedan stadgas.

Såsom flottning anses framförande av virke löst eller i fasta flottar, buntar eller knippen, oavsett om virket flyter fritt i vattendrag, bogseras eller på annat sätt framdrives mekaniskt.

Flottningen bedrivs såsom allmän flottning, separatflottning eller husbehovsflottning. Vad i överenskommelsen stadgas om separatflottning och husbehovsflottning är ej tillämpligt å havsområdet. Gränsen mellan havsområdet och älvsområdet bestämmes härvid på det sätt som anges i kap. 5 art. 1 andra stycket.

Art. 2

Flottningen skall anordnas på sådant sätt, att den ej orsakar skada eller olägenhet för allmänna och enskilda intressen i vidare mån än som är nödvändigt för ändamålsenligt bedrivande av flottningen.

Art. 3

Utan särskild tillåtelse av markens innehavare äger de som ombesörjer flottningsarbetet tillträde till stränder och andra ställen, om sådant är behövt för handhavande av flottningen, utvältande eller hopsamlande av flottgods eller avvärjande eller uppskattande av skada. Annans åker, tomt, trädgård, badställe, upplagsplats eller område som eljest tagits i bruk för särskilt ändamål får dock ej beträdas, om tillträde på annat sätt kan beredas utan väsentligt hinder eller uppehåll.

Rätt som sägs i första stycket tillkommer även ledamöterna i den nämnd som omförmäles i art. 6 i detta kapitel, då de håller syn, samt synemän under syneförfarande enligt kap. 8 art. 3.

Art. 4

Under pågående flottning är tillåtet att i vattnet hålla tillfälliga led- och stoppbommar samt övriga behövliga inrättningar, om samfärdseln ej avsevärt hindras därav, samt att på eller invid stränderna anbringa behövliga bomfästen, stöd eller dylikt och att därtill använda naturföremål, vilka icke kan nämnvärt skadas därigenom.

Stängsel, fångstredskap och andra i vattnet befintliga föremål, som försvårar flottningen, får flyttas till lätt skönjbart ställe i vattendraget eller på stranden eller tillvaratagas för att utan dröjsmål tillställas ägaren.

Om tillvaratagande av sjunket eller sjunkande virke meddelas föreskrifter av gränsälvskommisionen i den ordning som stadgas i art. 6 i detta kapitel.

Art. 5

Är för beredande av bättre möjligheter att bedriva flottningen, för förvaring av flottningsmateriel, för anläggning av vältplatser eller av härbärgen för flottningsarbetare eller för annat sådant ändamål, som betingas av något flottningens behov, erforderligt att annan tillhörigt mark- eller vattenområde tages i anspråk, eller påkallas i övrigt, i annat fall än som avses i art. 4 i detta kapitel, åtgärd som kan inverka på strand-, bro-, fiske- eller vattenverksägares eller annans rätt, kan gränsälvskommisionen medge de flottande rätt att mot ersättning enligt kap. 8 vidtaga åtgärden.

Art. 6

Det ankommer på gränsälvskommisionen att i den utsträckning som finnes påkallad meddela närmare föreskrifter beträffande arbeten, anordningar och anläggningar för flottningen samt i fråga om flottningens bedrivande (*flottningsföreskrifter*).

Förslag till flottningsföreskrifter eller till ändring i förut meddelade föreskrifter uppgöres av en nämnd, bestående av två ledamöter, därav en sakkunnig och en god man, från vardera staten. Ledamöterna utses av kommissionen. Nämnden skall vid behov hålla syn och i erforderlig omfattning hålla sammanträden med skogsägare och andra intressenter.

Beträffande frågor av mindre vikt kan kommissionen, efter hörande av berörda intressenter, utan förslag av nämnden meddela flottningsföreskrifter eller vidtaga ändring i förut meddelade föreskrifter.

Art. 7

Menar någon, som bygger eller ämnar bygga i vattendrag där flottning äger rum, att särskild anläggning eller åtgärd till skydd mot skada eller intrång på byggnaden i följd av flottningen bör bekostas av de flottande, äger han genom ansökan hos gränsälvskommisionen påkalla bestämmelse om erforderliga skyddsanordningar.

Den som bygger i vatten eller utsätter fiskeredskap i strid mot bestämmelserna i denna överenskommelse eller eljest mot givna föreskrifter svarar själv för den skada som kan uppstå på byggnaden eller redskapet i följd av flottning. Om någon, utan att påkalla och avbida bestämmelse om skyddsåtgärd som avses i första stycket, bygger i vattendrag där flottning äger rum, svarar han under tiden själv för skadan.

Art. 8

För skada och intrång, som vållas av flottgodset eller genom åtgärd som avses i art. 3 eller 4 i detta kapitel eller eljest uppkommer till följd av flottningen (*flottningsskada*), skall ersättning gäldas enligt vad som stadgas i kap. 8.

Art. 9

För ombesörjande av den allmänna flottningen skall de flottande utgöra en flottningsförening.

Flottningsföreningens angelägenheter förvaltas av en flottningsstyrelse. De flottandes rätt att delta i handhavandet av föreningens angelägenheter utövas på flottningsstämma.

Flottningsföreningen har att för medlemmarnas gemensamma räkning och på deras gemensamma ansvar ombesörja den allmänna flottningen, handha och vidmakthålla flottningsanläggningar, vårda egendom, som erhållits för flottningen, och annan föreningen tillhörig egendom samt handha övriga på föreningen ankommande angelägenheter. Föreningen kan åta sig utvältning av virke och sådan flottning som avses i art. 12 första stycket i detta kapitel samt andra uppgifter i anslutning till flottningen. För nedbringande av flottningskostnaderna äger föreningen nyttja för flottningen anskaffad egendom i förvärvssyfte, såvitt föreningens egentliga uppgifter icke blir lidande därav.

Vill föreningen förvärva, belåna eller överlåta fast egendom, har föreningen att inhämta gränsälvskommisionens samtycke.

Art. 10

Närmare föreskrifter om flottningsföreningen, dess uppgifter och verksamhet meddelas i reglemente för föreningen. Detta skall upptaga bestämmelser om det inbördes förhållandet mellan de flottande och deras ansvarighet för föreningens förpliktelser, om flottningsstämman, om flottningsstyrelsen och revision av dennas förvaltning, om flottningsschef, samt om virkesmärkning och flottningens utförande. I reglementet skall även finnas bestämmelser om hur det skall förfaras med flottningsanläggningar och annan för flottningen avsedd egendom vid nedläggning helt eller delvis av den allmänna flottningen.

Reglementet fastställs av gränsälvskommisionen efter förslag av flottningsföreningen.

Art. 11

För bevakande av allmänna intressen i fråga om flottningen skall gränsälvskommisionen utse två allmänna ombud, ett från vardera staten, att närvara vid flottningsstyrelsens sammanträden och vid flottningsstämmor. Ombuden äger deltaga i överläggningarna men ej i beslutet. Anser ombud, att beslut står i strid med givna föreskrifter eller allmänt intresse, har ombudet, om rättelse efter föreställning ej sker, att anmäla förhållande till kommissionen.

Till ombud skall utses med skogs- och flottningsförhållandena i orten förtrogna personer, som ej själva deltaga i flottningen eller är anställda i de flottandes tjänst. Ombuden utses, det finska ombudet efter förslag av länsstyrelsen i Lapplands län och det svenska ombudet efter förslag av länsstyrelsen i Norrbottens län. Ombuden skall av föreningen erhålla arvode, som kommissionen bestämmer.

Skulle flottningsföreningen komma att sakna behörig styrelse och påkallas med anledning därav särskilda åtgärder för fullgörande av föreningens uppgifter eller för förvaltning av föreningens egendom, äger kommissionen utse syssloman att efter kommissionens bestämmande fullgöra de uppgifter som åvilar styrelsen.

Art. 12

Efter tillstånd av flottningsstyrelsen och på de villkor som styrelsen bestämmer får flottgods framföras utan sammanblandning med det i den allmänna flottningen ingående flottgodset (*separatflottning*).

Virkesägare får för eget husbehov flotta virke och därvid utan annan kostnad än gottgörelse för direkta utgifter begagna flottningsföreningen tillhöriga anläggningar (*husbehovsflottning*). Husbehovsflottning får ej äga rum på sådant sätt eller vid sådan tid, att den allmänna flottningen hindras eller fara uppkommer vid virkets sammanblandning med det i den allmänna flottningen ingående flottgodset. Den flottande är pliktig att i avseende å anmälan om tillämnad flottning och iakttagande av försiktighetsmått ställa sig till efterrättelse vad gränsälvskommisionen bestämmer.

Den som bedriver separatflottning eller husbehovsflottning skall ensam svara för skada och intrång som hans flottning orsakar. Bedrives sådan flottning av flera och kan ej utrönas av vems flottning viss skada orsakats, svarar de som icke kan uteslutas från delaktighet en för alla och alla för en för skadan.

Art. 13

För bevarande av fiskbeståndet i vattenområdet kan gränsälvscommissionen på framställning av vederbörande myndighet i någon av staterna bestämma, att för varje kubikmeter flottat virke, beräknad enligt gällande kuberingsnormer, skall utgå en avgift av högst fem öre i svenskt mynt eller däremot svarande belopp i finskt mynt beroende på utgifterna för fiskodling eller annan skyddsåtgärd. Virke som beläggas med sådan avgift får icke inom någondera staten påföras annan avgift till bevarande av fiske.

Avgiften skall uppbäras av flottningföreningen och tillhandahållas gränsälvscommissionen för att tillföras den i kap. 10 art. 3 omnämnda fonden.

Kap. 7. Skydd mot vattenförorening

Art. 1

I vattenområde får ej utan tillstånd enligt art. 2 i detta kapitel utsläppas fast eller flytande avfall eller annat ämne så, att därav uppkommer menlig uppgrundning, skadlig förändring av vattnets beskaffenhet, skada för fiskbeståndet, minskning av trivseln för befolkningen eller våda för dess hälsa eller annan sådan skada eller olägenhet för allmänt eller enskilt intresse.

Art. 2

Gränsälvscommissionen kan efter ansökan lämna tillstånd till sådant utsläppande som avses i art. 1 i detta kapitel, om det påkallas för att främja företag, som är av väsentlig betydelse för näringslivet eller eljest från allmän synpunkt, samt den skada eller olägenhet som uppkommer är av mindre vikt i förhållande till nyttan och de åtgärder som fordras för att förebygga skadan eller olägenheten finnes vara oskäligen kostnadskrävande. För skada och intrång skall utgå ersättning enligt kap. 8.

Tillstånd enligt första stycket får ej ges, om utsläppandet kan väsentligt försämra befolkningens levnadsförhållanden, i hög grad skadligt inverka på naturen eller eljest förnärma betydande allmänt intresse.

Commissionen kan, om den på grund av företagets beskaffenhet och verkningar eller av annan anledning finner det påkallat, underställa frågan om tillåtligheten av utsläppandet och de villkor som med hänsyn till allmänna intressen bör gälla för detta båda regeringarnas prövning. Sådan underställning hos båda regeringarna skall ske, om endera regeringen förbehåller sig prövningsrätt och lämnar commissionen besked därom före målets avgörande.

Art. 3

Om för rening av avloppsvatten, som skall utsläppas i vattenområde, är behövt att anläggning utföres på annan tillhörig fastighet, kan gränsälvscommissionen förplikta ägaren att mot ersättning enligt kap. 8 tåla intrånget av anläggningen.

Art. 4

Den som erhåller tillstånd enligt art. 2 kan, om det finnes skäligt med hänsyn till företagets beskaffenhet och verkningar, åläggas att utge en årlig avgift, minst etthundra och högst tjugotusen kronor eller motsva-

rande belopp i finskt mynt. Avgiften skall användas till befrämjande av fisket inom vattenområdet eller för tillgodoseende av annat ändamål beträffande den bygd som beröres av företaget.

Storleken av avgiften skall fastställas med skäligt beaktande å ena sidan av den fördel som vinnes genom företaget och å andra sidan av den skada och olägenhet som uppkommer därav. Avgiften skall inbetalas till gränsälvscommissionen och tillföras den fond som omförmäles i kap. 10 art. 3.

Art. 5

Tillstånd enligt art. 2 i detta kapitel skall ges utan tidsbegränsning eller, då det påkallas av omständigheterna, för bestämd tid.

Beslut varigenom lämnats tillstånd enligt art. 2 är gällande mot envar i den mån det äger laga kraft, dock med de inskränkningar som följer av art. 6. I fråga om föreskrift enligt kap. 9 art. 10 p. 5) skall bestämmelsen i kap. 3 art. 17 äga motsvarande tillämpning.

Art. 6

Föreskrift som efter ansökan enligt art. 2 i detta kapitel givits angående villkoren för utsläppande som där avses kan, om väsentligt ändrade förhållanden inträtt eller eljest särskild anledning föreligger, av gränsälvscommissionen ändras efter vad som finnes skäligt. Vållas genom utsläppandet betydande olägenhet, som icke förutsetts vid beslutets meddelande, kan commissionen även meddela ändrade föreskrifter, som är ägnade att förebygga eller i största möjliga mån minska olägenheten för framtiden.

Har ersättning för skada eller intrång av förorening bestämts att utgå med årlig avgift till visst belopp, utgör beslutet icke hinder för commissionen att, i sammanhang med beslut om nya eller ändrade föreskrifter till motverkande av förorening eller då eljest ändrade förhållanden inträtt, meddela sådana ändrade bestämmelser rörande ersättningen och sättet för dess utgående som föranledes därav.

Art. 7

Regeringarna kan, efter förslag av gränsälvscommissionen, stadga förbud mot att, innan provning enligt art. 2 i detta kapitel ägt rum, i vattenområde utsläppa ämne av viss beskaffenhet eller mängd eller anlägga ledning för utsläppande eller anlägga vissa slag av fabriker eller andra inrättningar. I samma ordning kan meddelas föreskrifter om skyldighet för den som vidtager åtgärd av beskaffenhet att kunna medföra vattenförorening att göra anmälan till commissionen eller till myndighet i vederbörande stat.

Det ankommer på gränsälvscommissionen att i samråd med vederbörande myndigheter i vardera staten utövar tillsyn till motverkande av vattenförorening enligt vad därom närmare stadgas i kap. 10 art. 1.

Kap. 8. Ersättning

Art. 1

Den som enligt denna överenskommelse medges rätt att taga i anspråk annan tillhörig egendom eller att tillgodogöra sig vattenkraft, som tillhör annan, eller att vidtaga åtgärd, varigenom eljest egendom till-

hörig annan lider skada eller intrång, är skyldig att ersätta egendom som tages i anspråk eller förlust, skada eller intrång som förorsakas.

Ersättning skall, om ej annat stadgas, fastställas i samband med tillstånd till den åtgärd varom är fråga.

Art. 2

Ersättning för skada och intrång till följd av åtgärd enligt kap. 3 art. 21 bestämmes i brist på åsämjande av gränsälvskommisionen. Verkställas sådan åtgärd för flottningens behov, skall i fråga om ersättningen gälla vad som är stadgat om ersättning för flottningsskada.

Beträffande ersättning för skada och intrång till följd av åtgärd som avses i kap. 6 art. 5 skall, om ersättning ej bestämts i samband med tillståndet till åtgärden, tillämpas vad som är stadgat om ersättning för flottningsskada.

Art. 3

Anspråk på ersättning för flottningsskada skall skriftligen anmälas, såvitt angår allmän flottning till flottningsföreningen eller dess ombud på orten och såvitt angår separatflottning eller husbehovsflottning till den som enligt kap. 6 art. 12 tredje stycket svarar för skadan. Anmälan skall göras före utgången av det kalenderår, då skadan uppkom, eller inom samma tid hänskjutas till synemän som omförmäles nedan i denna artikel. Försummas det, är rätt till talan förlorad. I fråga om skada på fiskeredskap skall, om hinder icke visas, vid samma äventyr anmälan eller hänskjutande göras inom fjorton dagar från det skadan blev känd för redskapets ägare.

Anmälan som inneslutes i rekommenderat brev, avlämnat på posten inom tid som sägs i första stycket och ställt till mottagarens vanliga adress, skall anses behörigen framställd.

Kan enighet ej nås om ersättningen, skall frågan prövas av tre syncmän, av vilka en utses av vardera parten och den tredje såsom ordförande utses av de sålunda tillkallade. Gottgörelse till synemännen gäldas av part enligt grunder som gränsälvskommisionen bestämmer. Kommisionen meddelar även i övrigt erforderliga föreskrifter om syncförfarandet.

Part som ej åtnöjes med synemännens beslut äger inom trettio dagar från det han erhöll del av beslutet draga tvisten under prövning av gränsälvskommisionen i den ordning som stadgas i kap. 9 art. 1.

Art. 4

I den mån ej annat följer av överenskommelsen skall beträffande grunderna för ersättning, rätt för ägare av egendom som tages i anspråk eller skadas att fordra inlösen samt sättet och tiden för gäldande av ersättning gälla lagen i den stat där egendom som tages i anspråk är belägen eller där eljest förlusten, skadan eller intrånget uppstår.

Kap. 9. Förfarandet

Art. 1

Gränsälvskommisionen skall efter ansökan, såsom mål, upptaga fråga om:

- 1) tillstånd till byggande i vatten enligt kap. 3 art. 14 eller till vatten-

reglering enligt kap. 4 art. 1 eller till utsättande av fast fiskeverk enligt kap. 5 art. 5 första stycket;

2) anstånd enligt kap. 3 art. 17;

3) omprövning som avses i kap. 3 art. 18;

4) ersättning eller ändrade föreskrifter med anledning av oförutsedd skada enligt kap. 3 art. 19;

5) bestämmande av ersättning för sådan åtgärd enligt kap. 3 art. 21, som ej verkställs för flottningens behov;

6) gottgörelse enligt kap. 4 art. 4;

7) tillstånd till åtgärd som avses i kap. 6 art. 5;

8) bestämmelse om skyddsanordningar enligt kap. 6 art. 7 första stycket;

9) fastställelse av avgift enligt kap. 6 art. 13;

10) tillstånd till utsläppande av fast eller flytande avfall eller annat ämne enligt kap. 7 art. 2;

11) anstånd enligt kap. 7 art. 5 jämförd med kap. 3 art. 17;

12) sådan ändring av föreskrifter varom stadgas i kap. 7 art. 6.

Tvist som sägs i kap. 8 art. 3 fjärde stycket skall likaledes av kommissionen efter ansökan upptagas såsom mål.

Art. 2

Ansökan enligt art. 1 p. 1) eller p. 10) i detta kapitel skall innehålla de upplysningar som påkallas för bedömande av företagets beskaffenhet, omfattning och verkningar. Av företaget berörda fastigheter skall uppges så fullständigt som möjligt med ägares och nyttjanderättshavares namn och hemvist. Om det tillämnade företaget är av betydande omfattning eller ingripande beskaffenhet, skall anges i vad mån vid planläggningen av företaget samråd ägt rum med myndigheter och sammanslutningar som beröres av företaget.

Annan ansökan enligt art. 1 skall innehålla de uppgifter som med hänsyn till omständigheterna påkallas för bedömande av den fråga som ansökningen avser.

Ansökan med därvid fogade handlingar skall inges eller med posten insändas i sex exemplar eller det större antal exemplar som gränsälvskommissionen i särskilt fall bestämmer.

Finner kommissionen ansökan ofullständig i något avseende, skall kommissionen förelägga sökanden att inom viss tid bota bristen vid äventyr, om det försummas, att ansökningen förklaras förfallen.

Art. 3

Det skall åligga vederbörande vattendomstol i vardera staten att underrätta gränsälvskommissionen om sådan till domstolen inkommen ansökan, vilken avser anläggning eller annan åtgärd i vattenområde som avses i kap. 1 art. 1 första stycket. Finner kommissionen, att det enligt överenskommelsen ankommer på kommissionen att pröva åtgärden, skall kommissionen ge domstolen besked därom. Domstolen har då att överlämna ansökningen till kommissionen; detsamma gäller, oavsett sådant besked, om domstolen finner, att åtgärden enligt överenskommelsen skall prövas av kommissionen.

Om kommissionen finner ansökan, som ej skall upptagas enligt första stycket i denna artikel, vara av beskaffenhet att det icke tillkommer kommissionen att pröva den, skall den avvisas.

Art. 4

Är ansökan fullständig och finner ej gränsälvscommissionen, att den genast bör avvisas i enlighet med art. 3 andra stycket i detta kapitel, skall kända sakägare samt berörda myndigheter och sammanslutningar genom postförsändelser underrättas om ansökningen och tillfälle beredast dem att inkomma med erinringar. Ansökningen skall även kungöras i en eller flera ortstidningar. Kungörelsen skall innehålla erforderliga upplysningar för bedömande av ansökningens huvudsakliga innebörd samt uppgift om tid för framställande av erinringar, sättet för kallelser till sakägare och plats där handlingarna i målet enligt art. 5 i detta kapitel skall finnas tillgängliga. Om alla sakägare med säkerhet är kända, är kungörelse ej erforderlig.

I den mån så finnes påkallat skall exemplar av ansökningshandlingarna sändas till myndigheter i vardera staten, som i vattenmål bevakar allmänna intressen.

Sedan erinringar inkommit, kan ytterligare skriftväxling äga rum enligt gränsälvscommissionens bestämmande.

Art. 5

Ett exemplar av handlingarna i mål skall hållas tillgängligt för den, som vill taga del därav, på viss för sakägarna välbelägen plats hos pålitlig person (*aktförvarare*).

Art. 6

I mål skall gränsälvscommissionen hålla muntlig förhandling. För beslut enligt art. 2 sista stycket, att ansökan skall vara förfallen, eller för avvisning enligt art. 3 andra stycket är dock sådan förhandling ej erforderlig.

Art. 7

Gränsälvscommissionen skall tillse, att mål blir så utrett, som dess beskaffenhet påkallar. När så finnes behöfligt, skall commissionen i sin helhet eller en eller flera av dess medlemmar hålla syn på platsen.

Om för målets utredning påkallas, att bevisning upptages genom vittne eller genom förhör med part under sanningsförsäkran, skall sådan bevisning, på framställning av commissionen, upptagas av allmän domstol eller vattendomstol.

Art. 8

Vid prövning av mål äger gränsälvscommissionen ej inlåta sig på fråga om äganderätt till fastighet eller omfattningen av fastighets ägoområde.

Råder tvist i fråga som avses i första stycket eller tvistas i annan fråga, som commissionen finner lämpligen ej böra prövas av commissionen, skall commissionen förklara målet vilande i avvidan på tvistens lösning eller, om så finnes kunna ske, avgöra målet med giltighet under förutsättning av viss utgång av tvisten.

Art. 9

Beslut av gränsälvscommissionen, varigenom tillstånd lämnas till byggnad i vatten, skall innehålla:

- 1) noggrann beskrivning av byggnadens läge och beskaffenhet;

2) erforderliga föreskrifter om dämpnings- och sänkingsgränser samt om hushållningen med och framläppandet av vattnet;

3) bestämmelser om den ersättning som skall utgå till följd av företaget;

4) i förekommande fall föreskrift om avgift eller annat särskilt villkor enligt kap. 3 art. 11;

5) föreskrift om den tid inom vilken företaget skall vara fullbordat;

6) besked huruvida tillståndet gäller utan tidsbegränsning eller för bestämd tid;

7) i förekommande fall föreskrift om besiktning enligt kap. 10 art. 2;

8) de villkor i övrigt som kan vara behövliga för tillgodoseende av allmän eller enskild rätt.

Art. 10

Beslut av gränsälvskommisionen, varigenom tillstånd lämnas till utsläppande av fast eller flytande avfall eller annat ämne, skall innehålla:

1) noggranna föreskrifter om beskaffenheten och mängden av de ämnen eller det avloppsvatten som får utsläppas;

2) bestämmelser om de åtgärder till motverkande av vattenförorening som skall vidtagas;

3) bestämmelser om den ersättning som skall utgå till följd av företaget;

4) i förekommande fall föreskrift om avgift enligt kap. 7 art. 4;

5) föreskrift om den tid inom vilken anläggningarna för företaget skall vara fullbordade;

6) besked huruvida tillståndet gäller utan tidsbegränsning eller för bestämd tid;

7) i förekommande fall föreskrift om besiktning enligt kap. 10 art. 2;

8) de villkor i övrigt som kan vara behövliga för tillgodoseende av allmän eller enskild rätt.

Art. 11

Gränsälvskommisionen äger till särskilt avgörande upptaga frågan om ett företags tillåtlighet och, om företaget finnes tillåtligt, meddela tillstånd till erforderliga arbeten.

Kan verkningarna av ett företag i visst hänseende icke med erforderlig säkerhet förutses, äger kommissionen, då medgivande till företaget lämnas, i avbidan på erfarenhetens rön uppskjuta frågan om de föreskrifter som i denna del påkallas angående ersättning eller annat. I den mån det finnes behövt skall provisoriska bestämmelser meddelas om ersättning eller om vidtagande av åtgärder till skydd för skadelidande.

Art. 12

Sökande i mål enligt art. 1 p. 1), 2), 7), 10) eller 11) är skyldig att, enligt gränsälvskommisionens bestämmande, gottgöra motpart sådana kostnader som provas ha varit behövliga för förberedande och utförande av hans talan inför kommissionen.

I annat mål skall kommissionen efter omständigheterna förordna om kostnadernas bärande.

Kostnaden för gottgörelse åt sakkunnig, som tillkallats av kommissionen, förskjutes av sökanden, om ej annat bestämmes av kommissionen. Frågan om det slutliga gäldandet av sådan kostnad provas enligt de i första stycket angivna grunderna.

Art. 13

Vid prövningen av mål skall samtliga medlemmar av gränsälvskommissionen deltaga. Förekommer skiljaktiga meningar, gäller den mening om vilken minst fyra medlemmar, därav minst två från vardera staten, förenar sig. Erhåller ingen mening sådant röstetal och är fråga om ersättning för egendom som tages i anspråk eller för förlust, skada eller intrång eller för kostnad som avses i art. 12, gäller den mening som omfattas av flertalet medlemmar från den stat där egendomen är belägen eller där förlusten, skadan eller intrånget uppkommer eller till vilken kostnaden hänför sig; annan fråga skall hänskjutas till regeringarna för avgörande.

I fråga som endast avser beredning av mål äger ordföranden ensam besluta.

Art. 14

Gränsälvskommissionens beslut i mål skall, om det ej ges i omedelbar anslutning till muntlig förhandling i målet, meddelas å dag varom vid förhandlingen lämnas besked. Kan sådant besked ej lämnas, skall underrättelse om dag för beslutet lämnas sakägarna i den för kallelser till dem bestämda ordningen.

Art. 15

Mot gränsälvskommissionens beslut i mål kan talan fullföljas hos vattenöverdomstolen i vederbörande stat, såvitt angår fråga om ersättning för egendom som tages i anspråk eller för förlust, skada eller intrång eller för kostnad som avses i art. 12. Fullföljdsinläga skall vara nämnda domstol tillhanda senast å sextionde dagen efter dagen då kommissionens beslut gavs. Vade- eller missnöjesanmälan är ej erforderlig. Beträffande fullföljden gäller i övrigt vad i staten är stadgat beträffande talan mot vattendomstols dom i mål som ej är brottmål.

Beträffande andra frågor än sådana som avses i första stycket vinner kommissionens beslut i mål omedelbart laga kraft.

Sådant av kommissionen i mål meddelat beslut, som innefattar tillstånd till företag eller åtgärd, får verkställas utan hinder av att mot beslutet föres talan enligt första stycket.

Art. 16

I fråga om gränsälvskommissionens beslut i mål skall vad lagen i någondera staten stadgar om särskilda rättsmedel i tillämpliga delar lända till efterrättelse, såvitt beslutet rör intresse i den staten.

Art. 17

Fråga, som ankommer på gränsälvskommissionen att pröva och som ej anges i art. 1, skall av kommissionen upptagas till behandling såsom ärende.

Ärende upptages av kommissionen självmant eller, i förekommande fall, på framställning av vederbörande myndighet eller rättsägare. För utredning av ärendet skall kommissionen ge berörda myndigheter och rättsägare tillfälle att yttra sig samt inhämta de upplysningar och vidtaga de åtgärder i övrigt som är behövliga med hänsyn till ärendets beskaffenhet. Muntlig förhandling skall hållas, om det kan antagas att utredningen främjas därav.

Vid prövningen av ärende skall samtliga medlemmar av kommissionen deltaga. Förkommer skiljaktiga meningar, gäller den mening om vilken minst fyra medlemmar, därav minst två från vardera staten, förklarar sig. Erhåller ingen mening sådant röstetal, skall den väckta frågan anses förfallen; fråga av beskaffenhet att avgörande måste träffas skall hänskjutas till regeringarna. I fråga som endast avser beredning av ärende äger ordföranden ensam besluta.

Mot kommissionens beslut i ärende får talan ej föras; i vissa fall kräves dock, enligt vad därom stadgas i kap. 5 art. 6 och 7, båda regeringarnas stadfästelse av beslutet.

Kap. 10. Tillsyn m. m.

Art. 1

Gränsälvskommissionen skall i samråd med vederbörande myndigheter i vardera staten fortlöpande hålla uppsikt över nyttjandet av vatten och över vattenförhållandena i övrigt inom tillämpningsområdet för överenskommelsen. I den omfattning som kommissionen bestämmer skall uppgifter i avseende å tillsynen fullgöras av medlem av eller befattningshavare hos kommissionen eller särskild sakkunnig.

Fisketillsyn kan utövas genom övervakningspatruller gemensamma för båda staterna. Vardera staten skall avlöna och utrusta sina övervakare. Gemensamma utgifter för övervakningen fördelas lika mellan staterna. Närmare bestämmelser om patrullernas antal, sammansättning, övervakningsområden och andra med övervakningen sammanhängande frågor utfärdas av kommissionen.

Tillsyn till motverkande av vattenförorening skall ske genom regelbunden provtagning och kontroll i övrigt i samråd med vederbörande myndigheter.

När anledning därtill förekommer skall kommissionen bringa gjorda iakttagelser rörande förhållandena inom tillämpningsområdet till vederbörande myndighets kännedom för vidtagande av åtgärd som kan ankomma på myndigheten.

Art. 2

I sammanhang med beslut, varigenom gränsälvskommissionen lämnar medgivande till företag eller åtgärd enligt denna överenskommelse, skall kommissionen, när den finner skäl därtill, föreskriva att efter arbetenas fullbordande besiktning därå skall verkställas av sakkunnig person på företagarens bekostnad.

Besiktningsman förordnas av kommissionen eller dess ordförande.

Art. 3

Avgifter varom stadgas i kap. 3 art. 11, kap. 6 art. 13 och kap. 7 art. 4 skall tillföras en särskild fond. Om förvaltningen av fonden och om användningen av medlen för därför avsedda ändamål utfärdas bestämmelser av regeringarna efter förslag av gränsälvskommissionen.

Art. 4

Om någon vidtager åtgärd av sådan beskaffenhet, att den uppenbarligen ej får utföras utan medgivande av gränsälvskommissionen, kan överexekutor i vederbörande stat förbjuda arbetets fortsättande intill dess

sådant medgivande erhållits samt, om det finns skäl därtill, förordna om handräckning till rättelse av vad som olagligen skett. Verkställes arbete, vartill medgivande erhållits, i strid mot de för arbetet givna föreskrifterna, kan likaledes sådant förordnande meddelas, om det ej är uppenbart att varken allmän eller enskild rätt kränkes genom avvikelser.

Art. 5

Den som mot bestämmelsen i kap. 3 art. 14 första stycket bygger i vatten eller mot bestämmelsen i kap. 4 art. 1 jämförd med kap. 3 art. 14 första stycket verkställer vattenreglering eller mot bestämmelsen i kap. 5 art. 5 första stycket utsätter fast fiskeverk utan att gränsälvskommissionen lämna medgivande därtill,

eller mot bestämmelsen i kap. 6 art. 5 vidtager åtgärd för flottnings behov utan kommissionens medgivande,

eller mot bestämmelsen i kap. 7 art. 1 utsläpper fast eller flytande avfall eller annat ämne i vattenområde utan medgivande av kommissionen, skall, om han insett eller skäligen bort inse att enligt de anförda bestämmelserna medgivande varit erforderligt, dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

Den som erhållit kommissionens medgivande till företag eller åtgärd som sägs i första stycket men från de för företaget eller åtgärden givna föreskrifterna gör avvikelse av beskaffenhet att kränka allmän eller enskild rätt, dömes likaledes till böter eller fängelse i högst sex månader.

Åtal för gärning som avses i denna artikel anhängiggöres vid vederbörande vattendomstol.

Art. 6

Om påföljd för den, som anbringar och brukar fiskeredskap eller annan anordning i strid mot bestämmelserna i kap. 5 art. 2 eller 3 om fiskådra eller fredningszoner eller som fiskar i strid mot bestämmelserna i kap. 5 art. 4 eller mot föreskrift meddelad enligt kap. 5 art. 5 andra stycket, ges bestämmelser i stadgan för Torne älvs fiskeområde.

Kap. 11. Gränsöverskridande, skattefrihet m. m.

Art. 1

Det åligger myndigheterna i vardera staten att tillåta gränsälvskommissionens medlemmar och befattningshavare samt dem som ansvarar för, leder eller deltagar i flottningsarbetet att överskrida gränsen, varhelst detta för kommissionens arbete eller flottningsarbetet är lämpligt, samt att lämna dem största möjliga lättnad med avseende å pass och andra legitimationshandlingar liksom beträffande tid, varunder gränsen får överskridas och vistelse ske inom staten.

Art. 2

Flottningsföreningen är fri från skyldighet att erlægga skatt till någongdera staten och därtill hörande kommun och församling för inkomst av flottningsrörelsen och för förmögenhet av beskaffenhet att utgöra tillgångar i rörelsen, däri inbegripna sådana byggnader, anläggningar samt mark- och vattenområden, som är avsedda för driftens omedelbara behov.

Art. 3

Materiel och redskap, avsedda för flottningsverksamheten eller för flottgodsets omhändertagande efter flottningen, samt livsförnödenheter för flottningsmanskaper får föras från den ena staten till den andra utan tull, skatt eller annan avgift och utan hinder av andra import- och exportförbud än sådana, som stadgats med hänsyn till allmän hälsovård eller säkerhet eller till förekommande av djur- eller växtsjukdom. Vid överförandet tillämpas de föreskrifter om anmälan och kontroll, som meddelas av de båda staternas tullmyndigheter.

Art. 4

Flottgods skall såväl vid avlämnande till flottning som under flottningen och vid utlämnande efter flottningen vara fritt från all behandling av tullmyndighet samt från in- och utförselavgift, allt under förutsättning att flottgodset utlämnas till den stat, från vilken det blivit tillfört flottningen.

Skall flottgods, som tillföres flottningen från den ena staten, efter flottningen utlämnas till mottagare i den andra, har den flottande att, med uppgivande av myckenheten, meddela vederbörande tullmyndighet i båda staterna därom. Flottgodset skall vara av den flottande anmält till flottning särskilt för sig.

Art. 5

Om viss tull- och skattefrihet för varor m. m., som användes för trafikförbindelser över gränsälv eller för andra anläggningar i gränsälv, stadgas i särskild överenskommelse mellan staterna.

Kap. 12. Slutbestämmelser

Art. 1

Twist mellan staterna angående tolkningen och tillämpningen av denna överenskommelse skall avgöras i enlighet med den mellan Sverige och Finland den 27 juni 1924 avslutade överenskommelsen angående upprättandet av en fast undersöknings- och förlikningsnämnd.

Art. 2

Denna överenskommelse, som är avfattad i dubbla originalexemplar på svenska och finska språken, skall ratificeras. Ratifikationshandlingarna skall snarast möjligt utväxlas i Stockholm/Helsingfors.

De svenska och finska texterna äger lika vitsord.

Art. 3

Överenskommelsen träder i kraft vid det årsskifte som infaller näst efter det sex månader förflutit från dagen för utväxlingen av ratifikationshandlingarna.

Art. 4

Vid ikraftträdandet av denna överenskommelse upphör giltigheten av konventionen den 10 maj 1927 mellan Sverige och Finland angående ordnandet av det samfällda laxfisket i Torne och Muonio älvar,

överenskommelsen den 17 februari 1949 mellan Sverige och Finland om flottningen i Torne och Muonio älvar med den därvid fogade stad-

gan angående flottningen i Torne och Muonio gränsälvars flottled samt deklarationen mellan Sverige och Finland den 8 september 1966 rörande tillämpningen av konventionen den 10 maj 1927 angående ordnandet av det samfällda laxfisket i Torne och Muonio älvar.

Art. 5

Om anläggning, som avses i denna överenskommelse, tillkommit innan överenskommelsen trätt i kraft eller tillkommit därefter i enlighet med domstols eller annan myndighets på grund av förut gällande bestämmelser meddelade beslut, skall förut gällande bestämmelser tillämpas vid bedömande av anläggningens laglighet och därmed förenade rättigheter och skyldigheter.

Kiviranta pata får utslås och drivas enligt hittills gällande regler intill ett år från ikraftträdandet av överenskommelsen.

Avgifter som utgått enligt art. V i överenskommelsen den 17 februari 1949 om flottningen i Torne och Muonio älvar och icke tagits i anspråk för därmed avsett ändamål skall tillföras den i kap. 10 art. 3 omnämda fonden.

Art. 6

Gränsälvskommisionen skall fortlöpande hålla uppsikt över vattenföringen vid Tarendöälvens utflöde ur Torne älv. Till grundval här för skall kommissionen snarast möjligt låta utföra erforderliga undersökningar och beräkningar för fastställande av de vattenmängder som vid rådande naturliga förhållanden framrinner i var och en av de båda älvarna.

Art. 7

Överenskommelsen upphör att gälla vid det årsskifte som inträffar sedan två år förflutit från det överenskommelsen av någondera staten uppsagts. Vid uppsägning skall staterna, till förekommande av att allmänna intressen skadas och enskild rätt lider intrång, upptaga förhandlingar om fortsatt bestånd av anläggningar som tillkommit i enlighet med överenskommelsen.

2 Förslag till

deklaration mellan Sverige och Finland rörande fastställande av stadga för finsk-svenska gränsälvskommisionen

Sveriges regering och Finlands regering har i anslutning till kap. 2 art. 6 i överenskommelsen denna dag mellan Sverige och Finland angående gränsvattendragen antagit den vid denna deklaration fogade stadgan för finsk-svenska gränsälvskommisionen.

Denna deklARATION är avfattad i dubbla originalexemplar på svenska och finska språken. Deklarationen träder i kraft samtidigt med överenskommelsen angående gränsvattendragen; i fråga om uppsägning av deklarationen gäller samma bestämmelser som enligt kap. 12 art. 7 i nämnda överenskommelse gäller för denna. De svenska och finska texterna äger lika vitsord.

Stadga för finsk-svenska gränsälvskommisionen

Kansli och personal

1 §.

För finsk-svenska gränsälvskommisionen skall finnas kansli på ort inom gränsbygden, som bestämmes av båda regeringarna gemensamt. Postadress för kommissionen skall finnas i båda staterna.

Erforderliga lokaler för kansliet tillhandahållas och bekostas av den stat där kansliet skall vara beläget.

2 §.

Hos kommissionen skall finnas en av kommissionen utsedd lagkunig sekreterare. Till sekreterare bör utses person, som behärskar både finska och svenska språken. Vid behov kan flera sekreterare utses.

Därjämte skall hos kommissionen finnas anställd den övriga personal som är behövlig för göromålen på kansliet. Även denna personal utses av kommissionen.

Tjänsteåligganden, avlöning m. m.

3 §.

På kommissionens ordförande ankommer att leda och övervaka beredandet av mål och ärenden. Han skall tillse, att den hos kommissionen anställda personalen fullgör sina åligganden samt att förekommande mål och ärenden utan dröjsmål kommer under behandling.

Annan medlem av kommissionen skall efter kallelse av ordföranden deltaga i kommissionens sammanträden samt i förekommande fall, genom särskilda utredningar eller undersökningar inom sitt kompetensområde, biträda vid beredande av mål och ärenden.

Ersättare skall efter ordförandens kallelse inträda i tjänstgöring vid förfall för medlem.

4 §.

Sekreterare skall efter ordförandens anvisningar biträda vid beredandet av mål och ärenden, föra kommissionens protokoll och diarier, ombesörja expedition av kallelser och andra sådana handlingar, ombesörja medelsförvaltningen enligt vad som föreskrives i 12 § i denna stadga samt i övrigt biträda med göromålen på kansliet.

Övrig personal skall enligt närmare föreskrifter av ordföranden och efter sekreterares anvisningar utgöra på kansliet förekommande skrivgöromål och andra arbetsuppgifter.

5 §.

Medlem av kommissionen skall innan han inträder i tjänstgöring ha avlagt domared i sitt hemland.

6 §.

Vad kommissionen eller dess ordförande beslutat får ej av medlem av kommissionen eller av den som tjänstgör hos kommissionen uppbaras, förrän beslutet i vederbörlig ordning meddelats.

7 §.

För medlem av kommissionen bestämmes arvode samt grunderna för reskostnads- och traktamentsersättning av regeringen i hans hemstat.

8 §.

Arvode eller avlöning till kommissionens personal bestämmes av kommissionen. I fråga om anställningsvillkor i övrigt skall i tillämpliga delar gälla vad lagen i den stat där den anställda har sitt hemvist stadgar beträffande den som är anställd i allmän tjänst.

Öppethållande och mottagningstid

9 §.

Kansliet skall hållas öppet varje arbetsdag å viss av kommissionen bestämd expeditionstid.

Ordföranden och sekreterare skall, såvitt ej hinder möter av förrättning i kommissionens tjänst eller annat behörigt skäl, finnas tillstädes på kansliet på bestämd tid, sekreteraren minst en gång i veckan.

På kansliets dörr skall finnas anslag om expeditionstiden samt om tid då ordföranden och sekreterare företrädesvis är att träffa där. Meddelande om expeditionstiden skall även införas i den allmänna telefonkatalogen.

Ekonomisk förvaltning

10 §.

Arvode till medlem av kommissionen utbetalas i hans hemstat av myndighet som regeringen i den staten bestämmer.

11 §.

Utbetalningar avseende andra kostnader för kommissionens verksamhet än sådana som omnämnes i 1 § andra stycket och 10 § sker från kommissionen. För detta ändamål skall erforderliga förskott tillställas kommissionen. Förskott skall, i regel med lika belopp från båda sta-

terna efter rekvisition från kommissionen utbetalas av myndighet i vardera staten som regeringen i staten bestämmer.

12 §.

Medelsförvaltningen för kommissionen ombesörjes av sekreterare.

Redovisning för förvaltning skall halvårsvis av sekreterare lämnas till kommissionen för granskning. I samband med granskningen skall kommissionen fastställa den slutliga kostnadsfördelningen mellan staterna.

Kommissionen skall avlämna ett exemplar av redovisningshandlingarna till myndighet i vardera staten som regeringen i staten bestämmer. Om revision bestämmer regeringarna i båda staterna gemensamt.

Vissa bestämmelser om behandlingen av mål och ärenden

13 §.

Ansökningar och andra handlingar som inges eller insändes till kommissionen kan vara avfattade antingen på finska eller på svenska språket. I den mån översättning är påkallad verkställes den genom kommissionens försorg.

Kommissionens protokoll och beslut skall efter omständigheterna avfattas på ettdera eller på båda språken.

14 §.

För sina sammanträden äger kommissionen enligt bestämmande av vederbörande länsstyrelse disponera erforderliga lokaler i tingshus, skola eller annan allmän byggnad. Särskilda utgifter för uppvärmning, städning och dylikt skall ersättas.

15 §.

Om avgifter å kommissionens beslut och andra expeditioner meddelas bestämmelser av regeringen i den stat, där kansliet är beläget; influtna avgiftsmedel tillfaller den staten.

3 Förslag till

deklaration mellan Sverige och Finland rörande fastställande av stadga för fisket inom Torne älvs fiskeområde

Sveriges regering och Finlands regering har i anslutning till kap. 5 art. 8 i överenskommelsen denna dag mellan Sverige och Finland angående gränsvattendragen antagit den vid denna deklaration fogade stadgan för fisket inom Torne älvs fiskeområde. Bestämmelserna i stadgan skall dock icke äga tillämpning å Kaakamo och Ruottala byamäns privilegierade, vid Kemi äls utlopp belägna laxpata.

Denna deklaration är avfattad i dubbla originalexemplar på svenska och finska språken. Deklarationen träder i kraft samtidigt med överenskommelsen angående gränsvattendragen; i fråga om uppsägning av deklarationen gäller samma bestämmelser som enligt kap. 12 art. 7 i nämnda överenskommelse gäller för denna. De svenska och finska texterna äger lika vitsord.

Vid ikraftträdandet av denna deklaration skall deklarationen den 10 maj 1927 rörande fastställande av stadga för fiskets bedrivande inom Torne älvs fiskeområde upphöra att gälla.

Stadga för fisket inom Torne älvs fiskeområde

Allmänna bestämmelser

1 §.

Torne älvs fiskeområde omfattar följande vattenområden, nämligen Könkämä och Muonio älvar samt den del av Torne älv och de sjöar i vilka riksgränsen mellan Finland och Sverige löper (*gränssälvarna*), de sjöar och vattendrag vilka utgöra sidogrenar av gränssälvarna, de särskilda utflöden som bildas av Torne älvs skilda mynningsgrenar,

den del av Bottniska viken som ligger inom finska och svenska Norderorneå socknar norr om latitudsparallellen 65°35'N.

Den del av Torne älvs fiskeområde som ligger norr om älvmynningen, bestämd såsom en rät linje mellan spetsen av Hellälä norra udde på finska sidan och udden Virtakari på närmast motliggande svenska land benämnes älvmrådet; den del som ligger söder därom benämnes havsområdet.

2 §.

I denna stadga förstås med

fast redskap: fast fiskeverk, så ock med ledarm försett fiskeredskap, vilket med pålar eller tyngder eller på annat sätt fästes vid bottnen eller stranden och är avsett att kvarstå längre tid än två dygn i följd;

fast fiskeverk: byggt eller timrat fiskeredskap av mera stadigvarande natur (pata);

storryssa: ryssa, som i någon del har större höjd än 1,5 meter;

laiska eller kosteverkko: nät vars ena ände fastgjorts i skydd av naturligt eller anlagt strömhinder.

3 §.

Med maskstorlek förstås i denna stadga

beträffande nät som kan sträckas: avståndet mellan motstående och längst från varandra belägna knutars mittpunkter, mätt då redskapet är vått och maskan sträckt diagonalt i nät slingans längdriktning;

beträffande nät som ej kan sträckas: kortaste avståndet mellan de två närmast varandra belägna motstående sidorna i maskan.

Bestämmelse om maskstorlek skall ej anses överträdd därigenom att en eller annan maska avviker från det bestämda måttet.

Fiskets vård och bedrivande

4 §.

Om fiskådra inom älvmrådet och fredningszoner inom havsområdet stadgas i kap. 5 art. 2 och 3 i överenskommelsen mellan Finland och Sverige angående gränsvattendragen (*gränsälvsöverenskommelsen*).

Vissa förbudsbestämmelser i fråga om fisket i havsområdet närmast älvmynningen gäller enligt kap. 5 art. 4 i gränsälvsöverenskommelsen.

5 §.

Fiske med storrysja är förbjudet inom älvmrådet.

Fiske med laiska eller kosteverkko i skydd av anlagt strömhinder är förbjudet.

6 §.

Fiske med ljuster är förbjudet.

Fiske med huggkrok, som är försedd med skaft, är förbjudet; dock får sådant redskap användas för att bärga fisk, som fångats med annat redskap.

7 §.

Vid fiske med håv får eld eller ljus ej användas.

8 §.

Fiske med utter och därmed jämförligt redskap, såsom mellan fiskande sträckt rev med en eller flera tafsar, på vilka fästats krok, drag eller dylikt, ävensom fiske med släp- eller kastlina, varå fästats flera än tre särskilda krokar på samma rev, är förbjudet i älvmrådet.

9 §.

Fiske med sprängämne, dövande eller giftigt ämne eller elektrisk ström är förbjudet.

Vid fiske får ej heller användas sådana föremål eller anordningar på botten eller i eller ovanför vattnet, vilkas ändamål är att skrämma fisken in i fångstredskapen.

Fiske med skjutvapen är förbjudet.

10 §.

I Könkämä älv från utloppet ur sjön Kilpisjärvi till Lätäsenos inflöde är allt fiske förbjudet under tiden från och med den 15 september till och med den 20 oktober.

Inom älvmrådet nedströms Lätäsenos inflöde är fiske med fast red-

skap förbjudet från och med den 1 september till och med den 14 september.

Inom älvmrådet nedströms Lätäsenos inflöde är allt fiske efter annan fisk än nejonöga (nätting) förbjudet under tiden från och med den 15 september till och med den 15 november.

11 §.

Inom älvmrådet är fiske med not eller kolk annorstädes än i fast fiskeverk förbjudet under tiden mellan klockan 8 och 18 svensk tid eller motsvarande finsk tid.

12 §.

Krättfiske är tills vidare förbjudet. Gränsälvskommissionen kan, då så prövas lämpligt, besluta angående krättfiskets frigivande och utövande.

Fiske efter pärlmussla är förbjudet.

13 §.

Fisk av följande slag får icke fångas, om den ej håller nedan angivna minimimått räknat från nospetsen till stjärtfenans yttersta spets:

- 1) lax 60 centimeter;
- 2) laxöring vid fiske i sjön Kilpisjärvi och i Könkämä älv ned till Lätäsenos inflöde 25 centimeter samt vid fiske inom Torne älvs fiskeområde i övrigt 35 centimeter;
- 3) harr 25 centimeter.

14 §.

Har någon vid fiske efter tillåtet fiskslag utan avsikt råkat fånga fisk, som han enligt 10 § tredje stycket eller 13 § icke ägt fånga, skall han, om fisken genast utsläppes i vattnet, icke anses ha överträtt fångstförbudet.

15 §.

Under fredningstid och inom område där fiske är förbjudet får inga fiskercdskap, utom redskap för fångst av nejonöga (nätting) såvitt sådan fångst är tillåten, finnas i vattnet.

Efter slutfört fiske skall pålar, störar, bockar och annat vid fisket använt material ofördröjligen tagas upp ur vattnet och föras i land.

Till pata hörande tyngder skall vid patans nedrivning föras i land.

Allt byggnadsmaterial till pata, avsedd för fångst av lake om vintern, skall före islossningen om våren tagas upp ur vattnet och föras i land.

16 §.

Grind i fast fiskeverk skall utföras med avstånd om minst 6 centimeter mellan stående spjälor och minst 9 centimeter mellan liggande spjälor.

17 §.

I pata, avsedd för fångst av sik eller annat mindre fiskslag, får icke användas mocknät (potkuverkko), ej heller ryssja, mjärde eller tina i vilken ingångsöppningen eller dennas ring i någon riktning har större diameter än 16 centimeter.

18 §.

Inom älvmrådet skall fiskeredskap ha följande maskstorlek:

redskap avsett för fångst av lax och laxöring:

- 1) fast redskap minst 66 millimeter;
- 2) not minst 100 millimeter, dock att not som användes för fiskens upptagande i karsinapata, icke behöver hålla mer än 80 millimeter;

- 3) nät minst 100 millimeter;

redskap avsett för fångst av annan fisk;

- 1) pata, ryssja, mjärde samt annan tina än nejonögontina minst 60 millimeter;
- 2) not minst 64 och högst 80 millimeter;
- 3) nät minst 60 och högst 80 millimeter.

19 §.

Inom havsområdet skall fiskeredskap ha följande maskstorlek:

fast redskap:

- 1) om redskapet är avsett för fångst av strömming och siklöja minst 24 millimeter och högst 39 millimeter i det s. k. fiskhuset;

- 2) om redskapet är avsett för fångst av annan fisk minst 66 millimeter;

not:

- 1) om den är avsedd för fångst av strömming och siklöja minst 24 millimeter och högst 38 millimeter;

- 2) om den är avsedd för fångst av lax och laxöring minst 100 millimeter;

- 3) om den är avsedd för fångst av annan fisk minst 66 millimeter;

nät:

- 1) om det är avsett för fångst av strömming, siklöja och betesfisk minst 24 millimeter och högst 38 millimeter;

- 2) om det är avsett för fångst av annan fisk minst 60 millimeter.

Om användning av sådant i denna paragraf omförmäلت redskap som är avsett för fångst av strömming siklöja och betesfisk skulle visa sig inverka menligt på tillgången av dessa eller andra fiskslag, äger gränsälvskommisionen begränsa eller förbjuda användningen av redskapet.

20 §.

Gränsälvskommisionen äger utfärda bestämmelser angående visst minsta avstånd mellan utsatta fiskeredskap, så ock angående skyddsområden för fasta fiskeredskap inom vilka områden fiske med rörligt redskap skall vara förbjudet.

21 §.

Gränsälvskommisionen äger i den mån det finnes påkallat av fiskevårdshänsyn medge undantag från bestämmelserna i 10, 13 och 16—19 §§.

22 §.

Gränsälvskommisionen äger för fiskodling eller vetenskapligt ändamål medge undantag från bestämmelserna i 7—13 samt 15, 18 och 19 §§.

Sådan utplantering av fisk, som ej sker till åttlydnad av föreskrift läm-

nad i särskild ordning, får icke äga rum utan medgivande av gränsälvscommissionen. Medgivande kan lämnas först efter tillstyrkan av statlig fiskerimyndighet.

I samband med medgivande enligt första eller andra stycket skall commissionen meddela lämpliga föreskrifter till förekommande av att medgivandet missbrukas.

Märkning av fiskeredskap

23 §.

Fiskeredskap, som står ute och ej är under uppsikt, skall vara märkt på sådant sätt, att därav otvetydigt framgår vem som är ägare eller brukare av redskapet samt dennes hemvist. Märkningen skall kunna tydligt iakttagas utan att redskapet behöver tagas upp ur vattnet.

Ansvar m. m.

24 §.

Den som anbringar och brukar fiskeredskap eller annan anordning i uppenbar strid mot vad som enligt kap. 5 art. 2 eller art. 3 i gränsälvsöverenskommelsen gäller om fiskådra eller fredningszoner,

eller fiskar i uppenbar strid mot förbudsbestämmelse i kap. 5 art. 4 i gränsälvsöverenskommelsen,

eller fiskar på sätt som enligt 5, 7 eller 9 § i denna stadga är förbjudet eller i strid mot föreskrift i 10—13 §§, dömes till böter.

Är brottet att anse som grovt, dömes till böter eller fängelse i högst sex månader. Vid bedömande huruvida brottet är grovt skall särskilt beaktas, om fisket avsåg särskilt värdefull fisk eller utövades vanemässigt eller i större omfattning.

25 §.

Till böter dömes, om någon

fiskar med redskap som enligt 6 eller 8 § är förbjudet,

eller med uppsåt att bedriva eller främja fiske med redskap som avses i 6 § första stycket eller 8 § vid färd å fiskevatten medför sådant redskap,

eller med uppsåt att bedriva eller främja fiske som sägs i 9 § första eller andra stycket vid färd å fiskevatten medför ämne, föremål eller anordning avsedd för sådant fiske,

eller i fast fiskeverk begagnar grind, som icke håller i 16 § angivna avstånd mellan spjälorna,

eller fiskar med redskap som enligt 17 § är förbjudet eller med redskap som icke håller i 18 eller 19 § angiven maskstorlek,

eller bryter mot bestämmelse som utfärdats med stöd av 20 §,

eller utplanterar fisk utan tillstånd som sägs i 22 § andra stycket,

eller fiskar i strid mot föreskrift meddelad enligt kap. 5 art. 5 andra stycket i gränsälvsöverenskommelsen.

26 §.

Den som åsidosätter föreskrifterna i 15 eller 23 § dömes till böter.

27 §.

Finnes någon ha gjort sig skyldig till fiske som är straffbelagt enligt 24 eller 25 §, skall den fångade fisken eller om den förskämts eller ej är i behåll, dess värde förklaras förverkat.

Påträffas i ett parti fisk sådan fisk som enligt första stycket skall vara förverkad på den grund att den fångats å otillåten tid eller icke håller stadgat minimimått, skall, därest ej innehavaren av partiet genast på egen bekostnad låter trovärdig person frånsortera den övriga fisken, även denna fisk förklaras förverkad, om det icke finnes uppenbart obilligt.

Förklaras fisk förverkad, skall även låda eller annan förpackning, vari den förvaras, vara förverkad.

28 §.

Fiskeredskap, vilket använts vid fiske som är straffbelagt enligt 24 eller 25 §,

eller som utan att fiske ägt rum medförts vid färd å fiskevatten under omständigheter som föranleder straff enligt 25 §,

eller som stått ute i strid mot 15 § eller utan märkning enligt 23 §,

skall förklaras helt eller delvis förverkat, såvitt ägaren eller någon som var i hans ställe uppsåtligen förövat gärningen eller medverkat därtill och det ej är uppenbart obilligt; finnes redskapet ej i behåll, skall i stället dess värde förklaras förverkat.

Vad i denna paragraf stadgas gäller ej skjutvapen.

29 §.

De i 27 och 28 §§ meddelade bestämmelserna om förverkande gäller ej mot den som i god tro förvärvat egendomen eller särskild rätt därtill.

Förverkad egendom eller värdet därav skall tillfalla den stat i vilken beslutet om förverkande meddelats.

30 §.

Ertappas någon i fall som avses i 24 eller 25 § på bar gärning eller anträffas i fiskevatten redskap, som enligt denna stadga är otillåtet eller som står ute i uppenbar strid mot vad i 15 § stadgas eller utan märkning som sägs i 23 §, kan egendom, som enligt 27 eller 28 § kan förklaras förverkad, ävensom båt eller annat, som kan antagas äga betydelse för utredningen om gärningen, tagas i beslag.

Behörighet att taga egendom i beslag enligt första stycket tillkommer, förutom polismyndighet, polisman och åklagare, även fisketillsynsman, som förordnats av statlig myndighet samt befattningshavare vid vederbörande kust- och gränsbevakning. Har egendom beslagtogs av annan än polismyndighet, polisman eller åklagare, skall anmälan om beslaget snarast möjligt göras till polismyndighet eller åklagare eller till närmaste polisman; den som erhållit sådan anmälan har att förfara som om han själv gjort beslaget.

31 §.

Finnes uppenbart att fiskeredskap utsatts eller annan anordning vidtagits i strid mot vad som enligt kap. 5 art. 2 eller 3 i gränsöverskottenskommelsen gäller om fiskådra eller fredningszoner eller i strid mot förbudsbestämmelse i kap. 5 art. 4 i nämnda överenskommelse, och följer

ej rättelse genast efter det tillsägelse skett, äger på ansökan av den som lider skada utmätningssmannen i orten att, sedan han med trovärdig person hållit syn på stället, meddela nödig handräckning på den tredskandes bekostnad.

Beröres allmänt fiskeintresse, kan även åklagare, statens fiskeritjänsteman eller fisketillsynsman som förordnats av statlig myndighet söka handräckning.

32 §.

Försummar ägare eller innehavare av fiskeredskap att fullgöra vad i 15 § är stadgat, äger utmätningssman förordna om arbetets verkställande på den försumliges bekostnad.

33 §.

Åtal för brott enligt denna stadga skall anhängiggöras vid allmän underrätt i den ort där överträdelsen begåtts eller vid allmän underrätt i den ort inom endera staten där den misstänkte har sitt hemvist eller mera varaktigt uppehåller sig.

Bilaga 2

*De aktuella förslagen***1 Ehdotus Suomen ja Ruotsin väliseksi rajajokisopimukseksi**

Suomen hallitus ja Ruotsin hallitus varmistaakseen rajavesistöjen sellaisen käytön, joka mahdollisimman hyvin vastaa kummankin valtakunnan ja rajaseudun etuja, ovat tehneet eräiden näitä vesistöjä koskevien vesioikeudellisten ja kalastusoikeudellisten kysymysten järjestämisestä seuraavan sopimuksen.

1 luku. Yleisiä säännöksiä**1 artikla**

Sopimusta sovelletaan vesialueella, jonka muodostavat:

Könkämäeno ja Muonionjoki sekä se osa Tornionjoesta ja ne järvet, missä Suomen ja Ruotsin välinen valtakunnanraja kulkee (*rajajoet*);

ne järvet ja vesistöt, jotka ovat rajajokien haarautumia tai laskevat näihin jokiin;

ne erityiset lasku-uomat, jotka muodostuvat Tornionjoen eri suuhaaroista; sekä

se osa Pohjanlahtea, joka on Suomen ja Ruotsin Alatornion kuntien alueilla.

Sopimuksen kalastusta koskevilla määräyksillä on erityinen soveltamisalue, sen mukaisesti kuin 5 luvun 1 artiklassa sanotaan.

2 artikla

Sopimus koskee:

toimenpidettä, joka on 3 luvussa tarkoitettua rakentamista vesistöön, tai 4 luvussa tarkoitettua vesistön säännöstelyä, taikka joka voi aiheuttaa 6 luvussa tarkoitettua pilaantumista, milloin toimenpide suoritetaan rajajoessa;

1 Förslag till gränsälvsoverenskommelse mellan Sverige och Finland

Sveriges regering och Finlands regering har i syfte att säkerställa ett sådant nyttjande av gränsvattendragen, som står i bästa möjliga överensstämmelse med de båda rikernas och gränsbygdens intressen, träffat följande överenskommelse för ordnande av vissa vattenrättsliga och fiskerättsliga frågor beträffande dessa vattendrag.

Kap. 1. Allmänna stadganden**Art. 1**

Överenskommelsen äger tillämpning på följande vattenområden:

Könkämä och Muonio älvar samt den del av Torne älv och de sjöar i vilka riksgränsen mellan Finland och Sverige löper (*gränsälvarna*),

de sjöar och vattendrag vilka utgör sidogrenar av eller tillflöden till gränsälvarna,

de särskilda utflöden som bildas av Torne älvs skilda mynningsgrenar,

den del av Bottniska viken som ligger inom finska och svenska Nedertorneå socknar.

Överenskommelsens bestämmelser om fiske har särskilt tillämpningsområde enligt vad som anges i kap. 5 art. 1.

Art. 2

Överenskommelsen omfattar:

åtgärd, som innebär byggande i vatten enligt kap. 3 eller vattenreglering enligt kap. 4 eller som kan medföra förorening enligt kap. 6, om åtgärden utföres inom gränsälv,

samanlaista toimenpidettä, milloin toimenpide muuten suoritteetaan edellä 1 artiklan 1 momentissa määrättyllä soveltamisalucella jommassakummassa valtiossa ja sillä saattaa olla vaikutuksia toisessa valtiossa; sekä

kalastusta 5 luvun 1 artiklassa määrättyllä erityisellä soveltamisalucella.

Uittoa koskevat määräykset ovat Suomen ja Ruotsin kesken uitosta Tornion ja Muonion rajajoissa 17 päivänä helmikuuta 1949 tehdyssä sopimuksessa siihen liittyvine sääntöineen uitosta Tornion ja Muonion rajajokien uittoväylässä. Tarpeelliset täydentävät määräykset annetaan mainitun sopimuksen lisäyksessä ja siihen liittyvässä lisäyksessä sanottuun sääntöön.

3 artikla

Sopimuksen tarkoittamia vesialueita on tässä sopimuksessa tarkemmin osoitetuin perustein käytettävä siten, että kumpikin maa saa käyttää hyväkseen rajavesistöistä saatavaa hyötyä ja että rajaseudun etuja parhaiten edistetään. Luonnonsuojeluun on kiinnitettävä erityistä huomiota; kalakannan säilyttämisestä ja vesistön pilaantumisen ehkäisemisestä on pidettävä huolta mahdollisimman suurensa määrin.

4 artikla

Jos on kysymys eri yrityksistä, jotka koskevat samaa vesialuetta tai joita muusta syystä ei voida rinnakkain toteuttaa, on etusija annettava sille yritykselle, jonka voidaan olettaa yleiseltä ja yksityiseltä kannalta tuottavan suurinta hyötyä. Vastakkaisia etuja on, mikäli mahdollista, siten sovittava, että kukin niistä voidaan tyydyttää muita olennaisesti loukkaamatta.

åtgärd av samma beskaffenhet, om åtgärden ej mest utföres inom tillämpningsområdet, såsom det bestämts ovan i art. 1 första stycket, i endera staten och kan medföra verkningar i den andra staten,

fiske inom det i kap. 5 art. 1 angivna särskilda tillämpningsområdet.

Bestämmelser om flottning finns i överenskommelsen den 17 februari 1949 mellan Sverige och Finland om flottningen i Torne och Muonio älvar med den därvid fogade stadgan angående flottningen i Torne och Muonio gränssälvars flottled. I en tilläggsöverenskommelse till nämnda överenskommelse med bifogad tilläggsstadga skall meddelas erforderliga kompletterande bestämmelser.

Art. 3

De av överenskommelsen berörda vattenområdena skall enligt de närmare grunder som anges i denna överenskommelse nyttjas så, att båda länderna får tillgodonjuta fördelarna av gränsvattendragen och gränsbygdens intressen främjas på bästa sätt. Särskild vikt skall fästas vid naturvårdsintresset; så långt möjligt skall fiskbeståndet tryggas och förorening av vattnet motverkas.

Art. 4

Är fråga om skilda företag, som avser samma vattenområde eller av annan orsak ej kan utföras jämte varandra, skall företräde ges åt det företag som från allmän och enskild synpunkt kan antagas bli till största gagn. Mellan stridiga intressen skall såvitt möjligt jämkas så, att vart och ett kan tillgodoses utan väsentligt förfång för annat.

5 artikla

Rajajoissa sivuhaaroineen tulee yhtä suuren osuuden vesimäärästä kuulua kummallekin puolelle siinäkin tapauksessa, että vedestä virtaa toisen valtion alueella suurempi osa kuin toisen valtion alueella. Tämä ei muuta sitä oikeutta vetteen, joka yksityisellä saattaa olla tuomion, ylimuistoisen nautinnan tai muun erityisen oikeusperusteen nojalla.

6 artikla

Joka omistaa rajajoella rantaa tai jolla on rannan käyttöoikeus, saa valtakunnanrajasta riippumatta käyttää toiselle kuuluvaa vesialuetta rantansa edessä pienehkön laiturin, venevajan, uimahuoneen tai pesutuvan taikka muun sellaisen rakennuksen rakentamiseen.

Jokaisella on oikeus ottaa rajajoesta vettä ja jättä kotitarpeeksi sekä muuhun samanlaisen tarkoitukseen käyttäen sen vettä.

Vesialuetta alkoon käytettävässä artikkelissa sanottuun tarkoitukseen, jos siitä aiheutuu alueen omistajalle mainittavaa haittaa tai jos kalastus taikka uitto sen vuoksi vaikeutuu. Tämä artikla ei muuta sitä, mikä muutoin on voimassa valtakunnanrajan yli tapahtuvasta yhdysliikenteestä.

7 artikla

Sen mukaan kuin on määrätty 8/20 päivänä marraskuuta 1810 tehdyn rajajärjestelysopimuksen IV artikkelissa, on kummankin valtion asukkailla oikeus vapaasti kulkea veneellä rajajoissa sekä, milloin se on tarpeellista veneelläkulun turvallisuuden tai veneen vetämisen vuoksi, laskua vastapäiseen rantaan.

8 artikla

Mikäli sopimuksessa ei ole erityisiä määräyksiä, on kummassa-

Art. 5

I gränsälvarna med sidogrenar skall lika lott i vattenmängden tillkomma vardera sidan, även om större del därav framrinner inom den ena staten än inom den andra. Härigenom rubbas ej den rätt till vattnet som enskild kan grunda på dom, urminnes hävd eller annan särskild rättsgrund.

Art. 6

Den som äger eller har nyttjanderätt till strand vid gränsälv får oavsett riksgränsen förfoga över annan tillhörigt vattenområde utanför stranden för anordnande av mindre brygga, båt-, bad- eller tvätthus eller annan sådan byggnad.

I gränsälv äger envar taga vatten och is till husbehov eller för annat likartat ändamål nyttja vattnet.

Vattenområde får ej tagas i anspråk för ändamål som avses i denna artikel, om områdets ägare tillskyndas nämnvärd olägenhet därav eller om fiske eller flottning lider intrång. Denna artikel rubbar ej vad som eljest gäller om samfärdseln över riksgränsen.

Art. 7

Enligt gränsregleringstraktaten den 8/20 november 1810, art. IV, äger inneväanarna i vardera staten rätt att färdas fritt med båt på gränsälvarna samt att, om det är nödvändigt med hänsyn till båt-fartens säkerhet eller för förhållning av båtar, lägga till vid den motliggande stranden.

Art. 8

I den mån överenskommelsen icke innefattar särskilda bestäm-

kin valtiossa sovellettava siellä voimassa olevaa oikeutta.

2 luku. Rajajokikomissio

1 artikla

Tämän sopimuksen soveltamista varten on valtioiden yhteisesti asetettava pysyvä komissio (*suomalais-ruotsalainen rajajokikomissio*).

2 artikla

Rajajokikomissioon kuuluu kuusi jäsentä, joista kummankin valtion hallitus määrää kolme. Jäsenet määrätään määräajaksi. Kummankin valtion määräämistä jäsenistä tulee yhden olla lainoppinut ja omata kokemusta tuomarintöimissä sekä yhden olla teknillinen asiantuntija; kolmannen tulee olla rajaseudun oloihin hyvin perehtynyt henkilö, joka määrätään Lapin lääninhallituksen tehtyä suomalaisesta ja Norrbottenin lääninhallituksen ruotsalaisesta jäsenestä ehdotuksen.

Kummankin maan hallitus määrää yhden tätä valtiota edustavista jäsenistä toimimaan, valtioiden vuorotellen, vuoden kerrallaan komission puheenjohtajana tai varapuheenjohtajana.

Kullekin jäsenelle määrätään samassa järjestyksessä yksi tai useampia varamiehiä, jotka täyttävät jäsenelle asetetut kelpoisuusvaatimukset.

Komission käytettäväksi on asetettava sihteerejä sekä se muu henkilökunta, jota komissio tarvitsee.

3 artikla

Rajajokikomissio panee oman päätöksensä mukaan toimeen ne tutkimukset ja selvitykset, jotka ovat tarpeen sen tässä sopimuksessa määrättyjen tehtävien täyttämiseksi.

melser, skall inom vardera staten där gällande rätt tillämpas.

Kap. 2. Gränsälvskommission

Art. 1

För tillämpning av överenskomelsen skall finnas en ständig, av staterna gemensamt tillsatt kommission (*finsk-svenska gränsälvs-kommissionen*).

Art. 2

Gränsälvskommissionen skall bestå av sex medlemmar, av vilka regeringen i vardera staten utser tre. Medlem skall utses för viss tid. Av vardera statens medlemmar skall en vara lagkunnig och erfaren i domarvärv samt en vara tekniskt sakkunnig; den tredje skall vara en med gränsbygdens förhållanden väl förtrogen person som utses, den finska medlemmen efter förslag av länsstyrelsen i Lapplands län och den svenska medlemmen efter förslag av länsstyrelsen i Norrbottens län.

Regeringen i vardera staten förordnar en av den statens medlemmar att, växelvis staterna emellan, för ett år i sänder, vara ordförande eller vice ordförande i kommissionen.

För varje medlem utses i den ordning som gäller för medlemmen en eller flera ersättare som uppfyller de för medlemmen stadgade behörighetsvillkoren.

Till kommissionens förfogande skall ställas sekreterare och den övriga personal som kommissionen behöver.

Art. 3

Gränsälvskommissionen förestår enligt eget bestämmande om de undersökningar och utredningar som påkallas för att den skall kunna fullgöra sina åligganden enligt denna överenskomelse.

Komissio voi ottaa välittömästi yhteyden kummankin valtion viranomaisiin ja saada näiden apua tarpeellisten tietojen hankkimiseksi ja tarvittavan yhteistyön aikaansaamiseksi.

Tarvittaessa on komissiolla oikeus käyttää asiantuntijoita erityisiin selvitystehtäviin.

4 artikla

Kumpikin valtio suorittaa palkkion valitsemilleen komission jäsenille. Komission työstä aiheutuvat kustannukset maksaa puoleksi kumpikin valtio, mikäli kustannusta ei ilmeisesti ole pidettävä yksinomaan jommankumman valtion menona.

5 artikla

Rajajokikomission jäsen on rikosoikeudellisesti vastuunalainen sen valtion lain mukaan, jonka hallitus on hänet määrännyt. Komission palveluksessa olevan henkilön tällaisesta vastuusta on voimassa, mitä hänen kotipaikkansa valtion laki säättää julkisessa virassa olevasta.

Komission jäsenen ja toimenhaltijan tulee, kun hän suorittaa tehtäviään, nauttia siinä valtiossa, missä tehtävä suoritetaan, sellaista rikosoikeudellista suojaa, joka kuuluu siinä valtiossa julkisessa virassa olvalle.

6 artikla

Kummankin valtion viranomaisen tulee sallia, että rajajokikomission jäsen tai toimenhaltija taikka asiantuntija, joka 9 luvun 1 artiklan mukaisesti on määrätty suoritamaan valvontaa, saa ylittää rajan siellä, missä se komission työn vuoksi taikka valvonnan suorittamista varten on soveliaista, sekä antaa heille mahdollisimman suuret helpotukset kysymyksen ollessa passista ja muista henkilöllisyyttä

Kommissionen kan träda i direkt förbindelse med myndigheter i vardera staten samt påkalla deras biträde för erhållande av upplysningar och för det samråd som är behövt.

Vid behov äger kommissionen anlita sakkunniga för särskilda utredningsuppdrag.

Art. 4

Vardera staten avlönar de kommissionsmedlemmar som utsetts av staten. Övriga kostnader för kommissionens verksamhet, vilka icke uppenbarligen är att anse som blott endera statens utgifter, skall gäldas till lika delar av staterna.

Art. 5.

Medlem av gränsälvskommissionen är underkastad straffrättsligt ansvar för sina handlingar i tjänsten enligt lagen i den stat vars regering utsett honom. För befattningshavare hos kommissionen skall i fråga om sådant ansvar gälla vad lagen i den stat där han har sitt hemvist stadgar beträffande den som är anställd i allmän tjänst.

Medlem av och befattningshavare hos kommissionen skall under utövning av sin tjänst åtnjuta straffrättsligt skydd i enlighet med vad lagen i den stat där utövandet äger rum stadgar för den som är anställd i allmän tjänst.

Art. 6

Det åligger myndigheterna i vardera staten att tillåta medlem av eller befattningshavare hos gränsälvskommissionen eller sakkunnig som förordnats att utöva tillsyn enligt kap. 9 art. 1 att överskrida gränsen, varhelst detta för kommissionens arbete eller tillsynens utövande är lämpligt, samt att lämna dem största möjliga lättnad med avseende å pass och andra legitimationshandlingar

osoittavista asiakirjoista sekä siitä ajasta, jona rajan ylittäminen ja viipyminen toisen valtakunnan alucella voi tapahtua.

7 artikla

Rajajokikomissiolle kuuluva omaisuus on vapaa kaikesta tullikäsittelystä sekä tuonti- ja vientimaksuista.

8 artikla

Tämän sopimuksen A-liite sisältää rajajokikomission ohjesäännön.

3 luku. Rakentaminen vesistöön

1 artikla

Rakentamiseksi vesistöön katsotaan tässä sopimuksessa:

laitoksen tekeminen vesialucelle;

vedenkorkeuden järjestely tai vedenjuoksun säännöstely;

veden johtaminen pois vesialueelta; sekä

muun sellaisen toimenpiteen suorittaminen, josta voi aiheutua vedenkorkeuden tai vedenjuoksun taikka veden syvyyden tahi aseman muuttuminen.

Mitä rakentamisesta vesistöön on määrätty, koskee myös:

sellaista vesialucella tapahtuvaa toimenpidettä, joka voi vaikuttaa pohjavesioloihin;

sillan tai muun laitoksen rakentamista vesialueen yli;

johdon vetämistä tai laitoksen tekemistä vesialueen alle.

Vesistöissä olevan rakennelman muuttaminen tai purkaminen katsotaan rakentamiseksi, jos toimenpide voi merkittävästi muuttaa olosuhteita vesistöissä.

2 artikla

Vesistöön rakentamisen tulee tapahtua siten, että tarkoitus ilman kohtuuttomia kustannuksia saavu-

liksom beträffande tid, varunder gränsen får överskridas och visstelse ske inom staten.

Art. 7

Gränsälvskommissionens tillhörigheter skall vara fria från all behandling av tullmyndighet samt från in- och utförselavgift.

Art. 8

I bilaga A till denna överenskommelse har intagits stadga för gränsälvskommissionen.

Kap. 3. Byggande i vatten

Art. 1

Såsom byggande i vatten anses i denna överenskommelse:

uppförande av anläggning i vattenområde,

reglering av vattenstånd eller vattenavrinning,

bortledande av vatten från vattenområde,

vidtagande av annan åtgärd, som kan föranleda ändring av vattenståndet eller vattenföringen eller av vattnets djup eller läge.

Vad som stadgas om byggande i vatten gäller även:

vidtagande av åtgärd i vattenområde, vilken kan påverka grundvattenförhållandena,

uppförande av bro eller annan anläggning över vattenområde,

framdragande av ledning eller utförande av annan anläggning under vattenområde.

Ändring eller utrivning av byggnad i vatten anses som byggande, om åtgärden kan märkbart förändra vattenförhållandena.

Art. 2

Byggande i vatten skall ske så, att ändamålet utan oskäligen kostnad vinnes med minsta möjliga in-

tetaan mahdollisimman vähän loukkaamalla tai haittaamalla muita etuja jommassakummassa valtiossa. Kohtuullisessa määrin on otettava huomioon odotettavissa olevat yritykset, joihin rakentaminen voi vaikuttaa.

3 artikla

Milloin joku kärsii vesistöön rakentamisen johdosta vahinkoa tai haittaa, saa rakentaminen tapahtua vain, jos sen harkitaan yleiseltä ja yksityiseltä kannalta tuottavan etuja, jotka ovat olennaisesti suuremmat kuin siitä johtuvat haitat.

Jos rakentaminen olennaisesti huonontaa väestön elämänoloja, tai aiheuttaa sellaisen pysyvän muutoksen luonnonsuhteissa, josta voidaan pelätä seuraavan lähistöllä asuvien viihtyisyyden olennaista vähentymistä tahi luonnonsuojelua koskeva huomattava menetys, taikka jos se muutoin loukkaa merkitsevää yleistä etua, sallittakoon rakentaminen edellytyksellä, että se on erittäin tärkeä elinkeinoelämälle tai paikkakunnalle taikka muutoin yleiseltä kannalta.

Vahingosta ja haitasta on suoritettava korvaus 7 luvun mukaisesti.

4 artikla

Harkittaessa, saako suunniteltu rakentaminen tapahtua, on tasavertaisina otettava huomioon olosuhteet molemmissa valtioissa.

5 artikla

Jos useammalla on omistusoikeuden tahi pysyvän rasite- taikka käyttöoikeuden perusteella osuus jommassa kummassa valtiossa olevaan koskeen, voidaan yhdelle tai useammalle heistä 13 artiklan mukaisessa menettelyssä antaa oikeus käyttää toisen osuutta, milloin niin voi tapahtua niiden ehtojen mukaisesti, jotka ovat tässä kohden voimassa sen valtion lain mukaan,

trång och olägenhet för annat intresse inom någondera staten. Hänsyn skall i skälig omfattning tagas till förutsedda framtida företag, som kan beröras av anläggningen.

Art. 3

Om någon till följd av byggande i vatten lider skada eller intrång, får byggandet ske endast om det prövas från allmän eller enskild synpunkt medföra fördel som väsentligt överväger olägenheterna.

Skulle byggandet medföra väsentlig försämring av befolkningens levnadsförhållanden eller förorsaka sådan bestående ändring av naturförhållandena, varigenom väsentligt minskad trevnad för närboende eller betydande förlust från naturvårdssynpunkt är att befara, eller eljest förnärma betydande allmänt intresse, får det tillåtas endast under förutsättning att det är av synnerlig vikt för näringslivet eller för orten eller eljest från allmän synpunkt.

För skada och intrång skall utgå ersättning enligt kap. 7.

Art. 4

Vid bedömning huruvida tillämnat byggande får ske skall förhållandena inom den ena och inom den andra staten beaktas såsom likvärdiga.

Art. 5

Om flera på grund av äganderätt eller ständig servituts- eller nyttjanderätt råder över den i gränsälv inom endera staten belägna delen av ett strömfall, kan en eller flera av dem vid förfarande enligt art. 13 medges rätt att tillgodogöra sig annans del, om så får ske enligt de villkor som i sådant avseende gäller jämligt lagen i den stat till vilken

mihin koskiosuus kuuluu. Käyttämisestä on suoritettava korvaus 7 luvun mukaisesti.

6 artikla

Joka rajajoessa omistusoikeuden tahi pysyvän rasite- taikka käyttö-oikeuden perusteella vallitsee jommassakummassa valtiossa olevaa koskiosuutta, tahi, joka tällaisen oikeuden ja 5 artiklasta johtuvan oikeuden nojalla voi käyttää hyväkseen sellaista koskiosuutta, tehköön sille, joka vallitsee vastakkaista puolta, tarjouksen kosken yhteisestä käyttämisestä. Jos tarjous hylätään, voidaan tarjouksen tekijälle 13 artiklan mukaisessa menettelyssä antaa 7 luvussa säädettyä korvausta vastaan lupa käyttää toisen osuutta.

Jos se, joka vallitsee vastakkaisista puolta, on selittänyt olevansa halukas kosken rakentamiseen, mutta yksimielisyyteen osallistumisen ehdoista ei päästä, määrätään nämä ehdot 13 artiklan mukaisessa menettelyssä.

7 artikla

Jos vesistöön rakentaminen voi haitallisesti vaikuttaa kalastukseen, tulee rakentajan suorittaa tai kustantaa sellaiset toimenpiteet, jotka kohtuuden mukaan havaitaan tarpeelliseksi kalastuksen turvaamiseksi tai samanarvoisen kalastuksen ylläpitämiseksi.

8 artikla

Vesistöön rakentaja on velvollinen kohtuullisessa määrin suorittamaan tai kustantamaan toimenpiteitä liikenteeseen kohdistuvan haitan välttämiseksi.

Rakentaja on myös velvollinen suorittamaan tai kustantamaan tarpeelliset toimenpiteet uitolle syntyvän mainittavan haitan ehkäisemiseksi. Milloin jossakin tapauksessa tarvitaan verraten laajoja toimenpiteitä uitolle aiheutuvan haitan

strömfallsdelen hör. Ersättning för tillgodogörandet skall utgå enligt kap. 7.

Art. 6

Den som på grund av äganderätt eller ständig servituts- eller nyttjanderätt råder över den till endera staten hörande delen av ett strömfall i gränsälv eller som på grund av sådan rätt jämte rätt som följer av art. 5 kan tillgodogöra sig strömfallsdel som nu sagts kan bjuda den som råder över motsatta sidan att gemensamt utnyttja fallet. Avvisas erbjudandet, kan vid förfarande enligt art. 13 den som bjudit medges rätt att mot ersättning enligt kap. 7 tillgodogöra sig den andres del.

Har den som råder över motsatta sidan förklarat sig villig att delta i fallets utbyggnad men kan cnighet ej nås om villkoren för deltagandet, bestämmes dessa villkor vid förfarande enligt art. 13.

Art. 7

Om byggande i vatten kan menligt inverka på fiske, har den som bygger att vidtaga eller bekosta sådana åtgärder, som skäligen finnes påkallade för att trygga fiskets bestånd eller upprätthålla likvärdigt fiske.

Art. 8

Den som bygger i vatten är skyldig att i skälig omfattning vidtaga eller bekosta åtgärder till motverkande av olägenhet för samfärdsel.

Den byggande är även skyldig att vidtaga eller bekosta erforderliga åtgärder till förebyggande av att olägenhet av någon betydelse uppkommer för flottning. Om i visst fall kräves förhållandevis omfattande åtgärder för att av-

torjumiseksi, on valtioiden yhdessä harkittavaa, voidaanko ja missä määrin sanotut toimenpiteet kustantaa yleisillä varoilla.

9 artikla

Vesistöön rekennettaessa on pidettävä huolta siitä, että toimenpiteestä, lukuun ottamatta veden tilapäistä ja ohimenevää samentumista, ei aiheudu vesistön pilaantumista, jolla on mainittavaa haitallista merkitystä.

10 artikla

Jos vesistöön rakentaminen aiheuttaa olennaisen muutoksen vesistön olosuhteisiin tai muutoin on laajuudeltaan huomattava taikka vaikutuksiltaan tuntuva, voidaan yrityksen toimeenpanija velvoittaa suorittamaan määrätty vuotuinen maksu. Tämä maksu on käytettävä yrityksen aiheuttaman sellaisen vahingon tai haitan ehkäisemiseen tai vähentämiseen, joka ei ole sen luontoinen, että siitä suoritetaan korvausta, tai sanotunlaisen vahingon tahi haitan hyvittämiseen, taikka johonkin muuhun tarkoitukseen sen paikkakunnan hyväksi, jota yritys koskee.

Maksun suuruus on vahvistettava kohtuuden mukaan ottaen huomioon toiselta puolen yrityksen tuottama etu ja toiselta puolen siitä aiheutuva vahinko ja haitta. Maksua älköön missään tapauksessa määrättäkö suuremmaksi kuin kaksi prosenttia yrityksen arvioidusta puhtaasta hyödyistä. Maksu on suoritettava rajajokikomissiolle ja siirrettävä rahastoon, joka mainitaan 9 luvun 8 artiklassa.

Myös muutoin voidaan vesistöön rakentamista tarkoittavalle yritykselle määrätä sellaiset erityiset ehdot, joiden kohtuudella voidaan katsoa olevan tarpeellisia sudun ja muut yleiset edut huomioon ottaen.

hjälpå olägenhet för flottning, skall staterna gemensamt överväga om och i vad mån åtgärder kan bekostas av allmänna medel.

Art. 9

Vid byggande i vatten skall tillses att, bortsett från tillfällig och övergående grumling, vattenförörensning som innebär olägenhet av någon betydelse ej uppkommer.

Art. 10

Om byggande i vatten medför väsentlig ändring av vattenförhållandena eller eljest är av betydande omfattning eller ingripande beskaffenhet, kan för företaget bestämmas skyldighet att utge viss årlig avgift. Denna avgift skall användas till förebyggande eller minskande av skada eller olägenhet, som vållas genom företaget och ej är av beskaffenhet att ersättning därför utgår, eller till gottgörelse för sådan skada eller olägenhet eller för tillgodoseende av annat ändamål beträffande den bygd som beröres av företaget.

Storleken av avgiften skall fastställas med skäligt beaktande å ena sidan av den fördel som vinnes genom företaget och å andra sidan av den skada och olägenhet som uppkommer därav. Avgiften får ej i något fall sättas högre än två procent av den beräknade årliga nettointäkten av företaget. Den skall inbetalas till gränsälvskommissionen och tillföras den fond som omförmäles i kap. 9 art. 8.

Även eljest kan i fråga om företag för byggande i vatten bestämmas sådana särskilda villkor, som skäligen finnes påkallade med hänsyn till bygden och allmänna intressen i övrigt.

11 artikla

Siinä tarkoituksessa, että sellainen vesistöön rakentaminen, jolla on olennainen merkitys yleiseltä tai yksityiseltä kannalta, kävisi mahdolliseksi, samoin kuin vesistön rakentamisesta aiheutuvan vahingon tai haitan ehkäisemiseksi tahi vähentämiseksi, voidaan rakentajalle antaa oikeus 7 luvussa säädettyä korvausta vastaan ottaa pysyvästi tai tilapäisesti käyttöön toisen kiinteätä omaisuutta.

12 artikla

Edellytyksin, jotka mainitaan 11 artiklassa, voidaan rakentajalle myöntää oikeus 7 luvussa säädettyä korvausta vastaan muuttaa tai purkaa toiselle kuuluva vesistöön tehty rakennelma.

13 artikla

Sopimuksessa tarkoitettuun vesistöön rakentamiseen on saatava rajajokikomission lupa. Lupaa ei kuitenkaan tarvitse hakea, milloin rakentamishanke on vähäinen ja on ilmeistä, että rakentaminen ei vaikuta haitallisesti yleiseen tai yksityiseen etuun.

Milloin on kysymys padon rakentamisesta rajajokeen taikka padon merkittävästä muuttamisesta tahi sellaisesta vesistön säännöstelystä, joka on omansa olennaisesti vaikuttamaan rajajoen vesioloihin, tulee komission ennen luvan myöntämistä alistaa kummankin hallituksen harkittavaksi kysymys yrityksen sallittavuudesta ja niistä chdoista, joiden tulee yleisen edun kannalta olla yrityksen osalta voimassa. Yrityksen laadusta riippumatta on tällainen alistus tehtävä, jos komissio havaitsee, että yrityksellä voi olla 3 artiklan 2 momentissa tarkoitettuja vaikutuksia. Muussakin tapauksessa asia on alistettava kummallekin hallitukselle, jos komissio katsoo siihen olevan erityistä syytä tai jos jom-

Art. 11

För att möjliggöra sådant byggnad i vatten, som är av mera väsentlig betydelse ur allmän eller enskild synpunkt, eller för att förebygga eller minska skada eller olägenhet av byggnad i vatten kan den byggnad erhålla rätt att mot ersättning enligt kap. 7 varaktigt eller tillfälligt taga i anspråk annan tillhörig fast egendom.

Art. 12

Under de förutsättningar som anges i art. 11 kan den byggnad tillerkännas rätt att mot ersättning enligt kap. 7 taga i anspråk eller ändra eller utriva annan tillhörig byggnad i vatten.

Art. 13

För sådant byggnad i vatten som omfattas av överenskommen kräves tillstånd av gränsälvs-kommissionen. Tillstånd behöver dock ej inhämtas, om byggnad är av ringa omfattning och det är uppenbart, att allmänt eller enskilt intresse icke menligt påverkas av byggnad.

Är fråga om uppförande eller mera betydande ändring av dammbyggnad i gränsälv eller om vattenreglering av beskaffenhet att väsentligt påverka vattenförhållandena i gränsälv, skall kommissionen innan tillstånd ges underställa frågan om tillåtligheten av företaget och de villkor som med hänsyn till allmänna intressen bör gälla för detta båda regeringarnas prövning. Oavsett företags beskaffenhet skall sådan underställning äga rum, om kommissionen finner företaget kunna medföra sådana verkningar som avses i art. 3 andra stycket. Även i annat fall skall underställning hos båda regeringarna ske, om kommissionen finner särskild anledning därtill föreligga eller om endera

pikumpi hallitus pidättää itselleen yritystä koskevan harkintaoikeuden ja antaa siitä komissiolle tiedon ennen kuin komissio on ratkaissut kysymyksen luvan myöntämisestä yritykselle.

Edellä 6 artiklan 1 momentissa tarkoitettun luvan myöntäminen ja sanotun artiklan 2 momentissa mainittujen ehtojen määrääminen on alistettava hallitusten harkittavaksi.

14 artikla

Jos vesistöön rakentaminen on pantu toimeen ilman, että sitä varten on myönnetty lupa tämän sopimuksen tai aikaisemmin voimassa olleiden määräysten mukaisesti, on rakentajalla oikeus vaatia rajajokikomissiota tutkimaan rakentamisen laillisuus.

Rakennelman omistajalla on todistusvelvollisuus ennen rakennelman syntyä vesistössä vallinneiden olosuhteiden osalta. Rajajokikomission päätöksen vaikutuksiin nähden sovelletaan vastaavasti 16, 18 ja 19 artiklan määräyksiä.

15 artikla

Lupa vesistöön rakentamiseen voidaan, milloin olosuhteet sitä vaativat, antaa määräajaksi.

16 artikla

Päätös, jolla on annettu lupa rakentaa vesistöön, on, kun se on lainvoimainen, voimassa jokaista kohtaan, kuitenkin 17—19 artiklasta johtuvien rajoitusten.

17 artikla

Jos vesistöön rakentamista koskevaa yritystä ei ole saatettu loppuun siinä ajassa, mikä luvassa on 8 luvun 9 artiklan 5 kohdan mukaisesti määrätty, on lupa rauennut siltä osin, kuin se koskee sellaista yrityksen osaa, jota ei ole toteutettu. Rajajokikomissio voi kuitenkin hakemuksesta, joka teh-

regeringen förbehåller sig rätt till prövning av företaget och lämnar kommissionen besked därom innan kommissionen avgjort frågan om företagets tillåtlighet.

Fråga om medgivande enligt art. 6 första stycket eller bestämmande av villkor enligt andra stycket i samma artikel skall efter underställning prövas av båda regeringarna.

Art. 14

Har byggnad i vatten verkställt utan att medgivande erhållits enligt denna överenskommelse eller enligt förut gällande bestämmelser, är byggnadens ägare berättigad att påkalla gränsälvskommissionens prövning av byggnadens laglighet.

Byggnadens ägare är bevisningskyldig i avseende å de före byggnadens tillkomst rådande förhållandena i vattnet. Beträffande verkan av gränsälvskommissionens beslut skall art. 16, 18 och 19 äga motsvarande tillämpning.

Art. 15

Tillstånd till byggande i vatten får, då det påkallas av omständigheterna, meddelas för bestämd tid.

Art. 16

Beslut varigenom lämnats tillstånd till byggande i vatten är gällande mot envar i den mån det äger laga kraft, dock med de inskränkningar som följer av art. 17—19.

Art. 17

Har företag för byggande i vatten ej blivit fullbordat inom den tid som bestämts enligt kap. 8 art. 9 punkt 5, är tillståndet förfallet, såvitt det avser sådan del av företaget som ej kommit till stånd. Gränsälvskommissionen kan dock, efter ansökan som göres före utgången av denna tid, medge an-

dään ennen sanotun ajan päättymistä, myöntää pidennettyä aikaa enintään kymmenen vuotta, mikäli siihen on syytä.

18 artikla

Lupa rakentaa vesistöön voidaan jommankumman valtion asianomaisen viranomaisen tai yrityksen omistajan hakemuksesta ottaa uudelleen tutkittavaksi, mikäli on kysymys niistä ehdoista, joita yleisen edun kannalta on yrityksen osalta sovellettava. Hakemus voidaan tehdä neljäntenäkymmenentenä vuotena sen kalenterivuoden jälkeen, jona lupa annettiin, ja sen jälkeen joka neljäskymmenes vuosi; tämän luvun 10 artiklan tarkoittaman maksun osalta sanottu aika kuitenkin on kymmenen vuotta. Jos uutta tutkimusta ei ole haettu edellä tarkoitetun ajanjakson viimeisenä vuotena, ovat aikaisemmin annetut määräykset voimassa myös seuraavana ajanjaksona.

Määräys, jota tarkoitetaan 7 artiklassa, voidaan määräajasta riippumatta ottaa uudelleen tutkittavaksi tämän artiklan mukaisesti, jos määräys osoittautuu vähemmän soveliaaksi kalakannan suojaamiseen; määräyksen muuttaminen ei saa kuitenkaan loukata kolmannen mielen oikeutta.

Uudessa tutkimuksessa alkoon yrityksen omistajalle asetettako velvoituksia, joista hänelle aiheutuu olennaisia kustannuksia tai hankaluutta sen lisäksi, mihin hänet aikaisemmin on velvoitettu.

19 artikla

Vaatus saada korvausta sellaisesta vahingosta tai haitasta, jota rajajokikomissio ei lupaa myöntäessään ole edellyttänyt, on tehtävä kymmenen vuoden kuluessa luettuna rakentamisen loppuun saattamiseen määrätyn ajan päättymisestä. Milloin vahinko tai haitta on huomattava, on saman ajan kuluessa vaadittava sellaisten,

stånd i högst tio år, om skäl förkommer därtill.

Art. 18

Tillstånd till byggande i vatten kan på ansökan av vederbörande myndighet i någondera staten eller företagets ägare omprövas, såvitt angår de villkor som med hänsyn till allmänna intressen bör gälla för företaget. Ansökan kan göras under fyrtionde året efter det kalenderår då tillståndet meddelades och därefter vart fyrtionde år; i fråga om avgift enligt art. 10 skall dock perioden vara tio år. Har omprövning ej påkallats under sista året av viss period, skall förut meddelade bestämmelser gälla även för nästa period.

Bestämmelse i fråga som avses i art. 7 får utan iakttagande av viss tid omprövas enligt denna artikel, om bestämmelsen visar sig vara mindre tjänlig till skydd för fisket; ändringen får dock ej för närma tredje mans rätt.

Vid omprövningen får företagets ägare ej åläggas förpliktelser, vilka medför väsentlig kostnad eller olägenhet utöver vad som tidigare ålagts honom.

Art. 19

Anspraak på ersättning för skada eller intrång, som icke förutsetts av gränsälvskommissionen vid tillståndets meddelande, får framställas inom tio år, räknat från utgången av den tid inom vilken byggnaden skall vara fullbordad. Är skadan eller intrånget betydande, får inom samma tid föras talan om meddelande av så-

yritystä koskevien muutettujen määräysten antamista, jotka, loukkaamatta kolmannen miehen oikeutta tai tuottamatta omistajalle olennaista haittaa, ovat omansa vastaisuudessa ehkäisemään tai mahdollisimman suuressa määrin vähentämään vahinkoa tai haittaa.

20 artikla

Vesistöön rakentamista koskevan yrityksen omistaja on velvollinen pitämään yritykseen kuuluvat laitteet sellaisessa kunnossa, ettei niistä aiheudu vaaraa yleiselle tai yksityiselle oikeudelle.

21 artikla

Vesistön perkaaminen, joka on välttämätön vesistön syvyyden tai aseman pysyttämiseksi, voidaan 13 artiklan säännöksen estämättä suorittaa ilman rajajokikomission käsittelyä. Maa sekä muu perattaessa pohjasta nostettu aine voidaan tarvittaessa, jollei siitä aiheudu huomattavaa haittaa, panna lähimmälle rannalle tai viedä lähellä olevaan sopivaan paikkaan. Toimenpiteistä on hyvissä ajoin ilmoitettava sen kiinteistön haltijalle, jota toimenpide koskee.

Jos vesistö on siirtynyt sijoiltaan, on sitä entiseen uomaan johdetaessa vastaavasti sovellettava, mitä 1 momentissa on sanottu, mikäli takaisin siirtäminen tapahtuu kolmen vuoden kuluessa muutoksesta lukien.

Vahingosta ja haitasta, joka johdetaan tässä artiklassa tarkoitettua toimenpiteestä, on korvausta suoritettava 7 luvun mukaisesti.

22 artikla

Kun kysymyksessä on vesistöön rakentaminen, joka tarkoittaa vesistön säännöstelyä tai palvelee kalastuksen tarpeita, ovat määrättyiltä osin voimassa 4 ja 5 luvun määräykset.

dana ändrade föreskrifter rörande företaget, som utan att förnärma tredje mans rätt eller medföra väsentlig olägenhet för ägaren är ägnade att förebygga eller i största möjliga mån minska skadan eller intrånget för framtiden.

Art. 20

Ägare av företag för byggande i vatten är pliktig att underhålla de anläggningar som hör till företaget så, att fara för allmän eller enskild rätt förebygges.

Art. 21

Rensning, som är nödvändig för bibehållande av vattens djup eller läge, får utan hinder av vad som stadgas i art. 13 verkställas utan gränsälvskommissionens prövning. Jord eller annat som upptages vid rensningen får, om det är påkallat och ej avsevärda olägenheter vållas därav, uppläggas på närmaste strand eller föras till lämpligt ställe i närheten. Innehavare av fastighet som beröres av rensningen eller uppläggningsen skall i god tid underrättas om åtgärden.

Har vattendrag vikit från sitt läge, äger i fråga om återställande av vattendraget i dess förra skick bestämmelserna i första stycket motsvarande tillämpning, under förutsättning att återställandet sker inom tre år från det förändringen inträdde.

För skada och intrång till följd av åtgärd som avses i denna artikel skall ersättning utgå enligt kap. 7.

Art. 22

I fråga om byggande i vatten som avser vattenreglering eller som tillgodoser fiskets behov gäller för vissa fall särskilda bestämmelser enligt kap. 4 och 5.

4 luku. Erityisiä määräyksiä vesistön säännöstelystä

1 artikla

Lupa säännöstellä vedenjuoksua järvestä tai muutoin vesistössä voidaan antaa sille, joka edistääkseen liikennettä, uittoa, vesivoiman käyttämistä, maanviljelystä, metsätaloutta, kalastusta, vedenhankintaa, vesistön suojelua tai muuta merkittävää yleistä etua pyrkii veden taloudellisempaan käyttöön.

Yritystä, jota tarkoitetaan 1 momentissa, koskevat soveltuvin osin 3 luvun määräykset.

2 artikla

Jos joku on hakenut lupaa yritykseen, josta säädetään 1 artiklassa, on toisella, jolla on artiklassa mainitussa suhteessa etua yrityksestä, oikeus yhtyä hakemukseen ja päästä osakkaaksi yritykseen.

3 artikla

Samalla kun myönnetään lupaa sellaiseen vesistön säännöstelyyn, johon osallistuu kaksi tai useampia edunhaltijoita, on rajajokikomission annettava määräykset osallistumisesta yritykseen. Jos katsotaan tarpeelliseksi, on komission niin ikään vahvistettava yritykselle säännöt, joissa määrätään yrityksen hallituksesta, hallituksen hoitaman hallinnon tarkastuksesta sekä yrityksen asioiden muusta hoitamisesta.

4 artikla

Rajajokikomissio voi velvoittaa teollisuus- tai voimalaitosyrityksen tai muun sellaisen yrityksen, joka 1 artiklan 1 momentissa tarkoitettulla tavalla saa hyötyä säännöstelystä rajajoessa olematta siinä osallisena, suorittamaan säännöstely-yritykselle hyvitystä, joka vastaa kohtuullista osuutta säännöstelykustannuksista. Hyvitys vahvistetaan määrä-

Kap. 4. Särskilda bestämmelser om vattenreglering

Art. 1

Tillstånd att reglera vattnets avrinning ur sjö eller i vattendrag kan ges den som önskar åstadkomma bättre hushållning med vattnet i syfte att främja samfärdsel, flottning, utnyttjande av vattenkraft, jordbruk, skogsbruk, fiske, vattenförsörjning, vattenvård eller annat allmänt intresse av betydelse.

Beträffande företag som avses i första stycket gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i kap. 3.

Art. 2

Har någon gjort ansökan om tillstånd till företag varom stadgas i art. 1, äger annan, som i sådant avseende som där anges har väsentlig nytta av företaget, förena sig med sökanden om detta och inträda såsom deltagare i företaget.

Art. 3

I samband med tillstånd till vattenreglering, i vilken två eller flera intressenter deltaga, skall gränsälvscommissionen meddela föreskrifter om delaktigheten i företaget. Om det finnes erforderligt, skall commissionen även fastställa stadgar för företaget; dessa stadgar skall innehålla bestämmelser om styrelse för företaget, revision av styrelsens förvaltning samt handhavande i övrigt av företagets angelägenheter.

Art. 4

Industri- eller kraftföretag eller annat sådant företag, vilket i avseende som sägs i art. 1 första stycket tillgodogör sig nytta av vattenreglering i gränsälv utan att deltaga i regleringen, kan av gränsälvscommissionen åläggas att till regleringsföretaget utgiva gottgörelse härför, motsvarande skälighandel av regleringskostnaden.

tyksi vuotuismaksuksi tai suoritettavaksi muulla sopivaksi harkitulla tavalla.

5 luku. Kalastus

1 artikla

Kalastuksesta alueella, jonka muodostavat rajajoet sivuhaaroineen ja lasku-uomineen, sekä Suomen ja Ruotsin puoleisissa Alatornion kunnissa leveysasteen 65°35'P pohjoispuolella oleva Pohjanlahden osa (*Tornionjoen kalastusalue*), on voimassa mitä jäljempänä säädetään.

Sitä osaa Tornionjoen kalastusalueesta, joka on pohjoispuolella jokisuuta, eli Hellälän pohjoisen niemen kärjestä Suomen puolella Ruotsin puolella lähinnä vastassa olevan Virtakarin niemen kärkeen vedettyä suoraa viivaa, sanotaan jokialueeksi; siitä etelään olevaa osaa sanotaan merialueeksi. Tornionjoen lasku-uomat kuuluvat jokialueeseen.

2 artikla

Jokialueella tulee jokaisessa haarautumassa, missä kala kulkee, olla kalaväylä veden syvimmällä kohdalla. Kalaväylä on kolmannes veden leveydestä tavallisimmin esiintyvän alivedenkorkeuden aikana. Kalaväylä, joka asianomaisen valtion lain mukaan on jokialueelle laskevassa vesistöissä, jatkuu leveydeltään muuttumattomana jokialueella olevaan kalaväylään saakka.

Rajajokikomissio voi, milloin siihen on syytä, määrätä, että kalaväylä kulkee vesistöissä muussa kohdassa kuin 1 momentissa sanotaan; sellainen muutos voidaan kuitenkin tehdä vain siinä tapauksessa, että siitä ei voida olettaa koituvan olennaista haittaa kenellekään, joka ei ole suostunut toimenpiteeseen.

Kalanpyydystä tai muuta laitet-

Gottgörelsen fastställes till visst årligt belopp eller på annat sätt som finnes lämpligt.

Kap. 5. Fiske

Art. 1

I fråga om fiske inom det område som utgöres av gränsälvarna med sidogrenar och utflöden jämte den inom finska och svenska Nedertorneå socknar norr om latitudsparallellen 65°35'N belägna delen av Bottniska viken (*Torne älvs fiskeområde*) skall gälla vad nedan stadgas.

Den del av Torne älvs fiskeområde som ligger norr om älvmynningen, bestämd såsom en rät linje mellan spetsen av Hellälä norra udde på finska sidan och udden Virtakari på närmast motliggande svenska land, benämnes älvområdet; den del som ligger söder därom benämnes havsområdet. Torne älvs utflöden tillhör älvområdet.

Art. 2

Inom älvområdet skall i varje gren där fisken har sin gång finnas fiskådra i djupaste vattnet. Fiskådran utgör en tredjedel av vattnets bredd vid vanligast förekommande lågt vattenstånd. Fiskådra, som enligt lagen i vederbörande stat finnes i tillflöde till älvområdet, skall med oförändrad bredd sträcka sig ut till fiskådran i sagda område.

Gränsälvscommissionen kan, om skäl därtill föreligger, bestämma att fiskådran skall gå i annan del av vattnet än som anges i första stycket; dock får sådan ändring vidtagas endast om den kan antagas icke medföra väsentligt förfång för någon som ej samtyckt därtill.

Fiskeredskap eller annan anord-

ta ei saa, jollei toimenpiteeseen ole saatu lupa siinä järjestyksessä kuin tässä sopimuksessa säädetään vesistöön rakentamisesta, sijoittaa ja käyttää siten, että kalan kulku kalaväylässä voi estyä tai että kala muutoin ei pääse siihen tai siinä liikkumaan. Rajajokikomissio voi kuitenkin määrätysissä tapauksessa myöntää edellä sanotusta poikkeuksia, jollei niiden voida olettaa vaarantavan kalastuksen hoitoa eikä myöskään aiheuttavan olennaista haittaa jollekin, joka ei ole toimenpiteeseen suostunut. Jos jollakin on erityinen oikeus kalastusta varten sulkea kalaväylä, pysyköön sellainen oikeus.

3 artikla

Merialueella tulee, kummankin valtion laissa säädetyin kalaväylän lisäksi, olla rauhoituspiirejä. Nämä muodostuvat vesialueista, jotka ulottuvat 200 metrin etäisyyteen seuraavien suorien viivojen kummallekin puolelle:

a) Kraaselikarista joen suun ulkopuolella suuntimassa 196° pisteeseen $65^{\circ}45,85'P$, $24^{\circ}06,45'I$, siitä pisteeseen $65^{\circ}44,0'P$, $24^{\circ}10,0'I$, siitä pisteeseen $65^{\circ}40,55'P$, $24^{\circ}11,95'I$ sekä siltä Sarvenkatajan ja Linnanklupun välitse suuntimassa 193° ;

b) Kraaselikarista a-kohdan mukaan lähtevän viivan ja leveysasteen $65^{\circ}46,0'P$ leikkauskohdasta pisteeseen $65^{\circ}46,05'P$, $24^{\circ}02,75'I$, siitä suuntimassa $213,5^{\circ}$ pisteeseen $65^{\circ}44,0'P$, $23^{\circ}59,50'I$, siitä pisteeseen $65^{\circ}42,0'P$, $24^{\circ}01,70'I$, siitä pisteeseen $65^{\circ}36,0'P$, $23^{\circ}59,25'I$ ja siitä suuntimassa 160° ;

c) pisteestä $65^{\circ}44,0'P$, $23^{\circ}59,50'I$ pitkin b-kohdassa mainittua suuntimalinjaa $213,5^{\circ}$ pisteeseen $65^{\circ}39,0'P$, $23^{\circ}51,50'I$, siitä pisteeseen $65^{\circ}38,0'P$, $23^{\circ}50,65'I$ sekä siitä suuntimassa 171° ;

d) b-kohdassa mainitun suuntimalinjan ja leveysasteen $65^{\circ}44,60'P$

ning får ej i annat fall än då fråga är om åtgärd, vartill medgivande erhållits enligt vad i denna överenskommelse är stadgat om bygande i vatten, anbringas och brukas så, att fiskens gång i fiskådra kan hindras eller fisken eljest kan avhållas från att framgå där. Gränsälvscommissionen kan dock i visst fall medge undantag härifrån, om det kan antagas icke medföra fara ur fiskevårdssynpunkt och ej heller medföra väsentligt förfång för någon som ej samtyckt till åtgärden. Äger någon särskild rätt att för fiske stänga fiskådra, skall den rätten bestå.

Art. 3

Inom havsområdet skall, utöver fiskådra enligt lagen i vadera staten, finnas fredningszoner. Dessa utgöres av vattenområdena inom ett avstånd av 200 meter på ömse sidor om följande räta linjer:

a) från Kraaseligrundet utanför älvmynningen i bäring 196° till en punkt $65^{\circ}45,85'N$, $24^{\circ}06,45'O$, därifrån till $65^{\circ}44,0'N$, $24^{\circ}10,0'O$, därifrån till $65^{\circ}40,55'N$, $24^{\circ}11,95'O$, därifrån mellan Sarvenkataja och Linnanklupu i bäring 193° ;

b) från skärningspunkten av den från Kraaseligrundet enligt a) gående linjen och latitudsparallellen $65^{\circ}46,0'N$ till $65^{\circ}46,05'N$, $24^{\circ}02,75'O$, därifrån i bäring $213,5^{\circ}$ till $65^{\circ}44,0'N$, $23^{\circ}59,50'O$, därifrån till $65^{\circ}42,0'N$, $24^{\circ}01,70'O$, därifrån till $65^{\circ}36,0'N$, $23^{\circ}59,25'O$, därifrån i bäring 160° ;

c) från $65^{\circ}44,0'N$, $23^{\circ}59,50'O$ längs den under b) nämnda bäringenslinjen $213,5^{\circ}$ till $65^{\circ}39,0'N$, $23^{\circ}51,50'O$, därifrån till $65^{\circ}38,0'N$, $23^{\circ}50,65'O$, därifrån i bäring 171° ;

d) från skärningspunkten av den under b) nämnda bäringenslin-

leikkauskohdasta pisteeseen $65^{\circ}44,50'P$, $23^{\circ}50,30'I$, siitä pisteeseen $65^{\circ}43,60'P$, $23^{\circ}48,50'I$, siitä pisteeseen $65^{\circ}42,80'P$, $23^{\circ}48,70'I$, siitä pisteeseen $65^{\circ}41,40'P$, $23^{\circ}46,85'I$ ja siitä suuntimassa 200° ;

c) a-kohdassa mainitusta taitepisteestä $65^{\circ}44,0'P$, $24^{\circ}10,0'I$ pisteeseen $65^{\circ}43,95'P$, $24^{\circ}14,15'I$, ja siitä Vähä Huiturin ja Iso Huiturin länsipuolitse suuntimassa 160° ; sekä

f) e-kohdassa mainitusta taitepisteestä $65^{\circ}43,95'P$, $24^{\circ}14,15'I$ pisteeseen $65^{\circ}43,80'P$, $24^{\circ}19,40'I$, siitä pisteeseen $65^{\circ}42,30'P$, $24^{\circ}22,85'I$ ja siitä edelleen suuntimassa 172° .

Koordinaatit liittyvät ruotsalaiseen merikarttaan n:o 417 (Haparanda), kaikkiin painoksiin vuosilta 1960—1967.

Rauhoituspiirien suunnat on merkitty merikartalle, joka on liitetty 1 päivänä huhtikuuta 1967 tehtyyn selityskirjaan, joka koskee toukokuun 10 päivänä 1927 Suomen ja Ruotsin välillä tehtyyn Tornionjoen kalastusalueen kalatussäännön vahvistamista koskevaan selityskirjaan liittyvän säännön muuttamista.

Lapin ja Norrbottenin lääninhalitusten asiaana on, kummankin omalla puolellaan valtakunnanraja, ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin rauhoituspiirien sijainnin merkitsemiseksi veteen.

Kalanpyydystä tai muuta laitetta ei saa, jollei toimenpiteeseen ole saatu lupaa siinä järjestyksessä kuin tässä sopimuksessa säädetään vesistöön rakentamisesta, sijoittaa ja käyttää siten, että kalan kulku rauhoituspiirissä voi estyä tai kala muutoin ei pääse siihen tai siinä liikkumaan.

4 artikla

Kaikenlainen kalastaminen isorysällä, pohjalla varustetulla pyy-

4 Riksdagen 1971. I saml. Nr 137

jen och latitudsparallellen $65^{\circ}44,60'N$ till $65^{\circ}44,50'N$, $23^{\circ}50,30'O$, därifrån till $65^{\circ}43,60'N$, $23^{\circ}48,50'O$, därifrån till $65^{\circ}42,80'N$, $23^{\circ}48,70'O$, därifrån till $65^{\circ}41,40'N$, $23^{\circ}46,85'O$, därifrån i bäring 200° ;

e) från den under a) nämnda brytningspunkten $65^{\circ}44,0'N$, $24^{\circ}10,0'O$ till $65^{\circ}43,95'N$, $24^{\circ}14,15'O$, därifrån väster om Vähä Huituri och Iso Huituri i bäring 160° ;

f) från den under e) nämnda brytningspunkten $65^{\circ}43,95'N$, $24^{\circ}14,15'O$ till $65^{\circ}43,80'N$, $24^{\circ}19,40'O$, därifrån till $65^{\circ}42,30'N$, $24^{\circ}22,85'O$, därifrån i bäring 172° .

Koordinaterna hänför sig till det svenska sjökortet nr 417 (Haparanda), samtliga upplagor 1960—1967.

Fredningszonernas sträckningar åskådliggöres på sjökort, bilagt deklarationen den 1 april 1967 angående ändring i den stadga som finnes fogad vid deklarationen den 10 maj 1927 mellan Sverige och Finland rörande fastställande av stadga för fiskets bedrivande inom Torne älvs fiskeområde.

Det ankommer på länsstyrelserna i Norrbottens län och Lapplands län att envar på sin sida av riksgränsen vidtaga erforderliga åtgärder för utmärkning i vattnet av fredningszonernas belägenhet.

Fiskeredskap eller annan anordning får ej i annat fall än då fråga är om åtgärd, vartill medgivande erhållits enligt vad i denna överenskommelse är stadgat om bygande i vatten, anbringas och brukas så, att fiskens gång i fredningszon kan hindras eller fisken eljest kan avhållas från att framgå där.

Art. 4

Allt fiske med storryssa, botengarn och mocknät samt annat

dyksellä ja mutkaverkolla sekä muulla lohen ja taimenen pyydystämiseen tarkoitettulla välineellä on kielletty merialueen siinä osassa, jota rajoittaa jokisuu sekä Salmenlahden suun eteläiseltä rannalta Kraaselin ja Tirron saarten eteläisten niemien sekä Sellön luoteisen kärjen yli Pirkkiön luoteiseen niemeen vedetty viiva.

Ison Tervakarin ja Hamppuleiviskän saarten väliseen salmeen ei kummaltakaan puolelta saa asettaa 200 metriä pitempää kalanpyydystä.

5 artikla

Pysyväiseksi tarkoitettun, rakennetun tai puusta tehdyn kalanpyydysten vesistöön asettaminen katsotaan 3 luvun 1 artiklan mukaiseksi vesistöön rakentamiseksi (*kiinteä kalastuslaite*), eikä sitä niin muodoin saa suorittaa, jollei sen luvallisuutta ole tutkittu niin kuin siitä 3 luvun 13 artiklassa on määrätty.

Muun rantaan tai pohjaan kiinnitetyn kalanpyydysten asettamisesta sekä nuottakalastuksesta antaa rajajokikommisio, sikäli kuin se havaitaan tarpeelliseksi, määräyksiä, jotka tarkoittavat, sanottavasti loukkaamatta yksityistä oikeutta, uitolle ja liikenteelle aiheuttavan haitan ehkäisemistä.

6 artikla

Jokialueella tiettyssä kalastuspaikassa tapahtuva lohen tai taimenen kalastaminen nuotalla voidaan, edellyttäen, ettei muunlainen kalastus siitä kärsi merkittävää haittaa, määrätä harjoitettavaksi yhteisenä yli valtakunnanrajan. Tätä koskevan päätöksen, joka on voimassa enintään kymmenen vuotta kerrallaan, tekee rajajokikommisio yhden tai useamman kalastusoikeuden haltijan esityksestä. Päätöksessä on komission vahvistetta-

för fångst av lax och laxöring avsett redskap är förbjudet inom den del av havsområdet som är belägen mellan älvmynningen och en linje, dragen från södra stranden av Salmisvikens mynning över sydligaste udden på öarna Kraaseli och Tirro samt över Sellöns nordvästra udde till Björköns sydvästra udde.

I Sundet mellan öarna Stora Tervakari och Hamppuleiviskä får ej från någondera sidan utsättas fiskeredskap med större längd än 200 meter.

Art. 5

Utsättande av byggt eller timrat fiskeredskap av mera stadigvarande natur (*fast fiskeverk*) är i enlighet med kap. 3 art. 1 att anse såsom byggande i vatten och får följaktligen ej ske utan tillståndsprövning i den mån sådan är föreskriven i kap. 3 art. 13.

I fråga om utsättande av annat fiskeredskap med strand- eller bottenfäste samt fiske med notar ankommer på gränsälvskommisionen att i den mån det finnes erforderligt meddela sådana föreskrifter, som utan att medföra intrång av någon betydelse i enskild fiskerätt är ägnade att förebygga olägenhet för flottning och samfärdsel.

Art. 6

I fråga om fiske inom älvmrådet efter lax eller laxöring med notar kan för viss fiskeplats, under förutsättning att annat fiske ej lider förfång av betydelse därav, bestämmas att fisket skall brukas samfällt över riksgränsen. Beslut härom, gällande för högst tio år i sänder, meddelas av gränsälvskommisionen på framställning av en eller flera av dem som innehar fiskerätten. I beslutet skall kommissionen fastställa stadgar för det

va yhteisen kalastuksen säännöt, joissa määrätään asianomainen alue sekä yhteisen kalastuksen harjoittamisen ja hallinnon perusteet. Kalastuspaikalla ja sen läheisyydessä olevien kylien tilallisilla on säännöissä mainituin perustein etuoikeus kalastusoikeuden käyttämiseen.

Komission päätös tulee voimaan kun kumpikin hallitus on sen vahvistanut.

7 artikla

Valtakunnanrajasta riippumatta voidaan määrätä, että lohien tai taimenen kalastus tietyssä jokialueen osassa uistinta tai siihen verrattavaa pyyntivälinettä käyttäen on sallittu kalastuskortin (kalastusoikeudesta annetun todistuksen) perusteella. Päätöksen tästä tekee rajajokikomissio enintään kymmeneksi vuodeksi kerrallaan. Päätös on, tullakseen voimaan, kummankin hallituksen vahvistettava. Kalastuskortin tulee koskea tiettyä siinä osoitettua aluetta ja se on voimassa enintään vuoden kerrallaan.

Komissio antaa kalastuskorttien myymisestä muut tarpeelliset määräykset. Kalastuskorttien tietyllä alueella tuottama tulo kuuluu niille, joilla sillä alueella on kalastusoikeus, heidän osuuksiensa mukaisessa suhteessa.

8 artikla

Tämän sopimuksen B-liitteenä on Tornionjoen kalastusalueen kalastussääntö.

6 luku. Vesistön pilaantumisen ehkäiseminen

1 artikla

Vesialueelle ei saa, suuremmassa määrin kuin tämän sopimuksen mukaan on luovallista, päästää kiinteitä tai nestemäisiä jätettä tai

samfäilda fiskebruket, angivande det område som avses samt grunderna för fiskets utövande och förvaltning. Hemmansägare i byalag vid och i närheten av fiskeplatsen skall enligt grunder som anges i stadgarna äga företräde till upplåtelse av fiskerätten.

Kommissionens beslut skall för att bli gällande stadfästas av båda regeringarna.

Art. 7

Oberoende av riksgränsen kan för viss del av älvmrådet bestämmas, att rätt till fiske efter lax eller laxöring med drag eller därmed jämförligt redskap skall kunna upplåtas mot fiskekort (fiskerättsbevis). Beslut härom, gällande för högst tio år i sänder, meddelas av gränsälvskommissionen. Beslutet skall för att bli gällande stadfästas av båda regeringarna. Fiskekort skall avse visst i kortet angivet distrikt och gälla för högst ett år.

Kommissionen meddelar de föreskrifter om försäljning av fiskekort som i övrigt är behövliga. Inkomsterna av fiskekort för visst distrikt tillfaller dem som innehar rätten till fisket inom distriktet efter deras andelar däri.

Art. 8

I bilaga B till denna överenskommelse har intagits stadga för fisket inom Torne älvs fiskeområde.

Kap. 6. Skydd mot vattenförorening

Art. 1

I vattenområde får ej i vidare mån än som är tillåtligt enligt denna överenskommelse utsläppas fast eller flytande avfall eller annat

muuta ainetta siten, että siitä syntyy haitallista madaltumista, veden laadun vahingollista muuttumista, vahinkoa kalakannalle, väestön viihtyisyyden vähentymistä tai vaaraa sen terveydelle taikka muuta sellaista vahinkoa tai haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle.

2 artikla

Tämän luvun määräysten lisäksi on voimassa, mitä siinä valtiossa, jossa aineen päästäminen tapahtuu tai on tarkoitettu tapahtuvaksi, on säädetty terveydenhoito-, rakennus- ja luonnonsuojelulainsäädännössä sekä tietynlaatuisten vesistön pilaantumisen ehkäisemistä tarkoittavassa lainsäädännössä.

3 artikla

Määräykset 4—14 artiklassa koskevat maan, rakennuksen tai laitoksen käyttämistä sellaisella tavalla, mikä voi aiheuttaa pilaantumista vesialueella, mikäli käyttäminen ei ole rakentamista vesistöön.

4 artikla

Rajajokikomissio voi sen hake-
muksesta, joka harjoittaa tai aikoo harjoittaa 3 artiklassa tarkoitettua toimintaa, käsitellyään asian tämän sopimuksen mukaisesti, myöntää luvan tällaiseen toimintaan sekä määrätä ehdot, jotka ovat tarpeen yleisen tai yksityisen edun turvaamiseksi. Tämän sopimuksen C-liitteenä on sääntö, joka koskee 3 artiklassa tarkoitettua toiminnan lupakäsittely- ja ilmoitusvelvollisuutta.

Komissio voi, jos se toiminnan laadun ja vaikutusten perusteella tai muusta syystä katsoo aiheelliseksi, alistaa kysymyksen toiminnan luvallisuudesta ja niistä ehdoista, joiden yleisen edun kannalta tullee sitä koskea, kummankin hallituksen harkittavaksi. Sellainen alistus on aina tehtävä, jos

änne så, att därav uppkommer menlig uppgrundning, skadlig förändring av vattnets beskaffenhet, skada för fiskbeståndet, minskning av trivselen för befolkningen eller våda för dess hälsa eller annan sådan skada eller olägenhet för allmänt eller enskilt intresse.

Art. 2

Utöver bestämmelserna i detta kapitel gäller vad som i den stat där utsläppandet sker eller avses ske föreskrives i hälsovårds-, byggnads- och naturvårdslagstiftning samt i särskild lagstiftning till skydd mot vissa slag av vattenförorening.

Art. 3

Bestämmelserna i art 4—14 gäller för användning av mark, byggnad eller anläggning på sätt som kan medföra förorening av vattenområde, om användningen ej utgör byggande i vatten.

Art. 4

Gränsälvskommissionen kan på ansökan av den som utövar eller ämnar utöva verksamhet som avses i art. 3 lämna tillstånd till verksamheten efter prövning enligt denna överenskommelse och föreskriva de villkor som är behövliga för tillgodoseende av allmän eller enskild rätt. I bilaga C till denna överenskommelse har intagits stadga om prövnings- och anmälningsskyldighet för verksamhet som avses i art. 3.

Kommissionen kan, om den på grund av verksamhetens beskaffenhet och verkningar eller av annan anledning finner det påkallat, underställa frågan om tillåtligheten av verksamheten och de villkor som med hänsyn till allmänna intressen bör gälla för denna båda regeringarnas prövning. Så-

jompikumpi hallitus pidättää itselleen harkintaoikeuden ja antaa siitä komissiolle tiedon, ennen kuin se on ratkaissut kysymyksen toiminnan luvallisuudesta.

5 artikla

Edellä 3 artiklassa tarkoitetun toiminnan aiheuttamasta vahingosta ja haitasta on suoritettava korvausta 7 luvun mukaisesti.

Harkittaessa onko toimintaa varten annettava lupa, on olosuhteet kummassakin valtiossa yhdenvertaisina otettava huomioon.

Toimintaa varten on valittava sellainen paikka, että sen tarkoitus ilman kohtuuttomia kustannuksia voidaan saavuttaa mahdollisimman vähäistä haittaa aiheuttavalla tavalla.

6 artikla

Sen, joka harjoittaa tai aikoo harjoittaa 3 artiklassa tarkoitettua toimintaa, tulee suorittaa sellaiset suojatoimenpiteet, sallia ne toiminnan rajoitukset ja muutoinkin ottaa huomioon ne varokeinot, jotka kohtuuden mukaan voidaan vaatia haitan torjumiseksi ja poistamiseksi.

Edellisessä momentissa tarkoitettujen velvollisuuksien laajuus arvioidaan pitämällä lähtökohtana sitä, mikä sellaisessa toiminnassa, josta on kysymys, on teknillisesti mahdollista, ja ottamalla huomioon sekä yleiset että yksityiset edut.

Eri etuja keskenään verrattaessa on erityistä huomiota kiinnitettävä toisaalta sen alueen laatuun, joka voi tulla pilaantumisen kohteeksi, ja pilaantumisen vaikutuksen merkitykseen sekä toisaalta toiminnasta saatavaan hyötyyn ja suojatoimenpiteiden kustannuksiin sekä muutoin kysymyksen tulevien varokeinojen taloudelliseen vaikutukseen.

dan underställning skall alltid ske, om endera regeringen förbehåller sig prövningsrätt och lämnar kommissionen besked därom innan kommissionen avgjort frågan om verksamhetens tillåtlighet.

Art. 5

För skada och intrång av verksamhet som avses i art. 3 skall utgå ersättning enligt kap. 7.

Vid bedömning huruvida verksamheten får tillåtas skall förhållandena inom den ena och inom den andra staten beaktas såsom likvärdiga.

För verksamheten skall väljas sådan plats att ändamålet kan vinnas med minsta intrång och olägenhet utan oskäligen kostnad.

Art. 6

Den som utövar eller ämnar utöva verksamhet som avses i art. 3 skall vidtaga de skyddsåtgärder, tåla den begränsning av verksamheten och iakttaga de försiktighetsmått i övrigt som skäligen kan fordras för att förebygga eller avhjälpa olägenhet.

Omfattningen av åliggande enligt första stycket bedömes med utgångspunkt i vad som är tekniskt möjligt vid verksamhet av det slag som är i fråga och med beaktande av såväl allmänna som enskilda intressen.

Vid avvägningen mellan olika intressen skall särskild hänsyn tagas till å ena sidan beskaffenheten av område som kan bli utsatt för förorening och betydelsen av föroreningens verkningar, å andra sidan nyttan av verksamheten samt kostnaden för skyddsåtgärd och den ekonomiska verkan i övrigt av försiktighetsmått som kommer i fråga.

7 artikla

Jos toiminnasta, jota tarkoitetaan 3 artiklassa, on siinäkin tapauksessa, että 6 artiklassa tarkoitettuja varokeinoja noudatetaan, pelättävissä johtuvan haittaa, jolla on olennaista merkitystä, saa toimintaa harjoittaa vain, mikäli erityisiä syitä siihen on olemassa.

Milloin odotettavissa oleva haitta käsittäisi sen, että lukuisien ihmisten elämänolot olennaisesti huonontuisivat, että luonnonsuojelunäkökohdat merkittäväällä tavalla kärsisivät tai että muuta vastaavaa yleistä etua huomattavasti vahingoitetaan, ei toimintaa ole lupa harjoittaa.

8 artikla

Jätevettä, joka tulee vesikäymälästä tai on peräisin taaja-asutuksesta ja jonka puhdistaminen rajoittuu enintään lietteen erottamiseen, ei saa päästää vesistöön, järveen tai muuhun vesialueeseen, jollei ole ilmeistä, että se voi tapahtua haittaa aiheuttamatta.

9 artikla

Milloin vesialueeseen päästettävän jäteveden puhdistamista varten on tarpeen tehdä laitos toiselle kuuluvalla kiinteistölle, voi rajajokikomissio 7 luvun mukaista korvausta vastaan velvoittaa omistajan kärsimään laitoksesta johtuvan haitan. Tonttia, puutarhaa tai puistoa ei saa kuitenkaan käyttää tässä mainittuun tarkoitukseen, mikäli sitä ilman erityistä haittaa voidaan välttää.

10 artikla

Mikäli olosuhteet vaativat, voidaan 4 artiklan mukainen lupa antaa määräajaksi.

Päätös, jolla on annettu lupa 4 artiklan mukaisesti, on, mikäli se on lainvoimainen, voimassa jokaiseen nähden, kuitenkin sellaisin rajoituksin, jotka johtuvat 11 ja 12 artiklasta. Kysymyksen ollessa

Art. 7

Kan verksamhet som avses i art. 3 befaras föranleda olägenhet av väsentlig betydelse, även om försiktighetsmått som avses i art. 6 iakttages, får verksamheten utövas endast om särskilda skäl föreligger.

Innebär den befarade olägenheten att ett stort antal människor får sina levnadsförhållanden väsentligt försämrade eller att betydande förlust från naturvårdssynpunkt uppkommer eller att liknande allmänt intresse skadas avsevärt, får verksamheten ej utövas.

Art. 8

Avloppsvatten som kommer från vattenklosett eller härrör från tätbebyggelse och som ej undergått längre gående rening än slamavskiljning får icke utsläppas i vattendrag, sjö eller annat vattenområde, om det ej är uppenbart att det kan ske utan olägenhet.

Art. 9

Om för rening av avloppsvatten, som skall utsläppas i vattenområde, är behövt att anläggning utföres på annan tillhörig fastighet, kan gränsälvskommissionen förplikta ägaren att mot ersättning enligt kap. 7 tåla intrånget av anläggningen. Tomtplats, trädgård eller park får dock ej tagas i anspråk för ändamål som nu avses, om det kan undvikas utan synnerlig olägenhet.

Art. 10

Tillstånd enligt art. 4 får, då det påkallas av omständigheterna, meddelas för bestämd tid.

Beslut varigenom lämnats tillstånd enligt art. 4 är gällande mot envar i den mån det äger laga kraft, dock med de inskränkningsar som följer av art. 11 och 12. I fråga om föreskrift enligt kap. 8

määräyksestä, jota tarkoitetaan 8 luvun 10 artiklan 4 kohdassa, on vastaavasti sovellettava, mitä on määrätty 3 luvun 17 artiklassa.

11 artikla

Milloin joku jättää noudattamatta ehtoja, jotka on määrätty lupapäätöksessä, ja tämä poikkeaminen on merkittävä, rajajokikomisio voi julistaa luvan menetyksi ja kieltää jatkuvan toiminnan.

Kun kymmenen vuotta on kulunut lupapäätöksen antamisesta tai olosuhteet sitä ennen ovat olennaisesti muuttuneet, rajajokikomisio voi määrätä uusia tai ankarampia ehtoja toimintaa varten sen mukaan kuin on kohtuullista. Milloin on erityisiä syitä, komissio voi edellä mainitun ajan kuluttua myös ottaa uudelleen tutkittavaksi luvan päästää jättevettä tietylle vesialueelle.

Jos toiminnasta, jota tarkoitetaan 3 artiklassa, johtuu huomattavaa haittaa, jota lupaa myönnettyä ei edellytetty, rajajokikomisio voi antaa määräyksiä haitan estämiseksi tai vähentämiseksi tulvaisuudessa.

Asia, jota tarkoitetaan tässä artiklassa, käsitellään jommankumman valtion asianomaisen viranomaisen tai yksityisen asianomistajan hakemuksesta.

12 artikla

Luvanhaltijan hakemuksesta rajajokikomisio voi kumota tai lieventää lupapäätöksen ehtoja, jos on ilmeistä, että ehto ei enää ole tarpeen tai on ankarampi, kuin on välttämätöntä, tai jos muutos johtuu olosuhteista, joita ei edellytetty, kun lupa annettiin.

Milloin hallitukset ovat vahvistaneet lupachdon, ei rajajokikomisio soveltaessaan edellisen momentin määräystä saa olennaisesti

art. 10 punkt 4 skall bestämmelsen i kap. 3 art. 17 äga motsvarande tillämpning.

Art. 11

Äsidosätter någon villkor som angivits i tillståndsbeslut och är avvikelsern betydande, kan gränsälvskommissionen förklara tillståndet förverkat och förbjuda fortsatt verksamhet.

Har tio år förflutit från det tillståndsbeslut meddelats eller har dessförinnan förhållandena ändrats väsentligt, kan gränsälvskommissionen föreskriva nya eller strängare villkor för verksamheten efter vad som är skäligt. Om särskilda skäl föreligger, kan kommissionen efter utgången av tid som nu sagts även ompröva tillstånd att utsläppa avloppsvatten i visst vattenområde.

Uppkommer genom verksamhet som avses i art. 3 betydande olägenhet som icke förutsågs när tillstånd lämnades, kan gränsälvskommissionen meddela föreskrift som är ägnad att förebygga eller minska olägenheten för framtiden.

Fråga som avses i denna artikel prövas efter ansökan av vederbörande myndighet eller enskild sakägare i någondera staten.

Art. 12

Efter ansökan av tillståndshavaren kan gränsälvskommissionen upphäva eller mildra villkor i tillståndsbeslut, om det är uppenbart att villkoret ej längre behövs eller är strängare än nödvändigt eller om ändringen påkallas av omständighet som icke förutsågs när tillståndet meddelades.

Har regeringarna fastställt villkor för tillstånd, får gränsälvskommissionen vid tillämpning av första stycket icke avvika väsent-

poiketa chdosta, ilman että hallitukset siihen suostuvat.

13 artikla

Milloin 3 artiklassa tarkoitetun toiminnan aiheuttamasta vahingosta ja haitasta johtuva korvaus on määrätty suoritettavaksi tiettyinä vuotuisena maksuna, päätös ei estä komissiota, sen päättäjää uusista tai muutetuista määräyksistä pilaantumisen ehkäisemiseksi, tai milloin muutoin olosuhteiden muutos on tapahtunut, antamasta tästä johtuvia muutettuja määräyksiä korvauksesta ja sen suorittamistavasta.

14 artikla

Milloin lupaa tämän sopimuksen mukaisesti ei ole myönnetty, rajajokikomissio voi päättää 3 artiklassa tarkoitetun toiminnan kieltämisestä taikka sille, joka harjoittaa tai aikoo harjoittaa tällaista toimintaa, määrättävästä velvollisuudesta suorittaa varotoimenpiteitä.

Asia, jota tarkoitetaan tässä artiklassa, käsitellään jommankumman valtion asianomaisen viranomaisen tai yksityisen asianomistajan hakemuksesta.

7 luku. Korvaukset

1 artikla

Se, jolle tämän sopimuksen mukaan annetaan oikeus ottaa käyttöönsä toiselle kuuluvaa omaisuutta tai käyttää hyväkseen toiselle kuuluvaa vesivoimaa taikka ryhtyä toimenpiteeseen, jonka johdosta toisen omaisuus muutoin kärsii vahinkoa tai haittaa, on velvollinen suorittamaan korvausta omaisuudesta, jota käytetään, tai edun menetyksestä, vahingosta taikka haitasta, joka aiheutetaan.

Korvaus on, jollei muuta säädetä, vahvistettava samalla kertaa, kun annetaan lupa asianomaiseen toimenpiteeseen.

ligt från villkoret utan att regeringarna medgivit det.

Art. 13

Har ersättning för skada eller intrång av verksamhet som avses i art. 3 bestämts att utgå med visst årligt belopp, utgör beslutet icke hinder för kommissionen att, i sammanhang med beslut om nya eller ändrade föreskrifter till motverkande av förorening eller då eljest ändrade förhållanden inträtt, meddela sådana ändrade bestämmelser rörande ersättningen och sättet för dess utgående som föranledes därav.

Art. 14

Har tillstånd enligt denna överenskommelse icke meddelats, äger gränsälvkommissionen besluta om förbud mot verksamhet som avses i art. 3 eller om åläggande för den som utövar eller ämnar utöva sådan verksamhet att vidtaga försiktighetsmått.

Fråga som avses i denna artikel prövas efter ansökan av vederbörande myndighet eller enskild sakägare i någondera staten.

Kap. 7. Ersättning

Art. 1

Den som enligt denna överenskommelse medges rätt att taga i anspråk annan tillhörig egendom eller att tillgodogöra sig vattenkraft, som tillhör annan, eller att vidtaga åtgärd, varigenom eljest egendom tillhörig annan lider skada eller intrång, är skyldig att ersätta egendom som tages i anspråk eller förlust, skada eller intrång som förorsakas.

Ersättning skall, om ej annat stadgas, fastställas i samband med tillstånd till den åtgärd varom är fråga.

2 artikla

Rajajokikomissiolla on oikeus muutoinkin kuin lupahakemuksen yhteydessä päättää korvauksesta, joka johtuu tässä sopimuksessa tarkoitetusta toimenpiteestä.

Korvauksen vahingosta ja haitasta, joka johtuu 3 luvun 21 artiklassa tarkoitetusta toimenpiteestä, vahvistaa, jollei siitä sovita, rajajokikomissio.

3 artikla

Mikäli tästä sopimuksesta ei muuta johdu, on korvauksen perusteista, käyttöön otetun tai vahingoittuneen omaisuuden omistajan oikeudesta vaatia lunastusta sekä korvauksen suorittamisen tavasta ja ajasta voimassa sen valtion laki, jossa käyttöön otettu omaisuus on tai jossa menetys, vahinko tai haitta muutoin syntyy.

8 luku. Menettely

1 artikla

Rajajokikomission tulee hakemuksesta ottaa hakemusasiana käsiteltäväksi kysymykset, jotka koskevat:

1) lupaa vesistöön rakentamiseen 3 luvun 13 artiklan nojalla tai vesistön säännöstelyyn 4 luvun 1 artiklan mukaan taikka kiinteän kalastuslaitteen asettamiseen 5 luvun 5 artiklan 1 momentin perusteella;

2) rakennelman laillisuuden tutkimista 3 luvun 14 artiklan nojalla;

3) lykkäystä 3 luvun 17 artiklan nojalla;

4) uutta tutkimusta, jota tarkoitetaan 3 luvun 18 artiklassa;

5) arvaamattomasta vahingosta aiheutuvaa korvausta tai 3 luvun 19 artiklan mukaan muutettuja määräyksiä;

6) määräysten antamista 4 luvun 3 artiklan nojalla;

Art. 2

Även utan samband med ansökan om tillstånd äger gränsälvs-kommissionen besluta i fråga om ersättning på grund av åtgärd som omfattas av denna överenskommelse.

Ersättning för skada och intrång till följd av åtgärd enligt kap. 3 art. 21 bestämmes i brist på åsämjande av gränsälvskommissionen.

Art. 3

I den mån ej annat följer av överenskommelsen skall beträffande grunderna för ersättning, rätt för ägare av egendom som tages i anspråk eller skadas att fordra inlösen samt sättet och tiden för gäldande av ersättning gälla lagen i den stat där egendom som tages i anspråk är belägen eller där eljest förlusten, skadan eller intrånget uppstår.

Kap. 8. Förfarandet

Art. 1

Gränsälvskommissionen skall efter ansökan, såsom mål, upptaga fråga om:

1) tillstånd till byggande i vattnen enligt kap. 3 art. 13 eller till vattenreglering enligt kap. 4 art. 1 eller till utsättning av fast fiskeverk enligt kap. 5 art. 5 första stycket;

2) prövning av byggnads laglighet enligt kap. 3 art. 14;

3) anstånd enligt kap. 3 art. 17;

4) omprövning som avses i kap. 3 art. 18;

5) ersättning eller ändrade föreskrifter med anledning av oföretsedd skada enligt kap. 3 art. 19;

6) föreskrifter enligt kap. 4 art. 3;

7) hyvitystä 4 luvun 4 artiklan nojalla;

8) lupaa toimenpiteeseen, jota tarkoitetaan 6 luvun 3 artiklassa;

9) lykkäystä, joka perustuu 6 luvun 10 artiklaan verrattuna 3 luvun 17 artiklaan;

10) uutta tutkimusta 6 luvun 11—13 artiklan nojalla;

11) kieltoa tai velvollisuuden määrittämistä 6 luvun 14 artiklan nojalla; sekä

12) korvauksen määrittämistä 7 luvun 2 artiklan nojalla.

Komission tulee myös ottaa käsiteltäväksi asia, joka perustuu 1 luvun 2 artiklan 2 momentissa mainittuun uittosopimukseen.

2 artikla

Hakemuksen, jota tarkoitetaan 1 artiklan 1 momentin 1, 2 tai 8 kohdassa, tulee sisältää ne selvitykset, joita tarvitaan yrityksen laadun, laajuuden ja vaikutusten arvostelemiseksi. Yrityksen vaikutuspiirissä olevat kiinteistöt on ilmoitettava mahdollisimman täydellisesti, samoin kuin omistajien ja käyttöoikeuden haltijain nimet ja kotipaikat. Jos aiottu yritys on huomattavan laaja tai vaikutuksiltaan merkittävä, on ilmoitettava, missä määrin yritystä suunnitellaan on oltu yhteistyössä niiden viranomaisien ja yhtymien kanssa, joita yritys koskee.

Muun 1 artiklassa tarkoitetun hakemuksen tulee sisältää ne tiedot, jotka olosuhteisiin katsoen ovat tarpeelliset kysymyksessä olevan toimenpiteen arvostelemiseksi.

Hakemus siihen liitettyine asiakirjoinen on annettava tai postitse lähetettävä kuusin kappalein tai milloin rajajokikomissio erityisessä tapauksessa niin määrää, sitä useampana kappaleena.

Jos rajajokikomissio katsoo hakemuksen jossakin kohdin puutteelliseksi, tulee komission velvoit-

7) gottgörelse enligt kap. 4 art 4;

8) tillstånd till verksamhet som avses i kap. 6 art. 3;

9) anstånd enligt kap. 6 art. 10 jämförd med kap. 3 art. 17;

10) omprövning enligt kap. 6 art. 11—13;

11) förbud eller åläggande enligt kap. 6 art. 14;

12) ersättning enligt kap. 7 art. 2.

Kommissionen skall även upptaga mål enligt den i kap. 1 art. 2 andra stycket angivna flottningsöverenskommelsen.

Art. 2

Ansökan enligt art. 1 punkterna 1, 2 eller 8 skall innehålla de upplysningar som påkallas för bedömande av företagets beskaffenhet, omfattning och verkningar. Av företaget berörda fastigheter skall uppges så fullständigt som möjligt med ägares och nyttjanderättshavares namn och hemvist. Om det tillämnade företaget är av betydande omfattning eller ingripande beskaffenhet, skall anges i vad mån vid planläggningen av företaget samråd ägt rum med myndigheter och sammanslutningar som beröres av företaget.

Annan ansökan enligt art. 1 skall innehålla de uppgifter som med hänsyn till omständigheterna påkallas för bedömande av den fråga som ansöknings avser.

Ansökan med därvid fogade handlingar skall inges eller med posten insändas i sex exemplar eller det större antal exemplar som gränsälvskommissionen i särskilt fall bestämmer.

Finner kommissionen ansökan ofullständig i något avseende, skall kommissionen förelägga sökanden

taa hakija määrääjassa täydentämään puutteellisuudet uhalla, että, mikäli tämä laiminlyödään, hakemus julistetaan rauenneeksi.

3 artikla

Milloin komissio havaitsee hakemuksen sellaiseksi, ettei sen käsitteleminen kuulu komissiolle, on hakemus jätettävä tutkittavaksi ottamatta.

Kummankin maan asianomaisten tuomioistuinten ja muiden viranomaisten tulee ilmoittaa rajajokikomisssiolle hakemus- ja muista asioista, jotka koskevat 1 luvun 1 artiklan 1 momentissa tarkoitettua soveltamisaluetta. Jos komissio katsoo, että asian käsittelemisen sopimuksen mukaan kuuluu sille, on asia siirrettävä komissiolle.

Milloin komissio on jättänyt hakemuksen tutkimatta 1 momentin mukaisesti tai saatuaan ilmoituksen 2 momentin nojalla todennut, ettei asian käsittely kuulu komissiolle, sen ratkaisu sitoo tuomioistuimia ja muita viranomaisia.

4 artikla

Jos hakemus on täydellinen eikä rajajokikomisssio katso, että hakemuksen 3 artiklan 1 momentin mukaan heti jätettävä tutkittavaksi ottamatta, on tiedossa oleville asianosaisille sekä asianomaisille viranomaisille ja yhteisöille postitse ilmoitettava hakemuksesta ja varattava näille tilaisuus tehdä sen johdosta muistutuksensa. Hakemuksesta on myös, jos siitä ei muulla sopivalla tavalla voida ilmoittaa asianosaisille, kuulutettava yhdessä tai useammassa paikallisessa sanomalehdessä. Kuulutuksen tulee sisältää hakemuksen pääasiallista sisältöä selvittävät tarpeelliset tiedot sekä ilmoitus muistutusten tekemisen ajasta, tavasta,

att inom viss tid bota bristen vid äventyr, om det försummas, att ansökningen förklaras förfallen.

Art. 3

Om kommissionen finner ansökan vara av beskaffenhet att det icke tillkommer kommissionen att pröva den, skall den avvisas.

Det skall åligga vederbörande domstolar och andra myndigheter i vardera staten att underrätta gränsälvskommissionen om mål och ärende inom det i kap. 1 art. 1 första stycket angivna tillämpningsområdet. Finner kommissionen att det enligt överenskommelsen ankommer på kommissionen att pröva målet eller ärendet skall detta överlämnas till kommissionen.

Om kommissionen avvisat ansökan enligt första stycket eller vid underrättelse enligt andra stycket funnit att det ej ankommer på kommissionen att pröva målet eller ärendet, är kommissionens avgörande bindande för domstolar och andra myndigheter.

Art. 4

Är ansökan fullständig och finner ej gränsälvskommissionen, att den genast bör avvisas i enlighet med art. 3 första stycket skall kända motparter samt berörda myndigheter och sammanslutningar genom postförsändelser underrättas om ansökningen och tillfälle beredas dem att inkomma med erinringar. Ansökningen skall även, om den ej på annat lämpligt sätt kan delges berörda motparter, kungöras i en eller flera ortstidningar. Kungörelsen skall innehålla erforderliga upplysningar för bedömande av ansökningens huvudsakliga innebörd samt uppgift om tid för framställande av erinringar, sättet för kallelser till

jolla asianosaiset saavat kutsun, sekä paikasta, jossa asiakirjat 5 artiklan mukaan ovat nähtävissä.

Sikäli kuin katsotaan tarpeelliseksi, on hakemusasial kirjoista lähetettävä kappale kummankin valtion asianomaisille viranomaisille.

Muistutusten saavuttua voidaan kirjelmien vaihtoa jatkaa sen mukaan kuin rajajokikomisio määrää.

5 artikla

Yksi kappale hakemusasial kirjoista on, jollei se ole ilmeisesti tarpeetonta, pidettävä luotettavan henkilön (*asiakirjain säilyttäjä*) luona asianosaisille soveliaassa paikassa niiden nähtävänä, jotka haluavat asiakirjoihin tutustua.

6 artikla

Hakemusasiasia on rajajokikomisio toimitettava suullinen käsittely. Päätös, jolla hakemus 2 artiklan viimeisen momentin nojalla julistetaan rauenneeksi tai 3 artiklan 1 momentin nojalla jätetään tutkittavaksi ottamatta, voidaan kuitenkin tehdä ilman sellaista käsittelyä.

7 artikla

Rajajokikomission tulee huolehtia, että hakemusia selvitetään siinä määrin kuin sen laadusta johtuen on aiheellista. Milloin havaitaan tarpeelliseksi, on komission tai yhden taikka useamman sen jäsenistä toimitettava paikalla katselmus.

Jos asian selvittäminen vaatii, että siinä toimitetaan todistajien kuulustelu tai että asianosaista kuulustellaan totuusvakuutuksen nojalla, on sellainen todistelu komission pyynnöstä toimitettava tuomiosuimessa, jonka komissio määrää.

parterna och plats där handlingarna i målet enligt art. 5 skall finnas tillgängliga.

I den mån så finnes påkallat skall exemplar av ansökningshandlingarna sändas till vederbörande myndigheter i vardera staten.

Sedan erinringar inkommit, kan ytterligare skriftväxling äga rum enligt gränsälvskommissionens bestämmande.

Art. 5

Ett exemplar av handlingarna i mål skall, om det ej är uppenbart obehövt, hållas tillgängligt för den, som vill taga del därav, på viss för sakägarna välbelägen plats hos pålitlig person (*aktförvarare*).

Art. 6

I mål skall gränsälvskommissionen hålla muntlig förhandling. För beslut enligt art. 2 sista stycket, att ansökan skall vara förfallen, eller för avvisning enligt art. 3 första stycket är dock sådan förhandling ej erforderlig.

Art. 7

Gränsälvskommissionen skall tillse, att mål blir så utrett, som dess beskaffenhet påkallar. När så finnes behövt, skall kommissionen i sin helhet eller en eller flera av dess medlemmar hålla syn på platsen.

Om för målets utredning påkallas, att bevisning upptages genom vittnesförhör eller genom förhör med part under sanningsförsäkran, skall sådan bevisning på framställning av kommissionen upptagas av domstol som kommissionen bestämmer.

8 artikla

Asiaa tutkiessaan ei rajajokikomission tule puuttua kysymykseen, joka koskee omistusoikeutta kiinteistöön tai sitä, mitä tiluksia kiinteistöön kuuluu.

Jos on riitaa 1 momentissa tarkoitettusta kysymyksestä tai muusta kysymyksestä, jonka komissio ei katso kuuluvan sen tutkittavaksi, on komission julistettava, että asia on jäävä lepäämään odotettaessa riidan ratkaisua tai, milloin niin katsotaan, annettava asiassa ratkaisu, jonka pysyvyys edellyttää riidan päättymistä määrätyllä tavalla.

9 artikla

Rajajokikomission päätöksen, jolla annetaan lupa vesistöön rakentamiseen, tulee sisältää:

1) tarkka selitys rakennelman sijainnista ja laadusta;

2) tarpeelliset määräykset veden nostamisen ja laskemisen rajoista sekä veden käytöstä ja juoksu-
suteksesta;

3) määräykset korvauksesta, mikä yrityksen johdosta on suoritettava;

4) määräys 3 luvun 10 artiklan mukaisesta maksusta tai muusta erityisestä ehdosta;

5) määräys ajasta, jonka ku-
luessa yritykseen kuuluvien rakennelmien tulee olla valmiit;

6) tarvittaessa määräys 9 luvun 8 artiklan mukaisesta tarkastuksesta; sekä

7) muut ehdot, jotka voivat olla tarpeen yleisen tai yksityisen oikeuden turvaamiseksi.

10 artikla

Rajajokikomission päätöksen, jolla annetaan lupa toimintaan, jota tarkoitetaan 6 luvun 3 artiklassa, tulee sisältää:

1) tarkat määräykset siitä toiminnasta, jota varten lupa myönnetään;

2) määräykset niistä toimenpi-

Art. 8

Vid prövning av mål äger gränsälvskommissionen ej iniåta sig på fråga om äganderätt till fastighet eller omfattningen av fastighetsägoområde.

Råder tvist i fråga som avses i första stycket eller tvistas i annan fråga, som kommissionen finner lämpligen ej böra prövas av kommissionen, skall kommissionen förklara målet vilande i avbidan på tvistens lösning eller, om så finnes kunna ske, avgöra målet med giltighet under förutsättning av viss utgång av tvisten.

Art. 9

Beslut av gränsälvskommissionen, varigenom tillstånd lämnas till byggande i vatten, skall innehålla:

1) noggrann beskrivning av byggnadens läge och beskaffenhet;

2) erforderliga föreskrifter om dämmnings- och sänkningsgränser samt om hushållningen med och framsläppandet av vattnet;

3) bestämmelser om den ersättning som skall utgå till följd av företaget;

4) i förekommande fall föreskrift om avgift eller annat särskilt villkor enligt kap. 3 art. 10;

5) föreskrift om den tid inom vilken företaget skall vara fullbordat;

6) i förekommande fall föreskrift om besiktning enligt kap. 9 art. 7;

7) de villkor i övrigt som kan vara behövliga för tillgodoseende av allmän eller enskild rätt.

Art. 10

Beslut av gränsälvskommissionen, varigenom tillstånd lämnas till verksamhet som avses i kap. 6 art. 3, skall innehålla:

1) noggranna föreskrifter om den verksamhet vartill tillstånd lämnas;

2) bestämmelser om de åtgärder

teistää, jotka vesistön pilaantumisen ehkäisemiseksi on suoritettava;

3) määräykset korvauksesta, mikä yrityksen johdosta on suoritettava;

4) määräys ajasta, jonka kuluessa yrityksen laitteiden tulee olla valmiit;

5) tarvittaessa määräys 9 luvun 7 artiklan mukaisesta tarkastuksesta; sekä

6) muut ehdot, jotka voivat olla tarpeen yleisen tai yksityisen oikeuden turvaamiseksi.

11 artikla

Rajajokikomission tulee erikseen ratkaista kysymys yrityksen sallittavuudesta ja, jos yritys katsotaan voitavan sallia, antaa lupa tarpeellisiin töihin.

Jollei yrityksen vaikutuksia voida joltain osin riittävän varmasti ennakolta arvioida, on komission, kun se antaa luvan yritykseen, kokemusten saamiseksi lykättävä toistaiseksi kysymys niistä määräyksistä, joita korvausten tai muiden seikkojen osalta tässä kohden tarvitaan. Mikäli havaitaan aiheelliseksi, on annettava väliaikaisia määräyksiä korvauksesta tai toimenpiteistä, joita on suoritettava vahingonkärsijäin turvaamiseksi.

12 artikla

Edellä 1 artiklan 1, 2, 3, 8, ja 9 kohdassa tarkoitettussa asiassa on hakija velvollinen, sen mukaan kuin rajajokikomissio määrää, hyvittämään vastapuolelle sellaiset kustannukset, joiden harkitaan olleen tarpeellisia, jotta hän voisi valmistautua käyttämään puhevaltaansa sekä käyttää sitä komissiossa.

Muussa hakemusasiassa on komission olosuhteiden mukaan määrättävä, kenen on korvattava kustannukset.

Komission kutsumalle asiantun-

till motverkande av förening som skall vidtagas;

3) bestämmelser om den ersättning som skall utgå till följd av företaget;

4) föreskrift om den tid inom vilken anläggningarna för företaget skall vara fullbordade;

5) i förekommande fall föreskrift om besiktning enligt kap. 9 art. 7;

6) de villkor i övrigt som kan vara behövliga för tillgodoseende av allmän eller enskild rätt.

Art. 11

Gränsälvskommissionen äger till särskilt avgörande upptaga frågan om ett företags tillåtlighet och, om företaget finnes tillåtligt, meddela tillstånd till erforderliga arbeten.

Kan verkningarna av ett företag i visst hänseende icke med erforderlig säkerhet förutses, äger kommissionen, då medgivande till företaget lämnas, i avbidan på erfarenhetens rön uppskjuta frågan om de föreskrifter som i denna del påkallas angående ersättning eller annat. I den mån det finnes behövt skall provisoriska bestämmelser meddelas om ersättning eller om vidtagande av åtgärder till skydd för skadelidande.

Art. 12

Sökande i mål enligt art. 1 punkterna 1, 2, 3, 8 och 9 är skyldig att, enligt gränsälvskommissionens bestämmande, gottgöra motpart sådana kostnader som prövas ha varit behövliga för förberedande och utförande av hans talan inför kommissionen.

I annat mål skall kommissionen efter omständigheterna förordna om kostnadernas bärande.

Kostnaden för gottgörelse åt

tijalle maksettavasta korvauksesta aiheutuvat kustannukset suorittaa etukäteen hakija, jollei komissio toisin määrää. Sellaisten kustannusten lopullisesta maksamisesta määrätään 1 tai 2 momentissa mainittujen perusteiden mukaisesti.

13 artikla

Hakemusasian käsittelyyn tulee kaikkien rajajokikomission jäsenen osallistua. Erimielisyyden sattua tulee päätökseksi mielipide, johon vähintään neljä jäsentä, niistä vähintään kaksi kummastakin valtiosta, on yhtynyt. Jollei mikään mielipide saa sellaista kannatusta ja kysymys on käytöön otetun omaisuuden tai edunmenetyksen, vahingon, haitan taikka 12 artiklassa tarkoitetun kustannuksen korvaamisesta, tulee päätökseksi mielipide, johon, tapauksen mukaan soveltaen tuomioistuimen äänestämissääntöjä siinä valtiossa, johon jäsenet kuuluvat, yhtyy enemmistö sitä valtiota edustavista jäsenistä, missä omaisuus sijaitsee tai missä edunmenetys, vahinko taikka haitta ilmenee, tahi minne kustannus kohdistuu; muu kysymys on siirrettävä hallitusten ratkaistavaksi.

Puheenjohtaja päättää yksin kysymyksestä, joka koskee ainoastaan asian valmistelua.

14 artikla

Rajajokikomission päätös on, jollei sitä anneta välittömästi asian suullisen käsittelyn yhteydessä, annettava päivänä, josta käsittelyssä ilmoitetaan. Jollei sellaista ilmoitusta voida tehdä, on tieto päätöksen antamispäivästä toimitettava asianosaisille samassa järjestyksessä kuin heidän kutsumisestaan on määrätty.

15 artikla

Rajajokikomission päätökseen hakemusasiassa, mikäli on kysy-

säksä, som tillkallats av kommissionen, förskjutes av sökanden, om ej annat bestämmes av kommissionen. Frågan om det slutliga gäldandet av sådan kostnad prövas enligt de i första eller andra stycket angivna grunderna.

Art. 13

Vid prövningen av mål skall samtliga medlemmar av gränsälvs-kommissionen delta. Förekommer skiljaktiga meningar, gäller den mening om vilken minst fyra medlemmar, därav minst två från vardera staten, förenar sig. Erhåller ingen mening sådant röstetal och är fråga om ersättning för egendom som toges i anspråk eller för förlust, skada eller intrång eller för kostnad som avses i art. 12, gäller den mening som, i förekommande fall med tillämpning av omröstningsreglerna för domstol i den stat medlemmarna tillhör, omfattas av flertalet medlemmar från den stat där egendomen är belägen eller där förlusten, skadan eller intrånget uppkommer eller till vilken kostnaden hänförs; annan fråga skall hänskjutas till regeringarna för avgörande.

I fråga som endast avser beredning av mål äger ordföranden ensam besluta.

Art. 14

Gränsälvs-kommissionens beslut i mål skall, om det ej ges i omedelbar anslutning till muntlig förhandling i målet, meddelas å dag varom vid förhandlingen lämnas besked. Kan sådant besked ej lämnas, skall underrättelse om dag för beslutet lämnas parterna i der för kallelser till dem bestämd ordningen.

Art. 15

Mot gränsälvs-kommissionens beslut i mål kan talan fullföljas

mys käyttöön otetun omaisuuden tai edunmenetyksen, vahingon taikka haitan tahi 12 artiklassa tarkoitetun kustannuksen korvaamisesta, voidaan hakea muutosta asianomaisen valtion vesiylöikeudessa. Muutoksenhakukirjelmä on annettava sanotulle tuomioistumelle viimeistään kuudentenakymmenentenä päivänä komission päätöksen antamisesta lukien. Veto tai tyytymättömyyden ilmoitus ei ole tarpeen. Muutoksenhakumenettelystä on muutoin voimassa, mitä asianomaisessa valtiossa on säädetty muutoksenhausta vesiasiasa, joka ei ole rikosasia.

Muussa kuin 1 momentissa tarkoitettussa hakemusasiassa tulee komission päätös heti lainvoimaiseksi.

Sellainen komission päätös, joka sisältää luvan yritykseen tai toimenpiteeseen, voidaan panna täytäntöön sen estämättä, että päätökseen 1 momentin nojalla haetaan muutosta.

16 artikla

Asiassa, jonka rajajokikomissio on ratkaissut, on soveltuvin osin noudatettava, mitä ylimääräisistä muutoksenhakukeinoista säädetään sen valtion laissa, johon kuuluvaa etua asia koskee.

17 artikla

Asia, joka kuuluu rajajokikomission käsiteltäviin, mutta jota ei tarkoiteta 1 artiklassa, on komission käsiteltävä hallintoasiana.

Hallintoasian komissio ottaa käsiteltäväkseen omasta aloitteestaan tai asianomaisen viranomaisen taikka oikeudenomistajan esityksestä. Asian selvittämiseksi on komission annettava sanotuille viranomaisille ja oikeudenomistajille tilaisuus antaa siitä lausuntonsa sekä hankittava ne tiedot ja suoritettava ne muut toimenpiteet, jotka asian laatuun katsoen ovat

hos vattenöverdomstolen i vederbörande stat, såvitt angår fråga om ersättning för egendom som tagges i anspråk eller för förlust, skada eller intrång eller för kostnad som avses i art. 12. Fullföljdsinlaga skall vara nämnda domstol tillhanda senast å sextionde dagen efter dagen då kommissionens beslut gavs. Vade- eller missnöjesanmälan är ej erforderlig. Beträffande fullföljden gäller i övrigt vad i staten är stadgat beträffande talan mot dom i vattenmål som ej är brottmål.

Beträffande andra frågor än sådana som avses i första stycket vinner kommissionens beslut i mål omedelbart laga kraft.

Sådant av kommissionen i mål meddelat beslut, som innefattar tillstånd till företag eller åtgärd, får verkställas utan hinder av att mot beslutet föres talan enligt första stycket.

Art. 16

I fråga om gränsälvskommissionens beslut i mål skall vad lagen i någondra staten stadgar om särskilda rättsmedel i tillämpliga delar lända till efterrättelse, såvitt beslutet rör intresse i den staten.

Art. 17

Fråga, som ankommer på gränsälvskommissionen att pröva och som ej anges i art. 1, skall av kommissionen upptagas till behandling såsom ärende.

Ärende upptages av kommissionen själmant eller på framställning av vederbörande myndighet eller rättsägare. För utredning av ärendet skall kommissionen ge berörda myndigheter och rättsägare tillfälle att yttra sig samt inhämta de upplysningar och vidtaga de åtgärder i övrigt som är behövliga med hänsyn till ärendets beskaffenhet. Muntlig förhandling skall hållas

tarpeellisia. Asian suullinen käsittely on toimitettava, jos voidaan otaksua sen edistävän asian selvittämistä.

Hallintoasiain käsittelyyn tulee komission kaikkien jäsenten osallistua. Erimielisyyden sattuessa tulee päätökseksi mielipide, johon vähintään neljä jäsentä, niistä vähintään kaksi kummastakin valtiosta, on yhtynyt. Jollei mikään mielipide saa tällaista kannatusta, on vireille pantu asia katsottava rauenneeksi; sen laatuinen asia, jossa kuitenkin jokin ratkaisu olisi tehtävä, on siirrettävä hallitusten käsiteltäväksi. Ainoastaan hallintoasiain valmistelua koskevasta kysymyksestä päättää komission puheenjohtaja yksin.

Komission päätökseen hallintoasiassa ei saa hakea muutosta; eräissä tapauksissa on kuitenkin päätös, sen mukaan kuin siitä määrätään 5 luvun 6 ja 7 artiklassa, molempien hallitusten vahvistettava.

9 luku. Valvonta- ja rangaistussääntelyt.

1 artikla

Rajajokikomission tulee yhteistoiminnassa kummankin valtion asianomaisten viranomaisten kanssa valvoa vesien käyttöä ja muutoinkin pitää silmällä vesistöoloja sopimuksen soveltamisalueella. Kalastuksen valvonnan osalta edellä sanottu koskee 5 luvun 1 artiklassa mainittua erityistä soveltamisaluetta.

Tämä sopimus ei millään tavoin rajoita valvontaa, jota kummankin valtion lainsäädännön mukaan on suoritettava.

Rajajokikomissio voi antaa määräyksiä valvonnan suorittamisesta erikseen määrätyn asiantuntijan toimesta. Kalastuksen valvontaa voivat rajajokikomission määräyksen mukaan suorittaa val-

las, om det kan antagas att utredningen främjas därav.

Vid prövningen av ärende skall samtliga medlemmar av kommissionen delta. Förekommer skiljaktiga meningar, gäller den mening om vilken minst fyra medlemmar, därav minst två från vardera staten, förenar sig. Erhåller ingen mening sådant röstetal, skall den väckta frågan anses förfallen; fråga av beskaffenhet att avgörande måste träffas skall hänskjutas till regeringarna. I fråga som endast avser beredning av ärende äger ordföranden ensam besluta.

Mot kommissionens beslut i ärende får talan ej föras; i vissa fall kräves dock, enligt vad därom stadgas i kap. 5 art. 6 och 7, båda regeringarnas stadfästelse av beslutet.

Kap. 9. Tillsyns- och ansvarsbestämmelser m. m.

Art. 1

Gränsälvscommissionen skall i samråd med vederbörande myndigheter i vardera staten utöva tillsyn över nyttjandet av vattnet och över vattenförhållandena i övrigt inom tillämpningsområdet för överenskommelsen. I fråga om fisketillsyn gäller detta inom det i kap. 5 art. 1 angivna särskilda tillämpningsområdet.

Denna överenskommelse innebär icke någon inskränkning i den tillsyn som skall utövas enligt lagstiftningen i vardera staten.

Gränsälvscommissionen äger meddela bestämmelser om tillsyn av särskilt förordnad sakkunnig. Fisketillsyn kan enligt bestämmande av gränsälvscommissionen utövas genom övervakningspatruller

tioiden yhteiset valvontapartiot. Kummankin valtion on palkattava ja varustettava omat valvojansa.

2 artikla

Rajajokikomission tulee huolehtia siitä, että valvontaviranomaiset kummassakin valtiossa saavat käyttöönsä sen aineiston, jota ne tarvitsevat valvontatoimintaa varten.

Milloin siihen on aihetta, on komission saatettava tehty havainnot, jotka koskevat olosuhteita sopimuksen soveltamisalueella, asianomaisen viranomaisen tietoon tälle mahdollisesti kuuluvien toimien suorittamista varten.

3 artikla

Rajajokikomission tulee jatkuvasti valvoa veden virtaussuhteita sillä kohdalla, jossa Tärennönjoki lähtee Tornionjoesta. Valvonnan perustaksi komission on niin pian kuin mahdollista annettava suorittaa tarpeelliset tutkimukset ja laskelmat niiden vesimäärien toteutukseksi, jotka vallitsevissa luonnonomukaisissa olosuhteissa virtaavat kummassakin edellä mainituksa joessa.

4 artikla

Tämän sopimuksen mukaisen valvonnan suorittamista varten on rajajokikomissiolla ja asiantuntijoilla, jotka on määrätty 1 artiklan mukaisesti, oikeus päästä tehtaaseen tai muuhun laitokseen, olipa se käytössä tai ei, sekä suorittaa tutkimus laitoksessa tai siihen kuuluvalla alueella.

Milloin tutkimus muulla paikalla on tarpeen on komissiolla ja asiantuntijalla oikeus päästä sinne tutkimuksen suorittamista varten. Tämä ei kuitenkaan koske taloa, tonttia tai puutarhaa.

5 artikla

Jos toiminnan pelätään olevan vastoin tätä sopimusta, on se, joka

gemensamma för båda staterna. Vardera staten skall avlöna och utrusta sina övervakare.

Art. 2

Gränsälvskommissionen skall verka för att tillsynsmyndigheterna i vardera staten får tillgång till material som erfordras för deras tillsynsverksamhet.

När anledning därtill förekommer skall kommissionen bringa gjorda iakttagelser rörande förhållandena inom tillämpningsområdet till vederbörande myndighets kännedom för vidtagande av åtgärd som kan ankomma på myndigheten.

Art. 3

Gränsälvskommissionen skall fortlöpande hålla uppsikt över vattenföringen vid Tarendöälvens utflöde ur Torne älv. Till grundval härför skall kommissionen snarast möjligt låta utföra erforderliga undersökningar och beräkningar för fastställande av de vattenmängder som vid rådande naturliga förhållanden framrinner i var och en av de båda älvarna.

Art. 4

För att utöva tillsyn enligt denna överenskommelse har gränsälvskommissionen och sakkunnig som förordnats enligt art. 1 rätt att vinna tillträde till fabrik eller annan anläggning, vare sig den är i bruk eller ej, samt att företaga undersökning inom anläggningen eller område som hör till denna.

Behövs undersökning på annan plats, har kommissionen och den sakkunnige rätt att vinna tillträde dit för att utföra undersökningen. Detta gäller dock ej hus, tomt eller trädgård.

Art. 5

Kan verksamhet befaras strida mot denna överenskommelse, är

toimintaa harjoittaa, velvollinen pyynnöstä antamaan rajajokikomisioille tarvittavat tiedot toiminnasta.

6 artikla

Se, joka on toimittanut valvontaa tämän sopimuksen mukaisesti, ei saa luvatta ilmaista ammattisalaisuutta, josta hän siten on saanut tiedon, taikka käyttöjärjestelyä, liikesuhdetta tai jommankumman maan puolustukselle merkityksellistä olosuhdetta, joka täten on tullut hänen tietoonsa.

7 artikla

Samalla kun rajajokikomisio antaa päätöksellään luvan tässä sopimuksessa tarkoitettuun yritykseen tai toimenpiteeseen on komission, milloin siihen on syytä, määrättävä, että asiantuntijan on töiden tultua valmiiksi suoritettava niiden lopputarkastus yrityksen toimeenpanijan kustannuksella.

Tarkastusmiehen määrää komissio tai sen puheenjohtaja.

8 artikla

Tämän sopimuksen nojalla suoritettavia maksuja varten on erillinen rahasto. Hallitukset antavat rajajokikomission esityksestä määräykset, jotka koskevat rahaston hallintoa ja sen varojen käyttöä niille osoitettuun tarkoitukseen.

9 artikla

Jos joku ryhtyy sellaiseen toimenpiteeseen, jota ilmeisesti ei saisi suorittaa ilman rajajokikomission lupaa, voi asianomainen viranomaisiin siinä valtiossa, jossa toimenpide suoritetaan, kieltää työn jatkamisen, kunnes sellainen lupa on saatu, sekä, milloin siihen on syytä, antaa virka-apua sen oikaisemiseksi, mitä laittomasti on

den som utövar verksamheten skyldig att på begäran lämna gränsälvskommissionen behövliga upplysningar om verksamheten.

Art. 6

Den som tagit befattning med tillsyn enligt denna överenskommelse får ej obehörigen yppa yrkeshemlighet som därigenom blivit känd för honom eller driftanordning, affärsförhållande eller förhållande av betydelse för någontdera landets försvar varom han sålunda fått kännedom.

Art. 7

I sammanhang med beslut, varigenom gränsälvskommissionen lämnar medgivande till företag eller åtgärd enligt denna överenskommelse, skall kommissionen, när den finner skäl därtill, föreskriva att efter arbetenas fullbordande besiktning därå skall verkställas av sakkunnig person på företagarens bekostnad.

Besiktningsman förordnas av kommissionen eller dess ordförande.

Art. 8

För avgifter, som utgår med stöd av denna överenskommelse, skall finnas en särskild fond. Om förvaltningen av fonden och om användningen av medlen för därför avsedda ändamål utfärdas bestämmelser av regeringarna efter förslag av gränsälvskommissionen.

Art. 9

Om någon vidtager åtgärd av sådan beskaffenhet, att den uppenbarligen ej får utföras utan medgivande av gränsälvskommissionen, kan vederbörande myndighet i den stat där åtgärden vidtages förbjuda arbetets fortsättande intill dess sådant medgivande erhållits samt, om det finns skäl därtill, förordna om handräckning till rättelse av

tapahtunut. Jos työ, johon lupa on saatu, suoritetaan vastoin siitä annettuja määräyksiä, annettakoon myös tällainen määräys, jollei ole ilmeistä, ettei määräyksistä poikkeaminen loukkaa yleistä eikä yksityistä oikeutta.

10 artikla

Joka vastoin 3 luvun 13 artiklan 1 momentin säännöstä rakentaa vesistöön tai vastoin 4 luvun 1 artiklan säännöstä, verrattuna 3 luvun 13 artiklan 1 momenttiin, toimittaa vesistön säännöstelyä taikka vastoin 5 luvun 5 artiklan 1 momentin säännöstä asettaa veteen kiinteän kalastuslaitteen saamatta siihen rajajokikomission lupaa, tuomittakoon, jos hän tiesi tai hänen kohtuuden mukaan olisi pitänyt tietää, että lupa olisi sanottujen säännösten mukaan ollut tarpeen, sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Joka saatuaan 1 momentissa tarkoitettuun yritykseen tai toimenpiteeseen komission luvan, poikkeaa yleistä tai yksityistä oikeutta loukkaavalla tavalla yrityksestä tai toimenpiteestä annetuista määräyksistä, tuomittakoon niin ikään sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

11 artikla

Joka tahallisesti tai varomattomuudesta

1) rikkoo 6 luvun 1 artiklassa mainittua kieltoa;

2) rikkoo kieltoa, joka on annettu 6 luvun 11 tai 14 artiklan nojalla;

3) laiminlyö noudattaa määräystä lupakäsittely- ja ilmoittamisvelvollisuudesta, josta valtiot ovat määränneet 6 luvun 4 artiklan nojalla; tai

4) jättää noudattamatta ehdon tai määräyksen, joka on annettu 6 luvun 4, 11, 12 tai 14 artiklan

vad som olagligen skett. Verkställes arbete, vartill medgivande erhållits, i strid mot de för arbetet givna föreskrifterna, kan likaledes sådant förordnande meddelas, om det ej är uppenbart att varken allmän eller enskild rätt kränkes genom avvikelsen.

Art. 10

Den som mot bestämmelsen i kap. 3 art. 13 första stycket bygger i vatten eller mot bestämmelsen i kap. 4 art. 1 jämförd med kap. 3 art. 13 första stycket verkställer vattenreglering eller mot bestämmelsen i kap. 5 art. 5 första stycket utsätter fast fiskeverk utan att gränsälvskommissionen lämnat medgivande därtill, skall, om han insett eller skäligen bort inse att enligt de anförda bestämmelserna medgivande varit erforderligt, dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

Den som erhållit kommissionens medgivande till företag eller åtgärd som sägs i första stycket men från de för företaget eller åtgärden givna föreskrifterna gör avvikelse av beskaffenhet att kränka allmän eller enskild rätt, dömes likaledes till böter eller fängelse i högst ett år.

Art. 11

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1) bryter mot förbudet i kap. 6 art. 1,

2) bryter mot förbud som meddelats med stöd av kap. 6 art. 11 eller 14,

3) underlåter att iakttaga föreskrift om provnings- och anmälningsskyldighet som staterna meddelat enligt kap. 6 art. 4, eller

4) åsidosätter villkor eller föreskrift som meddelats med stöd av kap. 6 art. 4, 11, 12 eller 14,

nojalla, niin, että siitä voi olla seurauksena yleisen tai yksityisen edun loukkaaminen,

tuomittakoon sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Joka tahallisesti tai varomattomuudesta rikkoo 9 luvun 6 artiklan säännöstä, tuomittakoon sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Joka tahallisesti tai varomattomuudesta laiminlyö noudattaa, mitä hänen velvollisuudekseen 9 luvun 5 artiklan nojalla on määrätty, tuomittakoon sakkoon.

12 artikla

Syyte teosta, jota tarkoitetaan 10 ja 11 artiklassa, pantakoon viireille yleisessä alioikeudessa sillä paikkakunnalla, missä rikkomus on tehty.

Milloin 9 luvun 6 artiklaa vastaan tehty rikos koskee muuta kuin jommankumman maan puolustukselle merkityksellistä olosuhdetta, saa syyttäjä panna viireille syytteen vain asianomistajan tehtyä siitä ilmiannon.

13 artikla

Seuraamuksesta sille, joka asettaa veteen ja käyttää kalanpyydyksiä tai muita laitteita vastoin 5 luvun 2 tahi 3 artiklan määräyksiä kalaväylästä tai rauhoituspiireistä taikka kalastaa vastoin 5 luvun 4 artiklassa olevia tahi 5 luvun 5 artiklan 2 momentin nojalla annettuja määräyksiä, määrätään Tornionjoen kalastusalueen kalastussäännössä.

10 luku. Loppumääräykset

1 artikla

Tämän sopimuksen tulkintaa ja soveltamista koskeva valtioiden välinen crimielisyyys on ratkaistava noudattaen pysyväisen tutkinta- ja sovittelulautakunnan asettami-

så att allmän eller enskild rätt kan kränkas,

dömes till böter eller fängelse i högst ett år.

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot kap. 9 art. 6 dömes till böter eller fängelse i högst ett år.

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter att fullgöra vad som åligger honom enligt kap. 9 art. 5, dömes till böter.

Art. 12

Åtal för gärning som avses i art. 10 och 11 skall anhängiggöras vid allmän underrätt i den ort där överträdelsen begåtts.

Avser brott mot kap. 9 art. 6 annat än förhållande av betydelse för någotdera landets försvar, får brottet åtalas av åklagare endast efter angivelse av målsägande.

Art. 13

Om påföljd för den, som anbringar och brukar fiskeredskap eller annan anordning i strid mot bestämmelserna i kap. 5 art. 2 eller 3 om fiskådra eller fredningszoner eller som fiskar i strid mot bestämmelserna i kap. 5 art. 4 eller mot föreskrift meddelad enligt kap. 5 art. 5 andra stycket, ges bestämmelser i stadgan för Torne älvs fiskeområde.

Kap. 10. Slutbestämmelser

Art. 1

Tvist mellan staterna om tolkningen och tillämpningen av denna överenskommelse skall avgöras i enlighet med den mellan Sverige och Finland den 27 juni 1924 av-

sesta Suomen ja Ruotsin välillä 27 päivänä kesäkuuta 1924 tehtyä sopimusta.

2 artikla

Tämä sopimus, joka on tehty kaksin ruotsin- ja suomenkielisin kappalein, on ratifioitava. Ratifioimisasiakirjat on mahdollisimman pian vaihdettava Helsingissä.

Suomenkielinen ja ruotsinkielinen teksti ovat kumpikin yhtä todistusvoimaiset.

3 artikla

Sopimus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1972.

4 artikla

Tämän sopimuksen tullessa voimaan lakkaavat olemasta voimassa

Suomen ja Ruotsin välillä yhteisen lohenkalastuksen järjestämisestä Tornion- ja Muonionjoissa 10 päivänä toukokuuta 1927 tehty sopimus,

Suomen ja Ruotsin välillä 8 päivänä syyskuuta 1966 tehty selityskirja, joka koskee yhteisen lohenkalastuksen järjestämisestä Tornion- ja Muonionjoissa 10 päivänä toukokuuta 1927 tehdyn sopimuksen soveltamista, sekä

Suomen ja Ruotsin välillä 10 päivänä toukokuuta 1927 tehty Tornionjoen kalastusalueen kalatussäännön vahvistamista koskeva selityskirja.

5 artikla

Jos tässä sopimuksessa tarkoitettu laitos on tehty tai yritys toteutettu ennen sopimuksen voimaantuloa tai sen jälkeen tuomioistuimen taikka muun viranomaisen aikaisempien määräysten mukaisesti antaman luvan nojalla, on sanottuja aikaisempia määräyksiä sovellettava kysymyksen ollessa laitoksen tai yrityksen laillisuu-

slutade överenskommelsen angående upprättandet av en fast undersöknings- och förlikningsnämnd.

Art. 2

Denna överenskommelse, som är avfattad i två exemplar på svenska och finska språken, skall ratificeras. Ratifikationshandlingarna skall snarast möjligt utväxlas i Helsingfors.

De svenska och finska texterna har samma vitsord.

Art. 3

Överenskommelsen träder i kraft den 1 januari 1972.

Art. 4

Vid ikraftträdandet av denna överenskommelse upphör giltigheten av

konventionen den 10 maj 1927 mellan Sverige och Finland angående ordnandet av det samfälliga laxfisket i Torne och Muonio älvar,

deklarationen den 8 september 1966 mellan Sverige och Finland rörande tillämpningen av konventionen den 10 maj 1927 angående ordnandet av det samfälliga laxfisket i Torne och Muonio älvar, samt

deklarationen den 10 maj 1927 mellan Sverige och Finland rörande fastställande av stadga för fiskets bedrivande inom Torne älvs fiskeområde.

Art. 5

Om anläggning eller företag, som avses i denna överenskommelse, tillkommit innan överenskommelsen trätt i kraft eller tillkommit därefter i enlighet med domstols eller annan myndighets på grund av förut gällande bestämmelser meddelade beslut, skall förut gällande bestämmelser tillämpas vid bedömande av anläggningens

desta sekä siihen liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista. Tämän sopimuksen määräyksiä uudelleen tutkimisesta saadaan kuitenkin soveltaa tässä tarkoitettuun laitokseen tai yrittäjään.

Hakemus- tai muu asia, joka tämän sopimuksen voimaan tullessa on vireillä tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa ja joka koskee kysymystä, joka kuuluu sopimuksen piiriin, on käsiteltävä ja ratkaistava aikaisemmin voimassa olleiden määräysten mukaisesti.

Kivirannan pato saadaan rakentaa ja sitä voidaan käyttää tähän asti voimassa olleiden määräysten mukaisesti vielä yhden vuoden aikana sopimuksen voimaantulosta lukien.

6 artikla

Sopimus lakkaa olemasta voimassa sen kalenterivuoden alusta lukien, joka ensiksi sattuu kahden vuoden, kuluttua siitä, kun jompikumpi valtio on sanonut irti sopimuksen. Valtioiden on irtisanomisen sattuessa, välttääkseen yleisten etujen ja yksityisten oikeuksien loukkaamista, ryhdyttävä neuvottelemaan niiden laitosten pysyttämistä, jotka ulottuvat valtakunnan rajan ylitse ja jotka on rakennettu sopimuksen mukaisesti.

eller företagens laglighet och därmed förenade rättigheter och skyldigheter. Bestämmelserna om omprövning i denna överenskommelse får dock tillämpas på anläggning eller företag som nu avses.

Mål eller ärende som vid denna överenskommelses ikraftträdande är anhängigt vid domstol eller annan myndighet och som rör fråga som omfattas av överenskommelsen skall handläggas och bedömas enligt förut gällande bestämmelser.

Kiviranta pata får utslås och drivas enligt hittills gällande regler intill ett år från ikraftträdandet av överenskommelsen.

Art. 6

Överenskommelsen upphör att gälla vid det årsskifte som inträffar sedan två år förflutit från det överenskommelsen av någondera staten uppsagts. Vid uppsägning skall staterna, till förekommande av att allmänna intressen skadas och enskild rätt lider intrång, upptaga förhandlingar om fortsatt bestånd av anläggningar som sträcker sig över riksgränsen och som tillkommit i enlighet med överenskommelsen.

Suomalais-ruotsalaisen rajajokikomission ohjesääntö*Kanslia ja henkilökunta*

1 §

Suomalais-ruotsalaisella rajajokikomissiolla tulee olla kanslia sillä rajaseudun paikkakunnalla, jonka molemmat hallitukset yhdessä määräävät. Komissiolla pitää olla postiosoite kummassakin valtiossa.

Kansliaa varten tarpeelliset huoneistotilat asettaa käytettäväksi ja kustantaa se valtio, minkä alueella kanslia sijaitsee.

2 §

Komissiolla tulee olla sen valitsema lainoppinut sihteeri. Sihteeriksi on valittava henkilö, joka hallitsee sekä suomen että ruotsin kieltä. Tarvittaessa voidaan valita useampia sihteereitä.

Lisäksi tulee komission palveluksessa olla muuta henkilökuntaa, jota tarvitaan kansliatehtävien suorittamiseen. Myös tämän henkilökunnan valitsee komissio.

Virkatehtävät, palkkaus ym.

3 §

Komission puheenjohtajan asiana on johtaa ja valvoa hakemusten ja hallintoasiain valmistelua. Hänen tulee huolehtia siitä, että komission palveluksessa oleva henkilökunta täyttää tehtävänsä ja että esille tulevat hakemus- ja hallintoasiat viivytystä otetaan käsiteltäviksi.

Komission muun jäsenen tulee puheenjohtajan kutsusta ottaa osaa komission kokouksiin sekä asiain laadun mukaan erityisin selvityksin tai tutkimuksin avustaa omalla pätevyysalallaan asiain valmistelua.

Varajäsenen tulee puheenjohta-

Stadga för finsk-svenska gränsälvs-kommissionen*Kansli och personal*

1 §

För finsk-svenska gränsälvs-kommissionen skall finnas kansli på ort inom gränsbygden, som bestämmes av båda regeringarna gemensamt. Postadress för kommissionen skall finnas i båda staterna.

Erforderliga lokaler för kansliet tillhandahålles och bekostas av den stat där kansliet skall vara beläget.

2 §

Hos kommissionen skall finnas av kommissionen utsedd lagkunnig sekreterare. Till sekreterare bör utses person, som behärskar både finska och svenska språken. Vid behov kan flera sekreterare utses.

Därjämte skall hos kommissionen finnas anställd den övriga personal som är behövlig för göromålen på kansliet. Även denna personal utses av kommissionen.

Tjänsteåligganden, avlöning m. m.

3 §

På kommissionens ordförande ankommer att leda och övervaka beredandet av mål och ärenden. Han skall tillse, att den hos kommissionen anställda personalen fullgör sina åligganden samt att förekommande mål och ärenden utan dröjsmål kommer under behandling.

Annan medlem av kommissionen skall efter kallelse av ordföranden deltaga i kommissionens sammanträden samt i förekommande fall, genom särskilda utredningar eller undersökningar inom sitt kompetensområde, biträda vid beredande av mål och ärenden.

Ersättare skall efter ordföran-

jan kutsusta ryhtyä virantoimitukseen jäsenen ollessa estyneenä.

4 §

Sihteerin tulee puheenjohtajan ohjeiden mukaan avustaa hake-
mus- ja hallintoasioiden valmiste-
lussa, pitää komission pöytäkirjoja
ja diaarioita, huolehtia kutsujen
ja muiden asiakirjojen lähettämi-
sestä sekä rahavarojen hallinnosta,
niin kuin tämän ohjesäännön 12
§:ssä määrätään, sekä muutoinkin
avustaa kansliatchtävien suoritta-
misessa.

Muun henkilökunnan tulee pu-
heenjohtajan tarkempien määräys-
ten ja sihteerin ohjeiden mukaan
suorittaa kansliassa esiintyvät kir-
joitustyöt ja muut tehtävät.

5 §

Komission jäseneltä vaaditaan,
että hän ennen virantoimitukseen
ryhtymistä on kotimaassaan van-
nonut tuomarinvalan tai antanut
tuomarinvakuutuksen.

6 §

Komission jäsen ja sen palve-
luksessa oleva henkilö ei saa il-
maista, mitä komissio tai sen pu-
heenjohtaja on päättänyt, ennen
kuin päätös on asianomaisessa jär-
jestyksessä annettu tiedoksi.

7 §

Komission jäsenen palkkion sekä
häntä koskevat matkakustannusten
korvaukset ja päivärahan maksa-
misen perusteet määrää hänen
kotivaltionsa hallitus.

8 §

Komissio määrää henkilökun-
tansa palkkiot tai palkkauksen.
Muista palvelusehdoista on sovel-
tuvin osin voimassa, mitä palveluk-
sessa olevan henkilön kotipaikka-
kunnan valtion laki säättää julki-
seen toimeen otetusta.

dens kallelse inträda i tjänstgöring
vid förfall för medlem.

4 §

Sekreterare skall efter ordförän-
dens anvisningar biträda vid be-
redandet av mål och ärenden, föra
kommissionens protokoll och dia-
rier, ombesörja expedition av kal-
lelser och andra sådana handling-
ar, ombesörja medelsförvaltningen
enligt vad som föreskrives i 12 § i
denna stadga samt i övrigt biträda
med göromålen på kansliet.

Övrig personal skall enligt när-
mare föreskrifter av ordföranden
och efter sekreterares anvisningar
utföra på kansliet förekommande
skrivgöromål och andra arbetsupp-
gifter.

5 §

Medlem av kommissionen skall
innan han träder i tjänstgöring ha
avlagt domared eller domarför-
säkran i sitt hemland.

6 §

Vad kommissionen eller dess
ordförande beslutat får ej av med-
lem av kommissionen eller av den
som tjänstgör hos kommissionen
uppenbaras, förrän beslutet i ve-
derbörlig ordning meddelats.

7 §

För medlem av kommissionen
bestämmas arvode samt grunderna
för resekostnads- och traktaments-
ersättning av regeringen i hans
hemstat.

8 §

Arvode eller avlöning till kom-
missionens personal bestämmas av
kommissionen. I fråga om anställ-
ningsvillkor i övrigt skall i tillämp-
liga delar gälla vad lagen i den
stat där den anställda har sitt hem-
vist stadgar beträffande den som
är anställd i allmän tjänst.

Aukiolo- ja vastaanottoaika

9 §

Kanslian tulee olla yleisölle avoinna jokaisena työpäivänä kommission määrittämän ajan.

Puheenjohtajan tai sihteerin tulee, mikäli kommission suorittama toimitus tai muu pätevä syy ei ole esteenä, olla toimistossa tavattavana määrättyyn aikaan, vähintään kerran viikossa.

Kanslian ovella tulee olla ilmoitus aukioloajasta sekä ajoista, joina puheenjohtaja tai sihteeri yleensä ovat siellä tavattavissa. Ilmoitus aukioloajasta on myös mainittava yleisessä puhelinluettelossa.

Taloushallinto

10 §

Kommission jäsenen palkkion maksaa hänelle hänen kotivaltiossaan tämän hallituksen määrittämä viranomainen.

11 §

Kommission työstä aiheutuvat muut, kuin 1 §:n 2 momentissa ja 10 §:ssä mainitut kustannukset, maksaa komissio. Tähän tarkoitukseen on kommission käytettäväksi osoitettava ennakolta varoja. Ennakko on, yleensä yhtä suurena kummaltakin valtiolta, kommission tilauksesta maksettava komissiolle kummankin valtion hallituksen määrittämän viranomaisen toimesta.

12 §

Kommission rahavarojen hoidosta huolehtii sihteeri.

Sihteerin on puolivuositain annettava hallintoa koskeva tilitys kommission tarkastettavaksi. Tarkastuksen yhteydessä on kommission päätettävä kustannusten lopullisesta jakautumisesta valtioiden kesken.

Kommission on annettava kappale

Öppethållande och mottagningstid

9 §

Kansliet skall hållas öppet varje arbetsdag å viss av kommissionen bestämd expeditionstid.

Ordföranden eller sekreterare skall, såvitt ej hinder möter av förrättning i kommissionens tjänst eller annat behörigt skäl, finnas tillstädes på kansliet på bestämd tid minst en gång i veckan.

På kansliets dörr skall finnas anslag om expeditionstiden samt om tid då ordföranden eller sekreterare företrädesvis är att träffa där. Meddelande om expeditionstiden skall även införas i den allmänna telefonkatalogen.

Ekonomisk förvaltning

10 §

Arvode till medlem av kommissionen utbetalas i hans hemstat av myndighet som regeringen i den staten bestämmer.

11 §

Utbetalningar avseende andra kostnader för kommissionens verksamhet än sådana som omnämnes i 1 § andra stycket och 10 § sker från kommissionen. För detta ändamål skall erforderliga förskott tillställas kommissionen. Förskott skall, i regel med lika belopp från båda staterna, efter rekvisition från kommissionen utbetalas av myndighet i vardera staten som regeringen i staten bestämmer.

12 §

Medelsförvaltningen för kommissionen ombesörjes av sekreterare.

Redovisning för förvaltningen skall halvårsvis av sekreterare lämnas till kommissionen för granskning. I samband med granskningen skall kommissionen fastställa den slutliga kostnadsfördelningen mellan staterna.

Kommissionen skall avlämna ett

tilityskirjoista kummankin valtion hallituksen määräämälle viranomaiselle. Tilintarkastuksesta määräävät kummankin valtion hallitukset yhdessä.

Määräyksiä hakemus- ja hallintoasiain käsittelystä

13 §

Hakemukset ja muut asiakirjat, jotka annetaan tai lähetetään komissiolle, voivat olla joko suomen- tai ruotsinkielisiä. Mikäli niiden kääntämiseen on syytä, huolehtii siitä komissio.

Komission päätäkirjat ja päätökset on asianhaaran mukaan laadittava jommallakummalla tai kummallakin kielellä.

14 §

Kokouksiaan varten saa komissio asianomaisen lääninhallituksen määräyksen mukaan käyttää tarpeellisia huoneistotiloja käräjätalossa, koulussa tai muussa yleisessä rakennuksessa. Lämmityksestä, siivouksesta ja muusta sellaisesta aiheutuneet erityiset menot on korvattava.

15 §

Komission päätöksistä ja muista toimituskirjoista suoritettavista maksuista antaa määräyksiä sen valtion hallitus, jonka alucella kanslia on; kertyneet maksut kuuluvat sanotulle valtiolle.

exemplar av redovisningshandlingarna till myndighet i vardera staten som regeringen i staten bestämmer. Om revision bestämmer regeringarna i båda staterna gemensamt.

Vissa bestämmelser om behandlingen av mål och ärenden

13 §

Ansökningar och andra handlingar som inges eller insändes till kommissionen kan vara avfattade antingen på finska eller på svenska språket. I den mån översättning är påkallad verkställs den genom kommissionens försorg.

Kommissionens protokoll och beslut skall efter omständigheterna avfattas på ettdera eller på båda språken.

14 §

För sina sammanträden äger kommissionen enligt bestämmande av vederbörande länsstyrelse disponera erforderliga lokaler i tingshus, skola eller annan allmän byggnad. Särskilda utgifter för uppvärmning, städning och dylikt skall ersättas.

15 §

Om avgifter å kommissionens beslut och andra expeditioner meddelas bestämmelser av regeringen i den stat, där kansliet är beläget; influtna avgiftsmedel tillfaller den staten.

Tornionjoen kalastusalueen kalastussääntö*Yleisiä määräyksiä*

1 §

Tornionjoen kalastusalue käsittää seuraavat vesialueet:

Könkämäenon ja Muonionjoen sekä sen osan Tornionjoesta ja ne järvet, missä Suomen ja Ruotsin välinen valtakunnanraja kulkee (*rajajoet*);

ne järvet ja vesistöt, jotka ovat rajajokien haara-utumia;

ne erityiset lasku-uomat, jotka muodostuvat Tornionjoen eri suuhaaroista; sekä

sen osan Pohjanlahtea, joka sijaitsee Suomen ja Ruotsin puoleisissa Alatornion kunnissa leveysasteen 65°35'P pohjoispuolella.

Sitä osaa Tornionjoen kalastusalueesta, joka on pohjoispuolella jokisuuta, eli Hellälän pohjoisen niemen kärjestä Suomen puolella Ruotsin puolella lähinnä vastassa olevan Virtakarin niemen kärkeen vedettyä suoraa viivaa, sanotaan jokialueeksi; siitä etelään olevaa osaa sanotaan merialueeksi. Tornionjoen lasku-uomat kuuluvat jokialueeseen.

2 §

Tässä säännössä tarkoitetaan *kiinteällä pyydyksellä*: kiinteää kalastuslaitetta ja lisäksi johtoaidalla varustettua pyydystä, joka vajoin, painoin tai muulla tavoin on kiinnitetty pohjaan tai rantaan ja joka on tarkoitettu olemaan paikoillaan kahta vuorokautta pitemmän ajan kerrallaan;

kiinteällä kalastuslaitteella: rakennettua tai puusta tehtyä kalapyydystä, joka on pysyväisluontoinen, niin kuin pato;

isoryssä: rysää, joka joltakin osaltaan on korkeampi kuin 1,5 metriä; sekä

Stadga för fisket inom Torne älvs fiskeområde*Allmänna bestämmelser*

1 §

Torne älvs fiskeområde omfattar följande vattenområden, nämligen

Könkämä och Muonio älvar samt den del av Torne älv och de sjöar i vilka riksgränsen mellan Finland och Sverige löper (*gränsälvarna*),

de sjöar och vattendrag vilka utgör sidogrenar av gränsälvarna,

de särskilda utflöden som bildas av Torne älvs skilda mynningsgrenar.

den del av Bottniska viken som ligger inom finska och svenska Nedertorneå socknar norr om latitudsparallellen 65°35'N.

Den del av Torne älvs fiskeområde som ligger norr om älvmynningen, bestämd såsom en rät linje mellan spetsen av Hellälä norra udde på finska sidan och udden Virtakari på närmast motliggande svenska land, benämnes älvområdet; den del som ligger söder därom benämnes havsområdet. Torne älvs utflöden tillhör älvområdet.

2 §

I denna stadga förstås med

fast redskap: fast fiskeverk, så ock med ledarm försett fiskeredskap, vilket med pålar eller tyngder eller på annat sätt fästes vid botten eller stranden och är avsett att kvarstå längre tid än två dygn i följd;

fast fiskeverk: byggt eller timrat fiskeredskap av mera stadigvarande natur (pata);

storryssa: ryssa, som i någon del har större höjd än 1,5 meter;

laiskalla eli kosteverkolla: verkkoa, jonka toinen pää on kiinnitetty luonnollisen tai keinotekoisien virtasuojan kosteeseen.

3 §

Silmänsuuruudella tarkoitetaan tässä säännössä:

havaspyydyksessä, joka voidaan vetää suoraksi: vastakkain ja pisimmällä toisistaan olevien solmujen keskipisteiden väliä, mitattuna pyydyksen ollessa märkinä ja silmän ollessa vaakasuoraan vedettyinä pyydyksen pituussuuntaan; sekä

havaspyydyksessä, jota ei voida vetää suoraksi: silmän kahden lähinnä toisistaan olevan vastakkaisen sivun lyhintä väliä.

Silmänsuuruutta koskevaa määrystä ei ole katsottava rikotun, milloin muutama silmä poikkeaa määrätystä mitasta.

Kalastuksen hoito ja harjoittaminen

4 §

Kalaväylästä jokialueella ja merialueen rauhoituspiireistä määrätään Suomen ja Ruotsin välillä tehdyn rajajokisopimuksen 5 luvun 2 ja 3 artiklassa.

Rajajokisopimuksen 5 luvun 4 artiklassa on määräyksiä, jotka kielteävät kalastuksen merialueella lähinnä jokisuuta.

5 §

Isorysällä kalastaminen jokialueella on kielletty.

Kalastus keinotekoiseen virtasuojaan asetetulla laiskalla eli kosteverkolla on kielletty.

6 §

Kalastus atraimella on kielletty.

Kalastus varrellisella kalakoukulla on kielletty; sellaista välinettä saa kuitenkin käyttää muuhun pyydykseen tarttuneen kalan nos-

laiska eller kosteverkko: nät vars ena ände fastgjorts i skydd av naturligt eller anlagt strömhinder.

3 §

Med maskstorlek förstås i denna stadga

beträffande nät som kan sträckas: avståndet mellan motstående och längst från varandra belägna knutars mittpunkter, mätt då redskapet är vått och maskan sträckt diagonalt i nätslingans längdriktning;

beträffande nät som ej kan sträckas: kortaste avståndet mellan de två närmast varandra belägna motstående sidorna i maskan.

Bestämmelse om maskstorlek skall ej anses överträdd därigenom att en eller annan maska avviker från det bestämda måttet.

Fiskets vård och bedrivande

4 §

Om fiskådra inom älvmrådet och fredningszoner inom havsområdet stadgas i kap. 5 art. 2 och 3 i gränsälvsoverenskommelsen.

Vissa förbudsbestämmelser i fråga om fisket i havsområdet närmast älvmynningen gäller enligt kap. 5 art. 4 i gränsälvsoverenskommelsen.

5 §

Fiske med storryssja är förbjudet inom älvmrådet.

Fiske med laiska eller kosteverkko i skydd av anlagt strömhinder är förbjudet.

6 §

Fiske med ljuster är förbjudet.

Fiske med huggkrok, som är försedd med skaft, är förbjudet; dock får sådant redskap användas för att bärga fisk, som fångats med

tamiscen. Mitä tässä on sanottu, koskee myös muuta välinettä jolla kalan voi keihästää.

7 §

Haavilla kalastettaessa ei saa käyttää tulta tai valoa.

8 §

Kalastus harrilaudalla tai siihen verrattavalla pyydyksellä, kuten kalastajien välille pingoitettulla siimalla yksine tai useampine perukeineen, joihin on kiinnitetty koukkuja, uistimia tai muita vieheitä, sekä veto tai heittosiimalla, jossa samassa siimassa on enemmän kuin kolme erillistä koukkuja, on jokialueella kielletty.

9 §

Räjähdysaineen, huumaaavan tai myrkyllisen aineen taikka sähkövirran käyttäminen kalastuksessa on kielletty.

Kalastukseen älköön myöskään käytettäkö sellaisia pohjassa, vedessä tai sen yläpuolella olevia esineitä, joiden tarkoituksena on pelottamalla ohjata kala pyydykseen.

Kalastaminen ampuma-aseella on kielletty.

10 §

Könkämäenossa Kilpisjärvestä Lätäsenon yhtymäkohtaan on kaikenlainen kalastus kielletty syyskuun 15 päivän alusta lokakuun 20 päivän loppuun.

Jokialueella Lätäsenon yhtymäkohdasta alavirtaan on kalastus kiinteällä pyydyksellä kielletty syyskuun 1 päivän alusta syyskuun 14 päivän loppuun.

Jokialueella Lätäsenon yhtymäkohdasta alavirtaan on kaikenlainen muu kalastus kuin nahkiaisen (silmun) pyydystäminen kielletty syyskuun 15 päivän alusta marraskuun 15 päivän loppuun.

annat redskap. Vad nu sagts gäller även annat redskap varmed fisk kan spetsas.

7 §

Vid fiske med håv får eld eller ljus ej användas.

8 §

Fiske med utter och därmed jämförligt redskap, såsom mellan fiskande sträckt rev med en eller flera tafsar, på vilka fästats krok, drag eller dylikt, ävensom fiske med släp- eller kastlina, varå fästats flera än tre särskilda krokare på samma rev, är förbjudet i älvmrådet.

9 §

Fiske med sprängämne, dövan- de eller giftigt ämne eller elektrisk ström är förbjudet.

Vid fiske får ej heller användas sådana föremål eller anordningar på botten eller i eller ovanför vattnet, vilkas ändamål är att skrämma fisken in i fångstredskapen.

Fiske med skjutvapen är förbjudet.

10 §

I Könkämä älv från utloppet ur sjön Kilpisjärvi till Lätäsenos inflöde är allt fiske förbjudet under tiden från och med den 15 september till och med den 20 oktober.

Inom älvmrådet nedströms Lätäsenos inflöde är fiske med fast redskap förbjudet från och med den 1 september till och med den 14 september.

Inom älvmrådet nedströms Lätäsenos inflöde är allt fiske efter annan fisk än nejonöga (nätting) förbjudet under tiden från och med den 15 september till och med den 15 november.

11 §

Jokialueella on kalastaminen nuotalla tai kulteella muussa kuin kiinteässä kalastuslaitteessa samoin kuin kalastaminen ajoverkolla kielletty kello 8 ja kello 18 välillä Ruotsin aikaa ja vastaavana aikana Suomen aikaa.

12 §

Ravustaminen on kielletty, jollei rajajokikomissio toisin määrää.

Helmisimpukan pyydystäminen on kielletty.

13 §

Seuraavia kalalajeja ei saa pyydystää jollei kala täytä alempana mainittua vähimmäismittaa mitattuna leuan päästä pyrstöcvän uloimpaan kärkeen:

1) lohi 50 senttimetriä;

2) taimen kalastettaessa Kilpisjärven ja Könkämäenossa Lätäsenon yhtymäkohtaan saakka 25 senttimetriä ja muualla Tornionjoen kalastusalueella 35 senttimetriä; sekä

3) harjus 25 senttimetriä.

14 §

Joka luvallista kalalajia pyydystäänsään on tahtomattaan saanut kalan, jota hän 10 §:n 3 kohdan tai 13 §:n mukaan ei olisi saanut pyydystää, ei hänen, jos kala heti lasketaan takaisin veteen, katsota rikkoneen pyydystämiskieltoa.

15 §

Rauhoitusajana, ja alueella, jolla kalastus on kielletty, ei mitään kalanpyydyksiä, lukuun ottamatta nahkiaisen (silmun) pyydyksiä, milloin sellainen pyynti on sallittu, saa olla vedessä.

Kalastuksen päätyttyä on paalut, vaajat, pukit ja muut kalastuksessa käytetyt esineet viipymättä poistettava vedestä ja nostettava maalle.

11 §

Inom älvmrådet är fiske med not eller kolk annorstädes än i fast fiskeverk samt fiske med drivgarn förbjudet under tiden mellan klockan 8 och 18 svensk tid eller motsvarande finsk tid.

12 §

Kräftfiske är förbjudet om gränsälvscommissionen ej bestämmer annat.

Fiske efter pärlmussla är förbjudet.

13 §

Fisk av följande slag får icke fångas, om den ej håller nedan angivna minimimått räknat från nosspetsen till stjärtfenans yttersta spets:

1) lax 50 centimeter;

2) laxöring vid fiske i sjön Kilpisjärvi och i Könkämä älv ned till Lätäsenos inflöde 25 centimeter samt vid fiske inom Torne älvs fiskeområde i övrigt 35 centimeter;

3) harr 25 centimeter.

14 §

Har någon vid fiske efter tillåtet fiskslag utan avsikt råkat fånga fisk, som han enligt 10 § tredje stycket eller 13 § icke ägt fånga, skall han, om fisken genast utsläppes i vattnet, icke anses ha överträtt fångstförbudet.

15 §

Under fredningstid och inom område där fiske är förbjudet får inga fiskeredskap, utom redskap för fångst av nejonöga (nätting) såvitt sådan fångst är tillåten, finnas i vattnet.

Efter slutfört fiske skall pålar, störrar, bockar och annat vid fisket använt material ofördröjligen tagas upp ur vattnet och föras i land.

Patoa purettaessa on siihen kuuluvat painot tuotava maalle.

Matteen pyydystämiseen talvella tarkoitettujen patojen kaikki rakennustarpeet on keväällä ennen jäiden lähtöä poistettava vedestä ja nostettava maalle.

16 §

Kiinteän kalastuslaitteen seinämä on tehtävä siten, että pystyssä olevien liisteiden väli on vähintään 6 senttimetriä ja pitkillään olevien väli vähintään 9 senttimetriä.

17 §

Siian tai muun pienemmän kalan pyydystämiseen tarkoitettussa padossa ei saa käyttää mutkaa eli potkuverkkoa eikä myöskään ryssä, mertaa tai lanaa, jonka pyyntiaukko tai siinä oleva nielurengas on johonkin suuntaan läpimitaltaan 16 senttimetriä suurempi.

18 §

Jokialueella tulee kalanpyydyksessä olla seuraava silmänsuuruus: *lohen ja taimenen pyyntiin tarkoitettussa pyydyksessä:*

1) kiinteässä pyydyksessä vähintään 66 millimetriä;

2) nuotassa vähintään 100 millimetriä, kuitenkin siten, että nuotassa, jota käytetään kalan nostamiseen karsinapadossa, mitta saa olla vähintään 80 millimetriä; sekä

3) verkossa vähintään 100 millimetriä;

muun kalan pyyntiin tarkoitettussa pyydyksessä:

1) padossa, rysässä, merrassa ja muussa lanassa kuin nahkiaispyydyksessä vähintään 60 millimetriä;

2) nuotassa vähintään 64 ja enintään 80 millimetriä; sekä

3) verkossa vähintään 60 ja enintään 80 millimetriä.

19 §

Merialueella tulee kalanpyydyksessä olla seuraava silmänsuuruus: *kiinteässä pyydyksessä:*

Till pata hörande tyngder skall vid patans nedrivning föras i land.

Allt byggnadsmaterial till pata, avsedd för fångst av lake om vintern, skall före islossningen om våren tagas upp ur vattnet och föras i land.

16 §

Grind i fast fiskeverk skall utföras med avstånd om minst 6 centimeter mellan stående spjälor och minst 9 centimeter mellan ligande spjälor.

17 §

I pata, avsedd för fångst av sik eller annat mindre fiskslag, får icke användas mocknät (potkuverkko), ej heller ryssja, mjärde eller tina i vilken ingångsöppningen eller dennas ring i någon riktning har större diameter än 16 centimeter.

18 §

Inom älvmrådet skall fiskeredskap ha följande maskstorlek: *redskap avsett för fångst av lax och laxöring:*

1) fast redskap minst 66 millimeter;

2) not minst 100 millimeter, dock att not som användes för fiskens upptagande i karsinapata, icke behöver hålla mer än 80 millimeter;

3) nät minst 100 millimeter;

redskap avsett för fångst av annan fisk:

1) pata, ryssja, mjärde samt annan tina än nejonögontina minst 60 millimeter;

2) not minst 64 och högst 80 millimeter;

3) nät minst 60 och högst 80 millimeter.

19 §

Inom havsområdet skall fiskeredskap ha följande maskstorlek: *fast redskap:*

1) jos pyydys on tarkoitettu silakan ja muikun pyyntiin, vähintään 24 millimetriä ja enintään 38 millimetriä niisanotussa kalapesässä; sekä

2) jos pyydys on tarkoitettu muun kalan pyyntiin, vähintään 66 millimetriä;

nuotassa:

1) jos se on tarkoitettu silakan ja muikun pyyntiin, vähintään 24 millimetriä ja enintään 38 millimetriä;

2) jos se on tarkoitettu lohen ja taimenen pyyntiin, vähintään 100 millimetriä; sekä

3) jos se on tarkoitettu muun kalan pyyntiin, vähintään 66 millimetriä;

verkossa:

1) jos se on tarkoitettu silakan, muikun ja syöttikalan pyyntiin, vähintään 24 millimetriä ja enintään 38 millimetriä; sekä

2) jos se on tarkoitettu muun kalan pyyntiin, vähintään 60 millimetriä.

Jos tässä pykälässä mainitun silakan, muikun ja syöttikalan pyyntiin tarkoitettua pyydyksen käyttäminen osoittautuisi vaikutukseltaan vahingolliseksi näille tai muille kalalajeille, voi rajajokikomisio rajoittaa pyydyksen käyttöä tai kieltää sen.

20 §

Rajajokikomisio voi antaa määräyksiä veteen asetettujen kalanypyydysten välisestä vähimmäisestä etäisyydestä sekä kiintoiden kalanypyydysten suoja-alueesta, jolla liikkuvan pyydyksen käyttäminen on kielletty.

21 §

Rajajokikomisio voi, sikäli kuin se kalastuksen hoidon kannalta tai kalanviljelystä tai tieteellistä tarkoitusta varten osoittautuu tarpeelliseksi, myöntää poikkeuksia

1) om redskapet är avsett för fångst av strömming och siklöja minst 24 millimeter och högst 38 millimeter i det s. k. fiskhuset;

2) om redskapet är avsett för fångst av annan fisk minst 66 millimeter;

not:

1) om den är avsedd för fångst av strömming och siklöja minst 24 millimeter och högst 38 millimeter;

2) om den är avsedd för fångst av lax och laxöring minst 100 millimeter;

3) om den är avsedd för fångst av annan fisk minst 66 millimeter;

nät:

1) om det är avsett för fångst av strömming, siklöja och betesfisk minst 24 millimeter och högst 38 millimeter;

2) om det är avsett för fångst av annan fisk minst 60 millimeter.

Om användning av sådant i denna paragraf omförmält redskap som är avsett för fångst av strömming, siklöja och betesfisk skulle visa sig inverka menligt på tillgången av dessa eller andra fiskslag, äger gränsälvskommissionen begränsa eller förbjuda användningen av redskapet.

20 §

Gränsälvskommissionen äger utfärda bestämmelser angående visst minsta avstånd mellan utsatta fiskeredskap, så ock angående skyddsområden för fasta fiskeredskap inom vilka områden fiske med rörligt redskap skall vara förbjudet.

21 §

Gränsälvskommissionen äger i den mån det finnes påkallat av fiskevårdshänsyn eller för fiskodling eller vetenskapligt ändamål medge undantag från bestämmelse

tämän säännön määräyksistä.

Kalanistutusta, jota ei suoriteta erikseen annetun määräyksen täyttämiseksi, ei saa toimittaa ilman rajajokikomission lupaa. Lupa voidaan antaa vasta, kun valtion kalastusviranomainen on puoltanut hakemusta.

Ensimmäisessä ja toisessa momentissa mainitussa luvassa on annettava asianmukaiset määräykset luvan väärinkäyttämisen estämiseksi.

22 §

Rajajokikomissiolla on oikeus muussakin kuin 21 §:ssä tarkoitettussa tapauksessa myöntää poikkeuksia 10 sekä 16—19 §:n määräyksistä sikäli, kuin se osoittautuu tarpeelliseksi. Milloin kysymyksellä on erityistä merkitystä, on se alistettava molempien hallitusten harkittavaksi.

Kalanpyydysten merkitseminen

23 §

Pyyntiin asetettu kalanpyydys, jota ei valvota, on merkittävä siten, että merkinnästä selvästi ilmenee, kuka on pyydysten omistaja tai käyttäjä, sekä hänen kotipaikkansa. Merkinnän tulee olla hyvin havaittavissa ilman, että pyydystä tarvitsi nostaa vedestä.

Rikkomusvastuu ym.

24 §

Joka tahallaan asettaa kalanpyydysten tai muun laitteen ja sitä käyttää ilmeisesti sen vastaisesti, mitä rajajokisopimuksen 5 luvun 2 tai 3 artiklassa on säädetty kalaväylästä tai rauhoituspiireistä;

tahi, joka kalastaa selvästi vastoin rajajokisopimuksen 5 luvun 4 artiklassa määrättyä kieltoa;

taikka, joka kalastaa tavalla, joka tämän säännön 5, 7 tai 9 §:ssä on kielletty tai on vastoin 10—13 §:ssä olevaa määräystä,

i denna stadga.

Sådan utplantering av fisk, som ej sker till åttlydnad av föreskrift lämnad i särskild ordning, får icke äga rum utan medgivande av gränsälvskommissionen. Medgivande kan lämnas först efter tillstyrkan av statlig fiskerimyndighet.

I samband med medgivande enligt första eller andra stycket skall kommissionen meddela lämpliga föreskrifter till förekommande av att medgivandet missbrukas.

22 §

Gränsälvskommissionen äger även i annat fall än som avses i 21 § medge undantag från bestämmelserna i 10 och 16—19 §§ i den mån det finnes påkallat. Är frågan av särskild betydelse, skall den underställas båda regeringarnas prövning.

Märkning av fiskeredskap

23 §

Fiskeredskap, som står ute och ej är under uppsikt, skall vara märkt på sådant sätt, att därav otvetydigt framgår vem som är ägare eller brukare av redskapet samt dennes hemvist. Märkningen skall kunna tydligt iakttagas utan att redskapet behöver tagas upp ur vattnet.

Ansvar m. m.

24 §

Den som uppsåtligen anbringar och brukar fiskeredskap eller annan anordning i uppenbar strid mot vad som enligt kap. 5 art. 2 eller 3 i gränsälvsöverenskommelsen gäller om fiskädra eller fredningszoner,

eller fiskar i uppenbar strid mot förbudsbestämmelse i kap. 5 art. 4 i gränsälvsöverenskommelsen,

eller fiskar på sätt som enligt 5, 7 eller 9 § i denna stadga är förbjudet eller i strid mot föreskrift i 10—13 §, dömes till böter eller

tuomittakoon sakkoon tahi vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

25 §

Sakkoon tuomitaan, jos joku tahallaan

kalastaa 6 tai 8 §:ssä kielletyllä pyydyksellä:

tai, harjoittaakseen taikka edistääkseen kalastamista 6 §:n 1 momentissa tai 8 §:ssä tarkoitetulla pyydyksellä, ottaa kalavesille mennessään mukaansa tällaisen pyydyksen;

tai, harjoittaakseen taikka edistääkseen 9 §:n 1 tai 2 momentissa mainittua kalastusta, ottaa kalavesille mennessään mukaansa sellaiseen kalastukseen tarkoitetun aineen, esineen tai laitteen;

tai kiinteässä kalastuslaitteessa käyttää pyyntiaukkoa, jossa liisteen väli ei ole 16 §:n mukainen;

tai kalastaa pyydyksellä, joka 17 §:ssä on kielletty, tai pyydyksellä, jossa silmänsuuruus ei vastaa 18 tai 19 §:n määräyksiä;

tai rikkoo 20 §:n nojalla annettua määräystä;

tai istuttaa kalaa ilman 22 §:n 2 momentissa mainittua lupaa;

taikka kalastaa vastoin rajajokisopimuksen 5 luvun 5 artiklan 2 momentin nojalla annettua määräystä.

26 §

Joka tahallaan tai varomattomuudesta rikkoo 15 tai 23 §:n määräyksiä, tuomittakoon sakkoon.

27 §

Jos jonkun todetaan syyllistyneen 24 tai 25 §:n mukaan rangaistavaan kalastukseen, on pyydystetty kala tai, milloin se on pilaantunut taikka ei enää ole tallessa, sen arvo julistettava menetetyn, mikäli tätä ei katsota ilmeisesti kohtuuttomaksi.

fängelse i högst sex månader.

25 §

Till böter dömes, om någon uppsåtligen

fiskar med redskap som enligt 6 eller 8 § är förbjudet,

eller i avsikt att bedriva eller främja fiske med redskap som avses i 6 § första stycket eller 8 § vid färd å fiskevatten medför sådant redskap,

eller i avsikt att bedriva eller främja fiske som sägs i 9 § första eller andra stycket vid färd å fiskevatten medför ämne, föremål eller anordning avsedd för sådant fiske,

eller i fast fiskeverk begagnar grind, som icke håller i 16 § angivna avstånd mellan spjälorna,

eller fiskar med redskap som enligt 17 § är förbjudet eller med redskap som icke håller i 18 eller 19 § angivna maskstorlek,

eller bryter mot bestämmelse som utfärdats med stöd av 20 §,

eller utplanterar fisk utan tillstånd som sägs i 22 § andra stycket,

eller fiskar i strid mot föreskrift meddelad enligt kap. 5 art. 5 andra stycket i gränsöversörens kommissionen.

26 §

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet åsidosätter föreskrifterna i 15 eller 23 § dömes till böter.

27 §

Finnes någon ha gjort sig skyldig till fiske som är straffbelagt enligt 24 eller 25 §, skall den fångade fisken eller, om den förskämts eller ej är i behåll, dess värde förklarats förverkat, om det icke finnes uppenbart obilligt.

Jos jostakin kalaerästä tavataan sellaista kalaa, joka 1 momentin nojalla on oleva menetetty sen vuoksi, että se on pyydystetty luovattomana aikana tai on alamittaista, on, milloin kalaerän haltija ei heti omalla kustannuksellaan anna luotettavan henkilön lajitella muuta kalaa erilleen, myös viimeksi mainittu kala julistettava menetetyksi, mikäli tätä ei katsota ilmeisesti kohtuuttomaksi.

Milloin kala julistetaan menetetyksi, on myös laatikko tai muu päällys, missä kalaa säilytetään, oleva menetetty.

28 §

Kalanpyydys, jota on käytetty 24 tai 25 §:n nojalla rangaistavaan kalastukseen;

tai, joka, vaikka kalastamista ei olekaan harjoitettu, on otettu mukaan kalavesille mennessä olosuhteissa, jotka 25 §:n mukaan aiheuttavat rangaistuksen;

tai, joka on ollut asettuna pyyntiin vastoin 15 §:n määräystä tai jätetty merkitsemättä 23 §:n mukaisesti,

on julistettava kokonaan tai osaksi menetetyksi, mikäli omistaja tai hänen sijaisensa on tehnyt teon tai siihen tahallisesti myötävaikuttanut eikä menettäminen ole ilmeisesti kohtuutonta; jollei pyydys ole tallella, on sen arvo julistettava menetetyksi.

Mitä tässä pykälässä on säädetty, ei koske ampuma-asetta.

29 §

Edellä 27 ja 28 §:ssä omaisuuden menettämistä annettua määräystä eivät koske henkilöä, joka vilpittömässä mielessä on saanut omaisuuden tai erityisen oikeuden siihen.

Menetetyksi julistettu omaisuus tai sen arvo on tuleva sille valtiolle, jossa menettämistä koskeva päätös annetaan.

Påträffas i ett parti fisk sådan fisk som enligt första stycket skall vara förverkad på den grund att den fångats å otillåten tid eller icke håller stadgat minimimått, skall, därest ej innehavaren av partiet genast på egen bekostnad låter trovärdig person fransortera den övriga fisken, även denna fisk förklaras förverkad, om det icke finnes uppenbart obilligt.

Förklaras fisk förverkad, skall även låda eller annan förpackning vari den förvaras, vara förverkad.

28 §

Fiskeredskap, vilket använts vid fiske som är straffbelagt enligt 24 eller 25 §,

eller som utan att fiske ägt rum medförts vid färd å fiskevatten under omständigheter som föranleder straff enligt 25 §,

eller som stått ute i strid mot 15 § eller utan märkning enligt 23 §,

skall förklaras helt eller delvis förverkat, såvitt ägaren eller någon som var i hans ställe uppsåtligen förövat gärningen eller medverkat därtill och det ej är uppenbart obilligt; finnes redskapet ej i behåll, skall i stället dess värde förklaras förverkat.

Vad i denna paragraf stadgas gäller ej skjutvapen.

29 §

De i 27 och 28 §§ meddelade bestämmelserna om förverkande gäller ej mot den som i god tro förvärvat egendomen eller särskild rätt därtill.

Förverkad egendom eller värdet därav skall tillfalla den stat i vilken beslutet om förverkande meddelats.

30 §

Jos 24 tai 25 §:ssä tarkoitettussa tapauksessa joku tavataan verkkeltään tai jos kalavedestä tavataan pyydys, joka tämän säännön mukaan on luvaton tai joka on asetettu pyyntiin ilmeisesti vastoin 15 §:n säännöstä tai jätetty merkitsemättä 23 §:n mukaisesti, voidaan omaisuus, joka 27 tai 28 §:n nojalla voidaan julistaa menetetyksi, sekä vene ja muu, jolla voidaan olettaa olevan merkitystä teon selvittämisessä, takavarikoida.

Oikeus toimittaa takavarikko 1 momentin nojalla on, paitsi poliisiviranomaisella, poliisimiehellä ja virallisella syyttäjällä, myös valtion viranomaisen määrämällä kalastuksenvartijalla sekä asianomaisen meri- ja rajavartioston toimenhaltijalla. Jos takavarikon on toimittanut muu kuin poliisiviranomainen, poliisimies tai virallinen syyttäjä, on takavarikosta mahdollisimman pian tehtävä ilmoitus poliisiviranomaiselle tai syyttäjälle taikka lähimmälle poliisimiehelle: ilmoituksen saajan tulee menetellä niin kuin hän itse olisi toimittanut takavarikon.

31 §

Milloin on ilmeistä, että kalanpyydys on asetettu tai muuhun toimenpiteeseen ryhdytty vastoin kalaväylästä tai rauhoituspiireistä rajajokisopimuksen 5 luvun 2 tai 3 artiklan mukaan voimassa olevia määräyksiä taikka vastoin sanotun sopimuksen 5 luvun 4 artiklassa säädettyä kieltoa, eikä asiaa tehdyn huomautuksen johdosta heti korjata, tulee paikkakunnan ulosottomiehen vahinkoa kärsineen hakemuksesta ja toimitettuaan yhdessä luotettavan henkilön kanssa paikalla katselmuksen antaa tarvittavaa virka-apua niskoittelevan kustannuksella.

Milloin yleistä kalastusetua loukataan, voi myös virallinen syyttäjä, valtion kalastusvirkamies tai

30 §

Ertappas någon i fall som avses i 24 eller 25 § på bar gärning eller anträffas i fiskevatten redskap, som enligt denna stadga är otillåtet eller som står ute i uppenbar strid mot vad i 15 § stadgas eller utan märkning som sägs i 23 §, kan egendom, som enligt 27 eller 28 § kan förklaras förverkad, ävensom båt eller annat, som kan antagas äga betydelse för utredningen om gärningen, tagas i beslag.

Behörighet att taga egendom i beslag enligt första stycket tillkommer, förutom polismyndighet, polisman och åklagare, även fiske-tillsynsman, som förordnats av statlig myndighet samt befattningshavare vid vederbörande kust- och gränsbevakning. Har egendom beslagtagits av annan än polismyndighet, polisman eller åklagare, skall anmälan om beslaget snarast möjligt göras till polismyndighet eller åklagare eller till närmaste polisman; den som erhållit sådan anmälan har att förfara som om han själv gjort beslaget.

31 §

Finnes uppenbart att fiskeriedskap utsatts eller annan anordning vidtagits i strid mot vad som enligt kap. 5 art. 2 eller 3 i gränsöversenskommelsen gäller om fiskådra eller fredningszoner eller i strid mot förbudsbestämmelse i kap. 5 art. 4 i nämnda överenskommelse, och följer ej rättelse genast efter det tillsägelse skett, äger på ansökan av den som lider skada utmätningsmannen i orten att, sedan han med trovärdig person hållit syn på stället, meddela nödig handräckning på den tredskandes bekostnad.

Beröres allmänt fiskeintresse, kan även åklagare, statens fiskeritjänsteman eller fisketillsynsman

valtion viranomaisen määräämä kalastuksenvarijäsen pyytää virkapäätä.

32 §

Jos kalapöytätyön omistaja tai haltija laiminlyö täyttää 15 §:ssä säädetyn velvollisuutensa, on ulosottomiehen asiana määrätä työn teettämisestä laiminlyöjän kustannuksella.

33 §

Syyte tämän säännön rikkomisesta on pantava vireille sen paikkakunnan yleisessä alioikeudessa, missä rikkomus on tapahtunut, tai yleisessä alioikeudessa sillä paikkakunnalla jommassakummasa valtiossa, missä rikkomuksesta epäillyllä on kotipaikka tai missä hän pysyvästi oleskelee.

som förordnats av statlig myndighet söka handräddning.

32 §

Försummar ägare eller innehavare av fiskeredskap att fullgöra vad i 15 § är stadgat, äger utmättningsman förordna om arbetets verkställande på den försumliges bekostnad.

33 §

Åtal för brott enligt denna stadga skall anhängiggöras vid allmän underrätt i den ort där överträdelsen begåtts eller vid allmän underrätt i den ort inom endera staten där den misstänkte har sitt hemvist eller mera varaktigt uppehåller sig.

Liite C

Bilaga C

Sääntö, joka koskee Suomen ja Ruotsin välisen rajajokisopimuksen 6 luvun 3 artiklassa tarkoitetun toiminnan lupakäsittely- ja ilmoitusvelvollisuutta

1 §

Tässä säännössä tarkoitetaan luvalla sellaista lupaa Suomen ja Ruotsin välisen rajajokisopimuksen 6 luvun 3 artiklan mukaiseen toimintaan, jonka suomalais-ruotsalainen rajajokikomissio antaa sanotun sopimuksen 6 luvun 4 pykälän mukaisesti.

2 §

Seuraavan laatuista tehtaita tai muita laitoksia ei saa perustaa ilman lupaa, jos laitoksessa tullaan harjoittamaan toimintaa, jota tarkoitetaan rajajokisopimuksen 6 luvun 3 artiklassa:

1. kaivos tai rikastuslaitos,
2. sintrauslaitos, rauta- tai terästehdas tai raudanscostuslaitos,
3. metallitehdas tai metallinjalostuslaitos,
4. metallien pintakäsittelyä suorittava laitos,
5. valimo,
6. kaapelitehdas,
7. sementtitehdas, murskaamo, sepelilaitos, kivenhakkaamo,
8. kalkkia tai kalkkituotteita valmistava laitos,
9. asfalttitehdas, öljysoralaitos,
10. liitutehdas,
11. mineraaleihin perustuvia rakennusaineita valmistava laitos,
12. mineraalivilletehdas,
13. kalliolouhos taikka kiven-, soran- tai hiekanottoaikka,
14. posliini-, kaakeli- tai savituotetehdas,
15. lasinvalmistustehdas,
16. puunkyllästyslaitos,
17. puuhioke-, paperi-, selluloosa- tai rakennuslevytehdas,
18. sokeritehdas,

Stadga om prövnings- och anmälningsskyldighet för verksamhet som avses i kap. 6 art. 3 i gränsälvsöverenskommelsen mellan Sverige och Finland

1 §

Med tillstånd avses i denna stadga sådant tillstånd till verksamhet enligt kap. 6 art. 3 i gränsälvsöverenskommelsen mellan Sverige och Finland som enligt kap. 6 art. 4 i nämnda överenskommelse lämnas av finsk-svenska gränsälvskommissionen.

2 §

Följande slag av fabriker eller andra inrättningar får ej anläggas utan tillstånd om verksamhet, som avses i kap. 6 art. 3 i gränsälvsöverenskommelsen, skall bedrivas vid inrättningen:

1. gruva eller anrikningsverk,
2. sintrings-, järn eller stålverk eller ferrolegeringsverk,
3. metallverk eller metallraffinaderi,
4. anläggning för ytbehandling av metall,
5. gjuteri,
6. kabelfabrik,
7. cementfabrik, krossverk, makadamverk, stenhuggeri,
8. anläggning för framställning av kalk eller kalkprodukter,
9. asfaltverk, oljegrusverk,
10. kritbruk,
11. fabrik för framställning av byggnadsmaterial på mineralbas,
12. mineralullsfabrik,
13. täkt av fast berg, sten, grus eller sand,
14. porslins-, kakel- eller lergodsfabrik,
15. fabrik för framställning av glas,
16. träimpregneringsverk,
17. träsliperi, pappersbruk, cellulosa- eller wallboardfabrik,
18. sockerfabrik,

19. tärkkelystehdas,
20. meijeri, kuivamaitotehdas tai jäätelötehdas,
21. teurastamo, lihasäilyketehtas tai destruktiolaitos,
22. kalajauho- tai kalaöljytehdas tai kalanvalmistus- tai säilöntätehdas,
23. vihannesten, juureksien, hedelmien tai marjojen valmistus- tai säilöntätehdas,
24. margariinitehdas,
25. hiivatehdas,
26. luujauho- tai nahkaliimatehdas,
27. panimo, mallastehdas, viinapolttimo, virvoitusjuomatehdas,
28. einessvalmistetehdas, savustamo,
29. kahvinpaahtimo,
30. tekstiilejä valmistava tai värjäävä tehdas, villapesula,
31. pesulaitos, jossa voidaan käsitellä yli 500 kiloa pyykkiä vuorokaudessa,
32. parkitsimo tai muu nahankäsittelylaitos,
33. peruskemikaaleja valmistava tehdas,
34. lannoitusainetta valmistava tehdas,
35. muoviva, tekokuitua, synteettistä kumia tai muovituotteita valmistava tehdas,
36. kumitehdas,
37. kimröökitehdas,
38. lääketehtas tai serobakteriologinen laitos,
39. ruuti- tai räjähdysainetehdas,
40. öljyn- tai rasvanpuhdistamo,
41. väriainetta, hartsia, vernissaa tai liuotusainetta valmistava tehdas,
42. paperi-, muovi- tai tekokuivainciden kyllästystehdas,
43. elektrodikoksia, grafiittia tai grafiittielektrodeja valmistava tehdas,
44. täytemassoja tai pigment-

19. stärkelsefabrik,
20. mejeri, torrmjölks- eller glassfabrik,
21. slakteri, köttkonserverfabrik eller destruktionsanläggning,
22. fiskmjöls- eller fiskoljefabrik eller fabrik för beredning eller konservering av fisk,
23. fabrik för beredning eller konservering av grönsaker, rotfrukter, frukter eller bär,
24. margarinfabrik,
25. jästfabrik,
26. benmjöls- eller hudlimsfabrik,
27. bryggeri, maltfabrik, spritfabrik, läskedrycksfabrik,
28. fabrik för framställning av färdiglagad mat, rökeri,
29. kafferosteri,
30. fabrik för beredning eller färgning av textilier, ulltvätteri,
31. tvättinrättning för mer än 500 kg tvättgods per dygn,
32. garveri eller annan anläggning för skinnberedning,
33. fabrik för framställning av baskemikalier,
34. fabrik för framställning av gödselmedel,
35. fabrik för framställning av plast, konstfiber, syntetiskt gummi eller plastprodukter,
36. gummifabrik,
37. kimröksfabrik,
38. läkemedelsfabrik eller serobakteriologisk inrättning,
39. krut- eller sprängämnesfabrik,
40. fabrik för raffinering av oljor eller fetter,
41. fabrik för framställning av färg, harts, fernissa eller lösningsmedel,
42. fabrik för impregnering av papper-, plast- eller konstfibermaterial,
43. fabrik för framställning av elektrodokoks, grafit eller grafit-elektroder,
44. fabrik för fyller- eller pig-

tejä valmistava tehdas,

45. pesuainetehdas,

46. torjunta-aineita valmistava tehdas,

47. atomi- tai kaasuturbiinivoimalaitos,

48. höyryvoima- tai muu laitos, jossa lämmitykseen käytetään fossiilista polttoainetta ja jonka teho ylittää 50 MW,

49. hiili-, nestekaasu- tai asetyleenikaasulaitos,

50. jätteiden käsittely- tai säilytyslaitos, johon tuodaan jätettä yli 50 tonnia vuodessa, tai öljyjätteen tai muun erityisjätteen käsittely- tai keskityslaitos,

51. romuvarasto tai romunkäsittelylaitos,

52. eläintenkasvattamo, jossa on tilaa yli 500 teurassialle tai 10.000 siipikarjajaksilölle,

53. eläinlannan kuivaamislaitos, taikka

54. tehdas, josta myrkyn päästämistä voi tapahtua.

3 §

Kysymyksen ollessa toimenpiteestä, joka sisältää muutoksen laitokseen, jota tarkoitetaan 2 §:ssä, tai tällaisen laitoksen käyttöön, on voimassa seuraavaa.

Milloin toimenpide yhdellä kertaa tai ajan mittaan voi aiheuttaa pilaantumisen lisääntymisen tai muutoksen, joka koskee pilaavan aineen kokoonpanoa tai sen päästämistapaa, toimenpidettä ei saa suorittaa ilman lupaa, jollei ole ilmeistä, että se voi tapahtua ilman merkittävää haittaa terveydelliseltä tahi luonnonhoidon kannalta tai muuhun yleiseen etuun katsoen.

4 §

Jos laitos, joka mainitaan 2 §:ssä, tehdään tai sitä muutetaan niin, että jätevesi laitoksesta johdetaan toiselle kuuluvaan jätevesilaitok-

menttiammattilain,

45. tvättmedelsfabrik,

46. fabrik för framställning av bekämpningsmedel,

47. atom- eller gasturbinkraftanläggning,

48. ångkraftanläggning eller annan anläggning för eldning med fossilt bränsle med tillförd effekt överstigande 50 MW,

49. kol-, spalt- eller acetylen-gasverk,

50. anläggning för behandling eller deponering av avfall, om den tillförda avfallsmängden överstiger 50 ton om året, eller anläggning för behandling eller central uppsamling av oljeavfall eller annat specialavfall,

51. skrotupplag eller anläggning för skrothantering,

52. anläggning för djurhållning med utrymme för mer än 500 slaktsvin eller 10 000 fjäderfän,

53. anläggning för torkning av animalieproducerad gödsel,

54. fabrik, från vilken utsläpp av gift kan komma att ske.

3 §

I fråga om åtgärd som innefattar ändring av inrättning som anges i 2 § eller ändring av användningen av sådan inrättning gäller följande.

Kan åtgärden på en gång eller efter hand medföra ökning av förorening eller ändring av förorenings sammansättning eller sättet för dess utsläppande, får den ej vidtagas utan tillstånd, om det ej är uppenbart att det kan ske utan olägenhet av betydelse från hälso- eller naturvårdssynpunkt eller med hänsyn till annat allmänt intresse.

4 §

Skall inrättning som anges i 2 § utföras eller ändras så att avloppsvattnet från inrättningen leds till avloppsanläggning som tillhör an-

seen, ei tämä saa laskea jätevettä jätevesilaitoksesta ilman lupaa.

5 §

Seuraavan laatuista jätevettä ei saa päästää vesistöön, järveen tai muuhun vesialueeseen tai johtaa toiselle kuuluvaan jätevesilaitokseen ilman lupaa:

1. jätevettä asutustaaamasta, joka käsittää enemmän kuin 200 asukasta, tai yli 200 henkilölle tarkoitusta kasarmista, hotellista, sairaalasta tai muusta niihin verrattavasta laitoksesta,

2. puristuspohjua siilolaitoksesta,

3. virtsaa eläinsuojasta,

4. heraa, joka ei ole pelkästään jätteen luontoista,

5. metalliteollisuudessa pintakäsittelyyn käytettävää kylpyliuosta tai tällaisen kylpyliuoksen väkevöityntä huuhteluvettä.

6 §

Jos rajajokisopimuksen nojalla tai aikaisemmin voimassa olleen järjestyksen mukaisesti on myönnetty lupa johtaa jätevettä, jota tarkoitetaan 5 §:ssä, ei jätevettä saa ilman lupaa päästää suurempia määriä laadultaan tai koostumukseltaan toisenlaisena kuin aikaisemmin on määrätty, ellei ole ilmeistä, että se voi tapahtua ilman merkittävää haittaa terveydelliseltä tahi luonnonhoidon kannalta tai muuhun yleiseen etuun katsoen.

7 §

Kiinteätä jätettä tai muuta kiinteätä ainetta maalta, rakennuksesta tai laitoksesta ei saa päästää vesistöön, järveen tai muuhun vesialueeseen ilman lupaa, ellei ole ilmeistä, että se voi tapahtua ilman merkittävää haittaa terveydelliseltä tahi luonnonhoidon kannalta tai muuhun yleiseen etuun katsoen. Mitä tässä on sanottu, koskee vas-

nan, får denne ej utsläppa avloppsvattnet från avloppsanläggningen utan tillstånd.

5 §

Avloppsvatten av följande slag får ej utsläppas i vattendrag, sjö eller annat vattenområde eller ledas till annan tillhörig avloppsanläggning utan tillstånd:

1. avloppsvatten från tätbebyggelse med mer än 200 invånare eller från kasern, hotell, sjukhus eller därmed jämförlig inrättning, avsedd för mer än 200 personer,

2. pressaft från siloanläggning,

3. urin från djurstall,

4. vassle, som ej är av endast spillkaraktär,

5. ytbehandlingsbad i metallindustri eller koncentrerat sköljvattnet från sådant bad.

6 §

Har tillstånd att avleda avloppsvatten som anges i 5 § lämnats enligt gränsöverskridningskommens eller enligt tidigare gällande ordning, får avloppsvatten icke utan tillstånd utsläppas till större mängd, av annan art eller sammansättning eller på annat sätt än som tidigare har bestämts, om det ej är uppenbart att det kan ske utan olägenhet av betydelse från hälso- eller naturvårdssynpunkt eller med hänsyn till annat allmänt intresse.

7 §

Fast avfall eller annat fast ämne från mark, byggnad eller anläggning får ej utsläppas i vattendrag, sjö eller annat vattenområde utan tillstånd, om det ej är uppenbart att det kan ske utan olägenhet av betydelse från hälso- eller naturvårdssynpunkt eller med hänsyn till annat allmänt intresse. Vad som har sagts nu äger motsvarande

taavasti kiinteän aineen varastointa siten, että vesialue voi pilaantua.

8 §

Sikäli kuin luvanhakuvelvollisuutta 2—7 § mukaan ei ole olemassa, on siinä valtiossa, jossa toimintaa aiotaan harjoittaa säädetty ilmoittamisvelvollisuus voimassa siellä noudatettavien määräysten mukaisesti.

9 §

Lupakäsittely- tai ilmoitusvelvollisuutta ei ole olemassa kysymyksen ollessa toimenpiteestä, johon lupa on annettu tai josta ilmoitus tai hakemus on tehty aikaisemmin voimassa olleen järjestyksen mukaisesti.

tillämpning i fråga om uppläggande av fast ämne så att vattenområde kan förorenas.

8 §

I den mån tillståndsplikt enligt 2—7 §§ icke föreligger skall gälla föreskriven anmälningsplikt enligt bestämmelserna i den stat där verksamheten skall bedrivas.

9 §

Prövnings- eller anmälningsskyldighet föreligger icke beträffande åtgärd vartill tillstånd lämnats eller varom anmälan eller ansökan gjorts enligt tidigare gällande ordning.

2 Ehdotus lisäykseksi Suomen ja Ruotsin kesken 17 päivänä helmikuuta 1949 uitosta Tornion ja Muonion rajajoissa tehtyyn sopimukseen

Suomen hallitus ja Ruotsin hallitus ovat katsoneet tarpeelliseksi tänään Suomen ja Ruotsin välillä tehdyn rajajokisopimuksen yhteydessä tehdä tiettyjä lisäyksiä molempien maiden välillä 17 päivänä helmikuuta 1949 uitosta Tornion ja Muonion rajajoissa tehtyyn sopimukseen ja tällä sopimuksella vahvistettuun sääntöön, joka koskee uittoa Tornion ja Muonion rajajokien uittoväylässä, sekä tässä tarkoituksessa sopineet seuraavaa:

I artikla

Yhteisen uiton lopettamisesta Tornion ja Muonion rajajokien uittoväylässä sekä ennalleen palauttamistoimenpiteistä on määräyksiä tämän liitteenä olevassa lisäyksessä sääntöön, joka koskee uittoa Tornion ja Muonion rajajokien uittoväylässä.

II artikla

Mitä on säädetty lääninhallituksesta säännössä, joka koskee uittoa Tornion ja Muonion rajajokien uittoväylässä, koskee rajajokisopimuksessa tarkoitettua rajajokikomisssiota. Komissio tulee myös uittoyhdistyksen hallituksen tilalle, jos uittoyhdistystä ei enää ole.

III artikla

Uitosta Tornion ja Muonion rajajoissa tehdyn sopimuksen V artiklan mukaista maksua ei enää peritä. Maksut, jotka on peritty sanotun artiklan mukaisesti ja joita ei ole otettu käytettäväksi niitä varten määrättyyn tarkoitukseen, on siirrettävä rajajokisopimuksen 9 luvun 8 artiklassa mainittuun rahastoon.

2 Förslag till tilläggsöverenskommelse till överenskommelsen den 17 februari 1949 mellan Sverige och Finland om flottningen i Torne och Muonio gränsälvar

Sveriges regering och Finlands regering har i anslutning till gränsälvsöverenskommelsen denna dag mellan Sverige och Finland funnit erforderligt att göra vissa tillägg till överenskommelsen mellan de båda länderna den 17 februari 1949 om flottningen i Torne och Muonio gränsälvar och till den genom denna överenskommelse antagna stadgan angående flottningen i Torne och Muonio gränsälvars flottled samt har i sådant syfte överenskommit följande.

Art. I

Om avveckling av allmän flottning i Torne och Muonio gränsälvars flottled och om återställningsåtgärder finns bestämmelser i den härvid såsom bilaga fogade tilläggsstadgan till stadgan angående flottningen i Torne och Muonio gränsälvars flottled.

Art. II

Vad som är föreskrivet om länsstyrelse i stadgan angående flottningen i Torne och Muonio gränsälvars flottled skall avse den i gränsälvsöverenskommelsen angivna gränsälvskommissionen. Denna skall även träda i flottningsstyrelsens ställe, om flottningsförening ej finnes.

Art. III

Avgift enligt art. V i överenskommelsen om flottningen i Torne och Muonio gränsälvar skall icke vidare utgå. Avgifter som utgått enligt denna artikel och som icke tagits i anspråk för därmed avsett ändamål skall tillföras den i kap. 9 art. 8 i gränsälvsöverenskommelsen angivna fonden.

IV artikla

Kummankin maan viranomaisen asiana on sallia niiden, jotka vastaavat ennalleenpalauttamistyöstä, sitä johtavat tai siihen osallistuvat, sanottua työtä varten ylittää raja siellä, missä se työn kannalta on soveliaista, samoin kuin antaa heille mahdollisimman suuret helpotukset kysymyksen ollessa passista ja muista henkilöllisyyttä osoittavista asiakirjoista sekä siitä ajasta, jona rajan ylittäminen ja viipyminen toisen valtakunnan alueella voi tapahtua.

Tämä sopimus, joka on tehty kahtena suomen- ja ruotsinkielisenä kappaleena, on ratifioitava. Ratifiointiasiakirjat on mahdollisimman pian vaihdettava Helsingissä. Sopimus tulee voimaan kun se on ratifioitu, kuitenkin aikaisintaan samanaikaisesti rajajokisopimuksen kanssa. Kysymyksen ollessa erimielisyydestä valtioiden välillä tämän sopimuksen ja siihen liittyvän säännön tulkinnasta ja soveltamisesta sekä sopimuksen irtisanomisesta noudatetaan, mitä vuoden 1949 sopimuksen VI ja VII artiklassa on määrätty. Suomen ja ruotsinkielisillä teksteillä on sama todistusvoima.

Art. IV

Det åligger myndigheterna i vardera staten att tillåta dem, som ansvarar för, leder eller deltagar i arbetet med återställningsåtgärder att i och för sådant arbete överskrida gränsen, varhelst detta är lämpligt för arbetet, ävensom att lämna dem största möjliga lättnad med avseende å pass och andra legitimationshandlingar samt beträffande tid, varunder gränsen må överskridas och vistelse ske inom staten.

Denna överenskommelse, som är avfattad i två exemplar på svenska och finska språken, skall ratificeras. Ratifikationshandlingarna skall snarast möjligt utväxlas i Helsingfors. Överenskommelsen träder i kraft när den ratificerats, dock tidigast samtidigt med gränsöverskridelsen. I fråga om tvist mellan staterna om tolkningen och tillämpningen av denna överenskommelse med bifogad stadga och i fråga om uppsägning av överenskommelsen gäller samma bestämmelser som enligt art. VI och VII i 1949 års överenskommelse. De svenska och finska texterna har samma vitsord.

Liite

Bilaga

Lisäys sääntöön, joka koskee uittoa Tornion ja Muonion rajajokien uittoväylässä

1 §

Suunniteltaessa siirtymistä Tornion ja Muonion rajajokien uittoväylässä tapahtuvasta uitosta muunlaiseen kuljetustapaan, uittajien on siitä ilmoitettava lääninhallituksille ja rajajokikomissiolle.

2 §

Uittoväylään kuuluvan omaisuuden myynnistä kertyviä ylijäämävoroja alköön käytettävä vuoden juoksevien menojen peittämiseen, vaan ne on käytettävä pääomallisyydeksi joko avustusrahastoon, joka on tarkoitettu uittopäällikölle, muulle toimenhaltijalle tahi työntekijälle suoritettavien eläkkeiden, tapaturma- ja sairausavustuksien sekä muiden niiden kaltaisten maksujen eri vuosina aiheuttamien menojen tasoittamiseen, tai rahastoon 5 §:ssä mainittuja ennalleenpalaustamistoimenpiteitä varten.

Avustusrahaston hallinnosta rajajokikomisio voi antaa ohjesäännönlouontoisia määräyksiä. Rahaston varat on pidettävä erillään yhdistyksen muista varoista alköönkä niitä käytettävä tai ulosmittattako muuhun kuin siihen tarkoitukseen, jota varten rahasto on muodostettu.

Mikäli rahastoon syntyy ylijäämää, rajajokikomisio päättää sen käytöstä.

3 §

Siinä tapauksessa, että yhteisuito Tornion ja Muonion rajajokien uittoväylässä on lopetettu tai on ilmeistä, että se pian lopetetaan, noudatetaan 4—14 §:n määräyksiä.

4 §

Rajajokikomisio voi sallia kunnan, 6 §:n mukaisesti valitun toi-

Tilläggsstadga till stadgan angående flottningen i Torne och Muonio gränsälvars flottled

1 §

Planeras övergång från flottning i Torne och Muonio gränsälvars flottled till annat transportsätt, skall de flottande underrätta länsstyrelserna och gränsälvscommissionen härom.

2 §

Behållningen av medel, som inflyter efter avyttring av flottleden tillhörig egendom, må ej förbrukas till gäldande av årets löpande utgifter utan skall användas såsom kapitaltillskott antingen till understödsfond till utjämnande av olika års utgifter för pensioner, olycksfalls- och sjukdomsunderstöd och dylikt åt flottningsschef, annan tjänsteman eller arbetare samt deras anhöriga eller till fond för sådana återställningsåtgärder som anges i 5 §.

För förvaltningen av understödsfond kan gränsälvscommissionen fastställa reglementariska föreskrifter. Fondens medel skall hållas avskilda från övriga av föreningen omhänderhävda tillgångar och må icke användas eller tagas i mät för annat ändamål än det för vilket fonden bildats.

Uppkommer överskott i fond beslutar gränsälvscommissionen om användningen av detta.

3 §

4—14 §§ gäller för det fall att den allmänna flottningen upphört i Torne och Muonio gränsälvars flottled eller det är uppenbart att flottningen kommer att upphöra.

4 §

Kommun. förvaltare, som är utsedd enligt 6 § eller den, som av

mitsijan tai sen, jolle uittoväylässä olevan laitoksen pysyttämistä saattaa olla haittaa, poistavan laitoksen oikeuksin vapaasti siitä määrätä. Rajajokikomissio antaa tarvittavat poistamista koskevat määräykset. Komissio voi tällöin määrätä, että se, jota poistaminen koskee, saa itse suorittaa työn hakijan kustannuksella, jollei tämä täytä hänelle asetettuja velvoituksia.

Jos on todennäköistä, että laitos on poistettavissa yleistä tai yksityistä oikeutta loukkaamatta, poistaminen saadaan toimittaa hankkimatta siihen komission lupaa. Jos toimitsija on valittu 6 §:n mukaisesti ja toimenpiteen suorittaa toinen henkilö, on kuitenkin toimitsijan annettava siihen suostumuksensa. Mikäli laitos on poistettu ilman edellä käypää tutkimusta, toimenpiteeseen ryhtynyt on todistamisvelvollinen kysymyksen ollessa ennen toimenpidettä vesistössä vallinneista olosuhteista.

Jos kiinteä omaisuus saattaa vahingoittua sen takia, että uittoväylässä oleva laitos poistetaan tai jos joku haluaa käyttää sellaista laitosta veden hyväksikäyttöä varten, rajajokikomissio voi määrätä, että laitos siirtyy kiinteistön omistajalle tai sille, joka haluaa käyttää vettä hyväkseen. Jos jompikumpi valtioista tai kunta turvatakseen yleisiä etuja haluaa ottaa uittoväylään kuuluvan laitoksen haltuunsa, komissio voi siitä päättää. Uusi omistaja on velvollinen ylläpitämään laitosta siten, ettei siitä ole vaaraa yleiselle eikä yksityiselle oikeudelle.

5 §

Jos uittoyhdistyksen varat ovat velkoja suuremmat, **ylijäämä on** käytettävä vahinkoa tai haittaa ehkä aiheuttavien uittoväylälaitteiden poistamiseen sekä vesistön ja sen äärellä olevan alueen saattami-

bibehållandet av anläggning för flottleden kan lida men, må av gränsälvskommissionen tillåtas bortskaffa anläggningen med rätt att fritt förfoga över det bortskaffade. Gränsälvskommissionen meddelar behövliga föreskrifter i fråga om bortskaffandet. Kommissionen äger därvid bestämma att den som är beroende av bortskaffandet får utföra arbetet på sökandens bekostnad, om denne ej fullgör vad som ålagts honom.

Om sannolika skäl föreligger att anläggning kan bortskaffas utan att allmänt eller enskilt intresse förnärmas, får bortskaffande ske utan att kommissionens tillstånd inhämtas. Har förvaltare utsetts enligt 6 § och skall åtgärden vidtagas av annan än denne, skall dock förvaltaren ha lämnat sitt medgivande. Har anläggningen bortskaffats utan föregående prövning, är den som vidtagit åtgärden bevisningsskyldig beträffande de före åtgärden rådande förhållandena i vattnet.

Kan fast egendom skadas genom att anläggning i flottleden bortskaffas eller vill någon använda sådan anläggning för att tillgodogöra sig vattnet, äger gränsälvskommissionen bestämma att anläggningen skall övertagas av fastighetsägaren eller den som vill tillgodogöra sig vattnet. Vill någon av staterna eller kommun till skydd för allmänna intressen få övertaga anläggning för flottleden, äger kommissionen besluta om sådant övertagande. Nye ägaren är skyldig att underhålla anläggningen så att fara ej uppkommer för allmän eller enskild rätt.

5 §

Om flottningsföreningens tillgångar överstiger skulderna, skall behållningen användas för bortskaffande av sådana flottledsanordningar som kan orsaka skada eller olägenhet samt för iord-

seen ennen kaikkea kalastuksen ja luonnonsuojelun kannalta soveliaaseen kuntoon (ennalleenpalauttamistoimenpiteet).

Jos yhteisuito on lopetettu vain osassa uittoväylää, on arvioitava se ylijäämä, jonka kohtuudella voidaan katsoa tulevan sen osalle.

Jos ylijäämää on vielä senkin jälkeen, kun tarpeellisiin ennalleenpalauttamistoimenpiteisiin on ryhdytty, ylijäämä on käytettävä rajajokikomission määräämällä tavalla.

6 §

Rajajokikomissio valitsee erityisen toimitsijan ottamaan haltuunsa uittoväylään kuuluvan omaisuuden ja ryhtymään sen osalta tarpeellisiin toimenpiteisiin, sekä ylijäämän ja niiden varojen puitteissa, jotka muutoin voidaan asettaa toimitsijan käytettäväksi, päättämään tarvittavista ennalleenpalautamistoista ja suorittamaan niitä. Toimitsijan on tällaisten toimenpiteiden ollessa kyseessä neuvoteltava asianomaisten viranomaisten, kuntien ja muiden edunhaltijain kanssa.

7 §

Toimitsijan ennalleenpalauttamistoimenpiteitä koskeva päätös on ilmoitettava kirjallisesti, jos sitä pyydetään tai jos asian laatu niin vaatii.

Päätös ilmoitetaan sille, jota se koskee, milloin tähän on aihetta.

Kanne päätöstä vastaan on pantava vireille rajajokikomissiossa kolmen viikon kuluessa tiedoksisaannista.

8 §

Toimitsijan käytettävissä olevat varat, jollei niitä heti tarvita, on talletettava pankkiin korkoa vastaan.

ningställande av vattendraget och intilliggande område i ett från företrädesvis fiske- och naturvårdssynpunkt lämpligt skick (återställningsåtgärder).

Om den allmänna flottningen upphört i endast del av flottled, skall den behållning framräknas som skäligen kan anses belöpa på delen.

Finnes behållning sedan behövliga återställningsåtgärder vidtagits, skall denna användas på sätt gränsälvskommissionen bestämmer.

6 §

Gränsälvskommissionen utser särskild förvaltare att övertaga flottledens tillhörigheter och vidtaga erforderliga åtgärder därmed samt att inom ramen för behållningen och de medel som eljest kunna ställas till förvaltarens förfogande besluta om och låta utföra behövliga återställningsåtgärder. Förvaltaren skall i fråga om sådana åtgärder samråda med berörda myndigheter, kommuner och andra intressenter.

7 §

Förvaltarens beslut i fråga om återställningsåtgärder skall meddelas skriftligt, om det begäres eller sakens beskaffenhet påkallar det.

Beslutet delges den som beröres av beslutet, om skäl föreligger till det.

Talan mot beslutet föres hos gränsälvskommissionen inom tre veckor från delfäendet.

8 §

Medel som står till förvaltarens förfogande skall insättas i bank mot ränta, om de ej behöver tagas i anspråk genast.

9 §

Toimitsijalle ennalleenpalauttamistoimenpiteitä koskevasta työstä tulevasta korvauksesta päättää rajajokikomissio. Mikäli toimitsijan käytettävissä olevat varat eivät riitä korvaukseen, voidaan päättää, että valtiot yhteisesti suorittavat korvauksen.

10 §

Toimitsijan on tehtävä rajajokikomissiolle tili suorittamistaan tehtävistä. Sitä varten toimitsijan on kalenterivuositain annettava komissiolle kirjallinen selvitys, joka kulloinkin sisältää, osaksi tiedot toimenpiteistä, joihin kalenterivuoden aikana on ryhdytty yhteisuito-
n lakkauttamiseksi, sekä toimitsijalle lakkauttamisesta aiheutuneista menoista, osaksi tiedot niistä ennalleenpalauttamistoimenpiteistä, joihin toimitsija vuoden kuluessa on ryhtynyt, osaksi tilityksen vuoden taloudenhoidosta, sekä osaksi tiedot toimitsijan korvausvaatimuksista hänen ennalleenpalauttamistoimenpiteiden yhteydessä suorittamastaan työstä.

Selvitys annetaan komissiolle seuraavan vuoden tammikuun loppuun mennessä.

Ensimmäisen momentin mukainen selvitys annetaan myös, kun tehtävä on loppuun suoritettu.

11 §

Tarkastettuaan 10 §:n mukaisen selvityksen rajajokikomissio päättää toimitsijalle ennalleenpalauttamistoimenpiteitä koskevasta työstä suoritettavasta korvauksesta.

Sikäli kuin varoja on toimitsijan käytettävänä, komissio saa päättää korvauksen suorittamisesta myös muuna kuin 1 momentissa tarkoitettuna ajankohtana.

9 §

Om ersättning till förvaltaren för dennes arbete beträffande återställningsåtgärder beslutar gränsälvskommissionen. I den mån medel som står till förvaltarens förfogande icke räcker till för ersättningen, må beslutas att ersättningen skall betalas av de båda staterna gemensamt.

10 §

Det åligger förvaltaren att redovisa för sitt uppdrag inför gränsälvskommissionen. Förvaltaren skall därför för varje kalenderår avlämna en skriftlig redogörelse till kommissionen innehållande, i förekommande fall, dels uppgift om vidtagna åtgärder under kalenderåret för avveckling av flottleden och förvaltarens kostnad för avvecklingen, dels uppgift om de återställningsåtgärder förvaltaren vidtagit under året, dels en ekonomisk redovisning för året, dels uppgift om förvaltarens ersättningsanspråk för sitt arbete med återställningsåtgärder.

Redogörelsen inges till kommissionen före utgången av januari påföljande år.

Redogörelse enligt första stycket inges också när uppdraget fullgjorts.

11 §

Sedan gränsälvskommissionen granskat redogörelse enligt 10 §, beslutar kommissionen om ersättning till förvaltaren för dennes arbete med återställningsåtgärder.

I den mån medel står till förvaltarens förfogande får kommissionen besluta om ersättning även vid annan tidpunkt än som följer av första stycket.

12 §

Rajajokikomissio voi vapauttaa toimitsijan toimestaan ennen kuin tehtävä on saatettu päätökseen.

13 §

Rajajokikomissio voi velvoittaa toimitsijan esittämään sille suunnitelman ennalleenpalauttamistoinenpiteistä. Rajajokikomissio voi muutoinkin antaa tarkempia ohjeita toimitsijan toiminnasta.

14 §

Rannanomistaja tai muu, jolle uponneen puutavaran jättäminen paikoilleen voi tuottaa haittaa, saa nostaa sen ja on oikeutettu vapaasti siitä määräämään. Puutavaran omistajalle, mikäli hän on tiedossa, tai 6 §:n mukaisesti valitulle toimitsijalle on asiasta kuitenkin ensin ilmoitettava sekä annettava kohtuullinen aika puutavaran poistamiseen. Kolmen vuoden kuluttua, uiton lopettamisen jälkeinen vuosi mukaan luettuna saa puutavaran nostaa vedestä siitä ilmoittamatta.

Mitä 1 momentissa on sanottu koskee vastaavasti puutavaraa, joka uppoavassa tilassa on pystyssä uittoväylässä tai on jäänyt rannoille.

Tämän pykälän johdosta aiheutunut riita on rajajokikomission käsiteltävä.

15 §

Jollei yhteisuittoa harjoiteta, uittaja saa, ilmoitettuaan asiasta rajajokikomisioille, toimittaa erillisuittoa komission antamien ohjeiden mukaisesti. Jos komissio on saanut ilmoituksen useammalta kuin yhdeltä, joka aikoo harjoittaa erillisuittoa, sen tulee, mikäli on olemassa varteen otettava vaara, että uittettava puutavara sekaantuu toiselle kuuluvaan uittotavaraan, huolehtia siitä, että uittoydistys perustetaan.

12 §

Gränsälvskommissionen må entlediga förvaltaren innan uppdraget slutförts.

13 §

Gränsälvskommissionen får ålägga förvaltaren att inkomma med plan över återställningsåtgärder. Kommissionen får också i övrigt ge närmare föreskrifter för förvaltarens verksamhet.

14 §

Strandägare eller annan som kan lida men av sjunket virkes kvarlämnande får upptaga virket med rätt att fritt förfoga däröver. Virkets ägare, om han är känd, eller förvaltare som utsetts enligt 6 § skall dock först tillsägas och få skäligt rådrom att avlägsna virket. Sedan tre år förflutit fr. o. m. året efter det år då flottningen upphörde, får virket upptagas utan att tillsägelse behöver ske.

Vad som sägs i första stycket äger motsvarande tillämpning beträffande virke som i sjunkande tillstånd står upprätt i flottleden eller som blivit kvarliggande på stränderna.

Tvist i anledning av denna paragraf prövas av gränsälvskommissionen.

15 §

Om allmän flottning icke pågår, får en flottande efter anmälan till gränsälvskommissionen bedriva enskild flottning i enlighet med av kommissionen meddelade föreskrifter. Har anmälan inkommit till kommissionen från flera än en som avser att bedriva enskild flottning skall kommissionen, om beaktansvärd risk föreligger för sammanblandning med annan tillhörigt flottgods, tillse att flottningsförening bildas.

Utdrag av protokollet över justitieärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen — Regenten i statsrådet på Stockholms slott den 16 september 1971.

Närvarande: Statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena WICKMAN, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, NILSSON, GEIJER, MYRDAL, MOBERG, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON.

Statsrådet Lidbom anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *lagstiftning med anledning av gränsälvsöverenskommelse mellan Sverige och Finland, m. m.* och anför.

Kungl. Maj:t godkände den 30 juni 1971 för sin del föreliggande förslag till dels gränsälvsöverenskommelse mellan Sverige och Finland, dels tilläggsöverenskommelse till överenskommelsen den 17 februari 1949 mellan Sverige och Finland om flottningen i Torne och Muonio gränsälvar. Överenskommelserna har därefter undertecknats den 16 september 1971. De är av sådan beskaffenhet att de kräver riksdagens godkännande enligt 12 § regeringsformen. För genomförande av överenskommelserna fordras i vissa hänseenden svensk lagstiftning.

De svenska sakkunniga i finsk-svenska gränsälvskommittén har framlagt en den 1 oktober 1968 dagtecknad promemoria (Ds Ju 1968: 19) rörande svensk lagstiftning m. m. i anledning av kommitténs förslag till gränsälvsöverenskommelse m. m. Promemorian innehåller förslag till lagstiftning och författningsändringar i övrigt som aktualiseras i Sverige vid genomförande av kommitténs förslag. I promemorian berörs även frågan om ersättning åt enskilda fiskerättsägare med anledning av de i kap. 5 art. 2 i gränsälvsöverenskommelsen föreslagna bestämmelserna om fiskådra i älvmrådet. Promemorian har remissbehandlats samtidigt med kommitténs betänkande. Remissinstanserna har inte haft något att erinra mot innehållet i promemorian utom i vad avser frågan om ersättning med anledning av de föreslagna bestämmelserna om fiskådra.

Lagstiftningsfrågor. För att gränsälvsöverenskommelsen skall bli gällande här i landet krävs särskild lagstiftning. Överenskommelsens bestämmelser är utformade på sådant sätt att de kan göras direkt tillämpliga som svensk lag. Jag föreslår därför att de införlivas med intern svensk rätt genom en särskild lag i vilken förklaras att de skall gälla som svensk lag. Förklaringen bör omfatta kap. 1—9 i överenskommelsen. Även övergångsbestämmelserna i kap. 10 art. 5 bör ges giltighet här

i landet. Detta kan lämpligen ske i form av övergångsbestämmelser till den särskilda lagen, varvid reglerna bör formuleras så att de anknyter till lagens ikraftträdande. Lagen bör träda i kraft samtidigt med överenskommelsen. Denna träder enligt kap. 10 art. 3 i kraft den 1 januari 1972. Eftersom en förutsättning för överenskommelsens giltighet är att den ratificeras, bör det emellertid överlämnas åt Kungl. Maj:t att bestämma när lagen skall träda i kraft.

I bilagor till gränsälvsöverenskommelsen har intagits stadga för finsk—svenska gränsälvscommissionen, stadga för fisket inom Torne älvs fiskeområde samt stadga om provnings- och anmälningsskyldighet för verksamhet som avses i kap. 6 art. 3 i gränsälvsöverenskommelsen. Dessa stadgor bör underställas riksdagen för godkännande men de torde kunna göras tillämpliga här i landet genom kungörelser som utfärdas av Kungl. Maj:t. Framtida ändringar, som inte rör bestämmelser av grundläggande betydelse, torde kunna genomföras utan riksdagens medverkan.

Från vad jag nu har sagt måste göras undantag för forumbestämmelsen i 33 § i stadgan för fisket inom Torne älvs fiskeområde, eftersom en sådan bestämmelse är av beskaffenhet att den måste ges i lag. Frågan synes lagtekniskt kunna lösas så, att Kungl. Maj:t i en särskild lag bemyndigas att i samband med utfärdande i övrigt av fiskestadgan meddela föreskrift som överensstämmer med 33 § i stadgan. Denna lag bör ersätta lagen (1927: 218) angående rätt för Konungen att utfärda vissa föreskrifter rörande fisket inom Torne älvs fiskeområde, vilken innehåller ett motsvarande bemyndigande i anslutning till den nu gällande s. k. Torneälvsstadgan.

1949 års flottningsöverenskommelse med den därtill hörande flottningsstadgan har gjorts tillämpliga här i landet genom lagen (1949: 183) om flottningen i Torne och Muonio gränsälvar samt kungörelsen (1949: 464) angående tillämpning av vissa bestämmelser om flottningen i Torne och Muonio gränsälvar. Vissa senare antagna bestämmelser i flottningsstadgan har gjorts tillämpliga genom lagen (1964: 490) angående tillägg till lagen den 28 april 1949 (nr 183) om flottningen i Torne och Muonio gränsälvar samt kungörelsen (1964: 491) angående tillämpning av vissa nya bestämmelser om flottningen i Torne och Muonio gränsälvar. Dessa lagar och kungörelser behöver inte ändras. Art. I—IV i den nu förcliggande tilläggsöverenskommelsen till 1949 års flottningsöverenskommelse samt den därtill hörande tilläggsstadgan bör ges giltighet här i landet genom en särskild lag. Tilläggsstadgan kräver nämligen i likhet med den gällande flottningsstadgan stöd av lag.

Gränsälvsöverenskommelsen ersätter inom sitt geografiska tillämpningsområde i väsentliga delar vattenlagen (1918: 523) och miljöskyddslagen (1969: 387). Enligt 10 § lagen (1918: 524) om vad iakttagas skall i avseende å införande av vattenlagen skall vad i konvention med utländsk makt är överenskommet vara gällande. Med denna bestämmelse

avsågs konventionen den 26 oktober 1905 mellan Sverige och Norge angående gemensamma sjöar och vattendrag, vilken senare har ersatts av konventionen (SÖ 1931: 10) den 11 maj 1929 angående vissa frågor rörande vattenrätten (svensk—norska vattenrättskonventionen). Denna senare överenskommelse har givits giltighet här i landet genom en särskild lag (1929: 404) men någon erinran om denna lag har inte tagits in i vattenlagen. Någon särskild erinran om gränsälvöverenskommelsen torde således inte behöva tas upp i vattenlagen. Däremot bör i miljöskyddslagen införas en erinran om att det i fråga om viss miljöfarlig verksamhet gäller särskilda bestämmelser på grund av gränsälvöverenskommelsen. Denna erinran kan lämpligen tas in i 2 § första stycket. Det kan framhållas att gränsälvöverenskommelsen enligt kap. 9 art. 1 andra stycket inte innebär någon inskränkning i den tillsyn som skall utövas enligt 38 § miljöskyddslagen. Vidare kan påpekas att överenskommelsen bara gäller vattenförorening. Ett företag som innefattar miljöfarlig verksamhet av flera slag, exempelvis både vatten- och luftförorening, måste därför prövas både enligt gränsälvöverenskommelsen och enligt miljöskyddslagen.

I kap. 6 art. 1 i gränsälvöverenskommelsen har upptagits ett straffsanktionerat förbud mot förorening av vattenområde. Denna bestämmelse torde endast sällan komma i konkurrens med 23 § naturvårdslagen (1964: 822). En erinran i naturvårdslagen om denna konkurrens torde inte behövas.

Kap. 5 art 2—4 i gränsälvöverenskommelsen innehåller bestämmelser om fiskådra, fredningszoner m. m., som avviker från vad som gäller enligt lagen (1950: 596) om rätt till fiske. I denna lag bör därför införas en föreskrift, att lagens bestämmelser inte gäller för område, inom vilket fisket regleras genom överenskommelse med främmande makt, i den mån de strider mot överenskommelsen. Föreskriften kan lämpligen tas in i ett nytt fjärde stycke i 1 §. I 2 § första stycket fiskeristadgan (1954: 607) finns en hänvisning till den nu gällande Torneälvstadgan. Jag avser att senare föreslå Kungl. Maj:t att vidta en formell ändring i denna paragraf.

Föreskrifterna om fredningszoner i kap. 5 art. 3 i gränsälvöverenskommelsen överensstämmer i sak med bestämmelser som år 1967 togs in i 10 § i Torneälvstadgan (SFS 1967: 192). Genom lagen (1967: 193) angående tillämpning av lagen den 1 december 1950 (nr 599) om ersättning för mistad fiskerätt m. m. beträffande fredningszoner i Torne skärgård (i fortsättningen kallad ersättningslagen) öppnades möjlighet för innehavare av enskild fiskerätt att framställa anspråk på ersättning. Sådant anspråk skulle vid påföljd av talans förlust framställas inom tre år från ersättningslagens ikraftträdande. Enligt kungörelse (1967: 194) har lagen trätt i kraft den 12 juni 1967 och nya anspråk enligt lagen kan alltså inte längre framställas. På grund härav och då det inte finns an-

ledning att öppna möjlighet till framställande av ytterligare anspråk på ersättning i samband med att bestämmelserna om fredningszoner förs över till gränsälvsoverenskommelsen, föreslår jag inte någon ändring i ersättningslagen. När redan framställda anspråk har prövats slutligt kommer lagen att förlora all betydelse.

Lagen (1960: 130) om fiskevårdsområden är enligt 1 § andra stycket inte tillämplig inom område, där fisket regleras genom överenskommelse med främmande makt.

Lagen (1957: 390) om fiskearrenden bör inte vara tillämplig på upplåtelse av rätt till fiske enligt kap. 5 art. 6 eller 7 i gränsälvsoverenskommelsen. En bestämmelse av denna innebörd kan lämpligen tas upp i 1 § andra stycket nämnda lag.

Enligt 33 § rennäringslagen (1971: 437) tillkommer det Kungl. Maj:t eller myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer att besluta i frågor om upplåtelse av rätt till fiske inom samernas områden. Enligt 1 § första stycket rennäringskungörelsen (1971: 438) skall fråga om sådan upplåtelse prövas av lantbruksnämnden, om inte annat är särskilt föreskrivet. Härav följer att gränsälvskommissionen kan besluta om upplåtelse av rätt till fiske enligt kap. 5 art. 6 eller 7 i gränsälvsoverenskommelsen även inom samernas områden. Härvid bör givetvis bestämmelserna i rennäringslagen iakttas.

I art. XII i 1927 års laxfiskekonvention (SÖ 1927: 29) finns bestämmelser om laxtionde (se NU 1963: 2 s. 80, Ds Ju 1964: A 6 s. 50 och NU 1968: 16 s. 112). Bestämmelserna har inte förts över till gränsälvsoverenskommelsen. Några i Sverige fonderade laxtiondemedel finns inte.

I fråga om tilläggsöverenskommelsen angående flottningen kan nämnas att lagen (1919: 426) om flottning i allmän flottled enligt 84 § andra stycket inte är tillämplig på gränsfloderna Torneå och Muonio älvar samt att lagen (1919: 425 s. 1009) om ändring i vissa delar av vattenlagen innehåller en bestämmelse, att i fråga om flottleds anläggande, utvidgande eller förbättrande i dessa gränsfloder skall gälla vad därom är särskilt stadgat. Dessa bestämmelser kan kvarstå oförändrade.

Frågan om ersättning på grund av reglerna om fiskådra. Kap. 5 art. 2 i gränsälvsoverenskommelsen upptar regler om fiskådra i älvmrådet. Fiskådran utgör en tredjedel av vattnets bredd vid vanligast förekommande lågt vattenstånd. Enligt 28 § lagen om rätt till fiske utgör fiskådran en sjättedel av vattnets bredd vid vanligast förekommande lågt vattenstånd, medan finsk rätt föreskriver en tredjedel av vattendragets bredd vid medelvattenstånd. Gränsälvsoverenskommelsens bestämmelse, som innebär en kompromiss mellan svensk och finsk rätt, medför således för svensk del en viss utvidgning.

Frågan om ersättning på grund av denna utvidgning aktualiserades redan vid remissbehandlingen av finsk—svenska laxfiskekommissionens

förslag till ny fiskestadga (NU 1963: 2 s. 89 f och 107), som i denna del överensstämmer med den nu aktuella bestämmelsen. Vid sin överarbetning av laxfiskekommissionens förslag anförde gränsälvskommittén följande (Ds Ju 1964: A6 s. 61 f).

Ådrans breddning, som i och för sig får anses vara måttlig, är en åtgärd som merendels icke torde medföra märkbar minskning i fiskets avkastning och därmed sänkning av berörda fastigheters värden. Genom de ökade möjligheterna för den mest värdefulla fisken till uppvandring och fortplantning i älvarna torde ett i stort sett väl så givande fiske kunna framgent bedrivas. Även från en annan synpunkt kan vara diskutabelt huruvida de nya fiskådrebestämmelserna kan ge upphov till befogade ersättningsanspråk. Utredningen åsyftar att fiskådrans läge är föränderligt, ofta från ett år till ett annat, till följd av naturliga ändringar i gränsvattendragen och att därför omfattningen av varje fiskerättsägars fiskeområde — oberoende av den författningsenliga bredden på fiskådran — ofta icke kan en gång för alla bestämt angivas. Vid dessa förhållanden blir en ersättningsbedömning alltför osäker för att tillgodose rimliga rättvisekrav. Att fastställa ersättningar i efterhand, årligen eller alltefter inträdda ändringar i fiskådrans läge, är ej praktiskt genomförbart. Jämväl de nu angivna omständigheterna syncs utredningen tala för att fiskådrans utvidgning på den svenska sidan ej bör föranleda ersättning till fiskerättsägare.

De svenska sakkunniga i gränsälvskommittén har inte funnit anledning att frånga kommitténs uppfattning (Ds Ju 1968: 19 s. 12). Enligt de sakkunniga skulle det föra alltför långt att med anledning av den föreslagna breddningen, som får antas ha fördelaktiga verkningar för flertalet fiskerättsägare, generellt fastslå ersättningsskyldighet för statsverket. De sakkunniga anser det emellertid inte erforderligt att slutligt ta ställning till frågan i samband med antagandet av gränsälvsöverenskommelsen. Frågan kan lämpligen, om anledning därtill skulle förekomma, tas upp till prövning sedan någon tids erfarenhet av de nya bestämmelserna har vunnits.

Vid remissbehandlingen av de sakkunnigas promemoria har *lantmäteristyrelsen* och *länsstyrelsen i Norrbottens län* tillstyrkt att frågan tas upp till prövning sedan någon tids erfarenhet vunnits av de nya bestämmelserna, medan *vattenöverdomstolen* och *kammarkollegiet* däremot anser det olämpligt att frågan hålls svävande.

Kammarkollegiet, *lantmäteristyrelsen* och *överbantmätaren i Norrbottens län* anser att det inte finns tillräckliga skäl för ersättningsskyldighet. Kollegiet framhåller att gränsälvskommissionen har möjlighet att medge undantag från förbudet att stänga av fiskådran, att fiskådrans läge är föränderligt till följd varav ersättningskrav skulle kunna uppkomma under obegränsad tid samt att 1950 års utvidgning av den svenska fiskådrans tillämpningsområde (se prop. 1950: 60 s. 126 ff) inte föranledde rätt till ersättning för mistad fiskerätt.

Länsstyrelsen, Haparanda stad, Övertorneå kommun, Tornedalskommunernas förbund och Riksförbundet Landsbygdens Folk anser att ersättning skall kunna utgå.

Jag ansluter mig till gränsälvskommitténs och de svenska sakkunnigas uppfattning att utvidgningen av fiskådran på den svenska sidan i princip inte bör föranleda ersättning till de enskilda fiskerättsägarna. Skulle det visa sig att utvidgningen i något enstaka undantagsfall medför oskäligt intrång i utövandet av fiskerätt kan det emellertid av billighetsskäl vara befogat med viss ersättning. Frågan härom kan då lämpligen tas upp till behandling på initiativ av gränsälvskommissionen.

I enlighet med det anförda har inom justitiedepartementet upprättats förslag till

1) lag med anledning av gränsälvsöverenskommelsen den 16 september 1971 mellan Sverige och Finland,

2) lag om rätt för Konungen att meddela viss föreskrift rörande fisket inom Torne älvs fiskeområde,

3) lag med anledning av tilläggsöverenskommelsen den 16 september 1971 mellan Sverige och Finland till överenskommelsen den 17 februari 1949 om flottningen i Torne och Muonio gränsälvar,

4) lag om ändring i miljöskyddslagen (1969: 387),

5) lag om ändring i lagen (1950: 596) om rätt till fiske,

6) lag om ändring i lagen (1957: 390) om fiskearrenden.

Förslagen torde få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende som bilaga.

Jag hemställer att lagrådets yttrande över lagförslagen inhämtas genom utdrag av protokollet.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Kungl. Höghet Kronprinsen — Regenten.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten

1 Förslag till

Lag med anledning av gränsälvsoverenskommelsen den 16 september 1971 mellan Sverige och Finland

Härigenom förordnas som följer.

Kapitlen 1—9 i gränsälvsoverenskommelsen den 16 september 1971 mellan Sverige och Finland skall gälla som svensk lag. Bestämmelserna har den lydelse som härvid fogad bilaga¹ utvisar.

1. Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer och gäller så länge gränsälvsoverenskommelsen är i kraft.

2. Om anläggning eller företag, som avses i gränsälvsoverenskommelsen, tillkommit innan denna lag trätt i kraft eller tillkommit därefter i enlighet med domstols eller annan myndighets på grund av förut gällande bestämmelser meddelade beslut, skall förut gällande bestämmelser tillämpas vid bedömande av anläggningens eller företagets laglighet och därmed förenade rättigheter och skyldigheter. Bestämmelserna om omprövning i gränsälvsoverenskommelsen får dock tillämpas på anläggning eller företag som nu avses.

3. Mål eller ärende som vid denna lags ikraftträdande är anhängigt vid domstol eller annan myndighet och som rör fråga som omfattas av gränsälvsoverenskommelsen skall handläggas och bedömas enligt förut gällande bestämmelser.

4. Kiviranta pata får utslås och drivas enligt hittills gällande regler intill ett år från ikraftträdandet av denna lag.

2 Förslag till

Lag om rätt för Konungen att meddela viss föreskrift rörande fisket inom Torne älvs fiskeområde

Härigenom förordnas som följer.

Konungen får i samband med utfärdande av bestämmelser motsvarande den i bilaga B till gränsälvsoverenskommelsen den 16 september 1971 mellan Sverige och Finland intagna stadgan för fisket inom Torne älvs fiskeområde meddela föreskrift, som överensstämmer med 33 § i stadgan.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer.

Genom lagen upphäves lagen (1927: 218) angående rätt för Konungen att utfärda vissa föreskrifter rörande fisket inom Torne älvs fiskeområde.

¹ Bilagan är utesluten här.

3 Förslag till

Lag med anledning av tilläggsöverenskommelsen den 16 september 1971 mellan Sverige och Finland till överenskommelsen den 17 februari 1949 om flottningen i Torne och Muonio gränsälvar

Härigenom förordnas som följer.

Artiklarna I—IV i tilläggsöverenskommelsen den 16 september 1971 mellan Sverige och Finland till överenskommelsen¹ den 17 februari 1949 om flottningen i Torne och Muonio gränsälvar samt den till tilläggsöverenskommelsen hörande tilläggsstadgan till stadgan angående flottningen i Torne och Muonio gränsälvars flottled skall gälla som svensk lag. Bestämmelserna har den lydelse som härvid fogad bilaga² utvisar.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer och gäller så länge tilläggsöverenskommelsen är i kraft.

4 Förslag till

Lag om ändring i miljöskyddslagen (1969: 387)

Härigenom förordnas, att 2 § miljöskyddslagen (1969: 387) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Utöver bestämmelserna i denna lag gäller om miljöfarlig verksamhet vad som föreskrives i hälsovårds-, byggnads- och naturvårdslagstiftning eller i annan lagstiftning.

Föreslagen lydelse

2 §

Utöver bestämmelserna i denna lag gäller om miljöfarlig verksamhet vad som föreskrives i hälsovårds-, byggnads- och naturvårdslagstiftning eller i annan lagstiftning. *I fråga om viss miljöfarlig verksamhet gäller särskilda bestämmelser enligt lagen (1971:) med anledning av gränsälvsöverenskommelsen den 16 september 1971 mellan Sverige och Finland.*

I fråga om byggande i vatten för att motverka vattenförorening och om ianspråktagande av mark för ledning eller annan anläggning för avloppsvatten finns bestämmelser i vattenlagen.

Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer äger meddela särskilda bestämmelser till förebyggande av vattenförorening genom fast avfall.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer.

¹ Se 1949: 183 och 464 samt 1964: 490 och 491.

² Bilagan är utesluten här.

5 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1950: 596) om rätt till fiske

Härigenom förordnas, att 1 § lagen (1950: 596) om rätt till fiske skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Denna lag avser rätten till fiske inom Sveriges sjöterritorium och svensk fiskezon.

Fiskezonen omfattar det havsområde utanför territorialgränsen vid Sveriges västra kust som Konungen bestämmer i enlighet med den i London den 9 mars 1964 dagtecknade fiskerikonventionen.

Vad i lagen föreskrives om fiske i allmänt vatten gäller även i fiskezonen, dock med de begränsningar som föranledas av lagen om kontinentalsockeln.

För område, inom vilket fisket regleras genom överenskommelse med främmande makt, gäller ej bestämmelserna i denna lag, i den mån de strida mot överenskommelsen.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer.

6 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1957: 390) om fiskearrenden

Härigenom förordnas, att 1 § lagen (1957: 390) om fiskearrenden² skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

I fråga om avtal, varigenom någon mot vederlag upplåter fiskerätt åt annan, skall, utöver vad som beträffande nyttjanderätt i allmänhet följer av 7 kap. jordabalken, gälla vad nedan i denna lag sägs, därest upplåtelsens ändamål är yrkesfiske eller ock annat fiske av väsentlig betydelse för arrendatorns försörjning.

Har rätt till fiske, i samband med jordbruksarrende eller eljest, upplåtits genom avtal som huvudsakligen har annat ändamål än i	Har rätt till fiske, i samband med jordbruksarrende eller eljest, upplåtits genom avtal som huvudsakligen har annat ändamål än i
--	--

¹ Senaste lydelse 1967: 184.

² Omtryckt 1970: 1018.

Nuvarande lydelse

första stycket sägs, äger denna lag ej tillämpning.

Föreslagen lydelse

första stycket sägs, äger denna lag ej tillämpning. *Lagen är ej tillämplig på sådan upplåtelse av rätt till fiske som avses i kapitel 5 artikel 6 eller 7 i gränsälvsoverenskommelsen den 16 september 1971 mellan Sverige och Finland.*

Förbehåll som strider mot bestämmelse i denna lag är utan verkan mot arrendatorn eller den som har rätt att träda i hans ställe, om ej annat anges.

I de fall då enligt vad därom är föreskrivet arrendenämndens godkännande fordras för giltighet av förbehåll som nyss nämnts eller annat avtalsvillkor, får godkännande sökas endast om detta angivits i avtalet. Avslår nämnden framställning om godkännande, förfaller avtalet, om ej annat överenskommits.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer.

Utdrag ur protokoll, hållet i lagrådet den 8 oktober 1971.

Närvarande: justitierådet ALEXANDERSON, f. d. regeringsrådet ÖHMAN, regeringsrådet KÖRLOF, justitierådet WALBERG.

Enligt lagrådet den 24 september 1971 tillhandakommet utdrag av protokoll över justitieärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet den 16 september 1971 hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets yttrande skulle inhämtas över upprättade förslag till

1) lag med anledning av gränsälvsöverenskommelsen den 16 september 1971 mellan Sverige och Finland,

2) lag om rätt för Konungen att meddela viss föreskrift rörande fisket inom Torne älvs fiskeområde,

3) lag med anledning av tilläggsöverenskommelsen den 16 september 1971 mellan Sverige och Finland till överenskommelsen den 17 februari 1949 om flottningen i Torne och Muonio gränsälvar,

4) lag om ändring i miljöskyddslagen (1969: 387),

5) lag om ändring i lagen (1950: 596) om rätt till fiske,

6) lag om ändring i lagen (1957: 390) om fiskearrenden.

Förslagen, som finns bilagda detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits av hovrättsassessorn Lars K. Beckman.

Lagrådet yttrade:

Vid sin granskning av de remitterade lagförslagen har lagrådet haft att utgå från det förhållandet att deras materiella innehåll är resultatet av överenskommelser med Finland. Icke minst med hänsyn till överensstämmelsen i rättstradition och lagstiftningsteknik mellan Sverige och Finland har överenskommelserna kunnat avfattas så att de, i den form vari de framträder och alltså utan transformering, kan bli svensk lag.

Lagrådet lämnar förslagen utan annan erinran än vad som i det följande anföres beträffande *förslaget till lag med anledning av gränsälvsöverenskommelsen den 16 september 1971 mellan Sverige och Finland*.

Bestämmelserna i kap. 8 art. 13 om prövning av mål, som ankommer på gränsälvscommissionen, gäller enligt kap. 8 art. 1 bland annat frågor om gottgörelse enligt kap. 4 art. 4.

I kap. 4 art. 4 regleras det fall, att industri- eller kraftföretag eller

annat sådant företag i visst avseende tillgodogör sig nytta av vattenreglering i gränsälv utan att deltaga i regleringen. Om så är fallet, kan gränsälvskommissionen ålägga detta företag att till regleringsföretaget utge gottgörelse, motsvarande skälig andel av regleringskostnaden.

De i kap. 8 art. 13 upptagna bestämmelserna rörande omröstning inom kommissionen skiljer mellan å ena sidan frågor om ersättning för egendom som tas i anspråk eller för förlust, skada eller intrång eller för viss rättegångskostnad och å andra sidan övriga i kap. 8 art. 1 angivna frågor. Beträffande den förra gruppen av frågor är reglerna så utformade, att omröstning inom kommissionen alltid leder till att viss mening blir kommissionens beslut, och vidare gäller enligt kap. 8 art. 15 första stycket, att talan mot kommissionens beslut kan fullföljas hos domstol. Beträffande frågor, tillhörande den senare gruppen, fordras däremot en på visst sätt kvalificerad majoritet, nämligen två medlemmar från vardera staten, för att ett beslut av kommissionen skall komma till stånd. För det fall att sådan majoritet ej uppnås är föreskrivet, att frågan skall hänskjutas till regeringarna för avgörande.

Med den sålunda i art. 13 gjorda uppdelningen i grupper av de frågor, kommissionen har att handlägga, blir fråga om sådan gottgörelse som avses i kap. 4 art. 4 att hänföra till den senare gruppen. Sådan fråga skall alltså, om icke någon av de inom kommissionen företrädde meningarna samlar föreskriven majoritet, avgöras av de två staternas regeringar.

Närmare motivering har icke förebragts för den ståndpunkt gränsälvsöverenskommelsen intager till förevarande spörsmål. Det torde kunna antagas, att ståndpunkten närmast förestavats därav, att överenskommelsen icke innehåller några regler om tvångsdelaktighet i regleringsföretag och att bestämmelserna i kap. 4 art. 4 i viss mån ersätter bristen på sådana regler. Ett medverkande motiv kan möjligen ligga däri, att det i regel blir fråga om intressen som berör båda staterna och att därför den i kap. 8 art. 15 första stycket upptagna regeln om fullföljd av talan mot kommissionens beslut icke skulle i befintligt skick kunna tillämpas på mål om gottgörelse enligt kap. 4 art. 4.

Föreskriften om sättet för avgörande av frågor som avses i kap. 4 art. 4 står emellertid icke i god överensstämmelse med den ståndpunkt, som överenskommelsen i övrigt intagit, när det gäller att bestämma sättet för avgörande av ersättningsfrågor, och som konsekvent fullföljts till och med beträffande frågor om rättegångskostnader. I mål enligt kap. 4 art. 4 är fråga om betalningsskyldighet, som ålägges viss företagare och vars storlek bestämmes efter skälighet inom ramen för nyttan. Avgörandet av frågor av denna art ankommer regelmässigt på domstol eller annan myndighet som med hänsyn till sammansättning och förfaranderegler är att likställa med domstol. För det fall att kommissionen icke enligt de för densamma gällande omröstningsreglerna kan nå

fram till ett beslut, som innebär åläggande att betala gottgörelse, skulle, om de båda ländernas regeringar på grundval av den subsidiära regeln i art. 13 ålade sådan betalningsskyldighet, detta innebära en ordning som rimmade mindre väl med förut angivna princip. Ett sätt att lösa denna svårighet skulle vara att regeringarna, i viss anslutning till vad som enligt kap. 8 art. 17 tredje stycket i allmänhet gäller för ärenden, i här avsedda fall betraktade den väckta frågan om gottgörelse som förfallen.

Förevarande fråga bör uppmärksammas vid en eventuell framtida revision av gränsälvsoverenskommelsen.

Ur protokollet:

Ingrid Hellström

Utdrag av protokollet över justitieärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet på Stockholms slott den 8 oktober 1971.

Närvarande: Statsministern PALME, statsråden STRÄNG, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, NILSSON, LUNDKVIST, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, MOBERG, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, FELDT.

Statsrådet Lidbom anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter lagrådets yttrande över förslagen till

1) *lag med anledning av gränsälvsöverenskommelsen den 16 september 1971 mellan Sverige och Finland,*

2) *lag om rätt för Konungen att meddela viss föreskrift rörande fisket inom Torne älvs fiskeområde,*

3) *lag med anledning av tilläggsöverenskommelsen den 16 september 1971 mellan Sverige och Finland till överenskommelsen den 17 februari 1949 om flottningen i Torne och Muonio gränsälvar,*

4) *lag om ändring i miljöskyddslagen (1969: 387),*

5) *lag om ändring i lagen (1950: 596) om rätt till fiske,*

6) *lag om ändring i lagen (1957: 390) om fiskearrenden.*

Föredraganden redogör för lagrådets yttrande och anför.

Som lagrådet påpekar är fråga om gottgörelse enligt kap. 4 art. 4 i gränsälvsöverenskommelsen att anse som annan fråga än ersättningsfråga vid tillämpning av överenskommelsens bestämmelser om omröstning och fullföljd. Lämpligheten av en sådan ordning kan, som lagrådet framhåller diskuteras. Emellertid torde överenskommelsens regler om behandlingen av ersättningsfrågor inte kunna utan vidare göras tillämpliga på frågor enligt kap. 4 art. 4. Med hänsyn härtill och då den av lagrådet diskuterade situationen att kommissionen inte kan nå erforderlig enighet i sådan fråga torde vara utan nämnvärd praktisk betydelse, anser jag att den ståndpunkt som gränsälvsöverenskommelsen intar i förevarande fråga kan godtas. I övrigt föranleder lagrådets yttrande inte något uttalande från min sida.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t genom proposition föreslår riksdagen att

dels godkänna gränsälvsöverenskommelsen den 16 september 1971 mellan Sverige och Finland samt tilläggsöverenskommelsen samma dag

till överenskommelsen den 17 februari 1949 mellan Sverige och Finland om flottningen i Torne och Muonio gränsälvar,
dels antaga de av lagrådet granskade lagförslagen.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten

